ZNISZCZENIA WOJENNE W BUDOWLACH b. KRÓLESTWA POLSKIEGO

opracował

ZYGMUNT LIMANOWSKI

Naczelnik Wydziału Statystycznego Instyt. Ubezpieczeń Wzajemnych Budowli od Ognia.

WARSZAWA
Druk F. Wyszyńskiego i S-ki, Zgoda 5.
1918.

Odbitka ze Sprawozdania

Rok 1916 i 1917.

(Tom II).

TREŚĆ:

a) Część analityczna.

b) Materjały statystyczne.

1. Zniszczenia wojenne w budowlach według gmin i powiatów z uwzględnieniem stanu budowli w dniu 14/I 1914 r.

2. Spis miejscowości, w których jest 50% lub więcej uszkodzonych budowli.

Tablice i wykresy w tekście:

BŁĘDY DOSTRZEŻONE:

W tekście.

Str. 9*	wiersz	2 od dołu	*jest*:	118,272 rb.,	*powinno być*:	118.272.000 rb.
„ 17*	„	18 od góry	„	Myszyniec,	„ „	Goworowo Probostwo.
„ „	„	21 „ „	„	Opoczyński,	„ „	Opatowski.
„ „	„	22 „ „	„	Opoczyński,	„ „	Opatowski.
„ „	„	23 „ „	„	Opoczyński,	„ „	Opatowski.
„ „	„	10 od dołu	„	Lubelski,	„ „	Lubartowski
„ „	„	11 „ „	„	Konstantynów,	„ „	Konstantynówek.
„ „	„	12 „ „	„	Jaszczów,	„ „	Łaszczów.

W tablicach.

Str. 12* wiersz 13 od dołu *jest*: b. gub. Siedlecka, *powinno być*: b. gub. Siedlecka bez powiatów Bialskiego, Konstantynowskiego, Radzyńskiego i Włodawskiego.

„ 26* rubr. 12, drugi wiersz od góry *jest*: 449.543.210, *powinno być*: 336.259.560.

1. *Uwagi wstępne i metodologiczne.*

Znaczenie rejestracji szkód wojennych w budowlach.

Pomimo znanego ubóstwa statystycznego we wszystkich dziedzinach naszego życia publicznego, posiadamy co do budowli wyjątkowo ścisłe dane, dzięki istnieniu w kraju naszym od przeszło stu lat Instytucji Wzajemnych Ubezpieczeń. Na podstawie tych danych oraz danych z Wydziału Ub. Magistratu m. Warszawy wartość wszystkich budowli Królestwa Polskiego (bez gmachów rządowych) wynosiła z początkiem 1914 roku 1.479.083.220 rb. Normy jednak, brane za podstawę oszacowania, były przeciętnie o 45% niższe od wartości rzeczywistych, po uwzględnieniu zaś tego otrzymamy jako wartość właściwą tych budowli okrągłą sumę 2 miljardów 145 miljonów rb., co stanowi w przybliżeniu jedną piątą wartości całego majątku narodowego Królestwa. W obliczeniach więc strat, jakie poniósł kraj nasz w okresie wojennym, jedną z poważnych pozycyj stanowią niewątpliwie zniszczone budowle.

Jest rzeczą konieczną ściśle odróżniać i oddzielać przy opracowywaniu szkód wojennych straty bezpośrednie od pośrednich. Pod stratą bezpośrednią rozumiemy stratę, która powstała naskutek jakby mechanicznego działania, a więc dla budowli będzie to wartość tych części, które uległy zniszczeniu. Straty takie dają się względnie ściśle i łatwo wyliczyć, metoda postępowania jest w tym wypadku zupełnie analogiczna do tej, jaką ubezpieczenia od ognia stosują przy likwidacji szkód pogorzelowych.

Strata bezpośrednia nawet w czasach normalnych, kiedy istnieją warunki do natychmiastowej odbudowy, nie wyczerpuje ogólnej szkody, jaką właściciel z tytułu zniszczonej budowli ponosi. Dochodzą zawsze mniej lub bardziej wysokie straty pośrednie, związane z chwilową niemożnością użytkowania budynku. Te ostatnie rosną oczywiście niepomiernie, gdy odbudowa, jak to ma miejsce w warunkach wojennych, zostaje albo zupełnie uniemożliwiona lub też połączona jest z trudnościami, a więc pośrednio kosztami, które nie stoją w żadnym związku do suchej, formalnej taksacji szkody. Takie straty pośrednie są z reguły trudniejsze do uchwycenia, znajomość szkód bezpośrednich może jednak przy ich wyliczaniu oddawać wielkie usługi.

Znajomość strat bezpośrednich w budowlach stanowi w dalszym ciągu cenny materjał orjentacyjny przy wyliczaniu szkód w niektórych innych częściach majątku narodowego, gdzie zwyczajna rejestracja napotkać by musiała na poważne przeszkody. Odnosi się to np. do pewnej części ruchomości, które naskutek swej wielkiej ruchliwości są mało uchwytne, jak ruchomości domowe, a więc meble, sprzęty gospodarcze,

ubranie, bielizna i t. d. Przybliżona ocena ich wartości, lub szkód poczynionych, najlepiej daje się wyliczyć w związku z wartością czy szkodą, poniesioną w nieruchomościach, w których się tamte mieszczą, istnieje bowiem niewątpliwie między niemi pewien łatwo dający się ustalić stosunek.

Wniosek stąd ogólny, że dla wszelkich obliczeń strat w majątku krajowym—strat, jakie poniósł przemysł, rolnictwo nasze, nasze wsie, miasteczka i miasta,—zniszczeń, dokonanych przez ślepy żywioł wojny w życiu i funkcjonowaniu naszego organizmu gospodarczego, jeżeli nie podstawowym to w znacznej mierze pomocnym materjałem i punktem wyjścia może być oparcie się o dane, tyczące się nieruchomości, jako wskaźniki rozmiarów, kierunku i charakteru żywiołowej klęski wojennej i jej roli w zniszczeniach kraju. Straty te mogą wreszcie tworzyć pierwszorzędny materjał porównawczo—statystyczny dla wszelkich dalszych obliczeń, rachunków i porównania z innemi krajami.

Rejestracja strat przez Instyt. Wz. Ubezpieczeń.

Podstawowym materjałem przy ustalaniu strat bezpośrednich w budowlach są wykazy szacunkowe dla budynków Królestwa, które sporządza w związku z istniejącym przymusem ubezpieczeniowym Instytucja Wz. Ub., szacując urzędowo każdą budowlę. Dla tego celu istnieje wyszkolony personel techniczny, który poza czynnościami szacunkowemi zajmuje się również likwidacją pogorzeli. Mamy tu więc do czynienia z personelem, posiadającym nabytą rutynę w szacowaniu szkód, powstałych przez ogień, przedstawiającym więc najbardziej odpowiedni dobór przy rejestracji bezpośrednich szkód wojennych. Odbija się to korzystnie na zebranym materjale, gdyż dane opierają się na jednolitych normach szacunkowych, materjał przedstawia więc znakomitą jednorodność, której brak stanowi wadę prawie wszystkich innych rejestracyj, nie mogących się mimo najlepszej woli pozbyć wpływu czynnika subjektywnego.

Fakt zaś, że normy szacunkowe, jak to ma istotnie miejsce z normami Instytucji Wz. Ub., nie odpowiadają rzeczywistym wartościom, w niczem dodatniej strony tej rejestracji nie narusza, gdyż znając stosunek wartości tych norm do norm, opartych na cenach rzeczywistych, z łatwością odpowiednie korektury przeprowadzić można. Wskutek jednorodności danych zyskuje zaś nietylko zestawienie na objektywnej wartości, lecz istnieje również możliwość wyprowadzenia liczb stosunkowych, obrazujących najwierniej zakres i siłę zniszczenia.

Koniecznym wydaje się, dla lepszego zrozumienia metody i wykonania rejestracji szkód, rzut oka na warunki pracy Instytucji Wz. Ub. Wojna podważyła w sposób poważny działalność Instytucji Wz. Ub. Cały szereg biur powiatowych uległ kompletnemu zniszczeniu razem z aktami i dokumentami, a znajdujące się wśród nich wykazy szacunkowe bynajmniej zaoszczędzone nie były. Z punktu widzenia zaś rejestracji szkód wojennych były to najważniejsze powiaty, gdyż najbardziej zniszczone. Po wznowieniu swej działalności już pod polskim zarządem, przystąpiono do uporządkowania tych biur, w związku z czem musiano szacować ponownie budowle w tych wszystkich okolicach, w których wykazy uległy zniszczeniu. Prace te do chwili obecnej jeszcze nie są zakończone.

Ten stan rzeczy był poważną, jeżeli nie przeszkodą to trudnością w podjęciu prac koło rejestracji zniszczeń. Do pewnego stopnia zadanie ułatwiały prawie całkowicie zachowane materjały statystyczne Głównego Zarządu. Nie zawierają one

wprawdzie danych co do poszczególnych budowli, dają jednak dostatecznie zróżniczkowaną podstawę, o którą się może oprzeć kontrola i wyliczenie brakujących sum szacunkowych. Przy personelu więc odpowiednio wyszkolonym i dostatecznie obznajmionym z warunkami i stosunkami miejscowemi, można było zapomocą czy to osobistych badań, czy też wiadomości, zbieranych na miejscu, trudności powstałe do pewnego stopnia ominąć i poważniejsze luki uzupełnić.

Instytucja Wz. Ub. obowiązana jest przeprowadzać likwidację wszystkich szkód ogniowych; ograniczenie istnieje tylko co do wypłaty odszkodowania, do którego ona jest prawnie zmuszona jedynie w razie pożarów losowych. W zasadzie więc wszystkie zniszczenia wojenne powinny były być formalnie zlikwidowane przez Instytucję, chociaż z jej strony żadnych zobowiązań co do odszkodowania w tym wypadku nie było. Sprawa rejestracji szkód bezpośrednich w budowlach byłaby tem samem rozwiązana, i to w sposób jaknajbardziej ścisły.

Tak też było w początkach wojny na tych terenach, gdzie—jak w kilku wschodnich powiatach—obecność wojsk nieprzyjacielskich była chwilowa, a biura powiatowe nie uległy zniszczeniu. Rząd rosyjski wyznaczył nawet specjalny dwudziestopięciomiljonowy fundusz na odszkodowanie za zniszczenia wojenne, który pozostawał w zarządzie Wzajemnych Ubezp. i z którego do połowy 1915 r. wypłacono około 3 miljonów rubli.

Rejestracja taka mogła być jednak tylko wyjątkowo prowadzona, przeważnie bowiem tereny objęte walkami pozostawały albo w ręku nieprzyjaciela, lub też panowały w nich warunki, uniemożliwiające wszelkie czynności ubezpieczeniowe.

Na jesieni 1915 r. rosjanie opuszczają ostatecznie Królestwo, a wraz z nimi przenosi się Zarząd rosyjski do Moskwy, zabierając ze sobą część aktów i wszystkie kapitały. Instytucja Wz. Ub., wznowiona przez Centralny Kom. Ob., znalazła się wobec przeszło 325.000 zniszczonych całkowicie lub częściowo budowli. O likwidacji tych szkód nie można było początkowo myśleć. Nawet w warunkach normalnych, przy sprawnie funkcjonującej administracji, byłaby to praca ponad siły organizacji, a cóż dopiero przy jej ówczesnym stanie, w którym była pozbawiona dokumentów, kapitałów i odpowiednio wyszkolonego personelu. Wszelkie wysiłki w tym czasie musiały zmierzać do opanowania najbardziej naglących potrzeb, a więc w pierwszym rzędzie do odtworzenia portfelu i zebrania funduszów na wypłatę odszkodowań pogorzelowych.

Metoda rejestracji.

Na podstawie tych uwag staje się rzeczą zrozumiałą, iż można było przystąpić do rejestracji zniszczeń wojennych dopiero po dłuższym okresie czasu, gdy dowody szacunkowe były już doprowadzone do względnego porządku, gdy najpilniejsze prace likwidacyjne w dziedzinie pogorzeli losowych były załatwione. Również rzeczą jest zrozumiałą, iż przystępując do likwidacji tak olbrzymiej liczby zniszczonych budowli, trzeba było się oprzeć na jakimś bardziej sumarycznym trybie postępowania niż przy zwyczajnych pogorzelach. Normalny zresztą sposób likwidowania był i z tego powodu wykluczony, iż pewna część budowli została w międzyczasie odbudowana. Pracę tę podjął Zarząd Instytucji na wiosnę 1918 r. w związku z postanowieniem wydania Sprawozdania za czas swej dwuletniej działalności. W okólniku, rozesłanym do biur powiatowych, w sprawie nadsyłania sprawozdań o stanie ubezpieczeń i stosunkach, panujących w powiecie, zażądano również danych co do zniszczeń wojennych. Odnośny ustęp wspomnianego okólnika brzmiał:

W powiatach, dotkniętych przez zniszczenia wojenne, sporządzić należy wykaz eksplikacyjny podług wzoru — załączonego niżej, układając tabele oddzielnie na każdą gminę i na każde miasto.

Wykaz budowli, zniszczonych od działań wojennych.

Gmina (Miasto)..

Nazwa i rodzaj miejscowości (dwór, wieś, miasteczko)	Ogólna liczba zniszczonych nieruchomości	BUDOWLE ZNISZCZONE					Daty zniszczenia i uwagi
		Rodzaj (zwyczajne, kościoły fabryki, młyny, gmachy publicz.)	Liczba	W % wszyst. budowli	Suma oszacowania w rb.	% Zniszczenia	
1	2	3	4	5	6	7	8

W rubryce 1, jako oddzielną miejscowość, podawać należy każdy zniszczony dwór, każdą zniszczoną wieś i miasteczko. Liczby zniszczonych nieruchomości (rubr. 2) podaje się tylko ogólnie dla każdej miejscowości. Co się tyczy rodzaju budowli (rubr. 3), to rozróżniamy zwyczajne, do których wliczyć należy wszystkie z wyjątkiem kościołów, fabryk, młynów, gmachów publicznych (szkoły, szpitale, teatry, urzędy gminne itd.). W rubryce 5 należy podać odsetek ogólnej liczby budowli zniszczonych w danej miejscowości do wszystkich budowli w tej miejscowości. W rubr. 7 należy podać **przybliżony** procentowy stosunek wartości zniszczonej do sumy oszacowania budowli zniszczonych (rubr. 6). Dane, dotyczące oddzielnej miejscowości (rubr. 4, 6 i 7) winny być sumowane.

Poniżej podajemy przykład takiego zestawienia:

Wzór. **Gmina:** *Poraj.* **Powiat:** *Suwalski.*

Nazwa i rodzaj miejscowości	Ogólna liczba zniszczonych nieruchomości	BUDOWLE ZNISZCZONE					Daty zniszczenia i uwagi
		Rodzaj	Liczba	W % wszyst. budowli	Suma oszacowania w rb.	% Zniszczenia	
Dwór: *Baranów* . . .	—	*Zwyczajne*	3	—	2.000	25	2-XII 1914. Bitwa jednodniowa.
	—	*Browar*	1	—	1.500	75	
Razem . .	1	—	4	50	3.500	46	
Wieś: *Baranów* . . .	—	*Zwyczajne*	25		7.000	50	8-II 1915. Walki pozycyjne.
	—	*Kościół*	1		3.000	75	
	—	*Młyny*	2		1.500	100	
	—	*Szkoła*	1		700	25	
Razem . .	10	—	29	30	12.200	60	
Miasteczko: *Poręba* .		*Zwyczajne*	75		68.000	75	15-XII 1914. Bitwa.
		Fabryki	2		10.000	50	
		Urząd gminny	1		1.200	30	Podpaliły wojska.
Razem . .	12	—	78	75	79.200	70	

Gdyby z jakichbądź powodów dostarczenie żądanych materjałów nastręczało Pp. Taksatorom pewne trudności, mogą być one z łatwością usunięte przy zasiągnięciu na miejscu informacji bądź w gminach, bądź w biurach komisyj rejestracji szkód wojennych.

Jak widzimy z przytoczonych ustępów okólnika, Zarząd dał tylko najogólniejsze wytyczne co do trybu postępowania przy gromadzeniu potrzebnych danych. Pozostawienie pewnej swobody działania taksatorom było konieczne z powodu bardzo różnorodnych warunków, w jakich się powiaty znajdowały. Wstępnym krokiem rejestracji musiało być zebranie spisu uszkodzonych budowli i wielkości stosunkowego w nich zniszczenia. Przedewszystkiem wskazanem źródłem tych danych były urzędy gminne i wójci. Jeżeli jednak otrzymany materjał budził wątpliwości lub był niezupełny, to nie pozostawało nic innego, jak dane otrzymane skontrolować lub uzupełnić, czy to na podstawie osobistych wywiadów, czy też zebranych materjałów w biurach rejestracji strat i t. d. Posiadając te dane, było już rzeczą łatwą przy pomocy dowodów szacunkowych ustalić wartość zniszczonych budowli i uzupełnić inne rubryki szematu, podanego w okólniku. O ile dowodów szacunkowych brakowało, musiano się uciekać do podawania przybliżonych wartości, przyczem ze strony Zarządu w licznych odezwach podkreślano, by w takich razach dane odzwierciadlały możliwie najdokładniej faktyczny stan rzeczy. Pomimo więc, iż metody zbierania danych zostały jaknajbardziej uproszczone, co jedynie dawało rękojmię, iż praca ta wogóle wykonaną zostanie, starano się przeprowadzić tę pracę z możliwie największą ścisłością. Pochłonęło to bardzo wiele pracy i czasu, w bardziej zniszczonych powiatach zgórą pół roku. Wypełnione według szematu wyżej podanego wykazy były właściwym materjałem pierwiastkowym, na którym Zarząd oparł dalsze opracowywania. Po skontrolowaniu i uzgodnieniu danych z materjałami statystycznemi, znajdującemi się w Zarządzie, obliczono wielkość zniszczenia i cały szereg liczb stosunkowych, mogących rzucić światło na rozmary i charakter szkód.

Dane, zebrane w ten sposób, nie dotyczyły Warszawy, która posiada autonomiczny Wydział Ubezp. przy Magistracie. Lukę tę jednak byliśmy w stanie wypełnić dzięki materjałom, które nam Wydział dostarczył. Co się tyczy przedmieść, włączonych w 1916 r. do Warszawy, to posiadaliśmy cyfry co do przedwojennego stanu budowli,—straty zaś zostały opracowane na podstawie materjałów, udzielonych nam przez Biuro Rejestracji Strat Wojennych przy R. G. O. Dane, dostarczone z Warszawskiego Wydziału Ubezpieczeń, poddaliśmy przerachowaniu, gdyż stosowane tam normy szacunkowe są wyższe od pozawarszawskich. Gdy bowiem normy, któremi posługuje się Instytucja Wz. Ub., odpowiadają przeciętnie cenom o 45% niższym od rzeczywistych, to odpowiednia różnica dla Warszawy wynosi 25%. Chcąc rozporządzać materjałem jaknajbardziej jednolitym, sprowadziliśmy wszystkie dane do norm obowiązujących w Instytucji Wz. Ubezpieczeń.

Nie ulega wątpliwości, iż uzyskany materjał cyfrowy zawiera i zawierać musi pewne nieścisłości, nie dające się usunąć przy takim sumarycznym sposobie badania. Jak to już jednak wyżej podnosiliśmy, znajomość warunków i stanu powiatów przez personel Instytucji, o ile z jednej strony nie może zapobiec temu, by się wkradły pewne nieścisłości, o tyle równocześnie wyklucza możliwość grubszych błędów, któreby ogólny obraz zniszczenia przedstawiły w mylnem świetle. Uogólniając, sądzimy, iż w danych warunkach i przy danych środkach materjał otrzymany przedstawia maximum możliwej ścisłości.

Załączone „Materjały statystyczne" ujmują całokształt zniszczeń w szereg tablic, które podają absolutne wielkości zniszczeń i ich stosunek do stanu przedwojennego budowli. Uwzględniono w nich zniszczenia co do liczby miejscowości, nieruchomości (posesyj) i budowli, oraz wielkość szkody w tych ostatnich. W związku z tem wyprowadzono liczby stosunkowe, charakteryzujące obszar i wielkość zniszczenia. Jako podstawową jednostkę zestawień, przyjęto w tablicach I i II, odnoszących się do wsi i dworów, — gminę. Szczegółowego podziału zniszczeń według miejscowości w obu tych tablicach zaniechaliśmy, uważając, iż przy podziale na gminy sprawa ta jest już bardzo wyczerpująco przedstawiona, nie mogliśmy przytem niepomiernie rozmiarów tej pracy powiększać. Tablica III podaje analogiczne dane dla miast i miasteczek, wyszczególniając jednak już każdą zniszczoną miejscowość. Tablica IV stanowi wreszcie sumarjusz danych powiatowych trzech poprzednich zestawień. Obraz, przedstawiony przez dwie pierwsze tablice, uzupełniamy spisem wsi i dworów, w których więcej niż połowa budowli uległa zniszczeniu. Przy wyliczonych miejscowościach podany jest procent zniszczonych budowli, oraz pewne charakterystyczne rodzaje budynków, które w nich uległy zniszczeniu.

W krótkiej analizie zniszczeń, zawartej w następnych rozdziałach, podajemy jeszcze cały szereg cyfr i szczegółowych danych, mogących bliżej zakres zniszczeń oświetlić.

Na końcu pracy zamieszczamy mapę, przedstawiającą stopień zniszczenia w gminach, oraz miastach i miasteczkach. Ujmuje ona plastycznie obraz cyfrowy zniszczeń, zawarty w tablicach.

2. *Ogólny rezultat rejestracji szkód.*

Straty ogólnokrajowe.

Jako najogólniejszy rezultat naszych badań, otrzymujemy stratę w wysokości 56.172.610 rb. Straty te nie obejmują całego Królestwa Polskiego, brakuje bowiem danych dla 15% jego obszaru, a mianowicie: strat w gub. Suwalskiej i w czterech „etapowych" powiatach gub. Siedleckiej (Bialski, Konstantynowski, Radzyński i Włodawski). Nie mieliśmy też możności, dla braku danych, uwzględnić strat w budynkach rządowych. W gub. Suwalskiej, jak i w wymienionych powiatach gub. Siedleckiej, nie mogły rozwinąć Ubezpieczenia Wz. swej działalności w czasie okupacji niemieckiej. Co do pierwszej, to istniał w tym względzie kategoryczny zakaz odpowiednich władz, co do „Etapów" zaś,—to w zasadzie przyznano Instytucji prawo rozwinięcia tam swej działalności, warunki policyjno-wojskowe tak jednak urzędowe czynności na każdym kroku utrudniały lub wprost uniemożliwiały, iż dalszej pracy musiano na tych obszarach wprost zaniechać.

Ażeby ustalić ogólną sumę zniszczeń dla całego terytorjum Królestwa Polskiego, trzeba nam w przybliżony sposób wypełnić wspomniane luki. Ziemie gub. Suwalskiej były terenem przemarszów i podstawą bezpośrednich ataków na linję Niemna, w szczególności zaś na linję znajdujących się tam twierdz, jak Kowno, Olita, Grodno. Południowe powiaty stanowiły również podstawę operacyjną działań na linję Narwi, w szczególności na twierdzę Ossowiec, na którą atak prowadzony był przez ziemię Łomżyńską. Cały szereg bitew i pochodów łączy się na terenach obu sąsia-

dujących gubernij w jedną operacyjną całość, to też przyjąć można, nie odbiegając zbytnio od rzeczywistości, że procent zniszczenia na całym obszarze będzie w przybliżeniu jednakowy. Przyjmiemy więc dla gub. Suwalskiej procent, otrzymany dla gub. Łomżyńskiej, a więc 18.7%. Otrzymamy wówczas dla 56.945.160 rb., które przedstawiają wartość budowli gub. Suwalskiej w początku 1914 r. stratę w wysokości 10.648.740 rb. W analogiczny sposób uzupełnimy szkody dla czterech powiatów „etapowych" gub. Siedleckiej, przyjmiemy mianowicie ten sam procent zniszczenia, jaki otrzymaliśmy dla gub. Lubelskiej. Gdy bowiem zachodnie części gub. Siedleckiej uległy tylko nieznacznemu uszkodzeniu, to we wschodniah powiatach, a więc właśnie w tak zw. „etapach", miały miejsce poważne zniszczenia, połączone z masowem podpalaniem wsi i miasteczek przez cofającą się armję rosyjską. Szczególnie ucierpiały tutaj miejscowości w bezpośredniem sąsiedztwie Bugu, w bliskości Brześcia Litewskiego. Przypuszczać można w tej części kraju zniszczenie podobne do tego, jakie zaobserwowaliśmy dla gub. Lubelskiej, to też przyjmiemy taki sam procent straty (12.1%). Dla 33.631.510 rb., stanowiących wartość przedwojenną budowli w tych powiatach, będzie to stanowiło absolutną stratę w wysokości 4.069.400 rb. Dołączając te dwie w przybliżeniu wyliczone pozycje do 56.172.610 rb., stanowiących rezultat bezpośredniej rejestracji, otrzymujemy 70.890.750 rb., jako ogólną sumę zniszczeń w całem Królestwie. Stanowi to 4.8% zniszczenia budowli, gdyż wartość ich wynosiła przed wojną (14/I 1914 r.) 1.479.083.220 rb. Obie te cyfry rozumiemy w normach szacunkowych Instytucji, chcąc zaś uzyskać wielkość straty, odpowiadającą wartości rzeczywistych cen przedwojennych, trzeba je powiększyć o 45%. Otrzymamy wówczas jako wartość właściwą wszystkich budowli Królestwa z początkiem 1914 r.—2.144.670.000 rb., *straty zaś bezpośrednie w budowlach, spowodowane przez działania wojenne, wyniosą w przybliżeniu 103.000.000 rb.*

Podkreślamy z naciskiem, iż w cyfrze tej mieszczą się tylko bezpośrednie szkody, spowodowane przez działania wojenne, to też suma 103 miljonów rubli przedstawia w cenach przedwojennych wartość materjału i pracy, potrzebnych do odbudowy zniszczonych części budynków. Ponieważ waluta jest tutaj rozumiana w złocie, należałoby sumę tę wielokretnie powiększyć, chcąc straty przedstawić w wartości zdeprecjonowanego dzisiejszego pieniądza. Pewien pogląd na wielkość poniesionej przez kraj straty można uzyskać, porównując ją ze szkodami, którę powodują rok rocznie u nas pożary. Z porównania takiego wynika, iż zniszczenie budowli, spowodowane przez wojnę w ciągu jednego roku, dorównywa niemal co do wielkości szkodom pożarowym, jakie kraj poniósł w ciągu dwudziestolecia 1894—1913 r. *). Gdyby Ubez-

*) Ob. *Sprawozdanie Inst. Ub. Wz. t. II. Portfel Ub. Wz. i Pożary*, cz. II, roz. I, str. 106.

Suma odszkodowania, przyznana przez Instytucję pogorzelcom w całym kraju poza Warszawą, wynosiła w 20-leciu 1894—1913 r. 65.254.000 rb. Jeżeli przyjąć, że około 25% wartości budowli nie było ubezpieczone w Instytucji, to wypadłoby, że ogólne szkody pogorzelowe były w tym okresie również wyższe o jakieś 25%, wynosząc około 81.567.000 rb. Podwyższając zaś normy szacunkowe o 45%, podobnie jak to uczyniliśmy powyżej, otrzymamy ostatecznie sumę szkód pogorzelowych w dwudziestoletnim okresie 1894—1913 r. około 118.272 rb. Włączenie do rachunku Warszawy nie zmieniłoby ogólnego obrazu wskutek jej niskiej palności.

pieczenia Wzajemne chciały pokryć stratę, stąd wynikającą, to musiałyby rozporządzać kapitałem zapasowym przeszło 70 miljonów rubli, a więc prawie cztery razy większym od tego (19 miljonów rb.), który Zarząd rosyjski wywiózł z kraju.

Podobnie jak ogólną sumę zniszczenia, ustalić można przypuszczalną liczbę zniszczonych budowli na całym obszarze Królestwa. *Otrzymamy około 425.000 budowli zniszczonych*, a ponieważ z początkiem 1914 r. było ich wszystkich 3.671.634, więc stanowi to 11.6% liczby ogólnej. Wartość tych budowli przedstawia w okrągłej cyfrze 130 miljonów rubli, przeciętne więc uszkodzenie jednej budowli wynosi 79%. Jest to procent zniszczenia, przy którym budynek traci wszelką użytkową wartość, czy to jako miejsce schronienia, czy jako warsztat pracy. Z cyfry uszkodzonych budowli wnioskować można, iż liczba tych, którzy w różnych chwilach wojny znaleźli się nagle bez dachu nad głową, przewyższa znacznie połowę miljona. Stanowiłoby to już niebywałą katastrofę w życiu społeczeństwa, tymczasem rozmiary tej klęski były o wiele większe, gdyż do nich dołączyć należy całe rzesze przymusowo wysiedlonych. Nie tylko więc z dymem poszedł miljonowy dorobek całych pokoleń i stanęły warsztaty pracy, odbierając tysiącom pracowników zarobek, lecz powstały masy ludności bezdomnej, skazane na wszystkie okropności dłuższej lub krótszej tułaczki. Szczególnie w bezpośredniem sąsiedztwie linji bojowej warunki były straszne: chowano się tygodniami po lasach, gnieżdżono w norach ziemnych. Zimno, głód i brud wywoływały choroby i epidemje, które dziesiątkowały bez litości. Ze wszystkich strat, jakie kraj poniósł w ciągu tej wojny, straty na zdrowiu i życiu ludzkiem przedstawiają najstraszniejszą i niepowetowaną pozycję.

Dla całości obrazu strat, poniesionych w budowlach podczas tej wojny, należy jeszcze wspomnieć o tak zw. *pożarach wojennych*. Pod nazwą tą rozumieją organizacje ubezpieczeniowe pożary, pośrednio wywołane obecnością wojska lub urządzeń wojskowych. Wymienimy, jako główne i najczęściej spotykane przykłady przyczyn takich pożarów: nieostrożne obchodzenie się z ogniem wojsk kwaterujących i iskry kolejek wojskowych. Z protokułów pogorzelowych Instytucji Wz. Ub. wynika, iż straty z tego tytułu wyniosły w dwuleciu 1914/1915—899,991 rb., czyli, opierając się na cenach rzeczywistych,—1,304,986 rb. Stratami temi zostało dotkniętych 1.652 nieruchomości i 4,931 budowli *). Ponieważ organizacje ubezpieczeniowe nie miały obowiązku płacić w tym wypadku odszkodowania, więc szkody te powiększyć muszą straty, jakie kraj naskutek wojny i okupacji wojskowej poniósł w budowlach, i których pokrycia ma bezsprzecznie prawo żądać.

Ogólne rezultaty rejestracji zniszczeń.

Przechodząc do szczegółowej analizy zniszczeń, opierać ją będziemy na faktycznie zebranym materjale, który nie obejmuje Suwalszczyzny i czterech „etapowych" powiatów gub. Siedleckiej, razem 11 powiatów, zajmujących koło 15% obszaru Królestwa. Wartości szacunkowe przyjmować będziemy w normach, obowiązujących Instytucję Wz. Ub., a więc o 45% poniżej właściwych wartości przedwojennych.

---

*) Bliższe szczegóły o „pożarach wojennych" znajdują się w IX rozdz. Sprawozdania, Inst. Ub. Wz. t. II, str. 217 i następne.

Ogólne zniszczenie wyniosło przy tych zastrzeżeniach, jak to już wyżej podaliśmy, 56,172,610 rb., czyli 4.04$^0/_0$. Budowli było ogółem na tych terenach 3,246,262, zniszczeniu uległo 325,909 czyli okrągło 10%. Znaczna różnica między procentem zniszczenia a odsetkiem zniszczonych budowli tłómaczy się z jednej strony tem, iż zniszczeniu ulegał niezawsze cały budynek, jak to widzimy z przeciętnej straty jednej budowli, która wyniosła 78$^0/_0$. Przedewszystkiem jednak różnica ta wskazuje na to, iż zniszczeniu ulegały w daleko szerszym zakresie budowle mniej wartościowe. Ponieważ zaś budowle o większej wartości koncentrują się przeważnie w miastach, wynikałby stąd pośredni wniosek, iż miasta były znacznie mniej zniszczeniem dotknięte aniżeli wieś. O słuszności takiego wniosku przekonamy się w dalszym ciągu.

Budowle zniszczone należały do 105.210 nieruchomości, czyli posesyj, stanowiących 10.6$^0/_0$ wszystkich 994,903 nieruchomości na tym obszarze, zniszczeniami więc wojennemi dotknięta została zgórą dziesiąta część właścicieli nieruchomości. Stosunek budowli do nieruchomości, wyrażający się przeciętnie w 3.3 budowlach, przypadających na jedną nieruchomość, utrzymał się w przybliżeniu w zniszczonych nieruchomościach, gdzie wynosi 3.1. Można więc powiedzieć, iż zniszczenie obejmowało raczej całe grupy budowli, w mniejszym zaś daleko stopniu pojedyńcze objekty. Przejawia się w tem charakterystyczna strona zniszczeń wojennych, mianowicie tendencja do masowego burzenia.

Szkody wojenne zostały zarejestrowane w 8.108 miejscowościach, co stanowi 18.8$^0/_0$ ogólnej ich liczby 43.025. Liczba nieruchomości, przypadająca na jedną miejscowość, wynosi przeciętnie 23.1, liczba budowli 75.4, na zniszczone zaś miejscowości przypada uszkodzonych nieruchomości 12.9, budowli 40.1. W obu wypadkach mamy do czynienia z połową wartości poprzednich, i możnaby na tej podstawie wnosić, iż zniszczeniu ulegały przeciętnie połowa nieruchomości czy budowli. Wniosek ten jednak nie jest konieczny, gdyż rezultat podobny mógł powstać w inny sposób, co właśnie ma miejsce w naszym wypadku. Ażeby się o tem przekonać, wystarczy przyjrzeć się końcowemu zestawieniu tabl. 3 (str. 20*) i odpowiedniemu wykresowi na tejże stronie.

Ugrupowane są tam miejscowości zniszczone w 20 klasach, z których każda odpowiada pewnemu procentowi zniszczonych budowli. Gdyby pierwszy wniosek był słuszny, to większość miejscowości, i to bardzo znaczna, musiałaby się mieścić w klasie środkowej (45—50$^0/_0$) lub sąsiednich. Tymczasem tablica daje nam obraz zupełnie odmienny. W czterech środkowych klasach (40—60$^0/_0$) zanotowano ledwo 947 miejscowości, co stanowi 11.6$^0/_0$ ogólnej ich liczby (8.108). Klasy krańcowe, odpowiadające nieznacznemu tylko uszkodzeniu (niżej 5$^0/_0$) i całkowitemu zniszczeniu (95—100$^0/_0$), posiadają liczebności już daleko wyższe, szczególnie zaś tyczy się to klasy ostatniej, w której mieści się 22.4% miejscowości. Z tablicy tej wynika więc, iż na poprzedni rezultat złożyło się także ugrupowanie miejscowości, przy którem liczebności symetrycznych względem środka skali klas naogół się równoważą, przyczem najsilniej liczebnie reprezentowane są klasy krańcowe. W plastyczny sposób oddaje to odpowiedni wykres (gruba linja), fig. 3, który można ująć w następujący sposób: pod względem procentu zniszczonych budowli liczebnie górują miejscowości bardzo słabo uszkodzone lub całkowicie zniszczone, na każdy z tych krańcowych wypadków

(niżej 10% i 90 — 100%) przypada prawie czwarta część miejscowości, na obie więc bez mała połowa (48.6%). Reszta miejscowości (4.162) rozkłada się prawie równomiernie na pozostałych 16 klas. Na każdą z nich wypada przeciętnie koło 260 miejscowości, to zn. 3%.

Dalsza analiza tego ugrupowania wykaże jednak, iż mamy tu doczynienia z wypadkową, na którą się składają zasadniczo różniące się formy zniszczeń w poszczególnych typach skupień (p. str. 19* i nast.), wstrzymamy się więc narazie od jakichkolwiek rozważań na tle tego ogólnego dla wszystkich miejscowości obrazu.

3. *Zniszczenia według grup terytorjalnych.*

Podział na grupy terytorjalne.

Jeżeli ugrupujemy miejscowości według rodzaju skupienia, to uwidocznią się bardzo charakterystyczne związki między zniszczeniem a grupami terytorjalnemi. Grup takich tworzymy w zasadzie trzy, to jest: 1) miasta i miasteczka, 2) dwory i 3) wsie. Dla szczegółowych jednak badań przedstawia grupa miast i miasteczek zbyt wielką różnorodność. Obok olbrzymich wielkomiejskich skupień wchodzą w jej skład drobne miasteczka, wielkością i charakterem nieraz bardzo zbliżone do większych wsi. Rozbijemy skutkiem tego grupę pierwszą, wyłączając z niej „miasta wielkie“, przyczem za takie miasta uważać będziemy te, w których wartość oszacowania budowli przekracza według norm Instytucji 2 miljony rubli. Resztę miast i miasteczek złączymy jako „miasta średnie i miasteczka“ w osobną grupę. Otrzymamy więc, jako podstawę następnych rozważań, cztery grupy terytorjalne, mianowicie: 1) miasta wielkie, 2) miasta średnie i miasteczka, 3) dwory i 4) wsie. Dane, odnoszące się do tych czterech grup, zawiera drugostronnie umieszczona tabl. Nr. 2, którą ilustruje wykres fig. 1 str. 14*.

Miasta wielkie.

Z tablicy Nr. 2 widzimy, jak koniecznem było wydzielenie w osobną grupę wielkich miast. Skupiają one same 75% wartości wszystkich budowli miejskich, a 45% krajowych, przez co zyskują niepomierny wpływ na całość obrazu strat miejskich lub ogólnokrajowych. Spis tych miast wraz z sumą szacunkową ich budowli zawiera Tabl. 1.

Tabl. Nr. 1.

MIASTO	Suma oszacowania			MIASTO	Suma oszacowania		
	ogólna	zniszcz.	%		ogólna	zniszcz.	%
Warszawa . . .	319 344.850	43.780	0.01	Płock	4.869.470	—	—
Łódź	147.876.200	70.570	0.05	Żyrardów	4.824.380	457.380	9.4
Sosnowiec	17.655.030	—	—	Łomża	4.473.310	9.420	0.2
Częstochowa . . .	17.540.910	—	—	Dąbrowa	4.409.540	—	—
Lublin	13.794.220	—	—	Zgierz.	4,264.490	55.930	1.3
Kalisz.	13.109.270	2.979.500	20.7	Siedlce	4.207.420	910	0.02
Pabjanice . . .	8.129.840	—	—	Zduńska Wola . .	3.134.240	5.080	0.16
Radom	7.606.790	—	—	Radomsk	2.705.570	7.810	0.5
Włocławek. . . .	7.427.760	--	—	Łowicz	2.443.950	44.280	1.8
Kielce	6.956.830	—	—	Mława	2.279.260	—	—
Piotrków	6.488.680	—	—	Chełm	2.211.430	110.190	5.0
Będzin	6.203.500	—	—				
Zawiercie	5.874.270	—	—				
Tomaszów R. . . .	5.381.720	—	—	Razem. . .	623.212.930	3.784.850	0.6

Tabl. Nr. 2.

Grupy terytorjalne	Liczba miejscowości			Liczba nieruchomości			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia w budowlach	Wartość oszacowania		
	Ogółem	Zniszczon.	%	Ogółem	Zniszczonych	%	Ogółem	Zniszczonych	%		Ogólna	Zniszczenia	%
Miasta wielkie . . .	25	11	44.0	39.525	556	1.4	209.827	1.666	0.8	70	623.212.930	3.784.850	0.6
Miasta średn. i miasteczka	679	263	38.7	137.382	13.318	9.7	446.246	36.064	8.1	68	212.080.120	8.151.930	3.8
Dwory . . .	10.801	1.304	12.1	13.363	1.485	11.4	145.633	12.428	8.5	76	142.251.890	9.373.760	6.6
Wieś . . .	31.520	6.530	20.7	804.633	89.851	11.2	2.444556	275.751	11.2	82	410.961.610	34.862.070	8.5
Razem .	43.025	8.108	18.8	994.903	105.210	10.6	3.246262	325.909	10.0	78	1.388.506.550	56.172.610	4.04

W większości wielkich miast, bo w 14, nie było wcale strat, lub też były one tak drobne, iż ich nie rejestrowano. Część wielkich miast została zaraz po wybuchu wojny dobrowolnie oddana wkraczającym armjom niemieckim i austrjackim i znalazła się tem samem poza obrębem działań wojennych.

W położeniu takiem znalazł się również Kalisz, który jednak, już po zajęciu przez Niemców, został przez nich zbombardowany i podpalony w początkach sierpnia 1914 r. Czyn ten, nie dający się w żaden sposób nawet upozorować „koniecznościami wojny", obrócił w gruzy jedno z najpiękniejszych i w pełni rozwoju stojących miast Królestwa. Zburzona została najlepiej zbudowana i najstarsza dzielnica miasta, przyczem straty w budowlach wyniosły koło 3 miljonów rubli, to znaczy prawie 4-tą część wartości wszystkich budowli Kalisza. Jest to najpoważniejsza pozycja strat w tej grupie terytorjalnej, gdyż obejmuje 79% ogółu strat. Po jej wyłączeniu zniszczenie w wielkich miastach spadnie z 0,6% do 0.13%.

Następnem miastem, które najbardziej ucierpiało, jest Żyrardów. Straty wynoszą tu prawie pół miljona rubli, czyli 9,4%. Rosjanie, ustępując stąd w lipcu 1915 r., zburzyli również bez żadnych upozorować się dających wojną powodów wielkie zakłady fabryczne. Podobnie w czasie odwrotu rosyjskiego ucierpiał Chełm, następne miasto co do wielkości poniesionych szkód. Straty wyniosły 110, 190 rb., czyli 5%, przyczem względnie niskie szkody tłómaczą się małą wartością tamtejszych budowli.

W samem centrum działań wojennych leżały miasta: Warszawa, Łomża, Łódź, Zgierz, Łowicz i Radom. Z nich dwa pierwsze odgrywały rolę twierdz z tak jednak naprzód wysuniętym systemem obronnym, iż bezpośrednio tylko nieznacznie ucierpiały, przyczem główne szkody poczyniły w Warszawie pociski z samolotów. Z chwilą, gdy twierdze te nie dawały się już utrzymać, rosjanie wycofywali się, i dzięki temu miasta te mało ucierpiały. Łódź i Zgierz były ośrodkiem wielkiej bitwy w końcu listopada 1914 r. Łowicz znajdował się również w samym ośrodku walk, toczonych z początkiem grudnia tegoż roku. To ostatnie miasto ucierpiało stosunkowo najwięcej (1.8 %), po niem następuje Zgierz (1.3 %), a potem dopiero idzie Łódź (0.05%). Szkody, które Łódź poniosła, przewyższają wprawdzie straty Zgierza i Łowicza, odsetek straty jest jednak najmniejszy ze względu na wielką wartość budowli całego skupienia. Co do Radomia, to toczyły się wprawdzie w bezpośredniem jego sąsiedztwie zacięte walki, nie notowano jednak w nim samym zniszczeń. W bliz-

Procentowy podział wartości budowli:

według rodzaju miejscowości, według działów budowli,

oraz procent zniszczenia w każdej grupie.

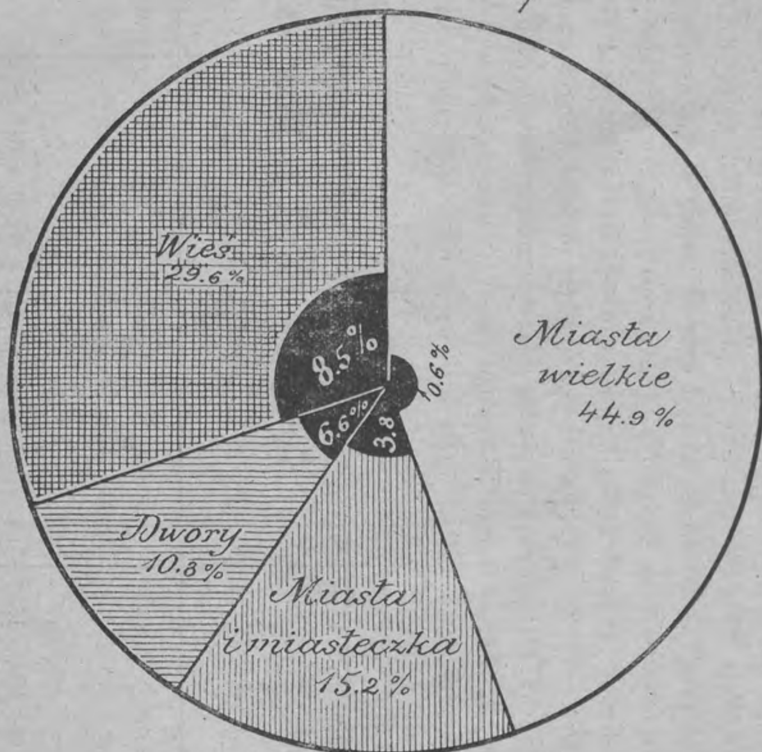


fig. 1 (do tabl. 2)

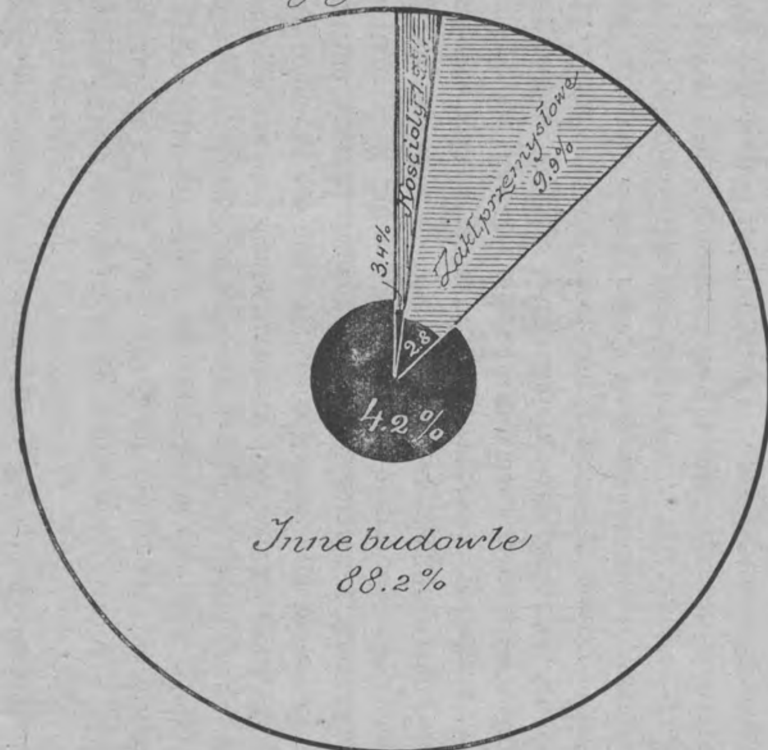


fig. 2 (do tabl. 5.)

kiem sąsiedztwie walk znajdowały się Radomsk, Zduńska Wola i Siedlce, oraz Kielce, Lublin, Piotrków, które to ostatnie miasta strat nie wykazują.

Widzimy z tego opisu, iż wielkie miasta wyszły co do zniszczenia naogół bardziej obronną ręką niż bezpośrednie sąsiedztwo. Zestawienie poniższe, w którem porównujemy zniszczenie miast i przynależnych powiatów, pozwala wyrobić sobie w tej sprawie wyczerpujący pogląd.

	% zniszczenia:			% zniszczenia:	
	w mieście	w samym pow.		w mieście	w samym pow.
Warszawa	0.01	2.7	Tomaszów R.	—	5.1
Łódź	0.05	7.0	Płock	—	12.4
Sosnowiec	—	0.3	Żyrardów	9.4	6.9
Częstochowa	—	0.9	Łomża	0,2	26.5
Lublin	—	8.8	Dąbrowa	—	0.3
Kalisz	20.7	0,04	Zgierz	1.3	7.9
Pabjanice	—	2.9	Siedlce	0.02	1.6
Radom	—	12.5	Zduńska Wola	0.16	0.3
Włocławek	—	0.5	Radomsk	0.5	1.3
Kielce	—	3.4	Łowicz	1.8	8.5
Piotrków	—	0,3	Mława	—	4.2
Będzin	—	0.3	Chełm	5.0	34.0
Zawiercie	—	0.3			

W dwóch tylko wypadkach zniszczenie miasta przewyższa stosunkowe straty przynależnego powiatu, mianowicie w faktach Kalisza i Żyrardowa, w których zniszczenia nie miały właściwie związku z działaniami wojennemi. Pozatem szkody w miastach, o ile wogóle miały miejsce, są przeważnie tylko drobnym ułamkiem zniszczenia okolicy.

Taki stan rzeczy nakłania do przypuszczenia, iż poza przypadkowemi okolicznościami wojny, decydować tu mogły również pewne poboczne przyczyny. Jest rzeczą może ryzykowną wysnuwać w tej materji kategoryczne wnioski, właśnie z powodu bezwzględnego a przypadkowego charakteru działań wojennych, niewątpliwie jednak w powyższym obrazie ujawnia się jakaś ogólna ochronna tendencja w stosunku do większych skupień. Tendencję taką nietrudno sobie przytem wytłómaczyć. Pominiemy tak zw. humanitarne względy, zbyt wymownie bowiem przemawiają ruiny Kalisza, można jednak przytoczyć cały szereg czynników utylitarnych, które do takiej tendencji skłaniały. Wymienimy tylko znaczenie, jakie posiadają kompleksy budowli miejskich, jako dogodne pomieszczenie dla wojska lub władz wojskowych. Co jednak ważniejsze, miasta są składnicami wielkich zapasów surowca, towarów, maszyn i sprzętów wszelkiego rodzaju, i wszystkie te nagromadzone bogactwa uległyby wraz z budowlami zniszczeniu. Praktyczny zmysł Niemców, którzy w tej wojnie na ziemiach naszych odgrywali rolę zdobywców, nadaje istnieniu zupełnie świadomych w tym kierunku starań wszelkie cechy prawdopodobieństwa. Przemawiałby za tem drobiazgowo opracowany system rekwizycyj i konfiskat, stosowany przez nich z brutalną bezwzględnością i który nietylko zapewnił im olbrzymie łupy, lecz również dał korzyści, wynikające z ruiny całych działów naszego życia gospodarczego. Nie

potrzeba dodawać, iż wielkie centra miejskie, szczególnie przemysłowe i handlowe, poniosły najdotkliwsze w tym wypadku straty.

Miasta średnie i miasteczka.

Nasza grupa terytorjalna miast i miasteczek nie odpowiada klasyfikacji dawnej administracji rosyjskiej, opartej na czysto biurokratycznych szablonach. Nie posiadając jeszcze polskiego urzędowego spisu, posługiwać się będziemy klasyfikacją, sporządzoną dla celów ubezpieczeniowych przez Wydział Statystyczny Wz. Ub. Według niej było na obszarach badanych 704 miasta i miasteczka*), po odjęciu więc 25 wielkich miast, pozostaje w grupie miast średnich i miasteczek 679 miejscowości.

Wartość budowli w tej grupie wynosi 212.080.120 rb., straty dosięgły 8.151.930 rb., czyli 3.8%. Jest to odsetek, przewyższający wielokrotnie zniszczenie, zaobserwowane w wielkich miastach. Budowli uszkodzonych było 36.064, a więc 8.1%. Rozbieżność obu procentów jest tu większa niż w wielkich miastach i wogóle największa z czterech grup terytorjalnych, coby wskazywało, iż grupa ta, choć zwężona, pozostaje nadal bardzo niejednolitą. Nie mogło zresztą być inaczej, gdy do niej zaliczamy obok takich miast, jak Zamość lub Sandomierz, miejscowości charakterem swym bardzo zbliżone do wsi, w których wartość budowli nie dosięga nieraz 100.000 rb. Dalsza jednak częściowa klasyfikacja tej grupy zaprowadziłaby nas zadaleko i posiadałaby tylko teoretyczne znaczenie wobec przeważająco przypadkowego charakteru zniszczeń. Sprobujemy zresztą, choć w sposób bardzo formalny, wydzielić z tej grupy większe skupienia, któreby można objąć nazwą „średnich miast", a mianowicie miasta powiatowe, które nie były włączone do grupy poprzedniej. Dane przedstawiać się będą wówczas w następujący sposób:

	Liczba budowli			Wartość budowli		
	ogólna	zniszcz.	%	ogólna	zniszczona	%
Miasta „średnie" . . .	88.127	6.943	7.9	48.896.820	1.877.210	3.8
Miasteczka	358.119	29.121	8.1	163.183.300	6.274.720	3.8

Z uwag poprzednich co do istnienia tendencji, hamującej bezwzględność w stosunku do większych skupień, wynika, iż tendencja będzie tem słabsza, im skupienie jest mniejsze. Przy rozbiciu jednak grupy miejskiej na miasta powiatowe i miasteczka znajdziemy w ostatnich, które niewątpliwie są skupieniami mniejszemi, tylko drobne podwyższenie się procentu zniszczonych budowli, straty zaś posiadają tę samą procentową wartość.

Na taki jednak wynik złożył się między innemi rozkład terytorjalny miast, daleko pomyślniejszy dla miasteczek niż miast powiatowych. Choć bowiem te ostatnie, wzięte w całości, rozmieszczone są równomiernie po kraju, to jednak po odjęciu 11 miast wielkich, leżących przeważnie w zachodniej części, najmniej zniszczonej, pozostałe grupują się gęściej na obszarach, bardziej przez wojnę nawiedzonych. Co do miasteczek, to skupiają się one raczej w bardziej przemysłowych okręgach, a więc zachodnich. Dość powiedzieć, iż w trzech gubernjach: Kaliskiej (prawie niezniszczonej), Piotrkowskiej i Warszawskiej (częściowo tylko zniszczonych) znajduje się 50% miasteczek,

*) Obok miast gubernjalnych i powiatowych zaliczone zostały do „miast i miasteczek" wszystkie te miejscowości, których spis szczegółowy znajduje się w II-im tomie Sprawozdania Inst Ub. Wz.,—Tablice statystyczne, tabl. III, str. 126—140.

kiedy w Łomżyńskiej i Lubelskiej (najbardziej zniszczonych) jest ich tylko 20%. Toteż widzimy, iż z liczby 55 miast powiatowych (średnich) było 29 zniszczonych, a więc 52%, natomiast z 624 miasteczek zarejestrowano straty w 234, co stanowi tylko 37%.

Natomiast, porównując stopień zniszczenia w poszczególnych miejscowościach obu kategoryj, widzimy w większych skupieniach, to jest w miastach powiatowych, daleko słabsze spustoszenia niż w miasteczkach. Najwyższe zniszczenie miast powiatowych dochodzi do 40% i przewyższa znacznie najwyższy stopień zniszczenia w wielkich miastach (Kalisz—20,7%). Miast powiatowych, w których straty przewyższyły 20%, było ogółem sześć, mianowicie Ostrołęka (39), Sochaczew (37,8), Puławy (31), Iłża (28,5) i Przasnysz (27,8).

Miasteczka przedstawiają obraz o wiele gorszy, gdyż notujemy już 9 miejscowości prawie całkowicie zburzonych (wyżej 75%), w 19 straty wynoszą 50—75%, a w 26 wypadkach 25—50%. *a)* Do zupełnie zniszczonych należą: Mała Wieś (pow. Płocki)—99,8, Sienno (pow. Iłżecki)—91,7, Klwów (pow. Opoczyński)—91.7, Jarczów (pow. Tomaszowski)—90.8, Goworowo (pow. Ostrołęcki)—90, Wierzbica (pow. Radomski)—87.1, Grabowiec (pow. Iłżecki)—86.5, Boryszew (pow. Sochaczewski) — 79.8, Śniadowo (pow. Łomżyński) — 78. *b)* Straty od 50 — 75% poniosły: Łopuszno (pow. Kielecki) — 73.1, Jedwabno (pow. Kolneński)—72.1, Andrzejów (pow. Ostrowski)—71.6, Myszeniec (pow. Ostrołęcki)—71.1, Kazanów (pow: Iłżecki)—70.7, Jabłonka (pow. Mazowiecki)—70.1, Puchaczów (pow. Chełmski)—69.3, Świerze (pow. Chełmski)—67, Sawin (tamże)—65, Krzeszów (pow. Biłgorajski) — 64.9, Ożarów (pow. Opoczyński) — 64.4, Końskowola (pow. Puławski)—61.4, Gliniany (pow. Opoczyński)—61, Dzierzkowice (pow. Janowski)—60.9, Janowiec (pow. Kozienicki)—60.7, Waśniów (pow. Opoczyński)—60.3, Zaręby Kościelne (pow. Ostrowski)—58.9, Złotorja (pow. Mazowiecki)—57.1. *c)* Wreszcie zniszczone zostały w granicach 25—50%: Rogi (pow. Łódzki)—49.7, Ciechanowiec (pow. Mazowiecki)—48.2, Trawniki (pow. Lubelski)—48, Siedliszcze (pow. Chełmski)—47, Markuszew (pow. Puławski) — 45.1, Janów (pow. Przasnyski) — 44.5, Rożan (pow. Makowski) — 44.2, Koprzywnica (pow. Sandomierski) — 42.7, Lutomiersk (pow. Łaski)—43.5, Wojsławice (pow. Chełmski)—42.2, Opatowiec (pow. Pińczowski)—42.2, Wiślica (tamże)—40.1, Mircze (pow. Hrubieszowski)—40, Sławniów (pow.Kielecki)—40, Bolimów (pow. Łowicki)—39.7, Piątnica (pow. Łomżyński)—39.6, Główno (pow. Brzeziński)—34.5, Bielawy (pow. Łowicki)—34.5, Inowłódz (pow. Rawski)—33.1, Ryczywół (pow. Kozienicki) — 33, Jaszczów (pow. Tomaszowski) — 32.7, Odrzywół (pow. Opoczyński)—32.5, Konstantynów (pow. Łódzki)—32.4, Łysobyki (pow. Łukowski)—31.9, Firlej (pow. Lubelski)—31.3, Wólka (pow. Mławski)—25.7.

Poprzestaniemy na przytoczeniu tych najbardziej zniszczonych miast, odsyłając co do pozostałych szczegółów do tabl. III „Materjałów statystycznych“ i do załączonej mapy zniszczeń. Przy opisywaniu rozkładu terytorjalnego zniszczeń (rozdział 4) uwydatnimy jeszcze bardziej charakterystyczne wypadki.

Do ogólnych uwag, które poczyniliśmy co do miast, należy wreszcie dołączyć, jako czynnik znacznie pogarszający ich odporność przed zniszczeniem, wielką palność, mającą swe źródło w lichych, drewnianych budowlach, nadmiernie skupionych i przedstawiających skutkiem tego podatny grunt do pożarów masowych, wybuchających w razie ostrzeliwania lub umyślnego podpalenia.

Wsie. Przejdźmy do właściwej wsi. Granica między grupą miasteczek, a grupą wsi nosi z natury rzeczy charakter formalny, toteż na pograniczu tych grup zatracają się właściwe zasadnicze różnice obu skupień. Przy masowem jednak ujęciu różnica zniszczenia zaznacza się nadzwyczaj dobitnie. Zaobserwowana w miastach średnich i miasteczkach strata 3.8% podnosi się w grupie miejscowości wiejskich do 8.5%, powiększa się więc przeszło dwukrotnie. Mówimy tutaj o wsi włościańskiej, pozostawiając chwilowo na boku dwory, które zajmują wsród tych grup terytorjalnych pewne pośrednie miejsce. Wieś doznała nietylko największego stosunkowego zniszczenia; również absolutna cyfra szkód jest tu największa i wynosi 34.862.070 rb., to jest 62% wszystkich zniszczeń, przewyższa więc o wiele szkody w innych grupach. Tymczasem wartość budowli nie przewyższa 30% wartości wszystkich budynków w kraju.

Wyłuszczony przez nas pogląd, iż zniszczenie będzie się tem silniej ujawniać, im grupa terytorjalna będzie obejmować skupienia mniejsze i mniej wartościowe, znajduje tutaj pełne potwierdzenie. Gęste rozsianie wsi w kraju, przy równoczesnej bezwzględności operacyj wojennych, odbiera wszelkie znaczenie tym ochronnym czynnikom, które miasta w pewnym stopniu znajdowały w wewnętrznych warunkach skupienia.

Wieś, jako już drobne przeważnie skupienie, nie tylko nie stanowiła przeszkody, lecz odwrotnie, była ona często pożądanem sąsiedztwem. Przez środek licznych wsi przeprowadzono okopy, lub też uczyniono to w ich bliskiem sąsiedztwie, drzewo zaś używane do budowli stanowiło bardzo ponętny materjał dla wewnętrznego urządzenia rowów lub do opału w czasie zimna. Z materjału tego korzystali również obficie żołnierze, rozkwaterowani jako rezerwy we wsiach sąsiednich. Czego wreszcie nie rozebrano, to zostało zniszczone w ogniu artylerji nieprzyjacielskiej, która zrównywała z ziemią—wszystko co się na niej znajdowało. Podobnie w stosunku do masowych podpalań, stosowanych przez cofające się armje, wieś stanowiła jednostkę absolutnie bezbronną, pozbawioną nawet tej słabej odporności, którą większym skupieniom nadawała liczba mieszkańców, bardziej ogniotrwały rodzaj budowli, często wreszcie i obecność władz.

Wymowną cyfrą klęski, którą poniosła wieś, jest przeszło ćwierć miljona (275.751) zniszczonych budowli, to znaczy 11,2% budowli wiejskich a $8^1/_2$% wszystkich budowli krajowych. Przeciętny stopień zniszczenia jednej budowli wynosi 82%. Nie ulega wątpliwości, iż zniszczenie przeszło $^4/_5$ części budowli czyni z tej ostatniej kompletną ruinę. Liczba gospodarstw, dotkniętych w ten sposób, wyniosła 89.851, przyczem wypada na gospodarstwo zniszczone trzy zrujnowane budowle. Ponieważ jest to przeciętna liczba budowli, przypadająca na gospodarstwo wiejskie, więc z reguły ulegały zniszczeniu całe gospodarstwa.

Opis tego, w jakich rozmiarach katastrofa ta dotknęła różne okolice kraju, i w jaki charakterystyczny sposób się tam ujawniała, odłożyć musimy do Rozdz. 4, gdzie mówimy o terytorjalnym rozkładzie zniszczeń w związku z działaniami wojennemi. Z powodu wielkiej liczby zniszczonych wsi ograniczamy się do przedstawienia danych dla gmin. Podane one zostały w tabl. I, „Materjałów statystycznych“, tam również włączony został spis miejscowości, w których uszkodzone budowle przekraczają 50%.

Dwory. Dwory zajmują pośrednie miejsce między wsią a miastami. Zniszczenie ich (6,6%) jest prawie dwa razy wyższe niż w miastach (3,8%), lecz mniejsze niż we wsi

(8,5%). Podobnie przedstawia się sprawa co do uszkodzonych budowli. Tylko w tym wypadku różnica między miastami (8,1%) a dworami (8,5%) jest bardzo nieznaczna, większy przedział istnieje natomiast w stosunku do wsi (11,2%). Absolutna wartość strat w budowlach dworskich wynosi 9.373.760 rb., czyli 15% wszystkich zniszczeń, natomiast wartość budowli dworskich przedstawia tylko 10% wartości wszystkich nieruchomości. Udział dworów w zniszczeniach jest więc wyższy niż miast, niższy zaś od wsi.

Pod względem wielkości skupienia dwory tworzą wprawdzie jednostki najmniejsze w kraju, co do wartości budowli przewyższają one jednak o wiele wiejskie i małomiasteczkowe. Były to z jednej strony warunki korzystne dla dworów, chroniące je od zniszczenia, jako bardzo wygodne punkty oparcia dla komend wojskowych, szczególniej na terenie głuchej wsi. Ten sam moment stanowił jednak, z drugiej przeciwnej strony, pozór do bezwzględnego ostrzeliwania, o ile tylko budowle znajdowały się w obrębie ognia. Temi dwiema sprzecznemi sobie tendencjami tłómaczyć można przedewszystkiem pośrednie miejsce, jakie dwory co do zniszczenia zajęły.

O stopniu zniszczenia miejscowości dworskich mówić jeszcze będziemy w końcu tego rozdziału, porównywując zniszczenie różnych grup terytorjalnych. Dla dalszych szczegółów charakterystycznych odsyłamy, podobnie jak przy wsiach, do Rozdz. 5, dla statystyki zaś — do „Materjałów statystycznych", a mianowicie do Tabl. II, w której dane zebrane gminami, i do „Spisu miejscowości zniszczonych", w których wyliczone są imiennie dwory o procencie zniszczonych budowli, przekraczającym 50%.

Porównanie zniszczeń między grupami terytorjalnemi.

Wspominaliśmy w Rozdz. 2, iż zniszczona wartość budowli podaje tylko w formie suchej materjalną stronę straty. Nie uwzględnia ona faktu, iż budowla stanowi gospodarczą całość, która już przy niewielkiem zniszczeniu stracić może całkowicie swą użytkową wartość. Znacznie wymowniej obrazuje rozmiary klęski liczba zniszczonych budowli. Porównując więc zniszczenie miejscowości, należących do różnych grup terytorjalnych, oprzemy się na procencie zniszczonych w nich budowli. W tym celu rozklasyfikujemy (tabl. 3 i fig. 3 str. 20*) miejscowości według procentu zniszczonych budowli, tworząc dwadzieścia klas o równych procentowych przedziałach.

Na podstawie danych Tabl. 3 odtworzyliśmy poprzednio obraz dla wszystkich miejscowości bez różnicy grup terytorjalnych i zwróciliśmy uwagę na charakterystyczne w tym wypadku ugrupowanie. Najliczniej skupiły się miejscowości po obu krańcach skali, a więc w klasie drobnych uszkodzeń lub zupełnego zniszczenia. (p. Rozdz. 2, str. 11*).

Przechodząc do poszczególnych grup terytorjalnych, widzimy, iż na wypadkową powyższą złożyły się trzy zasadniczo różne typy ugrupowań. Obraz wsi odpowiada dość ściśle obrazowi, który otrzymaliśmy dla wszystkich miejscowości, w klasach tylko krańcowych istnieją drobne odchylenia: odsetek wsi zupełnie zniszczonych jest trochę mniejszy, odwrotnie—procent wsi nieznacznie uszkodzonych nieco większy. Największa liczba wsi znajduje się w klasie najwyższej i obejmuje 19.5% miejscowości, następnie idzie klasa najniższa, która zawiera 15.6% wsi. Klasy kolejne od najniższej do środkowej (5—50%) wykazują stopniowy dość dobrze zaznaczony spadek. Na następne klasy, z wyłączeniem najwyższej, przypadają prawie równe liczby miejscowości, — na każdą około 2,5%.

Ugrupowanie miejscowości według procentu zniszczonych budowli z uwzględnieniem grup terytorjalnych.

Tabl. 3.

	% zniszczonych budowli																				
	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	Razem
Miasta i miasteczka	114	18	18	22	10	8	2	12	5	4	2	—	7	7	3	4	7	10	6	15	274
%	*41.6*	*6.6*	*6.6*	*8.1*	*3.7*	*2.9*	*0.7*	*4.4*	*1.8*	*1.4*	*0.7*	—	*2.5*	*2.5*	*1.1*	*1.4*	*2.5*	*3.7*	*2.3*	*5.5*	*100.0*
Dwory	43	54	51	54	52	38	34	44	31	53	25	54	15	36	53	50	26	41	24	526	1.304
%	*3.3*	*4.1*	*3.9*	*4.1*	*4.0*	*2.9*	*2.6*	*3.4*	*2.4*	*4.1*	*1.9*	*4.1*	*1.2*	*2.8*	*4.1*	*3.8*	*2.0*	*3.1*	*1.8*	*40.4*	*100 0*
Wsie	1.018	684	391	379	270	275	196	217	173	286	130	184	132	162	135	152	135	167	169	1.275	6.530
%	*15.6*	*10.5*	*6.0*	*5.8*	*4.1*	*4.2*	*3.0*	*3.3*	*2.6*	*4.4*	*2.0*	*2.8*	*2.0*	*2.5*	*2.1*	*2.3*	*2.1*	*2.6*	*2.6*	*19.5*	*100.0*
Wszyst. miejscow.	1.175	756	460	455	332	321	232	273	209	343	157	238	154	205	191	206	168	218	199	1.816	8.108
%	*14.4*	*9.3*	*5.7*	*5.6*	*4.1*	*4.0*	*2.9*	*3.4*	*2.6*	*4.2*	*1.9*	*2.9*	*1.9*	*2.5*	*2.4*	*2.5*	*2.1*	*2.7*	*2.5*	*22.4*	*100.0*

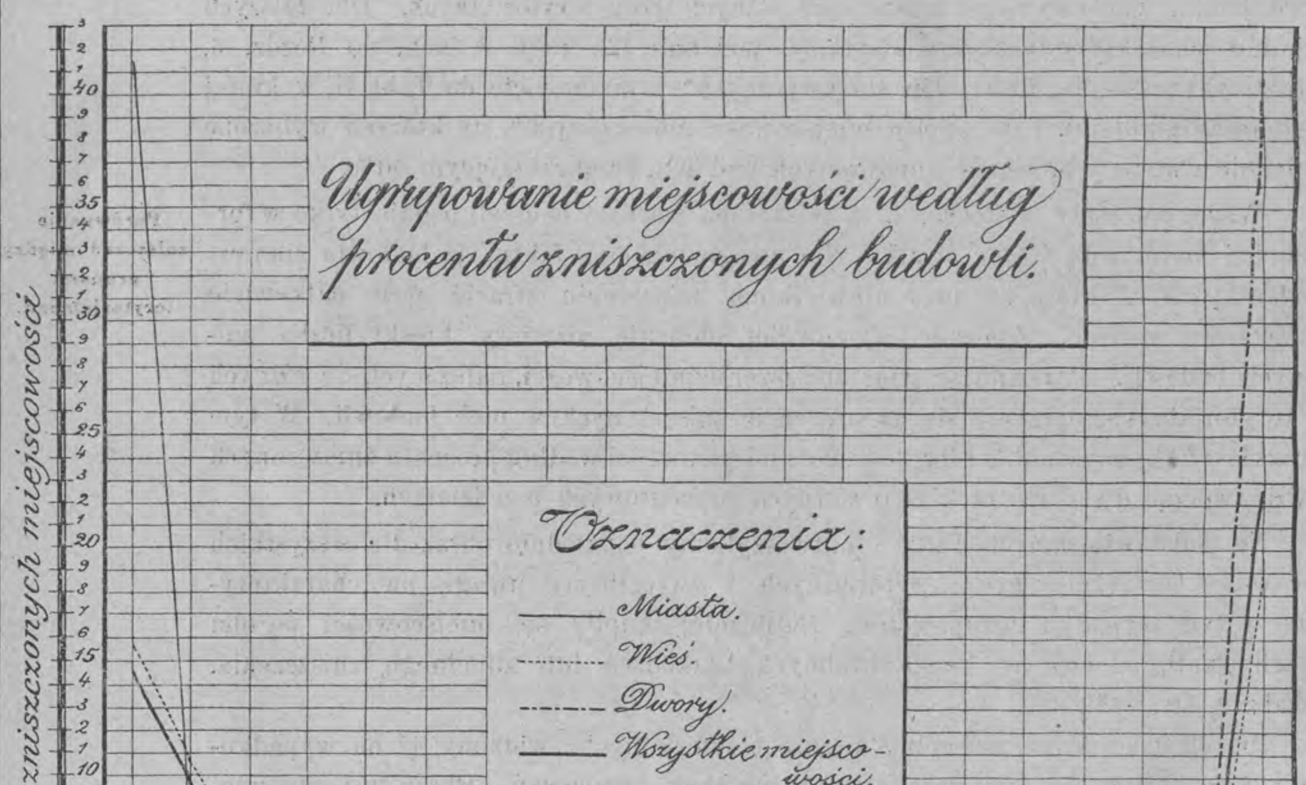


fig. 3. (do tabl. 3.)

Nadzwyczajnie jednak charakterystyczne są ugrupowania dla miast i miasteczek oraz dworów. O ile chodzi o miasta i miasteczka, to mieści się ich 41.6% w klasie drobnych uszkodzeń (0—5%), reszta zaś rozkłada się prawie równomiernie na pozostałe klasy. Zupełnie odwrotny obraz widzimy we dworach. Najliczniej jest tu reprezentowana klasa zniszczenia całkowitego 95—100%. Mieści się w niej 40.4% dworów zniszczonych. Reszta rozdziela się znów równomiernie między pozostałe klasy.

Uderza przedewszystkiem ten szczegół, iż dla wszystkich trzech grup terytorjalnych klasy środkowe przedstawiają prawie równy poziom względnych liczebności. Odchylenia, jakie tam widzimy, noszą charakter odchyleń przypadkowych, spowodowanych przypadkowością wojny lub małą liczbą zgrupowanych miejscowości. Dopiero w klasach krańcowych zaznacza się bardzo wybitna odrębność, zależnie od grupy terytorjalnej. Typowym stopniem zniszczenia miast i miasteczek jest klasa drobnych zniszczeń, dla dworów klasa najwyższego zniszczenia, wieś zaś odznacza się przez maksymalne liczebności w tych obu klasach, przyczem forma zupełnego zniszczenia dominuje nad nieznacznem tylko uszkodzeniem.

Charakterystyczne typy zniszczenia w różnych grupach terytorjalnych wyodrębniają się tak ostro i plastycznie (p. wykresy fig. 3), iż trudno widzieć w nich tylko wypadkową przygodnych działań wojennych. Utwierdzają one raczej w poglądzie, iż istniały równocześnie niezależne od tych działań warunki i tendencje, składające się na odmienny stosunek zniszczenia w różnych grupach.

Najsłabiej uwydatniają się pewne typowe, charakterystyczne stopnie zniszczenia w miejscowościach wiejskich, najmniej odpornych. Jest rzeczą zrozumiałą, iż głucha wieś, źle zabudowana, nie mająca możliwości jakiegokolwiek zorganizowanego przeciwdziałania, nie posiadająca wreszcie w sobie tych korzystnych warunków, które chroniły do pewnego stopnia miasta i dwory, była oddana na pastwę barbarzyńskiego postępowania wojska, rabującego i niszczącego, gdzie się da i ile się da. Niszczenie to przybierało formy różnorodne, dorywcze i mniej okrutne w tych okolicach, w których odbywały się walki wywiadowcze lub tylko przemarsze, potwornie zaś niszczycielskie w obszarach walk pozycyjnych, wielkich bitew i przymusowego cofania się. Poza temi dwiema krańcowemi formami zniszczenia, które najbardziej się uwydatniają, istnieje cała skala form przejściowych.

Dwory i miasta posiadają silnie wyodrębniające się maksymalne liczebności, są one jednak krańcowo odmienne. Prawie połowa miast, nawiedzonych przez wojnę, uległa tylko drobnym uszkodzeniom, dzięki korzystniejszemu położeniu i istnieniu całego szeregu momentów odpornych, które przytoczyliśmy, omawiając tę grupę terytorjalną. We dworach, jako skupieniach mniejszych, momenty te odgrywały już znacznie słabszą rolę, z drugiej saś strony położenie ich na otwartych terenach walk, oraz uwydatniające się wielkością i konstrukcją budowle przyczyniły się do gruntownego ich burzenia z chwilą, gdy znalazły się w obrębie ognia nieprzyjacielskiego.

4. *Działy budowli.*

Uwagi wstępne.

Statystyka zniszczeń według działów budowli sprowadza się w naszem opracowaniu do podania tylko najogólniejszych, sumarycznych danych. Przyczyna tego leży przedewszystkiem w statystyce Wz. Ub., w której podział na działy budowli za-

Tablica 4.

Zniszczenia wojenne według działów budowli

B. GUBERNJE		Kościoły			Zakłady Przemysłowe			Młyny			Gmachy publiczne			Budowle zwyczajne		
		Liczba budowli	Wartość zniszczona	% zniszczenia	Liczba budowli	Wartość zniszczona	% zniszczenia	Liczba budowli	Wartość zniszczona	% zniszczenia	Liczba budowli	Wartość zniczczona	% zniszczenia	Liczba budowli	Wartość zniszczona	% zniszczenia
Warszawska	Miasta	5	29.440	75	259	767.490	57	20	23.200	91	20	4.380	30	2.780	583.760	27
	Wsie	24	180.470	73	153	78.210	55	167	194.020	94	155	100.890	95	43.781	6.346.590	80
	Dwory	—	—	—	112	156.360	67	29	53.040	98	1	350	100	2.953	2.389.850	88
	Ogółem	29	209.910	74	524	1.002.060	58	216	270.260	95	176	105.620	87	49.514	9.320.200	73
Kaliska	Miasta	1	26.800	40	10	157.860	90	8	14.100	99.9	6	155.580	95	1.059	2.705.480	95
	Wsie	—	—	—	4	1.060	100	8	10.150	86	3	770	100	473	84.050	87
	Dwory	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	39.610	63
	Ogółem	1	26.800	40	14	158.920	90	16	24.250	94	9	156.350	94.6	1.584	2.829.140	94
Piotrkowska	Miasta	7	72.020	66	64	67.380	80	8	11.790	92	30	19.580	93	3.334	755.690	72
	Wsie	10	97.170	80	83	78.510	55	61	87.830	92	54	19.790	91	14.446	1.968.930	84
	Dwory	—	—	—	27	58.480	100	—	—	—	—	—	—	939	866.200	88
	Ogółem	17	169.190	74	174	204.370	72	69	99.620	92	84	39.370	92	18.719	3.590.820	82
Radomska	Miasta	9	35.220	98	10	5.860	54	20	18.640	95	85	36.990	81	5.836	1.002.330	79
	Wsie	5	37.590	94	8	11.480	100	166	151.650	94	51	13.850	95	37.325	3.792.860	81
	Dwory	—	—	—	—	—	—	1	630	90	—	—	—	896	602.520	89
	Ogółem	14	72.810	96	18	17.340	78	187	170.920	94	136	50.840	85	44.057	5.397.710	81
Kielecka	Miasta	9	75.020	41	57	86.570	54	—	—	—	22	10.310	84	1.348	209.770	61
	Wsie	9	18.890	64	36	62.550	56	23	21.560	71	58	18.580	88	7.622	771.900	57
	Dwory	—	—	—	7	8.250	96	1	550	75	—	—	—	674	450.960	72
	Ogółem	18	93.910	52	100	157.370	55	24	22.110	71	80	28.890	86	9.644	1.432.630	68

Lubelska	Miasta	3	14.420	94	235	251.610	62	35	45.300	90	67	45.350	79	12.640	1 954.260	62
	Wsie	8	62.000	80	133	269.220	98	288	274.420	91	238	128.130	92	93.877	9.419.820	79
	Dwory	2	2.070	60	47	72.690	62	38	80.510	83	—	—	—	3.666	2.317.230	71
	Ogółem	13	78.490	82	415	593.520	75	361	400.230	90	305	173.480	88	110.183	13.691.310	75
Siedlecka [1]	Miasta	—	—	—	3	5.250	45	3	9.760	100	3	4.540	82	723	128.040	72
	Wsie	4	34.580	54	7	8.420	91	27	36.740	80	4	90	40	8.200	1.032.050	89
	Dwory	—	—	—	8	23.610	68	9	18.190	96	—	—	—	455	254.480	50
	Ogółem	4	34.580	54	18	37.280	47	39	64.690	87	7	4.630	81	9.378	1.414.570	76
Łomżyńska	Miasta	4	18.380	44	51	69.050	100	28	25.120	93	31	27.220	97	7.388	1.787.120	80
	Wsie	8	109.870	87	13	68.990	88	99	110.250	96	23	30.740	92	52.414	6.613.460	90
	Dwory	—	—	—	21	20.630	72	4	8.360	100	—	—	—	1.042	768.510	85
	Ogółem	12	128.250	75	85	158.670	87	131	143.730	96	54	57.960	94	60.844	9.169.090	88
Płocka	Miasta	3	3.390	45	31	155.600	40	15	14.090	100	5	13.920	92	1.455	489.100	72
	Wsie	13	79.570	76	19	6.290	94	68	56.630	91	68	21.850	95	15.515	2.349.600	82
	Dwory	—	—	—	15	9.920	45	—	—	—	—	—	—	1.429	1.170.760	62
	Ogółem	16	82.960	73	65	171.810	41	83	70.720	92	73	35.770	94	18.399	4.009.460	74
W całym kraju [2]	Miasta	41	274.690	68	720	1.566.670	59	137	162.000	92	269	317.870	484	36.563	9.615.550	69
	Wsie	81	620.140	77	456	584.730	74	907	943.250	88	654	334.690	93	273.653	32.379.260	82
	Dwory	2	2.070	60	237	349.940	71	82	161.280	90	1	350	100	12.106	8.860.120	76
	Ogółem	124	896.900	74	1.413	2.501.340	64	1.126	1.266.530	92	924	652.910	88	322.322	50.854.930	78

[1]) Bez powiatów Bialskiego, Konstantynowskiego, Radzyńskiego i Włodawskiego.

[2]) Bez b. gub. Suwalskiej oraz powiatów: wymienionych pod [1]).

stąpiony został przez pewne charakterystyczne działy nieruchomości. Wynika z tego, iż naprz. do działu fabrycznego należą, obok właściwych fabryk, również wszelkie zabudowania, znajdujące się w obrębie nieruchomości fabrycznych. Podobnie ma się sprawa z budowlami kościelnemi i młynami. Bardzo ważny dział gmachów publicznych nie wyodrębnia również budowli, podpadających z tytułu swego przeznaczenia pod to pojęcie. Do nieruchomości tak zw. „użyteczności publicznej" należą bowiem obok budowli, posiadających w samej rzeczy charakter takiej użyteczności, również budynki, stanowiące własność organizacyj społecznych, i to bez względu na ich właściwe przeznaczenie. Te braki statystyki Wz. Ub. uniemożliwiają bardziej zróżniczkowane i drobiazgowe wyprowadzenie danych dla stanu przedwojennego działów budowli w ścisłem tego słowa znaczeniu. Obowiązująca w Instytucji klasyfikacja odbiła się również na danych o zniszczeniach. Wprawdzie w przepisanym kwestjonarjuszu położono nacisk na to, iż klasyfikuje się budowle wyłącznie według ich przeznaczenia, a nie według charakteru przynależnych nieruchomości, — jak widać jednak z materjałów nadesłanych, bardzo często nie stosowano się do tej dyrektywy, zwłaszcza wtedy, gdy istniejące braki należało uzupełniać na podstawie statystyki Instytucji.

Powyższe uwagi ustalają, iż większe zróżniczkowanie statystyki odbija się ujemnie na jej ścisłości, i że nawet już sumaryczne, najogólniejsze dane przedstawiają tylko w przybliżeniu właściwy stan rzeczy.

Jeżeli chodzi o wnioski praktyczne, to mają one poważne znaczenie tylko w dziale „budowli zwyczajnych". Straty bezpośrednie przedstawiają tu bowiem znaczną pozycję ogółu strat i pozwalają wnioskować o kierunkach i zakresie zniszczeń wojennych. Znajdują się więc tutaj liczne wskazówki dla ustalenia wysokości ogólnych strat i dla racjonalnej organizacji odbudowy. Budowle zwyczajne przedstawiają jednak przytłaczającą wprost większość wszystkich budynków (99%) i skutkiem tej znakomitej liczebnej przewagi dają obraz zniszczenia prawie że zupełnie analogiczny do tego obrazu, jaki otrzymujemy dla wszystkich bez różnicy budynków. Wydzielenie więc szczegółowe budowli tego działu z naszych tablic statystycznych niewieleby się przyczyniło do charakterystyki zniszczeń, byłoby natomiast połączone z wielkiemi trudnościami opracowania i przedstawiałoby ostatecznie materjał pod względem ścisłości mniej wartościowy.

Co do innych działów budowli, to straty bezpośrednie w nich poniesione nie stoją w żadnym stosunku do ogółu z tego tytułu poniesionych strat. Tyczy się to przedewszystkiem fabryk i kościołów, o czem szczegółowiej pomówimy, rozpatrując te działy. Dla wyrobienia sobie ogólniejszego teoretycznego poglądu na te zniszczenia brakuje znów masowej podstawy, gdyż liczba objektów jest w nich szczupła.

Tabl. 4 podaje najogólniejsze cyfry zniszczeń według większych jednostek terytorjalnych, to jest b. gubernij.

Rozróżniamy w niej 4 działy budowli, mianowicie kościoły, zakłady przemysłowe, młyny, gmachy publiczne i zwyczajne budowle. Brak danych odnośnie do stanu przedwojennego budowli według tych działów i według gubernij, uniemożliwia wyprowadzenie stosunkowych liczb, mogących dopiero wyświetlić właściwy stan zniszczenia. Ażeby choć częściowo rzucić na te stosunki światło, przedstawiamy dodatkową tablicę (Tabl. 5), w której na podstawie specjalnych wyliczeń zebrane zostały

dane ogólnokrajowe dla trzech działów budowli, mianowicie kościołów, zakładów przemysłowych (łącznie z młynami) i „innych budowli“. Wyszczególnienie młynów i gmachów publicznych nie dało się przeprowadzić dla powodów, które przytoczyliśmy poprzednio. Dla ilustracji tej tablicy służą wykresy fig. 2 (str. 14*) i fig. 4 (str. 26*).

Tabl. 5.

GRUPY TERYTORJALNE	Liczba budowli			Wartość budowli		
	ogólna	zniszcz.	%	ogólna	zniszczona	%
Kościoły.						
Miasta wielkie	149	4	2.7	3.332.560	44.180	1.3
Miasta średnie i miasteczka	1.215	37	3.0	10.204.460	230.510	2.3
Dwory	17	2	11.8	21.110	2.070	9.8
Wsie	1.891	81	4.3	12.723.740	620.140	4.9
Razem . . .	3.272	124	3.8	26.281.870	896.900	3.4
Zakłady przemysłowe (łącznie z młynami).						
Miasta wielkie	12.896	229	1.8	89.557.130	764.010	0.8
Miasta średnie i miasteczka	4.950	628	12.7	25.067.580	964.660	3.8
Dwory	1.446	319	22.1	2.669.240	511.220	19.1
Wsie	14.248	1.363	9.6	19.617.760	1.527.980	7.8
Razem . . .	33.540	2.539	7.6	136.911.710	3.767.870	2.8
Inne budowle.						
Miasta wielkie	196.782	1.433	0.7	530.323.240	2.976.670	0.6
Miasta średnie i miasteczka	440.081	35.399	8.0	176.808.080	6.956.750	3.9
Dwory	144.170	12.107	8.4	139.561.540	8.860.470	6.3
Wsie	2.428.417	274.307	11.3	378.620.110	32.713.950	8.8
Razezm . . .	3.209.450	323.246	10.1	1.225.312.970	51.507.840	4.2

Budowle zwyczajne.

Najbardziej ucierpiały, tak bezwzględnie jak i stosunkowo, — „inne budowle“. Mieści się w nich olbrzymia większość, bo prawie 99% wszystkich budynków i 88,2% ich wartości. Wartość zniszczona w tym dziale wyniosła 51.507.840 rb. (4,2%), to zn. 92% wszystkich strat. Olbrzymia przewaga tego działu w całości budowli sprawia, iż obraz zniszczenia odpowiada prawie ściśle obrazowi, jaki otrzymaliśmy dla wszystkich bez różnicy budowli. Chcąc się o tem przekonać, wystarczy porównać odpowiednie wykresy fig. 1 (str. 14*.) i fig. 4 c) (str. 26*). Wielkie ich podobieństwo rzuca się odrazu w oczy. Różnice w procentowem rozłożeniu wartości na grupy terytorjalne i w procentach zniszczenia poszczególnych grup są drobne i nieznaczne. Możemy więc dla ogólnej charakterystyki tego działu odesłać do poprzedniego rozdziału.

Gmachy publiczne.

Do działu tego włączone zostały w Tabl. 5 również gmachy publiczne. Ponieważ gmachy rządowe (skarbowe) nie wchodzą wogóle do naszej rejestracji, więc pod „gmachami publicznemi“ rozumiemy tu tylko gmachy miejskie, gminne lub „użyteczności publicznej“ w ścisłem tego słowa znaczeniu, a więc urzędy gminne, szkoły, szpitale i t. d. Straty poniesione podaje Tabl. 4, według której uległo bardzo silnemu (88%) zniszczeniu 924 gmachów, a straty wyniosły 652.910 rb. Brak nam danych dla

Procentowy podział wartości poszczególnych działów budowli według rodzaju miejscowości, oraz procent zniszczenia w każdej grupie.

a. Kościoły. b. Zakłady przemysł. c. Inne budowle.

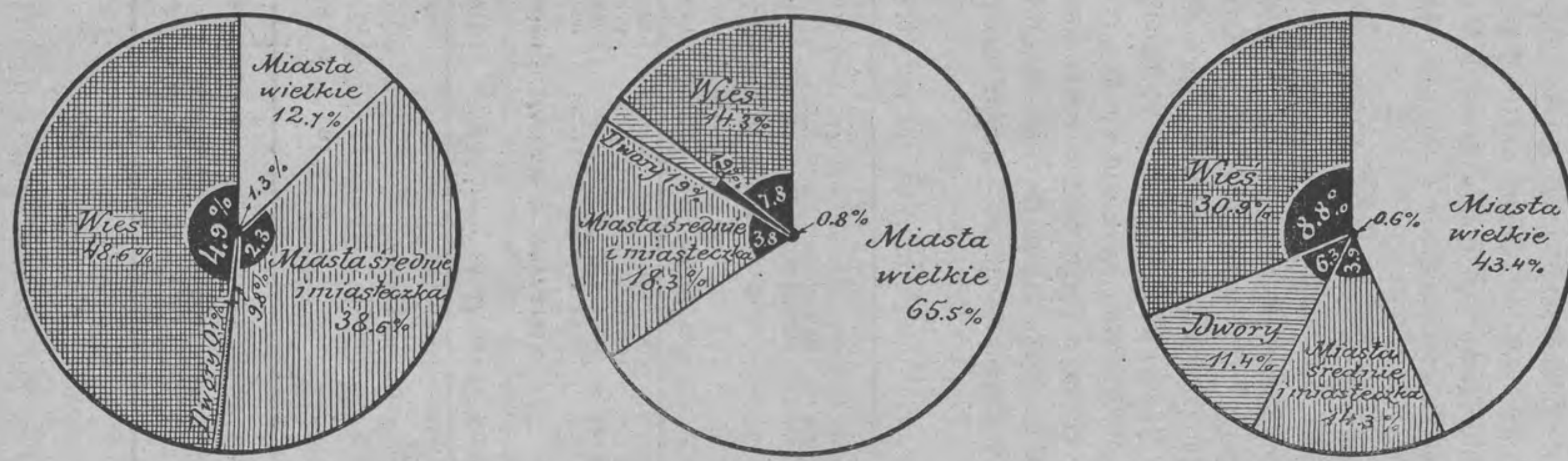


fig: 4 (do tabl. 5.).

określenia wysokości stosunkowej straty. Rzuca się tylko w oczy silniejszy stopień zniszczenia pojedyńczego budynku niż przy budowlach zwyczajnych (78%).

Charakterystyczny jest rozdział sumy zniszczonej między poszczególne grupy terytorjalne. Gdy przy budowlach zwyczajnych część, przypadająca na wieś, wynosiła 63.7%, na miasta 18.9%, a na dwory 17.4%, to przy gmachach publicznych odpowiednie pozycje wynoszą kolejno: 51.3%, 48.7% i 0.05%. Nieznaczne zniszczenie, które wykazują dwory, tłumaczy się drobną liczbą gmachów publicznych w tym dziale. Co do pozostałych dwóch grup, to wieś przewyższa i w tym wypadku miasta pod względem zniszczenia, różnica jest jednak stosunkowo drobna. Tłumaczyć to należy tem, iż gmachy tego rodzaju spotykają się częściej w miastach i miasteczkach niż we wsiach.

Ze znaczniejszych, notowanych w tym dziale zniszczeń, wymienimy: Kalisz — 5 bud. (straty 155.670 rb., stopień zniszczenia 95%), Ojrzanów, pow. Błoński, 2 bud. (12,910 rb. — 100%); m. Kryłów, pow. Hrubieszowski—8 bud. (11.140 rb.—100%); m. Gorzków, pow. Krasnostawski — szkoła (10.540 rb.—100%); Lipie, pow. Grójecki — szkoła i urząd gminny (9.920 rb. — 100%); m. Przasnysz — 1 bud. (8.690 rb. — 100%); Rachanie, pow. Tomaszowski—urząd gm. (8.420 rb.—100%); m. Jedwabne, pow. Kolneński — urząd gm. (8.260 rb. — 100%); Przyhoryło, pow. Hrubieszowski — urząd gm. i szkoła (7.570 rb. — 100%); m. Rożan, pow. Makowski — urząd gm. (7.470 rb. — 85%); m. Lutomiersk, pow. Łaski — 7 bud. (7.440 rb. — 100%); m. Siedliszcze pow. Chełmski — 7 bud. (7.250 rb. — 100%); m. Końskowola, pow. Puławski — 6 bud. (6.770 rb. — 70%); Poturzyn, pow. Tomaszowski — urząd gm. (5.750 rb. — 70%); Kowalówka, pow. Ostrołęcki — szkoła (5.640 rb. — 100%); m. Firlej, pow. Lubartowski—urząd gm. (5.570 rb. — 100%); m. Iłża — 14 bud (5.390 rb. — 50%); m. Klwów, pow. Opoczyński — 7 bud. (5.030 rb. — 100%).

Wymieniliśmy 18 miejscowości, w których straty przekraczają 5.000 rb. Miejscowości ze szkodami od 1000 — 5000 rb. zostało zarejestrowanych 92, poniżej 1000 rb.. — 150, razem więc 260. W liczbie uszkodzonych gmachów spotykamy 100 szkół, 38 urzędów gminnych, 1 dom dla starców i kalek, 1 szpital i 5 bóżnic. W pozostałych wypadkach brak szczegółowszego określenia charakteru budynku.

Szkody, wyrządzone w budowlach, wynoszą przy uwzględnieniu cen rzeczywistych okrągło 1 miljon rubli, co stanowi już bardzo poważną sumę dla skromnych budżetów naszych gmin i organizacyj powiatowych. Co do gmachów rządowych (skarbowych), to nie posiadamy danych, pozwalających choćby w przybliżeniu określić sumę poniesionych strat. Szkody będą tu jednak bardzo znaczne, sądząc po zniszczeniu chociażby gmachów kolejowych.

Zakłady przemysłowe.

Najdotkliwiej ucierpiał podczas tej wojny niewątpliwie nasz przemysł. Straty jednak w budowlach, choć przedstawiają pokaźną cyfrę 3.767.870 rb., stanowią w całości szkód bezpośrednio wyrządzonych tylko drobny odsetek. Jeżeli weźmiemy pod uwagę również wszystkie straty pośrednie, jakie kraj poniósł na skutek unieruchomienia tej gałęzi wytwórczej, zatrudniającej blisko pół miljona pracowników, to otrzymamy cyfrę wielokrotnie jeszcze wyższą.

Uczyniliśmy już we wstępie do obecnego rozdziału pewne zastrzeżenia co do ścisłości danych dla tego działu budowli. Dodać na tem miejscu musimy, iż na pod-

stawie materjałów nadesłanych nie mogliśmy zróżniczkować szkód według pojedyńczych gałęzi przemysłu. Przedstawia to również bardzo poważną lukę w opracowaniu.

Pomimo tych braków sądzimy jednak, iż można, opierając się na posiadanym podziale strat według grup terytorjalnych, wytknąć pewien ogólny kierunek zniszczeń. Może to być wskazówka i podstawa dla dalszych badań w tej ważnej sprawie.

Wartość budowli przemysłowych Królestwa wynosiła przed wojną około 137 miljonów rubli, to znaczy okrągło dziesiątą część wartości wszystkich nieruchomości. Fig 4 b, na str. 26* pokazuje nam obrazowo w jaki sposób wartość tych budowli rozkłada się między cztery grupy terytorjalne. Wynika z niej, iż miasta wielkie skupiają w sobie przeszło 65.5% wartości zabudowań fabrycznych, poczem następują kolejno miasta średnie i miasteczka (18.3%), wsie (14.3%) i na samym końcu dwory, w których wartość jest już stosunkowo nieznaczna (1.9%).

Przechodząc do szkód w tych grupach terytorjalnych, widzimy, iż procentowe straty odpowiadają stopniowaniu, jakie wykazały budowle zwyczajne. Wyjątek stanowią tylko dwory, posiadające bardzo wysoki procent zniszczenia. Pochodzenie tak wysokiego odsetka wytłumaczy nam bliższa analiza zniszczeń w grupach terytorjalnych. Pomocną nam będzie przytem tabl. Nr. 6, w której rozklasyfikowaliśmy zakłady przemysłowe według wysokości strat poniesionych.

Tabl. Nr. 6. *Liczba zakładów przemysłowych (łącznie z młynami), w których szkody wyniosły:*

Grupa terytorjalna	Niżej 1000 rb.	Od 1.000 do 5.000 rb.	Od 5.000 do 10.000 rb.	Od 10.000 do 25.000 rb.	Od 25.000 do 50.000 rb.	Od 50.000 do 100.000 rb.	Od 100.000 do 200.000 rb.	Powyżej 200.000 rb.	Razem
Miasta wielkie . . .	2	5	3	17	—	—	—	1	28
Miasta średnie i miasteczka	35	43	15	2	—	5	3	—	103
Dwory	23	41	22	11	1	—	—	—	98
Wsie	378	427	28	9	5	—	1	—	848
Razem . . .	438	516	68	39	6	5	4	1	1.077

Wielkie miasta wykazują 764.010 rb. strat, przyczem większa część tej sumy przypada na Zakłady Żyrardowskie (450.240 rb.—58% zniszczenia). Jest to najpoważniejsza pozycja szkód w dziale budowli przemysłowych. Straty od 10.000—25.000 rb. poniosło 17 zakładów, z których dziewięć przypada na Kalisz (165.120 rb.), trzy na Łowicz (44.100 rb.), trzy na Zgierz (34.800 rb.) i 2 młyny na Chełm (25.380 rb.). Pozostałych 10 zakładów wielkomiejskich wykazuje już tylko straty poniżej 10.000 rb. W absolutnej cyfrze szkody te, w szczególności straty Żyrardowa, przedstawiają się poważnie, w stosunku jednak do ogólnej wartości wielkomiejskich budowli przemy-

słowych stanowią one tylko drobny odsetek (0,8%), co zawdzięczamy temu, iż najpoważniejsze centra przemysłowe (Łódź, Warszawa, Zagłębie Dąbrowskie) od właściwych działań wojennych prawie nie ucierpiały.

Szkody w miastach średnich i miasteczkach wyniosły 964.660 rb., czyli 3.8%. Można te szkody na podstawie Tabl. Nr. 4 i przytoczonych poprzednio głównych pozycyj strat wielkomiejskich rozłożyć na poszczególne gubernje. Wypadnie, iż największe szkody poniosły gub. Warszawska i Lubelska, następnie Płocka, Kielecka i Łomżyńska. Straty w pozostałych gubernjach są już mniej znaczne. Taki rozkład szkód jest bardo wymowny, główny bowiem udział w stratach ponoszą rolnicze gubernje, gubernje zaś przemysłowe, z wyjątkiem Warszawskiej, wykazują drobne straty. Pozwala to wnosić, iż głównie zniszczone zostały budowle przemysłu rolnego, fakt zaś, iż naczelne miejsce pod względem strat zajmuje, obok gub. Lubelskiej—gub. Warszawska, nie może tego twierdzenia osłabić, gdyż jest to gubernja, w której obok innych gałęzi przemysłu rozwinął się bardzo silnie przemysł rolny.

Ten wybitny udział przemysłu rolnego w zniszczeniach średnich miast i miasteczek ujawnia się odrazu przy szczegółowem badaniu najwyższych pozycyj strat. Zakładów przemysłowych, zniszczonych powyżej 25.000 rb., było osiem, a mianowicie cztery cukrownie (Maławieś, pow. Płocki—160.000 rb.; Michałów, pow. Tomaszowski—150.010 rb.; Trawniki, pow. Lubelski — 88,220 rb.; Mircze, pow. Hrubieszowski — 72.340 rb.), oraz trzy zakłady fabryczne, nie należące do przemysłu rolnego, a to papiernia w Sławniowie, pow. Olkuski—71.310 rb., fabryka jedwabiu sztucznego w Boryszowie, pow. Sochaczewski—128,530 rb., i fabryka ołówków w Pruszkowie—126.710 rb. Nie ulega wątpliwości, iż w pozostałych 95 zniszczonych zakładach przemysłowych udział przemysłu rolnego będzie przeważający.

Z wysokości przytoczonych pozycyj strat wnosić można pośrednio, iż stosunkowe szkody były w tej grupie terytorjalnej znaczniejsze w budowlach przemysłu rolnego niż w innych gałęziach. Podany procent zniszczenia (3.8) odnosi się do wartości wszystkich zabudowań fabrycznych w tej grupie, główną część tej wartości przedstawiają jednak budowle tych gałęzi przemysłu, które się koncentrują w wielkich okręgach fabrycznych, najmniej wojną dotkniętych, dla samego przemysłu rolnego procent ten będzie oczywiście wyższy.

Wyraźną zupełnie fizjognomję przedstawiają zniszczenia budowli przemysłowych we dworach. Dotyczą one głównie przemysłu rolnego, gdyż jest to gałąź najbardziej w tej grupie terytorjalnej rozwinięta. Bardzo wysokie stosunkowe szkody tak co do wartości (19.1%), jak i co do liczby budowli (22.1%) wskazują, iż zniszczenie, dokonane przez bezpośrednie działania wojenne, było nadzwyczaj poważne,—daleko poważniejsze niż dla budowli zwyczajnych. Conajmniej piąta część fabryk została zupełnie zburzona. W porównaniu z drobną stosunkowo stratą, jaką poniosły budowle we właściwym wielkim przemyśle fabrycznym (metalowy, włóknisty i t. d.) stanowi to bardzo poważną katastrofę.

W obrębie właściwej wsi spotykamy wyjątkowo tylko wielkie zakłady przemysłowe. Główny dział przemysłu stanowią młyny i to przedewszystkiem wiatraki, których jest prawie 67%. Pozostałe budowle przemysłowe należą niewątpliwie w większej części do przemysłu włościańskiego (mleczarstwo, kowalstwo, bed-

narstwo i t. d.) i według statystyki Instytucji Wz. Ub. koncentruje się ich prawie dwie trzecie w dwóch guberniach — Warszawskiej i Piotrkowskiej.

Straty w wiatrakach wyniosły prawie miljon rb. (943,250), w przybliżeniu 10% wartości. Straty w pozostałych budowlach przemysłowych są niższe (584.730 rb.), i przedstawiają koło 6% wartości. W obrębie grupy wiejskiej ucierpiały więc najsilniej wiatraki, szczególnie niszczone na terenach walk, gdzie stanowiły zawsze podejrzany objekt, łatwy przytem ze względu na swe położenie i konstrukcję do zburzenia. Jeżeli stosunkowe zniszczenie wypada mimo to niższe niż w zakładach dworskich, to pewną rolę odegrać tu musiał fakt, iż wiatraki nie skupiają się wyłącznie w bardziej rolniczych okręgach, równocześnie bardziej zniszczonych, lecz są rozsiane równomiernie po kraju z pewną może nawet przewagą nad samą zachodnią granicą. Co do pozostałych budowli fabrycznych na wsi, to niższe w nich stosunkowe straty tłumaczą się zupełnie już wyraźną koncentracją ich w zachodnich okręgach Królestwa.

Posiadane dane nie pozwalają na zobrazowanie całej mnogości zagadnień, które przy ścisłem zróżniczkowaniu budowli według gałęzi przemysłu możnaby wydobyć. Najważniejszem uogólnieniem, jakie wysnuć można na podstawie istniejącego materjału, jest, że najbardziej zrujnowany został przez bezpośrednie działania wojenne przemysł rolny zarówno wielki (cukrownie, gorzelnie, młyny), jak i drobny (wiatraki). Rysem więc charakterystycznym zniszczeń w przemyśle rolnym jest bezpośrednie zniszczenie przez działania wojenne przedewszystkiem budowli, a wraz z tem oczywiście i urządzeń wewnętrznych. W przeciwstawieniu do tego takie gałęzie przemysłu wielkiego, jak przemysł metalowy, włóknisty i t. d., ucierpiały tylko nieznacznie przez bezpośrednie niszczenie budowli i maszyn, ruinę ich spowodowały raczej zarządzenia administracyjne, w rodzaju rekwizycyj, sekwestrów i konfiskat.

Kościoły. W dziale budowli kościelnych uderza jeszcze w daleko silniejszym stopniu, niż przy zakładach fabrycznych, suchość zarejestrowanych cyfr zniszczonego muru i pokrycia. Wszak chodzi o olbrzymie, wprost w niektórych wypadkach bezcenne wartości artystyczne, jakie te budowle i ich wewnętrzne urządzenie przedstawiają dla kultury narodu. Zburzone zostały w tej wojnie takie zabytki sztuki, jak kościół w Wiślicy, najstarszy bodaj zabytek gotycki, pochodzący jeszcze z czasów Kazimierza W., kościół obronny z XVI w. w Brochowie, kościół ceglany w Czernicach Borowych, zbudowany w stylu gotyku mazowieckiego XV w., mały kościołek gotycki w Kozłowie Biskupim (XV w.), stara budowlą romańska w Goźlicach, kościół fundowany przez Oleśnickich w Siennie (XV w.), sygnaturka barokowa na romańskim kościele w Koprzywnicy, stary kościół w Korczynie (XII w.), zabytki gotyku w Sierzchowie i Chrobrzu, hełmy barokowe na wieżach kościoła w Jędrzejowie i cały długi szereg innych charakterystycznych budowli.

Zniszczenia w tym dziale budowli wymagają więc przedewszystkiem szczegółowych monografij ze strony fachowej. Ograniczamy się ze swej strony do podania spisu zniszczonych kościołów (str. 269), oraz statystyki zniszczeń w budowlach (Tabl. Nr. 4 i 5), które są najpełniejszym, choć może jeszcze niezupełnym, rejestrem strat w samych gmachach kościelnych.

Ze statystyki zniszczeń wyjmujemy, iż w ciągu wojny uległo zniszczeniu 124 kościołów, co przy ogólnej ich liczbie 3. 272, przedstawia 3.8%. Straty w budowlach

Tabl. Nr. 7. ## *Spis zniszczonych kościołów:*

MIEJSCOWOŚĆ	POWIAT	Szkody w budowlach Rb.	% zniszczenia	MIEJSCOWOŚĆ	POWIAT	Szkody w budowlach Rb.	% zniszczenia
Kurowice Kościelne	Łódzki	77.380	80	Kamienica Wielka	Płoński	5.570	100
Rokitno	Błoński	46.190	80	Dobrzyjałowo	Kolneński	5.560	80
Zbójna	Kolneński	43.200	100	Kurzeszyn	Rawski	5.530	100
m. Lutomiersk	Łaski	32.370	80	m. Myszyniec	Ostrołęcki	5.290	100
m. Wiślica	Pińczowski	31.690	90	m. Rożan	Makowski	5.070	100
m. Konstantynów	Łódzki	29.280	80	Wrona	Płoński	5.020	25
Kamień	Chełmski	27.070	87	Nury	Pułtuski	4.560	100
Niedrzwica Mała	Lubelski	26.860	80	Młodzowy Małe	Pińczowski	4.250	30
Niedzbórz	Ciechanowski	24.450	100	Pawłowo Kościelne	Przasnyski	3.830	100
Lipie	Grójecki	20.300	100	Kamion	Sochaczewski	3.730	100
Wrzos	Radomski	19.570	100	Glinojeck	Ciechanowski	3.390	45
Łopuszno	Kielecki	18.940	100	Cieksyn	Płoński	3.340	25
Kamionna	Węgrowski	18.120	60	Zielona	Ciechanowski	3.240	26
Brochów	Sochaczewski	16.800	100	Żbików	Warszawski	3.190	50
Burzyn	Kolneński	16.500	100	m. Ciepielów	Iłżecki	3.120	100
m. Sochaczew	—	16.460	90	Karolew	Grójecki	2.910	100
Czerwonka	Węgrowski	16.320	50	Łukówek Górny	Chełmski	2.900	100
Kalisz	—	15.600	40	Miszewko Strzałkow.	Płocki	2.610	90
Mały Płock	Kolneński	15.000	100	Sierzchowy	Rawski	2.540	80
m. Kryłów	Hrubieszowski	14.270	100	Chroberz	Pińczowski	2.380	100
m. Grabowiec	Iłżecki	13.280	100	Łysakowo	Ciechanowski	2.300	19
Czernice Borowe	Przasnyski	13.170	100	m. Ostrołęka	—	2.180	10
Gralewo	Płoński	12.620	50	Olchowiec	Chełmski	1.950	100
Grudusk	Ciechanowski	12.450	38	Bukowno	Radomski	1.770	50
Kozłów Biskupi	Sochaczewski	12.060	100	Kościelec	Pińczowski	1.540	70
Obryte	Pułtuski	11.940	100	Werniewo	Mazowiecki	1.470	10
Goźlice	Sandomierski	11.800	98	Bogucice	Pińczowski	1.390	30
Krzyżanowice	Pińczowski	11.680	75	Gumino	Płoński	1.380	25
m. Sienno	Iłżecki	11.450	100	Korczyn Stary	Pińczowski	1.230	40
m. Nowogród	Łomżyński	10.790	75	Mistrzewice	Sochaczewski	1.180	100
Pniewnik	Radzymiński	10.190	90	Sąspów	Olkuski	1.130	66
Łomna	Warszawski	9.500	60	Bejsce	Pińczowski	1.000	100
Jarosławice Dolne	Radomski	9.360	100	m. Małogoszcz	Jędrzejowski	790	100
Jelonki	Ostrowski	9.070	100	m. Koszyce	Pińczowski	790	100
m. Rawa	—	8.920	30	Siedlec	Łęczycki	730	90
Jednorożec	Przasnyski	8.890	100	m. Pińczów	—	690	2
m. Główno	Brzeziński	8.710	100	Wysokienice	Skierniewicki	670	100
Stara Iwiczna	Warszawski	7.840	50	Witów	Pińczowski	660	100
Cielądz	Rawski	7.530	80	Goresławice	„	650	50
Dorohusk	Chełmski	7.480	100	m. Inowłódź	Rawski	580	25
m. Koprzywnica	Sandomierski	7.320	100	Lipowiec	Ciechanowski	500	100
Skoszewy	Brzeziński	7.200	100	Łuszczów	Lubelski	490	30
Żdżary	Rawski	7.180	70	Szwelice	Makowski	350	100
m. Żyrardów	Błoński	7.140	76	Borowica	Lubelski	240	15
Sułoszowa	Olkuski	7.130	66	Dzierzkowice	Janowski	160	13
Węgra	Przasnyski	6.990	100	Wojsławice	Chełmski	150	15
Drwały	Pułtuski	6.590	100	Radziłów	Szczuczyński	130	10
Smardzewo	Płoński	6.310	100	Kazanów	Iłżecki	90	20
Falków	Konecki	6.240	75	Sandomierz	—	60	10
m. Opatowiec	Pińczowski	6.220	40	Zbruczyn	Siedlecki	10	2
Piekuty Kościelne	Mazowiecki	6.100	100	Smardzewice	Olkuski	10	5
m. Dąbrowice	Kutnowski	5.840	50	Kroczyce	„	10	2.5
Unierzyż	Mławski	5.720	100	Przeginia	„	3	1
Rogotwórsk	Płocki	5.710	100				

wyniosły 896.900 rb., czyli odsetek nieco mniejszy, bo 3.4%. Jeżeli pominiemy dwory, w których wyjątkowo tylko znajdują się kościoły, a raczej kaplice (było ich 17, z których 2 uległy zniszczeniu), to najmniej dotknięte zostały zniszczeniem budowli kościelnych miasta wielkie (szkody w 4 kościołach—44.180 rb.). W daleko silniejszym stopniu ucierpiały miasta średnie i miasteczka (szkody w 37 kościołach — 230.510 rb.), najbardziej zaś wsie (szkody w 81 kościołach — 620.140 rb.). Przeciętny

stopień zniszczenia kościoła wynosił 74%. Prawie czwarta część strat w budowlach przypada na gub. Warszawską—209.910 rb. Dwie znaczniejsze również pozycje odnoszą się do gub. Piotrkowskiej—169.190 rb. i Łomżyńskiej — 128.250 rb. Najmniej ucierpiała gub. Kaliska—26.800 rb.

5. *Rozkład terytorjalny zniszczeń.*

Zarys działań wojennych.

Jeżeli badać będziemy poszczególne okolice kraju co do zniszczenia, któremu uległy, to otrzymamy nadzwyczajnie urozmaicony obraz. Wystarczy rzucić okiem na załączoną mapę zniszczeń, w której przedstawiliśmy stosunkowe straty, poniesione w każdej gminie. Widzimy obok całych okolic, spustoszonych w potwornych wprost rozmiarach, części kraju mniej lub wcale nietknięte. Chcąc bliżej się w tym obrazie rozejrzeć, należy pokrótce przynajmniej przypomnieć główne działania i operacje wojenne, które odbywały się bez przerwy zgórą przez rok na terenach Królestwa.

Z wybuchem wojny Rosjanie wycofują się prawie zupełnie z lewego brzegu Wisły. Koncentracja ich armji odbywa się w obwodzie twierdz Dęblin—Warszawa—Brześć Litewski. Drobne stosunkowo oddziały niemieckie i austrjackie zajmują części zachodnie i południowe Królestwa. Zajęte zostają w tym czasie miasta: Kalisz, Sosnowiec, Będzin, Częstochowa, które już do końca wojny znajdą się poza obszarem walk. Równocześnie (13 sierpnia 1914 r.) wkraczają dwie armje austrjackie od południa w Lubelskie. Zachodnia armja Dankla stacza bitwy pod Polichną, Kraśnikiem i Frampolem i posuwa się pod sam Lublin. Wschodnia armja Auffenberga zdobywa Zamość i Komarów, idąc w kierunku Chełma. Obie armje natrafiają na zacięty opór i, wobec równoczesnego posuwania się Rosjan w Galicji wschodniej, zmuszone zostają do odwrotu.

W tym samym czasie toczą się walki na północnem i północno-zachodniem pograniczu Królestwa w związku z najazdem Rosjan na Prusy Wschodnie. 18 sierpnia zajmują Niemcy Mławę i staczają cały szereg potyczek w Płockiem. Po pobiciu i zniszczeniu pod Grunwaldem armji Samsonowa (26—28 sierpnia) i po klęsce, zadanej nad jeziorami Mazurskiemi armji Rennenkampfa (9 września), wkracza Hindenburg w ziemie Suwalskie i wygrywa bitwę pod Augustowem (3 paźdz.). Zwycięstwo to otwiera mu od północy drogę na Warszawę, główny punkt oparcia armij rosyjskich. Ku temu samemu celowi zdążają w tym samym czasie armje niemieckie i austrjackie od południa, operując w kierunku na Dęblin. Pierwszy ten pochód kończy się znanym odwrotem przed przeważającemi siłami rosyjskiemi (koniec października). Ażeby utrudnić pościg napierających Rosjan, Hindenburg niszczy cały kraj w miarę cofania się.

Odwrót z pod Warszawy nie był jeszcze ukończony, kiedy Niemcy przeszli do ponownej ofensywy, zmuszeni do tego koniecznością przeszkodzenia za wszelką cenę wkroczeniu Rosjan do państwa niemieckiego. Są to początkowo drobne potyczki i walki kawaleryjskie w Płockiem, Warszawskiem i Kaliskiem. Do tych czasów należy sprowadzić szkody zresztą nieznaczne, jakie wykazują zachodnie części tych gubernij. W połowie listopada walki te przybierają coraz większe rozmiary, następują bitwy pod Kutnem, Łowiczem i Łodzią, z których ostatnia kończy się po trzytygodniowem zmaganiu (18 listop. — 6 grudnia) zajęciem tego miasta przez Niemców. Również na południu wre walka pod Łysą-Górą, Częstochową, Radomskiem.

Szczególnie jednak zawzięty i gwałtowny charakter przybierały walki na północ od Wisły. Rosjanie, posiadając tu silnie ufortyfikowaną linję rzeczną (Niemen—Bóbr—Narew—Wisła), przygotowywali pod jej osłoną coraz nowe uderzenia, przyczem dodatkowo jako punkty oparcia służyły takie miasta, jak Łomża, Augustów, Kalwarja. 15 listopada, po kilkakrotnych próbach przedarcia się, zostają wreszcie Rosjanie odrzuceni na linję Mława—Modlin.

W połowie grudnia wytwarza się pewien stan równowagi. Walki ruchome zamieniają się na pozycyjne. Linja frontowa z początkiem 1915 r., idąc od Jansborka w Prusach Wschodnich, odcina wąski północny pas Łomżyńskiego i Płockiego, przechodzi Wkrę i zatacza łuk do ujścia Bzury. Dalej biegnie ku południowi między Suchą a Rawką i dosięga Inowłodzia nad Pilicą. W tem miejscu przechodzi rzekę i, idąc w kierunku południowym, opiera się wreszcie o Nidę.

Na tej linji w potężnych wysiłkach mocowały się armje prawie pół roku, znacząc szeroki pas zniszczeń po obu stronach frontu.

W maju 1915 r. następuje przełamanie linji rosyjskiej pod Gorlicami w Galicji, na skutek którego część frontu, położona na południe od Pilicy, rozpoczyna ruch odwrotowy. Jednocześnie napiera prawe skrzydło armji Hindenburga od północy, i podchodzi do Narwi. Pochód Mackensena do Galicji Wschodniej, w szczególności zdobycie Przemyśla i Lwowa, umożliwiają wkroczenie w Lubelskie od południa i rozwinięcie się na linji: Opole—Piaski—Chełm. Frontowi rosyjskiemu, opierającemu się o Warszawę, grozi oskrzydlenie z dwóch stron od północy i od południa. Jedyne pozostałe wyjście, to wolny jeszcze korytarz na wschód poprzez Siedleckie. Rosjanie wycofują się tym korytarzem (w sierpniu 1915 r.), poczem zawierucha wojenna przenosi się poza granice Królestwa.

Strefy zniszczeń.

Ażeby otrzymać lepszy przegląd zniszczenia w poszczególnych okolicach kraju, uporządkujemy powiaty według procentu zniszczonych budowli, przyczem wyłączymy z powiatów 25 wielkich miast, gdyż ogrom wartości ich budowli przy stosunkowo małych stratach byłby w stanie właściwy obraz zniszczenia zakłócić. Poniżej podajemy powiaty, uporządkowane według zmniejszającego się procentu zniszczonych budowli:

1.	Chełmski . .	41.9	25.	Radomski . .	13.8	49.	Gostyński . .	2.2
2.	Ostrołęcki . .	40.1	26.	Ciechanowski.	13.6	50.	Jędrzejowski .	2.2
3.	Sochaczewski.	37.4	27.	Makowski . .	13.0	51.	Węgrowski	2 0
4.	Kolneński . .	34.3	28.	Zamojski . .	12.8	52.	Siedlecki . .	1.9
5.	Przasnyski .	31.2	29.	Błoński . . .	12.1	53.	Radomskowski	1.5
6.	Łomżyński . .	31.1	30.	Płocki . . .	12.0	54.	Miechowski .	1.4
7.	Hrubieszowski	29.5	31.	Pińczowski .	10.5	55.	Piotrkowski .	1.4
8.	Rawski . . .	28.4	32.	Grójecki. . .	10.0	56.	Kutnowski .	1.1
9.	Iłżecki . . .	25.7	33.	Janowski . .	8.8	57.	Rypiński . .	0.8
10.	Płoński . . .	23.3	34.	Łukowski . .	8.2	58.	Włocławski .	0.8
11.	Tomaszowski .	21.2	35.	Warszawski .	7.4	59.	Będziński . .	0.7
12.	Lubartowski .	21.1	36.	Łódzki . . .	7.1	60.	Lipnowski . .	0.5
13.	Pułtuski . .	21.0	37.	Brzeziński . .	7.0	61.	Włoszczowski.	0.5
14.	Szczuczyński .	19.1	38.	Sandomierski.	5.2	62.	Sieradzki . .	0.4
15.	Łowicki . . .	18.3	39.	Opatowski . .	5.0	63.	Koniński . .	0 4
16.	Skierniewicki	17.8	40.	Sokołowski .	4.7	64.	Łęczycki . .	0.4
17.	Ostrowski . .	17.7	41.	Kielecki . . .	4.6	65.	Kolski . . .	0.4
18.	Lubelski . .	17.6	42.	Mławski . .	4.5	66.	Stopnicki .	0.4
19.	Krasnystawski	17.4	43.	Olkuski . . .	4.1	67.	Wieluński . .	0.2
20.	Kozienicki .	16.8	44.	Garwoliński .	3.9	68.	Radzymiński .	0.2
21.	Puławski . .	16.0	45.	Konecki . . .	3.9	69.	Turecki . . .	0.1
22.	Mazowiecki .	15.7	46.	Sierpecki . .	3.4	70.	Nieszawski .	0.1
23.	Opoczyński .	15.5	47.	Częstochowski	3.2	71.	Miński-Mazow.	0.04
24.	Biłgorajski .	14.7	48.	Łaski	3.0	72.	Kaliski . . .	0.03

Dla ułatwienia sobie zadania utworzymy trzy grupy, z których pierwsza obejmie powiaty z liczbą zniszczonych budowli powyżej 10%, druga od 1 do 10%, trzecia wreszcie poniżej 1%.

Do pierwszej grupy, którą nazwiemy *strefą wielkich zniszczeń*, należą 32 powiaty. Terytorjalnie tworzą one, z wyjątkiem pow. Pińczowskiego, zwarty pas o kształcie potwornej podkowy, zaginającej się w środku Królestwa. Zagięcie to, łączące oba ramiona, stanowi dawny front nad Rawką i Bzurą. Zewnętrza linja łuku biegnie na północy od wschodu dawną granicą pruską aż mniejwięcej po Mławę, gdzie skręca na południe i dosięga Wisły pod Płockiem. W tem miejscu przesuwa się ona z powrotem na wschód do Iłowa, skąd prowadzi w kierunku południowym do Tomaszowa R. Pod tem miastem linja zbacza na wschód i dosięga Tarłowa nad Wisłą, poczem, omijając powiat Janowski, wychodzi z granic Królestwa. Wewnątrz pas ten odgranicza linja rzek: Bug, Narew, Wisła i Wieprz, oraz dalej granica gub. Lubelskiej. W środku podkowy znajdują się powiaty gub. Siedleckiej, które dzięki pośpiesznemu wycofywaniu się Rosjan uległy mniejszemu zniszczeniu. Tyczy się to przynajmniej powiatów zachodnich. Co do wschodnich, nadbużańskich, to choć danych szczegółowych o nich nie posiadamy, zniszczenie ich nie było w każdym razie mniejsze niż sąsiednich powiatów gub. Lubelskiej (p. Rozdz. 2). Wchodzą one więc właściwie do strefy wielkich zniszczeń, której rozwarte na naszej mapie ramiona winnyby się skutkiem tego u wschodnich granic Królestwa do siebie przybliżyć.

Pozostałe dwie grupy nie tworzą już tak zwartych obszarów, zachowamy jednak i w tych wypadkach nazwę stref. Do *strefy średnich zniszczeń* zaliczymy 24 powiatów, zniszczonych od 1—10%. Przylegają one oddzielnemi obszarami do poprzedniej strefy od zachodu, południa i wewnątrz łuku od wschodu. 16 ostatnich powiatów do których dołączymy i pow. Słupecki, w którym zniszczeń zupełnie nie notowano, utworzy *strefę małych zniszczeń*. Dwanaście z nich leży w najbardziej zachodniej części Królestwa i łączy się w zwarty obszar na zachód od linji Sierpc-Częstochowa. Inne powiaty tej strefy są znów rozrzucone pojedyńczo lub grupami w strefie średnich zniszczeń.

Podział powyższy na strefy zniszczeń jest oczywiście bardzo szematyczny i formalny. Wystarczy rzucić okiem na załączoną „Mapę zniszczeń“, w której za jednostkę badania przyjęliśmy gminę, by stwierdzić, iż uformowane w ten sposób strefy nie przedstawiają jednolitych obszarów pod względem zniszczenia. I tak, w strefie wielkich zniszczeń, szczególnie w środkowej jej części, widzimy gminy, odbijające białą lub jasną plamą od ogólnego ciemniejszego tła. Podobnie ma się rzecz w dwóch innych strefach. Takie jednak wydzielenie większych obszarów o jednakowej przeciętnej zniszczeń ułatwia charakterystykę pewnych typów zniszczenia i jest pomocne dla krótkiego opisu szkód, jakim poszczególne okolice kraju uległy.

Cyfrowy obraz stanu budowli i zniszczenia w tych strefach dają Tabl. Nr. 8 i Nr. 9 (str. 35* i 36*).

Strefa wielkich zniszczeń.

Łuk, który zakreśla Wisła w Królestwie, rozdziela strefę wielkich zniszczeń na trzy części. Część północna obejmuje całą gub. Łomżyńską, trzy powiaty wschodnie gub. Płockiej: Przasnyski, Ciechanowski i Płocki, oraz dwa północne powiaty gub. Warszawskiej: Płoński i Pułtuski. W części środkowej znajduje się pięć powiatów gub.

Tabl. 8. *Stan budowli w dniu 14/I 1914 r. oraz szkody wojenne według trzech stref zniszczenia.*

GRUPY TERYTORJALNE	Liczba miejscowości			Liczba nieruchomości			Liczba budowli			Wartość budowli		
	ogólna	zniszcz.	%	ogólna	zniszcz.	%	ogólna	zniszczona	%	ogólna	zniszczona	%
Strefa wielkich zniszczeń.												
Miasta wielkie	7	4	57.1	5.148	58	1.1	23.718	370	1.6	40.223.550	621.270	1.5
Miasta i miasteczka	248	156	62.9	53.415	10.284	19.3	164.245	28.400	17.3	69.898.410	6.208.790	8.9
Dwory	4.265	1.047	24.5	5.385	1.190	22.1	61.850	10.606	17.1	60.108.090	8.190.180	13.6
Wsie	12.562	4.963	39.5	347.439	76.926	22.1	1.098.516	238.970	21.8	171.288.440	29.821.090	17.4
Razem	17.082	6.170	36.1	411.387	88.458	21.5	1.348.329	278.346	20.6	341.518.490	44.841.330	13.1
Strefa średnich zniszczeń.												
Miasta wielkie	11	5	45.5	27.259	163	0.6	150.203	393	0.3	525.175.770	179.000	0.03
Miasta i miasteczka	265	86	32.5	52.952	2.886	5.4	176.227	7.324	4.2	87.424.870	1.749.610	2.0
Dwory	3.412	219	6.4	4.280	254	5.9	43.533	1.653	3.8	41.370.700	1.085.250	2.6
Wsie	10.087	1.399	13.9	276.728	12.293	4.4	826.103	35.252	4.3	138.091.190	4.751.870	3.4
Razem	13.775	1.709	12.4	361.219	15.596	4.3	1.196.066	44.622	3.7	792.062.530	7.765.730	1.0
Strefa małych zniszczeń.												
Miasta wielkie	7	2	28.6	7.118	335	4.7	35.906	903	2.5	57.813.610	2.984.580	5.2
Miasta i miasteczka	166	21	12.6	31.015	148	0.5	105.774	340	0.3	54.756.840	193.530	0.4
Dwory	3.124	38	1.2	3.698	41	1.1	40.250	169	0.4	40.773.100	98.330	0.2
Wsie	8.871	168	1.9	180.466	632	0.3	519.937	1.529	0.3	101.581.980	289.110	0.3
Razem	12.168	229	1.9	222.297	1.156	0.5	701.867	2.941	0.4	254.925.530	3.565.550	1.3

Tabl. 9. *Ugrupowanie miejscowości według procentu zniszczonych budowli w trzech strefach zniszczenia.*

STREFY ZNISZCZENIA	Liczba miejscowości z % zniszczonych budowli: –5	–10	–15	–20	–25	–30	–35	–40	–45	–50	–55	–60	–65	–70	–75	–80	–85	–90	–95	–100	Razem
MIASTA.																					
Strefa wielkich zniszczeń	43	12	13	12	4	4	3	10	5	2	2	—	6	7	3	4	5	3	7	12	157
%	27.4	7.6	8.3	7.6	2.5	2.5	1.9	6.4	3.2	1.3	1.3	—	3.8	4.5	1.9	2.5	3.2	1.9	4.5	7.7	100
Strefa średnich zniszczeń	53	6	4	10	6	1	1	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—	3	2	3	94
%	56.2	6.4	4.3	10.6	6.4	1.1	1.1	2.1	1.1	1.1	—	—	1.1	—	—	—	—	3.2	2.1	3.2	100
Strefa małych zniszczeń	18	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	23
%	78.4	4.3	—	8.7	—	4.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.3	100
Razem	114	19	17	24	10	6	4	12	6	3	2	—	7	7	3	4	5	6	9	16	274
%	41.6	6.9	6.2	8.8	3.6	2.2	1.5	4.4	2.2	1.1	0.7	—	2.6	2.6	1.1	1.5	1.8	2.2	3.3	5.7	100
DWORY.																					
Strefa wielkich zniszczeń	24	36	34	38	32	33	25	40	27	39	21	47	13	28	44	43	21	34	23	445	1.047
%	2.3	3.4	3.3	3.6	3.1	3.2	2.4	3.8	2.6	3.7	2.0	4.5	1.2	2.7	4.2	4.1	2.0	3.3	2.2	42.4	100
Strefa średnich zniszczeń	12	12	14	13	19	3	7	1	4	13	4	7	2	7	7	7	5	7	1	74	219
%	5.5	5.5	6.4	5.9	8.7	1.4	3.2	0.5	1.8	5.9	1.8	3.2	0.9	3.2	3.2	3.2	2.2	3.2	0.5	33.8	100
Strefa małych zniszczeń	7	6	3	3	1	2	2	3	—	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	7	38
%	18.4	15.8	7.9	7.9	2.6	5.3	5.3	7.9	—	2.6	—	—	—	—	2.6	5.3	—	—	—	18.4	100
Razem	43	54	51	54	52	38	34	44	31	53	25	54	15	35	52	52	26	41	24	526	1.304
%	3.3	4.1	3.9	4.1	4.0	2.9	2.6	3.4	2.4	4.1	1.9	4.1	1.2	2.7	4.0	4.0	2.0	3.1	1.9	40.3	100
WSIE.																					
Strefa wielkich zniszczeń	576	422	262	257	211	216	146	171	149	241	113	146	111	149	120	130	119	156	155	1.113	4.963
%	11.6	8.5	5.3	5.2	4.3	4.4	2.9	3.5	3.0	4.9	2.3	2.9	2.2	3.0	2.4	2.6	2.4	3.1	3.1	22.4	100
Strefa średnich zniszczeń	369	229	113	113	54	57	43	43	22	42	17	35	21	13	13	20	15	11	13	156	1.399
%	26.4	16.4	8.1	8.1	3.9	4.1	3.1	3.1	1.6	3.0	1.2	2.5	1.5	0.9	0.9	1.4	1.1	0.8	0.9	11.0	100
Strefa małych zniszczeń	73	33	16	9	5	2	8	3	2	3	—	3	—	—	1	2	1	—	1	6	168
%	43.5	19.6	9.5	5.4	3.0	1.2	4.8	1.8	1.2	1.8	—	1.8	—	—	0.6	1.2	0.6	—	0.6	3.4	100
Razem	1.018	684	391	379	270	275	197	217	173	286	130	184	132	162	134	152	135	167	169	1.275	6.530
%	15.6	10.5	6.0	5.8	4.1	4.2	3.2	3.3	2.6	4.4	2.0	2.8	2.0	2.5	2.0	2.3	2.1	2.6	2.7	19.3	100

Warszawskiej: Błoński, Grójecki, Łowicki, Skierniewicki i Sochaczewski; powiat Rawski gub. Piotrkowskiej, w końcu cztery powiaty gub. Radomskiej: Iłżecki, Kozienicki, Opoczyński i Radomski. Południową część strefy wreszcie tworzy gub. Lubelska po wyłączeniu pow. Janowskiego.

Taki podział strefy posiada swe uzasadnienie nietylko geograficzne, lecz również strategiczne i gospodarcze.

Wisła dzieli Królestwo na dwa odrębne kompleksy gospodarcze, z których obszar po lewej stronie rzeki posiada charakter wybitnie przemysłowy, obszar zaś na prawym brzegu Wisły jest rolniczy. Znajduje to swój wyraz w gęstości zaludnienia, w wielkości i liczebności większych skupień miejskich, jak również w wartości budowli. Jeżeli wyodrębnimy więc ze strefy wielkich zniszczeń część środkową, to znaczy obszar, leżący po lewej stronie Wisły, to strefa rozpadnie się na część środkową, bardziej uprzemysłowioną, i dwa ramiona typowo rolnicze. Różnicę tę w wewnętrznej strukturze łagodzi jednak fakt, iż powiaty, które naskutek położenia geograficznego zaliczyć należy do obszaru lewobrzeżnego, nie należą bynajmniej do najbardziej uprzemysłowionych w kraju, skutkiem czego całość obrazu zachowuje dominujący charakter rolniczy.

Uwydatnimy to przez porównanie odsetków wartości budowli miejskich w obrębie całej strefy i w pozostałych częściach kraju. Odsetek ten wynosi w strefie wielkich zniszczeń 33% wartości wszystkich budowli, w pozostałych zaś częściach Królestwa 70%. Tak znaczne przesunięcie się punktu ciężkości z budowli miejskich na wiejskie wskazuje niewątpliwie na to, iż strefa nasza posiada charakter wybitnie rolniczy, i to tem bardziej, iż do pozostałych części Królestwa wliczone zostały bardzo rolnicze powiaty gub. Siedleckiej. Można również znaleść wyraz dla tej różnicy stosunków gospodarczych w gęstości zaludnienia obu obszarów. Ludność w strefie wielkich zniszczeń wynosiła w lipcu 1914 r.*) 4.186.300 osób, czyli 87 na km. kw, w pozostałych zaś częściach Królestwa 8,253,450, czyli aż 138 na km. kw. Znacznie mniejsza gęstość zaludnienia, jedna z charakterystycznych stron środowisk rolniczych, potwierdza ponownie typ przeważnie rolniczy tej strefy.

Nie bez interesu będzie przedstawić przy tej sposobności różnice, jakie pod względem ludnościowym panowały w obrębie samej strefy. Ludność części środkowej wynosiła 1,488,730, czyli 102 osoby na 1 km. kw., w obu zaś częściach rolniczych 2,697,570, czyli 81 osób na 1 km. kw. Obie gęstości są mniejsze od przeciętnej dla całego kraju, która wynosiła 115 osób na km. kw.

Strefa wielkich zniszczeń zajmuje obszar około 50.000 km. kw., czyli prawie połowę powierzchni Królestwa. Znajduje się w niej 17,082 miejscowości, z której to liczby uległo 6.170 zniszczeniu, więc 36.1% (w całym kraju 10.6%). Liczba budowli wynosiła 1,348,329, zniszczonych było 278,346, a więc 20.6% (w całym kraju 10%). Wartość wreszcie tych budowli przedstawiała 341,518,490 rb., zniszczenie 44,841,330 rb., więc 13.1%, (w całym kraju 4.04%).

---

*) Wyliczenia co do ludności, jak również późniejsze co do wyludnienia, opieramy na danych, zawartych w pracy T. Szturm de Sztrema p. t. *Zaludnienie Kr. P. wobec wojny.*— Praca Społeczna. Zeszyt 1 — 1918.

Szczegóły, odnoszące się do grup terytorjalnych, zawarte są w Tabl. Nr. 8. Do 7 wielkich miast, które leżą w obrębie tej strefy, należą: Lublin, Radom, Płock, Żyrardów, Łomża, Łowicz i Chełm. Są to, poza Lublinem, w którym wartość budowli przewyższa 13 miljonów rubli, mniejsze skupienia wielkomiejskie, gdyż wartość żadnego z nich nie przekracza sumy 5 miljonów rubli. Odsetek zniszczenia (1.5%) jest przeszło dwukrotnie wyższy niż dla całego kraju (0.6%), a to pomimo, iż najpoważniejsza pozycja strat w tej grupie terytorjalnej (Kalisz) do strefy wielkich zniszczeń nie należy.

Porównując odsetki zniszczeń w różnych grupach terytorjalnych, widzimy znane nam już zjawisko, iż odsetek ten rośnie, przechodząc od grupy miejskiej do dworów i następnie do wsi. Drobne odchylenie od tej reguły spotykamy w procencie zniszczonych budowli, który w miastach średnich i miasteczkach (17.3) jest nieco wyższy niż we dworach (17.1).

Złożyła się na to znaczna liczba miast i miasteczek o silnym stopniu zniszczenia. Tabl. Nr. 9 podaje dla tej strefy 19.8% zniszczonych miejscowości miejskich ze stopniem zniszczenia powyżej 75% liczby budowli. W pozostałych częściach kraju odsetek ten wynosił tylko 7.7%. Jest rzeczą naturalną, iż wyższe stopnie zniszczenia będą tem silniej reprezentowane, im obszar przedstawia typ bardziej zniszczony. Uwydatnia się to w wymienionej tablicy dla wszystkich grup terytorjalnych, najjaskrawiej jednak dla miejscowości miejskich, co chyba przypisać trzeba gorszym ich zabudowaniom w tej strefie (przeciętna wartość budowli wynosi 425 rb., gdy w innych częściach kraju 505 rb.) i mniejszej skutkiem tego odporności na zniszczenie.

Wyższy od dworskiego procent zniszczonych budowli grupy miejskiej pozostaje jednak bez wpływu na odsetek zniszczonej wartości, który we dworach jest wyższy (13.6) niż w grupie miejskiej (8.9). Powodem tego są znaczne szkody, jakie poniosły wysokowartościowe zabudowania dworskie w dziale przemysłu rolnego, szczególnie silnie rozwiniętego w gub. Lubelskiej.

Największe spustoszenie w strefie wielkich zniszczeń poniosła jej *część północna*, a więc ziemie na północ od linji Wisła, Narew i Bug. Miarodajne są tu cyfry gub. Łomżyńskiej, która obejmuje większą część tych obszarów. Wykazuje ona największy odsetek zniszczonych budowli (25%) i również najwyższe szkody (18.7%).

Głównym ośrodkiem walk na tym obszarze była ostatnio linja Narwi, broniona wszelkiemi siłami przed sforsowaniem ze strony Niemców, którzy w razie powodzenia znaleźliby się na tyłach frontu, wysuniętego przed Warszawę. Ale i poprzednio linja Narwi oraz dalej na północ wysunięta część frontu była terenem ciężkich, ustawicznych walk, co w sumie zniszczyło tę okolicę tak doszczętnie, iż trudno tam odnaleźć choćby jedną zaoszczędzoną gminę. Zatraca się na tle tego ogólnego zniszczenia nawet linja frontu, która biegła tuż koło granicy pruskiej i, przeciąwszy Wkrę, łukiem dochodziła do Wisły pod Płockiem. Możemy natomiast wyróżnić w tej części strefy całe gniazda, w których spustoszenie szczególnie silnie się zaznaczyło.

Najsilniej ucierpiały obszary między Narwią a Bugiem. O właściwych operacjach wojennych na tym terenie nie może właściwie być mowy, gdyż Rosjanie opuścili front nad Narwią w sierpniu 1915 r., po szczęśliwej ewakuacji obozu Warszawskiego korytarzem gub. Siedleckiej, którym wydostali się prawie bez walk poza granice Królestwa. Mamy tu więc do czynienia z obszarem, który niszczono podczas

odwrotu, paląc i burząc całe wsie, dwory i miasta. Z dymem szła każda napotkana zagroda lub chata, o ile właściciel nie zdołał się okupić u dziczy kozackiej. Najliczniejsze są ślady pogorzelisk tuż przy Narwi, dalej na wschodzie intensywność niszczenia słabnie nieco pod wpływem pośpiechu, z jakim się odwrót dokonywał. Do najbardziej nawiedzonych należą bliżej Narwi położone gminy powiatów: W. Mazowieckiego, Łomżyńskiego, Ostrołęckiego, Ostrowskiego i Pułtuskiego — Stelmachowo (34.7% zniszczonej wartości), Puchały (46.5), Kupiski (26.3), Szczepankowo (61.2), Miastkowo (42.5), Śniadowo (65.4), Troszyn (55.0), Rzekuń (36.5), Czerwin (32.2), Goworowo (59.2), Obryte (44.0), Zatory (45.0), Wyszków (25.3), Długosiodło (33.1), oraz dalsze: Lubotyń (25.3), Długobórz (25.4), Jasienica (48.7), Orło (43.4) i Piekuty (25.0). Należą tu wreszcie takie miasta, jak: Goworowo (90.0), Ciechanowiec (48.2), Andrzejewo (71.6), Nowogród (72.0), Śniadowo (78.0), Złotorja (57.1), Jabłonka (70.1) i Zaręby Kościelne (58.9).

Na północ od Narwi wyróżniają się na najdalszym wschodzie zniszczone gminy pow. Szczuczyńskiego—Pruska (54.6), Biełaszewo (49.7) i Ruda (48.9), w bezpośredniem sąsiedztwie twierdzy Ossowca. Na zachód od tego gniazda notujemy w pow. Kolneńskim i sąsiednich: Jedwabne (63.7), Rogienica (41.0), Mały Płock (31.5), Czerwone (42.2), Turośl (28.7) i Gawrychy (29.3) z miastami Rożan (44.2), Piętnica (39.6) i Jedwabnem (72.1), dalej na obszarze ciągłych walk między Omulcem a Orzycem gminy pow. Ostrołęckiego i Przasnyskiego—Wach (27.9), Zaręby (27.2), Baranowo (36.0), Jednorożec (39.3) i Nakły (32.2) oraz miasteczka: Ostrołęka (39) i Myszyniec (71.1). Dalsze gniazdo na zachód, to okolice Przasnysza (27.8), o który toczyły się zacięte walki. Do silnie zniszczonych należą tu gminy: Chojnowo (50.2) i Grudusk (41.3) i dalej na południe Kleszewo (30.4) oraz miasto Janów (44.5).

W pośrednim związku z operacjami nad Narwią odbywały się walki na zachód od Wkry, zdążające do opanowania Wisły i zdobycia Modlina. Zniszczone zostały w silniejszym stopniu przybrzeżne gminy powiatów Płońskiego i Płockiego, a mianowicie: Nasielsk (27.6), Błędówko (66.3), Załuski (34.1), Wychodź (46.5), Sielce (25.5), Święcice (44.1) i Mąkolin (26.1) oraz dalej na północy Stróżęcin (33.8). Z miasteczek wymienimy Małą Wieś (99.8).

Część środkowa strefy wielkich zniszczeń wykazuje mniejsze spustoszenie. Zniszczonych budowli było 18.1%, a wartość zniszczenia wynosiła 10.9%. Jest to typowy obszar walk pozycyjnych, z wyjątkiem okolic na południowym wschodzie. Wzdłuż całego obszaru ciągną się bardzo wybitnie zaznaczające się pasy zniszczeń. Zachodni pas, odpowiadający linji frontu przed ofensywą 1915 r., nie należy właściwie w całości do strefy wielkich zniszczeń. Część jego, przechodząca przez pow. Konecki, Kielecki i Jędrzejowski jest stosunkowo mniej zniszczona i leży w powiatach o średnim stopniu zniszczenia. Nie chcąc jednak rozrywać obrazu, będziemy ten pas traktować w całości na tem miejscu.

Zacznijmy od tego zachodniego pasa. Jest to pierwsza linja obronna między Wisłą a Pilicą, położona nad Bzurą, Rawką i Suchą. Zlewa się ona w pobliżu Wisły i Pilicy z drugim pasem obronnym, na zachodzie wiąże się z terenami bitew pod Łodzią i Kutnem. Do najbardziej zniszczonych gmin należą w pow. Sochaczewskim gm. Tułowice (37.7), Młodzieszyn (36.3), Łazy (29.3), Chodaków (45.1), Kozłów Biskupi

(69.0) oraz miasta: Sochaczew (37.8) i Boryszów (79.8); w pow. Łowickim: gm. Bolimów (56.4) z miastem tejże nazwy (39.7) i m. Bielawy (34.5); w pow. Skierniewickim: gm. Doleck (60.3), i w pow. Rawskim gm. Wałowice (64.9), Regniów (53.1), Gortatowice (68.4) i Góra (38.3) oraz m. Inowłódz (33.1). Jest to część frontu, która się prawie rok opierała i była terenem najbardziej zawziętych walk, w niej też zniszczenia są największe. Przedłużenie tej linji obronnej na południe od Pilicy przechodzi przez pow. Opoczyński, Konecki, Kielecki, Jędrzejowski i Pińczowski. Jako bardziej spustoszone notujemy w pow. Opoczyńskim: gm. Kuniczki (35.2), Ossa (48.1) i Klwów (40) oraz miasta: Gielniów (33), Klwów (91.7) i Odrzywół (32.5). W części, należącej właściwie do strefy średnich zniszczeń, mamy tylko dwie gminy i jedno miasto zniszczone powyżej 25%; są to w pow. Kieleckim—gm. Łopuszno (38.3) i Zajączków (40.4) oraz miasto Łopuszno (73.1). Wreszcie w pow. Pińczowskim zniszczone zostały: gm. Czarkowy (26.3) i Opatowiec (28.5) oraz miasta: Wiślica (40.1) i Opatowiec (42.2).

Drugi, wschodni pas frontu odpowiada na północy linji obronnej Błonie—Grodzisk—Białobrzegi (nad Pilicą). Na południe od tej rzeki zatacza on łuk przez Przytyk, Radom, Iłżę do Tarłowa nad Wisłą. Front ten miał na celu powstrzymanie Niemców do chwili ewakuacji Warszawy i trzymał się tylko tak długo, dopóki wojska z tego miasta się nie wycofały. Okres walki był więc znacznie krótszy niż przy poprzedniej linji, i tem samem spustoszenia są nieco mniejsze. Uwaga ta odnosi się jednak tylko do powiatów Błońskiego i Grójeckiego, powiaty bowiem na południe od Pilicy — Radomski i Iłżecki—ucierpiały w bardzo silnym stopniu wskutek palenia, które Rosjanie rozpoczęli w chwili odwrotu. W pow. Błońskim i Grójeckim poważne straty okazują: gm. Pass (43.5) i Lipie (29.1). Z gmin, zniszczonych w obu powiatach gub. Radomskiej, podajemy gm. Białobrzegi (35.6), Przytyk (63.5), Wolanów (29), Kowala (26.7), Zalesice (35.7), Gębarzew (35.6), Wierzbica (88.4), Mirzec (36.6), Błaziny (44.1), Rzeczniów (42.4), Sienno (40.3), Pawłowice (25.7), Iłża (25.7), Ciszyca (37.6), oraz miasta: Wierzbica (87.1), Iłża (28.5), Sienno (91.7), Grabowiec (86.5), Ciepielów (87.9) i Kazanów (70.7).

Długa litanja gmin zniszczonych ponad 25% wartości w obu ostatnich powiatach świadczy, w jak wysokim stopniu obszar i intensywność spustoszeń podniosły się naskutek podpalań, które w tej części frontu miały miejsce. Znacznie mniej ucierpiała pod tym względem południowa część pow. Kozienickiego, niszczona również poprzednio w czasie walk o Dęblin i o przełamanie linji Wisły. Znaczniejsze szkody wykazuje tylko gmina Brzeźnica (35.7) oraz miasta: Ryczywół (35.0) i Janowiec (60.7).

Ostatnia, *południowa część* strefy wielkich zniszczeń obejmuje, jak mówiliśmy, całą gubernję Lubelską, z wyjątkiem powiatu Janowskiego. Możemy więc jako przeciętne wielkości zniszczeń w tej części strefy przyjąć wartości, otrzymane dla całej gubernji, a więc 20% zniszczonych budowli i 12.1% zniszczonej wartości. Są to odsetki wyższe niż w części poprzedniej, a niższe od tych, które przyjęliśmy dla części północnej.

Dwa razy w ciągu tej wojny miały miejsce na tym obszarze działania wojenne. Zaraz z początkiem wojny wkroczyły od południa wojska austrjackie, idąc w kierunku na Lublin i Chełm. Ofensywa ta napotkała wcześnie na silny opór, tak że już po kilku

tygodniach armje austrjackie musiały się z powrotem wycofać za San. Walki w tym okresie mają charakter przeważnie ruchomy, a zniszczenia, wywołane niemi, choć znaczne, nie przybrały jednak nigdzie tych dzikich form, jakie w późniejszym okresie wojny miały miejsce. Temu przypisać trzeba, iż powiat Janowski, w obrębie którego stoczoną została jedna z większych w tym czasie bitew (Kraśnik), przedstawia spustoszenie poniżej 10% zniszczonych budowli. Jedyną gminą znacznie zniszczoną są tam Dzierzkowice (43.2), oraz miasto tej samej nazwy (60.9).

W połowie 1915 r., w związku z pochodem na Rosję, armje austrjacko-niemieckie po zdobyciu Przemyśla i Lwowa wkraczają od południa do gubernji Lubelskiej i zdobywają po ciężkich walkach linję Opole — Chełm. Rosjanie, zagrożeni odcięciem od południa wojsk, znajdujących się na froncie Warszawskim, bronią, podobnie jak na północy korytarza Siedleckiego, w tym wypadku linji Wieprza.

Odwrót rosyjski odbywa się tu, podobnie jak na północy, wśród łun masowych pożarów. Ucierpiały od nich właściwie wszystkie części gubernji, typowym jednak obszarem palenia były tereny na wschód od Wieprza. Po opuszczeniu bowiem tej linji, Rosjanie nie stawiali już w Królestwie właściwego oporu, a dążyli tylko do tego, by stworzyć między sobą a przeciwnikiem prawdziwą pustynię. W tym obszarze leży najsilniej w całym kraju spustoszony powiat Chełmski. Do gmin, które najwięcej ucierpiały, należą: Bukowa (49.7), Cyców (37.7), Olchowiec (35.6), Pawłów (39.4), Siedliszcze (27.8), Staw (41.8), Swierze (27.1), Turka (50.0), Wojsławice (37.3), Żmudź (41.2), oraz miasta i miasteczka: Sawin (65.0), Puhaczów (69.3), Pawłów (87.3), Siedliszcze (47.0), Swierze (67.0) i Wojsławice (42.2). Tu zaliczyć należy również gminy powiatu Lubartowskiego — Luszawa (27.5), Serniki (45.9), Spiczyn (27.9), Ludwin (31.6), oraz miasteczko Firlej (31.3), dalej gminy powiatu Hrubieszowskiego — Mieniany (36.7), Moniatycze (29.7), Miączyn (27.6), Mołodziatycze (39.5), Wierbkowice (28.6), oraz miasta: Kryłów (78.1) i Mircze (40.0). Wreszcie w powiecie Tomaszowskim gmina: Rachanie (58.7) oraz miasteczka: Łaszczów (32.7) i Jarczów (90.5). Do tego samego obszaru, w którym niszczono wszystko ogniem, należą sąsiadujące od północy powiaty etapowe gubernji Siedleckiej. Nie posiadamy wprawdzie danych co do ich zniszczenia, niewątpliwie jednak obraz spustoszenia był tam niemniej straszny.

Przechodząc do pozostałych powiatów gubernji Lubelskiej, terenów właściwych walk, gdzie podpalania odbywały się już na mniejszą skalę, notujemy, jako najbardziej zniszczone gminy, w powiecie Lubartowskim: Kamionka (25.0) i Wielkie (55.2), w powiecie Puławskim gminę Rybitwy (28.1), oraz miasta: Puławy (31.0), Markuszów (45.1) i Końskowola (61.4), w powiecie Lubelskim miasteczko Trawniki (48.0), w powiecie Krasnostawskim gm. Gorzków (26.3) i miasteczko tejże nazwy (35), w powiecie Zamojskim gm. Skierbieszów (38.6), wreszcie w powiecie Biłgorajskim gm. Babice (34.5), i Majdan Sopocki (32.6), oraz miasteczko Krzeszów (64.9)

Strefa średnich zniszczeń

Opis pozostałych dwóch stref zniszczenia wypadnie nam znacznie krócej. Żadna z nich nie przedstawia juz tak zwartego obszaru, jak strefa wielkich zniszczeń, i nie była również tak jednolicie pustoszona.

Do strefy średnich zniszczeń zaliczyliśmy 25 powiatów, rozrzuconych większemi lub mniejszemi grupami w bezpośredniem sąsiedztwie pierwszej strefy. Obszar tych powiatów wynosi 36.000 km. kw., co przedstawia mniejwięcej jedną trzecią

powierzchni kraju. Z tablicy № 8 widzimy, iż na całym tym obszarze uległo zniszczeniu 44.622 budowli, t. j. 3.7 %, przyczem szkody wyniosły 7.765.730 rb., czyli 1.0 %. W poszczególnych grupach terytorjalnych znajdujemy znowu stopniowe zwiększanie się odsetków zniszczenia, postępując kolejno od miast do dworów i następnie do wsi. Odchylenie pewne od tej reguły przedstawia tu, podobnie jak w strefie wielkich zniszczeń, odsetek zniszczonych budowli w miastach i miasteczkach (4.2) oraz w dworach (3.8). Do powodów, które złożyły się na taki stan rzeczy w strefie poprzedniej (str. 276), dochodzi cały szereg przypadkowych okoliczności, wynikających z rozrzucenia tych powiatów po najróżniejszych częściach Królestwa.

Od północnego zachodu przylega do strefy wielkich zniszczeń grupa czterech powiatów, a mianowicie: Mławski, Sierpecki, Gostyński i Kutnowski. Są to powiaty, w których miały miejsce kawaleryjskie utarczki i naogół drobniejsze walki. Część wschodnia powiatu Mławskiego wiąże się ściśle co do działań wojennych z akcjami, prowadzonemi w okolicy Przasnysza. Do miejscowości bardziej zniszczonych należy jedynie miasteczko Wólka (25.7). Powiaty Sierpecki i Gostyński nie wykazują zniszczeń w gminach i miasteczkach powyżej 25 %. Podobnie powiat Kutnowski, w którego obrębie toczyły się bitwy (grudzień 1914 r.) w związku z walkami o Łódź.

Dokładnie zarysowujące się gniazdo zniszczenia stanowią okolice Łodzi, oraz sąsiadujące z niemi części powiatów Łaskiego i Brzezińskiego. Są to tereny wielkiej, trzytygodniowej bitwy o Łódź z końcem 1914 r. Jako bardziej zniszczone, notujemy w powiecie Łódzkim: gm. Nowosolna (29.7), Radogoszcz (33), Rszew (45,8), oraz miasta Rogi (49.7) i Konstantynówek (32.4); w powiecie Brzezińskim: gm, Niesułków (47) i miasteczko Główno (34.5), wreszcie m. Lutomiersk (43.5) w powiecie Łaskim. Z tych trzech powiatów zaliczyćby należało powiat Łódzki raczej do strefy wielkich zniszczeń, gdyż absolutna wartość szkód (1.013.060 rb.) jest tam bardzo znaczna. Jeżeli pomimo to wykazuje on odsetki zniszczonych budowli (bez Łodzi i Zgierza—7.1 %) i zniszczonej wartości (7.0), przypadające strefie średnich zniszczeń, to składa się na to wielka liczba miejskich skupień o wysokowartościowych budowlach, jaka w tym silnie uprzemysłowionym okręgu się znajduje.

Z obszarem bitwy Łódzkiej łączy się na południe grupa trzech przemysłowych powiatów—Piotrkowski, Radomski i Częstochowski. W obrębie tych powiatów wzdłuż kolei W.-Wiedeńskiej zarysowuje się pas średnich zniszczeń. Jest to jedna z dróg odwrotowych Hindenburga z pod Warszawy. W pasie tym zrujnowane zostały doszczętnie wszystkie budowle kolejowe i wszelkie urządzenia komunikacyjne, jak tor kolejowy, mosty i szosy, a to, ażeby utrudnić napór ścigających Rosjan. Większych zniszczeń w budowlach nieskarbowych nie notujemy w żadnej gminie ani miasteczku.

Nadgraniczny pas powiatów Olkuskiego i Miechowskiego ucierpiał w czasie walk o zdobycie Krakowa. Szkody wielkie poniosło przy tych walkach m. Sławniów (40).

O zniszczeniach powiatów Koneckiego, Kieleckiego i Jędrzejowskiego wspominaliśmy, mówiąc o froncie nad Nidą. Pozostają jeszcze na południu kraju dwa powiaty gubernji Radomskiej średnio zniszczone—Opatowski i Sandomierski. Po opuszczeniu Nidy Rosjanie próbowali tu utworzyć nowy front na linji Wierzbnik-Koprzywnica. Niezależnie od tego w powiatach tych toczyły się walki w związku ze strategicznem

znaczeniem wideł Wisła-San. Ucierpiały w większym stopniu gm. Klimontów (28.1), oraz miasteczka Gliniany (61), Ożarów (64.1), Waśniew (60.3) i Koprzywnica (42.7).

O położonym po drugiej stronie Wisły powiecie Janowskim wspominaliśmy przy zniszczeniach gub. Lubelskiej. Pozostaje jeszcze sześć powiatów, położonych w środku pasa wielkich zniszczeń, w tym kilkakrotnie już wspominanym korytarzu, dzięki któremu Rosjanie mogli przeprowadzić ewakuację wojsk z pod Warszawy. W liczbie powiatów średnio zniszczonych figuruje powiat Warszawski. Część jego wschodnia wykazuje tylko drobne zniszczenia, natomiast spustoszone zostały część zachodnia w związku z walkami o stolicę i część północna około Modlina. Tam notujemy gminy: Cząstków (28.2) i Góra (32.7). Podobnie jak wschodnia część powiatu Warszawskiego, uległy tylko nieznacznym zniszczeniom powiaty: Radzymiński i Miński-Mazowiecki, zaliczone skutkiem tego do strefy drobnych zniszczeń. Cały ten obszar ocalał wskutek pośpiesznego odwrotu na wschód wojsk rosyjskich.

Znacznie gorszy obraz przedstawiają powiaty: Węgrowski, Sokołowski i Siedlecki. Stawiano tu już znaczniejszy opór, który dalej jeszcze na wschodzie, w powiatach „etapowych“, przechodzi w barbarzyńskie palenie wsi i miasteczek. W obrębie trzech badanych przez nas powiatów figurują tylko średnie zniszczenia. Dwa południowe powiaty, Garwoliński i Łukowski, ucierpiały w walkach o linję Wisły i Wieprza; w powiecie Łukowskim przyłączają się do tego już pierwsze próby palenia: wymienimy gminę Stanin (27.8).

Strefa małych zniszczeń.

Do strefy małych zniszczeń zaliczamy szesnaście ostatnich powiatów, w których liczba zniszczonych budowli jest niższa od 1%. Jako siedemnasty, dołączymy do nich powiat Słupecki, jedyny powiat, w którym żadne zniszczenia nie były rejestrowane. Powierzchnia wszystkich tych powiatów wynosi koło 24.000 km. kw., to znaczy jedną piątą część obszaru kraju. Z tabl. Nr. 8 wyjmujemy, iż zniszczonych zostało 229 miejscowości (1.9%), a szkody w budowlach wyniosły 3.565.550 rb. (1.3%). Uderza ta anomalia, iż procent zniszczonej wartości jest większy (1.3) niż w strefie średnich zniszczeń (1.0). Dycyduje tu oczywiście pozycja wielkich miast, których w strefie średnich zniszczeń jest jedenaście, przyczem należą do nich największe, to jest Warszawa i Łódź. Natomiast na obszarze strefy małych zniszczeń znajduje się najsilniej spustoszony Kalisz. Po wydzieleniu tego miasta straty tej strefy spadną do 0.3%.

Większą część strefy obejmuje zwarty zupełnie obszar, który tworzy dwanaście zachodnich powiatów Królestwa, leżących między dawną granicą pruską a linją Sierpc—Częstochowa. Są to wszystkie powiaty gub. Kaliskiej, oraz Nieszawski, Włocławski, Lipnowski i Rypiński. Jedyne poważniejsze działanie wojenne na tym obszarze zapowiadało się w listopadzie 1914 r., gdy Rosjanie, następując za cofającą się armją Hindenburga, usadowili się na froncie, biegnącym tuż przy granicy pruskiej. Wobec oskrzydlającej akcji niemieckiej od północy front ten jednak został zaraz opuszczony i do właściwych walk poza drobnemi utarczkami nie doszło.

Poza małemi zniszczeniami, związanemi z temi działaniami wojennemi, na tym obszarze dokonane zostało barbarzyńskie zburzenie Kalisza. Metoda burzycielska była podobną do tej, którą stosowali Rosjanie na wschodnich krańcach Królestwa, oblewając domy i cały dobytek naftą, by je następnie podpalić. Jeżeli zaś można

przeprowadzić pewne stopniowanie w skali barbarzyństwa, to tu było ono większe, gdyż żadnego związku z akcją wroga nie miało. Cyfrowe szczegóły tego zniszczenia były przytoczone przy opisie szkód wielkomiejskich (str. 13*). Najwyższe straty, po Kaliszu, wykazuje m. Brdów (14%) w pow. Kolskim i gmina Oleszno (5.5%) w pow. Lipnowskim. Są to zresztą dwie wyjątkowo wysokie pozycje, gdyż inne nie przekraczają naogół 1% zniszczenia.

Poza tym zwartym pasem pozostaje jeszcze pięć mało zniszczonych powiatów, rozrzuconych w obrębie strefy średnich zniszczeń. Należą do nich przedewszystkiem powiaty Będziński i Włoszczowski. Stykają się one ze sobą na wąskiej przestrzeni, i tu przestrzeń graniczna należy do pasa odwrotowego Hindenburga. Chodzi więc tylko o drobny skrawek obszaru każdego z tych powiatów, które pozatem nie były niszczone i wykazują małe odsetki zniszczeń. Zwraca uwagę, iż do tej strefy należy również powiat Stopnicki, położony w pośrodku między frontem nad Nidą a późniejszą chwilową linją obronną Wierzbnik — Koprzywnica. Odwrót Rosjan musiał być tu bardzo raptowny i nieoczekiwany, jeżeli przejście armji zostawiło tylko nieznaczne po sobie ślady. Straty nie przewyższają nigdzie 1%, z wyjątkiem gminy Grotniki (2.9) i m. Nowy Korczyn (1.7). Pozostają jeszcze dwa powiaty na wschód od Warszawy: Miński-Mazowiecki i Radzymiński, o których wspominaliśmy przy opisie strefy średnich zniszczeń. Notowane są w nich tylko bardzo drobne szkody.

Uwagi końcowe. Na podstawie naszych rozważań wyłania się ogólny obraz głównych szlaków zniszczeń. Otaczają one trzema koncentrycznemi prawie pasami od zachodu linję rzek Wieprz — Wisła — Bug, przyczem zniszczenie przybiera formy coraz gwałtowniejsze w miarę posuwania się na wschód do obszarów bardziej rolniczych. W środku tego półkola znajdują się tereny, które częściowo ocalały dzięki pomyślnemu zbiegowi okoliczności wojennych.

Nasze badania znajdują potwierdzenie w równoległem wyludnieniu tych samych powiatów, które obraz zniszczeń w budowlach szczególnie uwydatnił. Zagadnienie to poruszył p. Szturm de Sztrem*). Z wyliczeń, dokonanych na podstawie danych przezeń opracowanych, wynika, iż wyludnienie w całym kraju wynosiło 24% w stosunku do ludności w lipcu 1914 r. Dla trzech naszych stref odsetki te wynoszą, rozpoczynając od strefy wielkich zniszczeń: 32%, 20% i 19%. Pamiętać przytem jednak należy, iż na te cyfry złożyły się nietylko przyczyny, wynikające z bezpośredniego zniszczenia kraju, lecz również inne czynniki wyludniające i przegrupowujące ludność, związane z ogólną konjunkturą gospodarczą, i stąd stosunkowo wysokie odsetki wyludnienia w dwóch strefach mniej zniszczonych.

Bardziej szczegółowe badanie zniszczeń, jakie przedstawiają różne części kraju i ustalenie ich związku przyczynowego z działaniami wojennemi, wymagałoby gruntownych, specjalnych studjów. Obfity materjał dla poznania szczegółowego samych zniszczeń zawierają załączone „Materjały statystyczne“.

*) Ob. pracę poprzednio cytowaną.

6. ZAKOŃCZENIE.

Założenia, przesłanki i metoda naszej pracy były ściśle natury teoretycznej, z jedynym celem poznania i opisu najważniejszych stron danej kategorji zjawisk. Zadanie to ułatwiał nam posiadany materjał, jedyny może w Europie, możliwie objektywnie, choć nie zawsze ściśle, oddający stan rzeczywisty zjawiska.

Reasumując obecnie nasze rozstrząsania, stwierdzamy:

iż pożoga wojenna, która zgórą rok bez przerwy srożyła się na obszarach b. Królestwa Polskiego, zniszczyła potworną liczbę blisko pół miljona budowli;

że przybliżona wartość szkody w samych materjałach budowlanych i robociźnie przekracza sto miljonów rubli w cenach przedwojennych i w złocie;

że najbardziej zniszczone były miejscowości na otwartych terenach—wsie i dwory;

że w całości czynników, które doprowadziły do ruiny miast, zniszczone budowle odgrywają, poza kilkoma wypadkami barbarzyńskiego burzenia, rolę podrzędną;

że zniszczenia objęły przedewszystkiem zwykłe budowle mieszkalne i gospodarcze;

że choć katastrofa, którą poniósł nasz przemysł, spowodowana została głównie zarządzeniami gospodarczemi władz okupacyjnych, to jednak w ruinie przemysłu rolnego zniszczenie budowli odgrywa bardzo poważną rolę;

że niepowetowane wprost szkody poniósł kraj przez zniszczenie bezcennych skarbów architektury w wielu zburzonych kościołach;

że ucierpiały wreszcie najbardziej wschodnie, rolnicze obszary, chociaż wojna nie oszczędziła również kilku bardziej środkowych przemysłowych okręgów kraju.

Podobnie jak w ogólnym bilansie majątku narodowego wartość nieruchomości, tak w ogólnym bilansie strat zniszczone budowle stanowią tylko ułamek, wyrażający część bezpośrednich strat materjalnych. Ale zniszczenie budowli ma znaczenie symptomatyczne dla określenia całości spustoszeń, stanowi jak gdyby jej stały współczynnik. Zniszczenie budowli znaczy drogi klęski wojennej—ze stopnia zniszczenia budowli wnioskować możemy często o rozmiarach klęski w życiu gospodarczem. Szlaki zniszczonych budowli są to wogóle szlaki największych zniszczeń, są to szlaki pożogi wojennej, za któremi w ślad idzie ruina gospodarstw, z jej klęskami, nędzą, brakiem warsztatów pracy i zarobku, wyludnieniem i przymusową emigracją.

Na wielkich obszarach zniszczeń zamarło całe życie gospodarcze i kulturalne. „Prawdziwe pole śmierci i najstraszniejszej nędzy...“ pisał o Litwie w 1812 r.

Wawrzecki do Czartoryskiego (Iwaszkiewicz). Zdanie to możemy powtórzyć dzisiaj— obraz ten bowiem, to nietylko stwierdzenie pewnego faktu, to prawda głęboka, po wsze czasy i wsze wieki słuszna dla określenia zniszczeń, dokonanych przez wojnę. Wojna w swem niszczycielstwie, zawsze jednaka, zawsze w skutkach ta sama, znalazła tu lakoniczne, lapidarne ujęcie swego okrucieństwa. Polska, nawiedzona przez wielki pożar wojny, wyszła z niego, jak to „pole śmierci".

Drogi zniszczeń wojennych nie są przypadkowe, jakby się zdawać mogło; powtarzają się one w różnych okresach walk. Strategiczny system rzek—Wisła, Narew, Bug i Wieprz—odgrywa we wszystkich prawie wojnach na naszych terenach dominującą rolę. Niestety, o zniszczeniach związanych z temi walkami mamy conajwyżej urywkowe informacje—i, z małemi wyjątkami (Kukiel, Rutkowski), nieopracowany materjał czeka historyków, trudno więc czynić jakieś porównania lub analogje historyczne.

Metody walki uległy zasadniczym zmianom, stały się bardziej wyrafinowane: wojna zaprzęgła do swej służby wszystkie zdobycze myśli ludzkiej, cały postęp dzisiejszej techniki, aby w dopięciu swych celów stosować tysiące środków działania, tysiące sposobów bezpośredniego i pośredniego niszczenia.

Na wszystkich terenach wojny światowej—Serbji, Francji, Belgji, Polski, aczkolwiek suma zniszczeń jest różna, uderzające jest podobieństwo metod niszczenia. Polska służyła bodaj za laboratorjum, gdzie zastosowano po raz pierwszy podczas wojny obecnej: burzenie celowe i z zimną krwią miast, Hindenburgowskie niszczenia w czasie odwrotu i owe palenia pól i wsi armji rosyjskiej, wreszcie planowe rujnowanie kopalń, fabryk i innych warsztatów pracy — środki, tylokrotnie wypróbowane później i z potworniejszym jeszcze nawet skutkiem na zachodzie.

Tragizmem Polski w tych wszystkich walkach było to, że żadna ze stron walczących nie liczyła się z interesami kraju i ludności. Stąd bezgraniczne, potworne niszczycielstwo obu stron walczących. To też w rezultacie tych zmagań Królestwo wyszło z wojny, jako jedno z bardziej nawiedzonych klęską wojenną.

Nie bez znaczenia natomiast jest fakt, iż od lat stu po raz pierwszy mamy możność samodzielnie się odbudowywać i że racjonalnie akcją tą pokierować możemy. Udział, jaki weźmie w odbudowie wsi, siół i miast zbiorowy wysiłek państwa i ciał samorządnych, kierunek i forma, jaką odbudowie nadadzą, będzie świadectwem sił żywotnych i twórczych narodu.

Z potrzeby odbudowy kraju, potrzeby pobudzenia do życia nowych sił produkcyjnych wynika konieczność dokładnej znajomości wszystkich strat i zniszczeń, jakie kraj nawiedziły. Poważnym przyczynkiem do tego jest statystyka strat bezpośrednich, materjalnych w budowlach b. Królestwa Polskiego.

Materjały Statystyczne,

dotyczące zniszczeń wojennych w budowlach Kr. Polskiego.

1. Zniszczenia wojenne w budowlach według gmin i powiatów z uwzględnieniem stanu budowli w dniu 14|1 1914 roku.

Tablica I. — Wsie. *(gub. Warszawska).*

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
b. gub. Warszawska	**6.741**	**1.375**	**20.3**	**112.141**	**13.710**	**12.2**	**381.091**	**44 280**	**11.6**	**80**	**78.387.950**	**6.900.180**	**8.8**
powiat Warszawski	*401*	*104*	*25.9*	*9.349*	*1.343*	*14.4*	*32.647*	*4.064*	*12.4*	*62*	*9.061.080*	*562.120*	*6.2*
Blizne	21	1	4.8	418	1	0.2	1.588	2	0.1	30	440.420	130	0.03
Brudno	24	2	8.3	478	3	0.6	1.542	21	1.4	78	809.620	7.800	1.0
Cząstków	42	30	71.4	819	493	60.2	2.374	1.340	56.4	62	477.250	160.270	33.6
Falenty	30	14	46.7	564	108	19.1	2.077	340	16.4	54	527.400	42.790	8.1
Góra	20	13	65.0	659	406	61.6	2.258	1.333	59.0	77	493.170	179.370	36.4
Jabłonna	26	2	7.7	647	48	7.4	2.433	103	4.2	81	912.200	34.990	3.8
Młociny	30	5	16.7	775	29	4.3	2.895	78	2.7	38	822.590	6.900	0.8
Nowa Iwiczna	19	14	73.7	326	127	38.9	1.404	424	30.2	78	438.220	70.440	16.1
Ożarów	26	7	26.9	693	24	3.5	2.335	65	2.8	36	607.070	5.470	0.9
Pruszków	24	11	45.8	448	72	16.1	1.842	204	11.1	40	684.560	35.000	5.1
Wilanów	27	4	14.8	829	30	3.6	2.954	143	4.8	56	398.020	17.730	4.4
Zaborów	16	1	6.2	417	2	0.5	1.382	11	0.8	100	217.850	1.230	0.6
powiat Błoński	*411*	*121*	*29.4*	*7.092*	*1.040*	*14.7*	*24.753*	*3.667*	*14.8*	*78*	*5.183.820*	*695.100*	*13.4*
Grodzisk	66	15	21.7	850	143	16.8	2.985	556	18.6	72	733.060	132.170	18.0
Guzów	13	9	70.0	448	117	26.1	1.550	410	26.5	62	238 720	37.130	9.0
Helenów	37	13	35.1	572	41	7.1	1.053	154	14.6	52	676.260	19.420	2.8
Młochów	45	23	51.1	666	269	40.3	2.360	943	39.8	81	468.420	128.840	19.3
Pass	48	38	79.2	520	247	47.5	1.684	801	47.6	90	323.400	146.140	45.2
Radzików	35	12	34.3	559	72	12.9	2.115	242	11.7	100	611.070	134.740	13.4
Skuły	46	11	23.9	698	151	21.6	2.369	561	23.7	87	418.250	96.660	23.1
powiat Gostyński	*499*	*67*	*13.4*	*7.791*	*178*	*2.3*	*23.995*	*486*	*2.0*	*86*	*4.870.950*	*94.480*	*1.9*
Czermno	21	3	14.3	496	13	2.6	1.327	21	1.6	91	377.880	5.870	1.5
Dobrzyków	41	1	2.4	633	1	0.2	1.555	5	0.3	100	319.920	440	0.1
Kiernozia	33	14	42.4	436	40	9.2	1.268	137	10.8	98	237.510	39.700	16.7
Lucień	45	7	15.6	513	14	2.7	1.714	31	1.8	77	281.510	5.030	1.8
Pacyna	51	8	15.7	805	23	2.9	2.514	43	1.7	72	648.790	6.310	1.0
Rataje	59	16	27.1	773	39	5.0	2.700	107	4.0	80	500.250	18.550	3.7
Sanniki	9	3	44.4	314	6	2.0	1.077	18	1.6	10	243.910	2.690	1.0
Słubice	36	5	13.9	780	14	1.8	2.118	39	1.8	84	412.130	4.490	10.9
Szczawin Kościelny	78	10	12.8	969	28	2.9	2.991	85	2.8	78	561.250	11.400	2.0
powiat Grójecki	*883*	*125*	*14.1*	*10.413*	*1.200*	*11.5*	*37.935*	*4.176*	*11.0*	*86*	*7.183.720*	*638.180*	*8.6*
Bielsk	48	9	18.7	529	55	10.4	2.196	209	9.5	83	428.960	33.700	7.8
Błędów	56	3	5.4	616	49	8.0	2.422	155	6.4	59	535.690	23.780	4.5
Borowe	18	5	27.8	603	46	7.7	2.250	127	5.6	39	406.600	8.160	2.0
Czersk	81	8	9.9	736	63	8.6	2.454	210	8.3	91	431.040	30.940	7.2
Jazgarzew	37	8	21.6	523	183	35.1	1.992	595	29.8	79	469.900	85.300	18.1
Kąty	61	8	13.1	857	101	11.8	2.919	342	11.7	83	662.210	47.720	7.2
Kobylin	47	4	8.5	428	10	2.3	1.691	33	2.0	45	323.810	2.470	0.8
Komorniki	53	11	20.8	807	140	17.4	2.825	459	16.3	100	471.780	60.180	12.8
Konary	38	3	7.9	520	33	6.3	1.690	100	5.9	95	324.830	13.280	4.1
Konie	63	29	46.0	622	227	36.6	2.185	760	35.0	97	385.860	125.470	32.5
Lipie	47	18	38.3	502	130	25.9	2.028	599	29.5	92	400.840	110.550	27.5
Nowa Wieś	41	2	4.9	478	2	0.4	1.821	10	0.6	81	354.240	2.970	0.8
Promna	31	1	3.2	530	27	5.1	1.773	77	4.3	60	309.800	6.590	2.1
Rykały	60	6	10.0	503	100	19.9	2.004	393	19.7	100	361.470	65.840	18.0
Wągrodno	55	10	18.2	579	34	5.9	1.917	107	5.6	76	320.030	21.230	6.6
powiat Kutnowski	*413*	*26*	*6.2*	*5.310*	*62*	*1.1*	*17.018*	*180*	*1.0*	*100*	*3.568.610*	*33.240*	*0.9*
Błonie	15	3	20.0	289	20	6.9	980	66	6.7	100	211.490	9.400	4.4
Dąbrowice	14	6	42.9	286	13	4.5	1.047	47	4.5	100	211.050	12.070	5.6

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Krośniewice	49	5	10.2	562	10	1.8	1.593	22	13.8	100	326.680	3.530	1.1
Mikstal	25	2	7.7	376	2	0.5	1.207	3	0.2	100	206.180	1.210	0.5
Oporów	26	1	3.8	344	1	0.3	1.169	3	0.3	100	341.120	320	0.1
Plecka Dąbrowa	41	1	2.4	536	4	7.5	1.702	13	0.8	100	328.650	2.420	0.7
Rdutów	23	2	8.7	326	4	1.2	1.061	10	0.9	100	213.730	1.470	0.7
Wojszyce	40	1	2.5	508	1	0.2	1.637	3	0.2	100	340.500	600	0.2
Żychlin	57	5	8.7	609	7	1.1	1.602	13	0.8	100	371.940	2.220	0.5
powiat Łowicki	*267*	*117*	*39.3*	*11.140*	*1.738*	*15.5*	*35.808*	*6.044*	*16.8*	*51*	*7.436.150*	*550.170*	*7.3*
Bąków	25	14	56.0	1.504	133	8.8	5.165	535	10.4	30	1.227.600	39.720	3.2
Bielawy	48	7	14.6	961	105	10.9	2.837	308	10.9	78	529 050	39.700	7.5
Bolimów	13	11	84.6	458	214	46.7	1.329	852	64.1	71	263.670	100.080	37.0
Dąbkowice	36	14	40.0	1.920	159	8.3	6.018	545	9.0	45	1.331.920	51.650	3.8
Jeziorko	30	24	77.4	1.801	456	25.3	6.072	1.715	28.4	44	1.173.080	130.770	11.1
Kompina	25	21	84.0	1.345	432	32.1	4.697	1.392	30.0	61	936.930	142.680	15.2
Lubianków	45	13	29.5	840	87	10.4	2.620	260	9.9	30	488.590	14.540	3.0
Łyszkowice	31	3	10.0	1.732	3	0.2	5.245	4	0.1	12	1.092.960	20	0.001
Nieborów	14	10	71.4	579	149	25.7	1.875	433	23.0	43	392.350	31.010	7.9
p. Miński Mazowiecki	*514*	*4*	*0.8*	*10.814*	*8*	*0.1*	*38.458*	*14*	*0.03*	*100*	*7.016.560*	*4.160*	*0.1*
Kuflew	36	1	2.5	1.171	1	0.1	4.029	1	0.02	100	698.000	770	0.1
Otwock	39	2	5.5	856	6	0.7	2.624	12	0.4	100	493.910	3.300	0.6
Wiązowna	68	1	1.5	1.115	1	0.1	3.843	1	0.02	100	1.068.330	90	0.01
powiat Nieszawski	*641*	*2*	*0.3*	*7.726*	*4*	*0.1*	*24.246*	*10*	*0.04*	*100*	*5.477.530*	*2.560*	*0.04*
Bądkowo	52	1	1.9	629	3	0.5	1.943	9	0.5	100	397.170	1.370	0.4
Lubanie	51	1	2.0	720	1	0.1	2.159	1	0.1	100	416.650	1.190	0.3
powiat Płoński	*494*	*238*	*48.2*	*6.357*	*1.723*	*27.1*	*20.959*	*5.555*	*26.5*	*96*	*4.339.270*	*1.108.920*	*25.5*
Błędówko	37	33	89.2	411	254	61.8	1.277	798	62.5	92	254.320	156.450	61.5
Modzele	50	8	16.0	438	37	8.5	1.485	117	7.9	100	265.060	25.890	9.8
Naruszewo	48	25	52.1	621	203	32.7	2.026	451	22.2	95	428.060	119.060	27.8
Pomiechowo	29	11	37.9	502	122	24.3	1.867	454	24.3	100	494.160	109.810	22.2
Sarbiewo	38	12	31.6	595	46	7.7	2.024	95	4.7	100	400.210	23.640	5.9
Sarnowo	25	13	52.0	336	100	29.8	1.204	301	25.0	100	268.170	57.640	21.4
Sielec	30	14	46.7	399	96	24.1	1.370	433	31.6	100	239.980	72.290	30.1
Sochocin	56	15	26.8	716	93	13.0	2.278	280	12.3	100	422.990	52.610	12.4
Strożęcin	44	25	56.8	456	166	36.4	1.417	482	34.0	90	351.290	113.020	32.2
Szumlin	40	19	47.5	513	60	11.7	1.697	275	16.2	80	365.440	61.710	16.9
Wójty Zamoście	32	13	40.6	286	80	28.0	949	261	27.5	100	154.610	42.430	27.4
Wychodź	29	21	72.4	522	194	37.2	1.464	663	45.3	100	263.730	93.450	35.4
Załuski	36	29	80.6	562	272	48.4	1.901	945	50.0	100	431.250	180.920	42.0
powiat Pułtuski	*423*	*167*	*39.5*	*8.453*	*2.311*	*27.3*	*30.015*	*7.618*	*25.4*	*100*	*5.902.940*	*1.453.140*	*24.6*
Gołębie	51	20	39.2	630	92	14.6	2.094	245	11.7	100	413.870	54.980	13.3
Gzowo	48	15	31.3	798	141	17.7	2.710	452	16.7	100	507.820	80.250	15.8
Kleszewo	23	10	43.5	561	232	41.4	2.283	913	40.0	100	488.270	170.940	33.0
Kozłowo	39	18	46.2	500	127	25.5	1.710	411	24.0	100	396.850	95 120	23.9
Nasielsk	66	26	40.6	1.109	313	28.2	4.036	1.205	29.9	100	866.060	248.300	28.7
Obryte	48	38	79.2	1.288	601	46.7	4.214	1.793	42.5	100	720.820	296.890	41.2
Winnica	38	5	13.2	466	36	7.7	1.683	125	7.4	100	387.650	27.560	7.1
Wyszków	15	7	46.7	944	338	35.8	3.219	1.007	31.3	100	554.630	155.450	28.0
Zatory	23	14	60.9	578	289	50.0	2 206	1.013	45.9	100	393.020	234.870	59.8
Zegrze	35	14	40.0	519	142	27.4	1.960	454	23.2	100	523.960	88.780	16.9
powiat Radzymiński	*657*	*1*	*0.2*	*8.766*	*1*	*0.01*	*32.190*	*1*	*0.003*	*90*	*5.995.760*	*10.190*	*0.2*
Strachówka	52	1	2.0	789	1	0.1	2.872	1	0.03	90	456.910	10.190	2.2
powiat Skierniewicki	*238*	*99*	*41.5*	*6.310*	*1.369*	*21.6*	*23.917*	*4.752*	*19.8*	*88*	*3.963.340*	*683.670*	*17.2*
Dębowa Góra	33	14	42.4	436	22	5.0	1.619	57	3.5	100	288.650	9.430	3.3
Doleck	43	43	100.0	748	655	87.6	2.727	2.079	76.2	82	498.250	299.900	60.1
Głuchów	20	13	65.0	1.310	259	19.8	5.330	1.046	19.6	100	851.140	150.270	17.6
Korabiewice	38	9	23.7	707	41	5.8	2.595	135	5.2	100	515.660	25.060	4.8
Skierniewka	18	10	55.5	1.599	253	15.8	6.384	980	15.3	82	801.360	126.320	15.7
Słupia	16	10	62.5	829	139	16.6	2.805	455	16.2	100	500.520	72.690	14.5

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Sochaczewski	*397*	*281*	*70.7*	*6.942*	*2.682*	*38.6*	*20.508*	*7.527*	*36.6*	*74*	*4.206.400*	*1.024.270*	*24.5*
Chodaków	60	48	80.0	734	436	59.4	2.147	1.285	59.8	78	434.030	189.760	43.8
Iłów	84	56	66.6	1.151	259	22.5	3.100	678	21.8	54	656.510	74.220	11.3
Kampinos	32	13	40.6	928	181	19.5	2.640	474	18.0	49	455.590	37.820	8.3
Kozłów Biskupi	36	32	88.8	576	522	90.6	1.826	1576	86.3	84	381.350	264.100	68.6
Łazy	28	25	89.3	463	205	44.3	1.394	584	41.9	77	298.080	95.190	31.9
Młodzieszyn	22	18	81.8	615	346	56.3	1.882	1.026	54.5	83	392.790	139.520	35.5
Rybno	53	43	81.1	597	268	44.9	2.129	751	35.3	55	394.280	68.750	17.4
Szymanów	53	22	41.5	730	74	10.1	2.337	190	8.1	52	604.990	19.330	3.2
Tułowice	25	24	96.6	680	391	57.5	1.755	963	54.9	70	350.580	135.580	38.7
powiat Włocławski	*503*	*23*	*4.5*	*5.719*	*51*	*0.9*	*18.646*	*186*	*0.9*	*96*	*4.181.820*	*39.980*	*0.9*
Baruchowo	34	4	11.8	430	6	1.4	1.428	19	1.3	96	274.140	4.940	1.8
Chodecz	44	1	2.3	426	2	0.5	1.422	8	0.6	100	250.660	580	0.2
Falborz	33	1	3.0	305	1	0.3	1.024	4	0.4	100	267.310	1.950	0.7
Kłubka	38	2	5.3	360	3	0.8	1.153	12	1.4	100	240.960	3.970	1.6
Lubień	49	5	10.2	384	11	2.9	1.182	37	3.1	93	222.360	6.240	2.8
Piaski	72	2	2.8	742	4	0.5	2.420	17	0.7	100	623.080	4.670	0.8
Pikutkowo	20	5	25.0	307	20	6.5	988	75	7.5	98	271.570	16.210	6.9
Pyszkowo	48	3	6.2	429	4	0.9	1.428	14	1.0	73	305.600	1.430	0.5
b. gub. Kaliska	**4.466**	**43**	**0.9**	**92.347**	**186**	**0.2**	**270.110**	**488**	**0.2**	**87**	**52.099.090**	**96.030**	**0.2**
powiat Kolski	*568*	*10*	*1.7*	*9.035*	*39*	*0.4*	*30.604*	*77*	*0.3*	*74*	*5.588.860*	*11.360*	*0.2*
Chełmno	19	3	15.8	439	12	2.7	1.713	34	2.0	73	375.570	5.500	1.5
Czołowo	35	2	5.7	779	3	0.4	2.879	9	0.3	100	637.560	1.900	0.3
Drzewce	56	2	3.6	676	6	0.9	2.192	10	0.5	66	386.810	2.100	0.6
Izbica	59	1	1.7	869	2	0.2	2.921	5	0.2	58	561.590	350	0.1
Karszew	24	2	8.3	405	16	3.9	1.312	19	1.5	72	228.630	1.510	0.7
powiat Łęczycki	*596*	*5*	*0.8*	*9.708*	*55*	*0.5*	*27.808*	*149*	*0.5*	*88*	*6.079.600*	*24.700*	*0.4*
Leśmierz	28	1	3.3	515	14	2.7	1.410	29	2.1	90	293.250	2.510	0.9
Rogożno	33	2	6.3	489	25	5.1	1.397	77	5.5	85	297.110	12.890	4.3
Tkaczew	59	1	1.8	899	14	1.6	2.444	37	1.5	90	588.940	7.800	1.3
Topola	44	1	2.3	659	2	0.3	2.000	6	0.3	83	436.170	1.500	0.3
powiat Sieradzki	*816*	*14*	*1.7*	*14.809*	*70*	*0.5*	*41.548*	*181*	*0.4*	*84*	*7.691.370*	*30.400*	*0.4*
Szadek	30	7	23.3	480	31	6.5	1.495	82	5.5	82	241.130	14.020	5.8
Zduńska Wola	45	7	15.6	1.313	39	3.0	3.690	99	2.7	85	939.340	16.380	1.7
powiat Turecki	*565*	*6*	*1.0*	*10.757*	*8*	*0.1*	*33.786*	*21*	*0.1*	*99*	*5.268.380*	*7.650*	*0.1*
Grzybki	21	1	4.7	431	1	0.2	1 322	4	0.4	100	198.270	1.060	0.5
Pęcherzów	24	1	4.2	514	1	0.2	1.816	1	0.1	100	267 230	200	0.1
Skotniki	27	2	7.4	466	4	0.4	1.473	14	1.0	100	241.800	5.790	2.4
Zelgoszcz	37	2	5.4	448	2	0.5	1.407	2	0.1	91	260.120	600	0.2
powiat Wieluński	*549*	*8*	*1.4*	*20.182*	*14*	*0.1*	*52.355*	*60*	*0.1*	*98*	*9.240.210*	*21.920*	*0.2*
Chotynin	16	2	12.5	615	2	0.3	1.686	17	1.0	100	363.590	7.880	2.2
Galewice	35	1	2.9	1.138	2	0.2	2.818	12	0.4	100	510.830	3.490	0.7
Praszka	24	1	4.2	972	4	0.4	2.593	9	0.4	90	446.340	1.050	0.2
Skomlin	26	1	3.8	964	1	0.1	2.311	3	0.1	100	438.130	1.860	.0.4
Skrzynki	11	1	9.1	517	3	0.6	1.258	14	1.1	100	308 210	5.090	1.6
Sokolniki	13	1	7.7	740	1	0.1	1.864	4	0.2	100	362.290	1.560	0.4
Starzenice	25	1	4.0	1.079	1	0.1	2.427	1	0.04	75	405.330	990	0.3
b. gub. Piotrkowska	**3.455**	**580**	**16.7**	**97.324**	**5.548**	**5.7**	**272.671**	**14.654**	**5.3**	**83**	**50.471.070**	**2.252.230**	**4.4**
powiat Piotrkowski	*699*	*50*	*0.7*	*16.761*	*261*	*1.5*	*49.461*	*802*	*1.6*	*36*	*8.736.990*	*46.850*	*0.5*
Bełchatówek	38	8	21.0	959	26	2.7	2.773	63	2.2	11	516.020	1.380	0.2
Bogusławice	29	5	17.1	1.235	31	2.5	3.672	101	2.7	38	637.310	4.920	0.7
Chabielice	22	4	18.2	497	30	6.0	1.593	114	7.2	72	241.300	9.080	3.8
Grabica	33	6	18.2	845	24	2.8	2.812	67	2.4	34	473.970	4.280	0.9
Kleszczów	20	3	15.0	696	6	0.9	2.195	20	0.9	18	392.220	810	0.2
Krzyżanów	22	1	4.5	686	1	0.1	2.163	4	0.2	3	415.200	20	0.01
Łękawa	34	9	26.5	810	51	6.3	1 934	134	6.9	57	314 860	12.960	4.1
Parzeniewice	29	1	3.4	648	13	2.0	1.654	31	1.9	83	306.950	2.850	0.9

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Podolin	15	5	33.3	584	45	7.7	1.947	137	7.0	14	334.180	2.710	0.8
Szydłów	44	4	9.1	938	13	1.4	2.931	39	1.3	9	562.050	690	0.1
Uszczyn	17	2	11.1	432	8	1.8	1.639	36	2.1	45	428.120	5.480	1.2
Woźniki	43	2	4.7	836	13	1.5	2.538	56	2.2	20	449.470	1.670	0.4
powiat Będziński	*283*	*14*	*4.9*	*11.693*	*158*	*1.3*	*25.936*	*340*	*1.3*	*88*	*4.947.540*	*69 450*	*1.4*
Kromołów	12	2	16.6	304	35	1.2	871	93	1.1	84	177.760	39.220	22.0
Włodowice	12	6	50.0	509	81	15 9	1.083	173	16.0	100	277.320	21.380	7.7
Żarki	14	6	42.0	839	42	0.3	1.806	74	4.0	82	401.810	8.850	2.2
powiat Brzeziński	*460*	*131*	*28.4*	*8.776*	*739*	*8.4*	*27.140*	*2.046*	*7.5*	*86*	*6.044.100*	*420.460*	*6.9*
Będków	32	10	30.3	543	51	9.4	1.582	92	5.8	93	293.200	15.820	5.4
Biała	32	2	6.2	400	7	1.8	1.191	25	2.1	100	256.110	7.200	2.8
Bratoszewice	45	19	44.2	661	69	10.4	2.639	203	7.7	100	543.510	30.440	5.6
Dmosin	27	9	32.1	486	39	8.0	1.456	93	6.4	53	346.230	31.360	9.1
Dobra	51	23	45.1	704	82	11.6	2.071	263	12.7	100	489.510	54.310	10.9
Gałkówek	51	16	34.0	890	162	18.2	3.049	465	15.2	89	808.240	99.820	12.3
Lipiny	30	19	65.5	477	59	12.4	1.491	177	11.9	100	323.540	42.320	13.1
Łazisko	58	4	7.1	1.247	4	0.3	3.677	12	0.02	57	935 110	11.200	1.2
Łaznów	4	1	25.0	379	1	0.3	1.152	1	0.1	80	227.010	2.390	1.6
Mroga Dolna	20	13	61.9	485	55	11.4	1.475	143	9.7	100	308.060	23.690	7.7
Niesułków	15	13	92.9	420	207	49.0	1.207	562	47.0	100	207.690	100.070	48.2
Popień	33	2	5.9	482	3	0.6	1.536	10	0.7	100	287.490	1.840	0.6
powiat Częstochowski	*273*	*35*	*13.5*	*16.109*	*600*	*3.7*	*39.338*	*1.468*	*3.8*	*57*	*7.395.090*	*123.550*	*1.6*
Grabówka	21	4	4.7	1.093	93	6.4	2.340	233	10.0	81	566.420	27.980	4.9
Kamyk	16	4	25.0	766	11	1.3	1.931	24	1.2	35	439.000	120	0.03
Mykanów	7	4	57.1	717	81	11.4	1.852	211	11.4	26	346.880	9.720	2.8
Olsztyn	11	4	36.4	805	32	4.0	1.909	64	3.4	15	218.990	980	0.5
Potok Złoty	17	8	47.1	708	243	34.5	1.759	593	3.4	83	350.180	59.040	17.0
Rędziny	18	5	25.0	869	40	4.5	2.157	109	5.0	72	355.440	8.230	2.3
Wancerzów	18	6	33.3	868	100	11.6	2.068	234	11.4	54	301.730	17.480	5.8
powiat Łaski	*451*	*67*	*14.8*	*11.471*	*325*	*2.8*	*34.912*	*934*	*2.6*	*89*	*6.795.040*	*163.990*	*2.4*
Bałucz	28	6	20.7	611	25	4.0	2.061	77	3.7	97	409.700	12.470	3.0
Chociw	15	2	13.3	625	8	1.3	1.821	21	1.2	57	313.800	2.750	0.9
Dąbrowa Widawska	34	3	8.8	797	40	5.0	2.132	63	3.0	35	358.790	3.270	0.9
Dłutów	20	5	23.8	715	14	1.9	2.570	42	1.6	90	466.210	6.810	1.5
Górka Pabjańska	19	7	38.6	555	28	5.1	1.899	98	5.1	97	417.180	19.410	4.6
Lutomiersk	28	14	51.9	371	69	18.5	1.169	209	17.8	88	276.280	40.480	14.6
Łask	24	4	16.7	630	14	2.2	1.964	36	1.8	100	371.820	6.440	1.7
Widzew	19	4	21.1	593	21	3.5	2.254	89	3.9	93	562.160	17.040	3.1
Wodzierady	29	6	20.7	588	27	4.6	2.082	69	3.3	99	382.800	9.450	2.5
Wola Wężykowa	35	2	5.7	845	17	2.0	2.273	55	2.4	100	407.950	9.140	2.2
Wygiełzów	32	2	6.2	596	5	0.8	1.565	15	1.0	16	287.230	450	0.2
Wymysłów	29	10	34.5	725	44	6.0	2.310	129	5.6	99	487.520	31.210	6.4
Zapolice	24	1	4.2	591	9	1.5	1.499	18	1.2	100	262.440	2.540	1.0
Zelów	9	1	1.2	234	4	1.6	725	13	1.7	100	172.510	2.530	1.4
powiat Łódzki	*301*	*93*	*30.8*	*7.189*	*586*	*8.1*	*23.926*	*1.734*	*7.2*	*89*	*5.375.060*	*530.480*	*9.8*
Babice	8	1	12.5	201	14	7.0	618	48	7.8	80	126.570	7.330	5.8
Brojce	12	4	33.3	558	99	17.7	1.972	290	14.7	65	363.140	45.620	12.6
Bruss	12	1	8.3	415	7	1.6	1.683	26	1.5	90	565.230	4.910	0.9
Brużyca	12	11	91.7	179	5	2.8	654	19	2.9	82	148.420	3.450	2.3
Czarnocin	16	12	75.0	787	50	6.4	2.605	141	5.4	83	479.760	104.490	21.8
Górki	21	2	9.5	377	2	0.5	1.099	2	0.2	100	190.080	360	0.2
Gospodarz	13	6	46.2	438	19	4.3	1.473	47	3.2	94	310.600	7.210	2.3
Łagiewniki	12	7	58.3	255	14	5.5	887	26	2.9	97	230.260	10.290	4.4
Nakielnica	16	7	43.7	356	30	8.4	1.093	100	9.1	93	208.800	28.690	13.7
Nowosolna	16	8	50.0	521	158	3.0	1.727	474	27.4	90	455.430	133.240	29.2
Pueznów	23	1	4.3	405	7	1.7	1.251	27	2.2	100	212.950	4.610	2.2
Rąbień	23	7	30.4	329	42	12.7	996	90	0.9	92	288.080	18.620	6.4
Radogoszcz	16	12	75.0	86	54	62.7	306	163	53.2	92	102.850	77.310	75.1
Rszew	7	5	71.4	111	45	40.5	319	155	48.5	92	64.910	44.290	68.2
Wiskitno	21	9	42.9	690	40	5.8	2.274	126	5.5	96	461.250	40.060	8.7

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Radomskowski	*583*	*27*	*4.6*	*16.998*	*261*	*1.5*	*46.254*	*719*	*1.5*	*83*	*7.376.620*	*87.110*	*1.1*
Brudzice	26	2	7.7	750	11	1.5	2.222	27	1.2	100	355.990	6.180	1.7
Brzeźnica	34	5	14.7	840	50	6.0	2.318	156	6.7	87	327.260	17.580	5.4
Dobroszyce	29	1	3.4	553	1	0.2	1.606	3	0.2	60	283.740	270	0.9
Garnek	10	2	20.0	595	9	1.5	1.514	22	1.5	81	193.070	2.670	1.4
Kruszyna	26	4	15.4	894	33	3.7	2.329	71	3.0	84	384.380	8.930	2.3
Radomsk	22	3	13.6	774	68	8.7	1.973	190	9.6	72	393.730	21.950	5.5
Radziechowice	28	3	10.7	722	60	8.3	2.207	171	7.7	90	352.990	21.100	6.0
Rząśnia	32	2	16.7	676	2	0.3	1.853	5	0.3	80	343.210	580	0.2
Sulmierzyce	24	1	4.1	462	1	0.2	1.251	2	0.2	80	189.450	440	0.2
Zamość	22	4	18.2	872	26	3.0	2.400	72	3.0	80	334.820	7.410	2.2
powiat Rawski	*405*	*163*	*40.2*	*8.327*	*2.618*	*31.4*	*25.704*	*6.611*	*25.7*	*88*	*3.800.630*	*810.340*	*21.2*
Boguszyce	36	14	38.9	540	113	20.9	1.686	299	17.7	92	235.600	38.440	16.3
Czerniewice	31	6	19.4	599	19	3.2	1.988	25	1.3	86	294.160	3.960	1.3
Góra	25	14	56.0	827	400	48.4	2.494	1.147	46.0	92	409.170	141.000	34.5
Gortatowice	28	27	96.4	565	460	81.4	1.678	1.271	75.7	87	263.910	150.470	57.0
Lubania	38	3	7.9	879	5	0.6	2.757	5	0.2	72	528.790	1.270	0.2
Lubochnia	22	13	59.0	920	90	9.7	2.852	180	6.3	74	121.630	16.310	1.3
Maryanów	39	14	35.9	587	111	18.9	1.879	249	13.3	96	321.370	40.430	12.6
Regnów	35	31	88.6	837	629	75.1	2.506	1.594	63.6	88	401.370	195.800	48.9
Rzeczyca	18	13	72.2	659	330	50.0	2.066	619	30.0	71	292.160	52.580	18.0
Wałowice	30	28	93.3	513	461	89.9	1.584	1.222	77.1	93	247.030	170.080	68.8
b. gub. Kielecka	**2.565**	**405**	**15.8**	**96.064**	**3.891**	**4.0**	**242.289**	**7.748**	**3.2**	**66**	**38.298.030**	**893.480**	**2.3**
powiat Kielecki	*344*	*62*	*18.0*	*17.097*	*786*	*4.6*	*41.997*	*1.954*	*4.7*	*72*	*5.545.010*	*184.590*	*3.3*
Bodzentyn	24	1	4.2	1.320	9	0.7	3.913	22	0.6	4	505.440	140	0.03
Dąbrowa	9	1	11.1	1.122	1	0.1	2.671	2	0.1	1	380.380	5	0.01
Korzecko	19	5	26.3	839	35	4.2	2.277	72	3.2	37	355.840	3.090	0.9
Łopuszno	24	21	87.5	713	391	54.8	1.758	1.003	57.0	74	215.800	97.340	45.1
Mniów	23	2	8.7	894	9	1.0	2.026	21	1.0	15	216.060	420	0.2
Piekoszów	42	4	9.5	1.096	14	1.3	2.628	35	1.3	70	367.550	7.140	1.9
Samsonów	35	4	11.4	1.687	9	0.5	3.633	16	0.4	4	375.860	80	0.2
Słupia Nowa	11	2	18.2	480	3	0.6	1.484	4	0.3	3	152.210	10	0.01
Snochowice	25	7	28.0	792	94	11.9	1.942	218	11.2	46	202.470	10.880	5.4
Suchedniów	13	1	7.7	1.126	1	0.1	2.446	1	0.04	1	417.650	5	0.002
Zajączków	24	14	58.3	570	220	38.5	1.443	560	38.8	88	161.870	65.480	40.4
powiat Jędrzejowski	*378*	*45*	*11.9*	*10.526*	*253*	*2.4*	*31.653*	*522*	*1.6*	*93*	*4.905.500*	*67.300*	*1.4*
Brzegi	16	7	43.8	555	29	5.2	1.639	83	5.1	97	252.260	13.880	5.5
Małogoszcz	28	7	25.0	585	55	9.4	1.755	121	6.9	88	270.550	15.870	5.9
Mierzwin	67	14	6.0	1.216	34	2.8	3.811	68	1.8	92	543.180	9.430	1.7
Raków	46	6	13.0	851	10	1.2	2.663	15	0.6	95	375.700	1.590	0.4
Sobków	34	6	17.6	1.070	78	7.3	2.658	161	6.1	95	335.960	19.780	5.9
Złotniki	25	5	20.0	642	47	7.3	1.826	74	4.1	97	262 580	6.750	2.6
powiat Miechowski	*618*	*78*	*12.6*	*14.817*	*227*	*1.5*	*37.354*	*453*	*1.2*	*67*	*7.057.460*	*122.590*	*1.7*
Gruszów	12	2	16.7	333	6	1.8	910	19	2.1	100	162.840	680	0.4
Igołomja	11	5	45.5	366	6	1.6	741	12	1.6	77	178.660	5.430	3.0
Iwanowice	43	13	30.0	699	35	5.0	1.866	81	4.3	95	315.380	11.660	3.7
Klimontów	12	7	58.3	490	8	1.6	1.032	11	1.1	51	193.290	50.240	26.2
Koniusza	40	5	12.5	618	17	2.8	1.401	28	2.0	86	341.620	6.110	1.8
Kowala	28	3	10.7	500	16	3.2	1.045	26	2.5	80	219.980	4.270	1.9
Luborzyca	25	6	24.0	576	43	7.5	1.316	105	8.0	98	218.290	18.970	8.7
Michałowice	19	12	63.2	580	47	8.1	1.618	80	4.9	72	253.380	10.350	4.1
Niedźwiedź	16	9	56.2	499	25	5.0	1.410	52	3.7	73	307 600	6.810	2.2
Rzeżuśnia	58	1	1.7	1.384	2	0.1	3.413	2	0.1	100	601.000	490	0.1
Wawrzeńczyce	9	3	33.3	190	5	2.6	390	6	1.5	77	78.300	1.370	1.7
Wielko-Zagórze	12	3	25.0	959	5	0.5	3.236	7	0.2	100	470.020	800	0.2
Wierzbno	36	9	25.0	560	12	2.1	1.232	24	1.9	85	271.640	5.410	2.0
powiat Olkuski	*219*	*76*	*34.7*	*13.283*	*784*	*5.9*	*36.820*	*1.631*	*4.4*	*30*	*4.858.140*	*74.170*	*1.5*
Bolesław	23	2	8.7	1.334	2	0.1	3.386	21	0.6	32	646.570	2.820	0.4
Cianowice	29	16	55.2	1.228	86	7.0	3.041	132	4.3	34	444.500	13.730	3.1
Jangrót	19	9	47.4	1.735	162	9.3	5.423	407	7.5	42	666.090	22.750	3.4

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Kidów	14	4	28.6	832	50	60.0	2.697	91	3.4	17	280.720	1.450	0.5
Kroczyce	18	7	38.9	873	57	6.5	2.208	113	5.1	19	310.990	4.400	1.4
Ogrodzeniec	14	6	42.9	837	84	10.0	1.868	173	9.3	30	228.450	6.200	2.7
Pilica	17	13	76.5	851	138	16.2	2.374	278	11.7	26	352.830	9.930	2.8
Rabsztyn	23	4	17.4	1.542	55	3.6	3.729	99	2.7	14	485.960	1.470	0.3
Skała	17	2	11.8	714	14	2.0	2.062	43	2.1	36	296.340	6.040	2.0
Sułoszowa	17	5	35.7	1.108	66	6.0	2.902	124	4.3	20	351.100	2.350	0.7
Wolbrom	16	5	31.3	1.156	65	5.6	3.085	142	4.6	18	344.920	2.970	0.9
Żarnowiec	12	3	25.0	1.073	5	0.5	4.045	8	0.2	8	449.670	60	0.01
powiat Pińczowski	*329*	*108*	*32.8*	*12.321*	*1.706*	*13.0*	*30.262*	*2.932*	*9.7*	*77*	*5.475.850*	*421.910*	*7.7*
Bejsce	11	7	63.6	808	14	1.7	1.837	19	1.0	58	293.410	3.240	1.1
Boszczynek	17	1	5.9	506	2	0.4	1.273	2	0.2	100	209.660	210	0.1
Chotel Czerwony	8	6	75.0	369	75	20.2	734	108	14.7	88	142.640	18.660	13.1
Chroberz	14	4	28.6	856	89	10.4	2.066	178	8.6	57	431.140	25.100	5.8
Czarkowy	20	12	65.0	1.055	362	34.3	2.342	591	25.2	85	392.330	79.200	20.2
Dobiesławice	18	1	5.6	645	1	0.2	1.452	2	0.1	100	265.340	930	0.4
Drożejowice	25	5	20.0	921	5	0.5	2.330	13	0.6	91	407.000	1.240	0.3
Filipowice	27	3	11.1	788	6	0.8	1.835	22	1.2	100	384.790	8.290	2.2
Góry	20	4	20.0	806	129	16.0	1.904	271	14.2	72	359.050	28.370	7.9
Kazimierza Wielka	14	1	7.1	437	1	0.2	951	3	0.3	100	184.750	290	0.2
Kliszów	20	10	50.0	863	203	23.5	1.864	412	22.1	82	262.480	38.630	14.7
Kościelec	13	5	38.5	365	33	9.0	813	41	5.0	81	152.670	7.420	4.9
Nagórzany	17	1	5.9	463	1	0.2	917	1	0.1	100	171.000	90	0.1
Opatowiec	22	20	90.9	702	403	57.5	1.630	684	42.0	81	325.670	110.320	33.9
Pińczów	13	8	61.5	656	111	17.0	1.496	171	11.4	89	220.050	23.260	10.6
Sancygniów	19	2	10.5	541	4	0.7	1.253	4	0.3	100	278.890	960	0.3
Zagość	11	10	90.9	705	82	11.6	1.742	124	7.2	74	296.830	28.450	9.6
Złota	21	8	38.1	835	185	22.2	1.945	286	14.7	66	342.610	47.250	13.8
powiat Stopnicki	*386*	*20*	*5.2*	*7.122*	*73*	*0.04*	*15.067*	*104*	*0.3*	*87*	*2.712.140*	*15.590*	*0.2*
Busk	13	1	7.7	621	1	0.2	1.312	1	0.1	100	263.250	140	0.1
Chmielnik	23	4	17.4	995	5	0.5	2.000	6	0.3	100	355.410	700	0.5
Grotniki	15	3	20.0	800	51	6.4	1.602	77	4.8	82	329.540	10.570	3.2
Kurozwęki	13	1	7.7	553	4	0.7	1.346	7	0.5	100	225.520	1.080	0.5
Oględów	20	1	5.0	1.046	2	0.2	2.427	2	0.1	100	447.170	550	0.1
Pacanów	23	2	8.7	928	1	0.1	1.882	2	0.2	100	307.360	250	0.1
Pęczelice	13	2	15.4	593	2	0.3	1.151	2	0.2	100	210.380	270	0.1
Radzanów	20	2	10.0	787	2	0.3	1.560	2	0.1	100	270.700	210	0.1
Wolica	19	4	21.1	799	5	0.6	1.787	5	0.3	100	302.810	1.820	0.6
powiat Włoszczowski	*291*	*16*	*5.5*	*9.672*	*62*	*0.6*	*26.294*	*152*	*0.6*	*35*	*3.893.420*	*7.330*	*0.2*
Kluczewsko	21	1	4.8	585	22	3.9	1.517	39	2.6	100	203.540	2.860	1.4
Krasocin	21	6	28.6	563	14	2.5	1.483	36	2.4	16	178.510	980	0.5
Oleszno	14	4	28.6	496	4	0.8	1.380	15	1.1	68	154.690	1.570	1.0
Słupia	21	2	9.5	806	10	1.2	2.256	31	1.4	7	374.960	350	0.1
Włoszczowa	22	3	13.6	590	12	2.0	1.695	31	1.8	41	280.660	1.570	0.6
b. gub. Radomska.	**3.751**	**849**	**22.6**	**103767**	**13.870**	**13.4**	**288.641**	**37.555**	**13.0**	**81**	**40.323.750**	**4.007.430**	**9.9**
powiat Radomski	*736*	*167*	*22.7*	*17.696*	*2.540*	*14.4*	*50.582*	*7.154*	*14.1*	*97*	*7.823.540*	*1.092.440*	*14.0*
Gębarzew	37	19	51.3	713	308	43.2	1.919	836	43.6	98	324.640	128.940	39.7
Gzowice	30	1	3.3	690	3	0.4	2.210	6	0.3	100	359.930	690	0.2
Jedlińsk	60	1	1.7	938	1	0.1	2.819	1	0.04	100	378.130	1.240	0.3
Kowala Stępocina	29	21	72.4	836	300	35.9	2.179	805	36.9	100	391.420	134.480	34.3
Kozłów	12	1	8.3	492	6	1.2	1.478	20	1.4	95	205.820	5.230	2.5
Orońsk	31	10	32.3	784	205	26.1	2.084	525	25.2	95	312.340	82.740	26.5
Potworów	51	20	37.3	1.102	226	20.5	3.115	634	20.4	97	443.130	84.210	19.0
Przytyk	43	32	74.4	1.245	749	60.2	3.660	2.248	61.4	100	569.220	367.450	64.6
Radom	45	1	2.2	785	1	0.1	2.745	5	0.2	60	602.510	740	0.1
Radzanów	56	19	33.9	861	153	17.8	2.482	466	18.8	92	376.200	49.820	13.2
Rogów	14	2	14.3	1.023	4	0.4	2.570	11	0.4	98	343.360	1.640	0.5
Skaryszew	38	5	13.1	976	45	4.6	2.807	89	3.2	100	438.560	13.350	3.0
Wieniawa	28	5	17.9	858	16	1.9	2.208	48	2.2	100	291.280	10.430	3.6
Wierzbica	3	3	100.0	106	104	98.1	262	237	90.5	96	44.090	39.010	88.5
Wolanów	42	21	50.0	884	248	28.1	2.436	630	25.9	97	349.610	87.490	25.0
Zakrzew	46	2	4.3	866	47	5.4	2.452	113	4.6	93	390.300	13.680	3.5
Zalesice	9	4	44.4	574	124	21.6	1.613	480	29.8	86	236.530	71.300	30.1

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Iłżecki	*475*	*167*	*35.2*	*16.140*	*4.110*	*25.5*	*47.752*	*12.160*	*25.5*	*79*	*6.051.260*	*1.167.290*	*19.3*
Błaziny	21	17	81.0	876	626	71.5	2.744	1.850	67.4	78	339.350	184.700	54.4
Chotcza	22	9	40.9	922	80	8.7	2.576	199	7.7	36	297.810	8.160	2.7
Ciepielów	20	7	35.0	743	184	24.8	2.344	553	23.6	72	310.940	54.020	17.4
Ciszyca Górna	21	13	61.9	810	394	48.6	2.123	1.147	54.0	76	256 910	101.860	39.6
Iłża	7	2	28.6	100	33	33.0	237	78	32.9	80	33.070	8.490	25.7
Krzyżanowice	25	7	28.0	579	69	11.9	1.967	224	11.4	82	266.360	28.560	10.4
Lipsko	46	12	26.1	815	85	10.4	2.331	307	13.2	72	333.390	32.060	9.6
Łaziska	28	5	17.9	523	34	6.5	1.633	94	5.8	72	206.680	7.700	3.7
Miechów	40	4	10.0	1.108	75	36.9	3.038	203	6.7	99	381.280	32.660	8.6
Mirzec	9	8	88.9	944	449	47.6	2.788	1.303	46.7	88	313.010	123.210	39.4
Pawłowice	10	4	40.0	706	364	51.6	2.036	975	47.9	85	300.580	103.160	33.6
Piętkowice	28	7	25.0	873	294	33.7	2.473	865	35.0	81	392.500	78.670	20.0
Rzeczniów	23	14	60.9	1.049	603	53.5	3.249	1.915	58.9	80	387.420	165.170	42.6
Rzepin	43	15	34.9	1.071	75	7.0	3.677	232	6.3	43	373.630	11.110	3.0
Sienno	30	24	80.0	842	408	48.5	2.623	1.299	49.5	87	345.500	150 590	43.7
Wierzbnik	23	12	52.2	833	286	34.3	2.314	747	32.3	78	286.960	69.020	16.2
Wierzchowiska	28	7	25.0	715	51	7.1	2.209	169	7.7	38	282.420	8.150	2.9
powiat Konecki	*438*	*29*	*6.6*	*16.083*	*725*	*4.5*	*37.691*	*1.833*	*4.9*	*86*	*4.682.240*	*185.800*	*4.0*
Czermno	23	6	26.1	647	232	35.9	1.638	538	32.8	90	211.620	57.960	27.4
Gowarczów	33	1	3.0	1.253	12	1.0	2.683	25	1.0	60	297.800	1.330	0.5
Grodzisko	29	5	17.2	1.103	143	13.0	2.722	388	14.3	81	281.640	34.170	12.1
Pijanów	39	12	30.8	927	192	20.7	2.511	516	20.5	88	278.350	50.190	18.0
Ruda Maleniecka	24	5	20.8	1.015	146	14.4	2.736	366	13.4	85	365.640	42.150	11.5
powiat Kozienicki	*524*	*168*	*31.5*	*13.534*	*2.624*	*19.4*	*40.020*	*6.888*	*17.2*	*64*	*6.048.010*	*582.140*	*9.6*
Bobrowniki	31	1	3.2	667	92	13.8	2.015	276	13.7	10	233.300	2.280	1.0
Brzeźnica	22	14	63.6	670	361	53.9	1.887	989	52.4	83	308.740	119.160	38.6
Brzóza	9	5	55.6	554	250	45.1	1.748	733	41.9	70	259.760	55.480	21.4
Góra Puławska	37	11	31.4	923	158	17.1	2.492	479	19.2	60	386.770	30.590	7.9
Grabów nad Pilicą	50	6	12.0	912	30	3.3	2.846	92	3.2	54	353.960	36.970	2.0
Grabów nad Wisłą	48	9	18.7	1.184	123	10.4	3.466	339	9.8	66	491.970	3.010	6.7
Jedlnia	19	1	5.3	575	37	6.4	1.841	130	7.1	22	345.530	2.970	0.9
Kozienice	18	13	72.2	568	169	29.8	1.787	486	27.2	60	293.580	41.880	14.3
Marjampol	23	9	39.1	473	71	15.0	1.346	135	10.0	42	166.450	7.170	4 3
Oblasy	26	23	84.6	1.026	296	28.8	2.785	708	25.4	68	352.350	61.820	17.5
Policzna	38	30	78.9	1.076	441	41.0	3.178	1.116	35.1	61	525.370	92.340	17.6
Rozniszew	44	2	2.3	686	48	7.0	1.818	105	5.8	58	301.770	8.630	2.9
Sarnów	33	21	60.6	978	260	26.6	2.777	592	21.3	66	477.280	55.000	11.5
Sieciechów	14	4	28.6	436	66	15.1	1.402	185	13.2	74	294.590	19.520	6.8
Suskowola	14	2	14.3	462	31	6.7	1.493	92	6.2	21	186.660	2.000	1.1
Świerże Górne	24	10	41.7	691	105	15.2	1.914	256	13.4	68	297.540	18.120	6.1
Tczów	35	1	5.7	1.037	5	0.5	3.347	15	0.4	13	488.360	830	0.2
Trzebień	35	5	14.3	585	77	13.2	1.785	148	8.3	58	265.160	23.450	8.8
Zwoleń	4	1	25.0	31	4	12.9	93	12	12.9	75	18.870	920	4.9
powiat Opatowski	*528*	*85*	*16.1*	*13.637*	*522*	*3.8*	*42.712*	*1.672*	*3.9*	*89*	*5.847.750*	*202.380*	*3.5*
Baćkowice	10	2	20.0	516	8	1.6	1.552	19	1.2	100	174.520	2.970	1.7
Boksice	22	6	27.3	596	58	9.7	2.000	225	11.3	68	245.350	17.520	7.4
Ćmielów	17	1	5.9	485	2	0.4	1.618	11	0.7	100	223 070	1.620	0.7
Czyżów Szlachecki	22	6	27.3	730	29	4.0	2.312	99	4.3	100	311.800	13.290	4.3
Grzegorzewice	16	3	18.8	510	10	2.0	1.693	63	3.7	71	197.660	8.550	4.3
Iwaniska	31	13	41.9	430	101	23.5	1.359	277	20.4	98	176.400	33.480	19.0
Juljanów	28	6	21.4	809	17	2.1	2.342	30	1.3	79	291.550	3.340	1.1
Lasocin	22	5	22.7	450	17	3.8	1.220	41	3.4	100	144.490	8.680	6.0
Malkowice	44	3	6.8	835	9	1.1	2.362	26	1.1	86	273.770	2.760	1.1
Modliborzyce	35	17	48.6	760	92	12.1	2.571	283	11.1	93	340.520	40.440	11.9
Ożarów	13	2	15.4	273	3	1.1	913	8	0.9	80	133.220	1.170	0.9
Ruda Kościelna	35	9	25.7	578	77	13.3	1.753	223	12.7	90	208.940	22.680	10.9
Sadowe	27	2	7.4	646	11	1.7	2.206	49	2.1	100	315.670	7.380	2.3
Waśniów	19	10	52.6	512	88	17.2	1.735	318	18.3	87	219.530	38.500	17.5
powiat Opoczyński	*584*	*173*	*29.6*	*15.988*	*2.812*	*17.6*	*40.811*	*6.376*	*15.6*	*86*	*5.425.680*	*658.750*	*12.1*
Białaczów	15	1	6.7	741	21	2.8	1.825	49	2.7	90	305.310	4.580	1.5
Drzewica	10	1	10.0	544	2	0.4	1.467	5	0.3	75	147.960	250	0.2

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Janków	28	6	21.4	671	131	19.5	1.699	288	17.0	92	219.940	31.590	14.4
Klwów	28	10	35.7	652	295	45.2	1.680	724	43.1	95	207.250	81.580	39.4
Kszczonów	36	6	16.7	879	12	1.4	2.133	14	0.7	95	298.660	1.470	0.5
Kuniczki	29	17	58.6	481	223	46.4	1.376	611	44.4	92	174.000	68.270	39.2
Machory	49	24	49.0	1.274	321	25.2	3.034	688	22.7	84	456.960	76.940	16.8
Niewierszyn	27	6	22.2	511	89	17.4	1.364	139	10.2	76	210.370	13.470	6.4
Opoczno	37	3	8.1	1.365	10	0.7	3.944	17	0.4	90	473.340	5.820	1.2
Ossa	26	20	76.9	924	571	61.8	2.553	1.373	53.8	90	295.720	149.000	50.4
Przysucha	20	3	15.0	459	63	13.7	838	123	14.7	100	117.810	16.300	13.8
Radonia	31	24	77.4	549	262	47.7	1.565	530	33.9	77	236.310	48.810	20.7
Rusinów	22	6	27.3	898	79	8.8	2.348	183	7.8	93	252.130	19.970	6.3
Studzianna	25	13	52.0	398	44	11.1	1.225	185	15.1	97	218.270	25.190	11.5
Stużno	25	1	4.0	849	2	0.2	1.801	4	0.2	100	222.430	1.190	0.5
Topolice	27	1	3.7	666	1	0.2	1.583	2	0.1	71	210.300	170	0.1
Uniewiel	20	11	55.0	675	294	43.6	1.786	571	32.0	56	207.370	28.210	13.6
Wielka Wola	20	10	50.0	516	261	50.6	1.399	603	43.1	86	220.780	62.520	28.3
Zajączków	21	10	47.6	504	131	26.0	1.377	267	19.4	80	166.900	23.420	14.0
powiat Sandomierski	*466*	*60*	*12.9*	*10.689*	*537*	*5.0*	*29.073*	*1.472*	*5.1*	*57*	*4.445.270*	*118.630*	*2.7*
Dwikozy	37	1	2.7	857	4	0.5	2.393	10	0.4	17	357.770	300	0.1
Górki	77	4	5.2	1.128	15	1.3	2.992	33	1.1	56	451.640	2.950	0.7
Klimontów	49	26	53.1	919	236	25.7	2.551	672	26.3	62	361.950	62.510	17.3
Koprzywnica	31	16	51.6	716	186	26.0	1.819	458	25.2	52	323.340	34.400	10.6
Lipnik	39	7	15.4	660	61	9.2	2.004	201	10.0	58	294.020	12.670	4.3
Łoniów	50	1	2.0	863	6	0.7	2.230	15	0.7	33	394.340	680	0.2
Obrazów	28	3	10.7	718	4	0.6	2.070	19	0.9	14	342.760	310	0.1
Wilczyce	36	2	5.6	846	25	3.0	2.592	64	2.5	59	415.080	4.810	1.0
b. gub. Lubelska	**3.226**	**1.358**	**42.1**	**142997**	**29.948**	**20.9**	**454.949**	**94.544**	**20.7**	**80**	**61.140.510**	**10.153.590**	**16.6**
powiat Lubelski	*709*	*248*	*35.0*	*14.668*	*2.897*	*19.7*	*45.097*	*8.484*	*18.8*	*58*	*8.482.690*	*837.490*	*9.9*
Bełżyce	93	19	20.4	1.005	130	9.3	3.047	347	11.4	58	523.680	33.110	6.3
Bychawa	30	24	80.0	668	229	34.2	2.149	762	35.5	55	358.980	67.200	18.7
Chodel	28	8	28.6	615	101	16.4	2.003	296	14.8	70	338.080	31.380	9.2
Jastków	45	7	15.6	885	64	7.2	3.115	213	6.8	60	537.770	22.680	4.2
Jaszczów	26	7	26.9	636	62	9.7	1.731	131	7.6	73	389.480	20.280	5.2
Konopnica	156	3	1.9	1.360	3	100.0	4.137	8	0.2	96	1.281.060	29.860	2.3
Krzczonów	53	24	45.3	1.103	178	16.1	3.515	496	14.1	35	568.660	29.770	5.2
Mełgiew	29	12	41.4	973	297	30.5	2.909	901	30.9	57	578.670	86.640	14.9
Niedrzwica	52	48	92.3	1.133	324	28.5	3.595	965	26.8	51	659.580	92.190	13.9
Piaski	40	18	45.0	971	138	14.2	3.164	407	12.8	32	538.710	23.700	4.3
Piotrków	8	8	100.0	1.236	402	32.5	3.740	1.110	29.7	45	495.810	64.480	13.0
Piotrowice	45	38	84.4	1.162	407	35.0	3.468	1.178	33.9	61	531.540	99.440	18.8
Wojciechów	23	2	8.7	801	52	6.5	2.214	144	6.5	100	349.260	23.850	6.8
Wólka	36	17	47.2	1.167	388	33.2	3.443	1.206	35.0	77	736.800	191.150	26.0
Zęborzyce	45	13	28.9	953	122	12.8	2.867	320	11.2	38	594.610	21.760	3.7
powiat Biłgorajski	*153*	*56*	*36.6*	*13.528*	*2.188*	*16.2*	*41.693*	*6.414*	*15.4*	*70*	*4.487.560*	*528.970*	*11.8*
Aleksandrów	9	1	11.1	788	17	2.2	2.545	57	2.2	29	248.670	1.310	0.5
Babice	7	6	86.0	1.307	622	47.6	3.801	1.728	45.5	76	472.740	179.910	38.1
Biszcza	9	5	55.6	1.239	217	17.5	3.727	628	16.9	65	409.290	41.290	10.1
Huta Krzeszowska	15	3	20.0	1.059	69	6.5	3.348	232	6.9	66	323.870	16.430	5.1
Kocudza	10	1	10.0	1.098	63	5.7	3.850	236	6.1	20	338.880	5.650	1.7
Krzeszów	12	5	41.7	905	45	5.0	2.502	133	5.3	26	253.400	4.070	1.6
Księżpól	16	12	68.7	1.243	374	30.1	3.693	1.044	28.3	71	437.870	88.500	20.2
Łukowa	9	6	66.7	545	215	39.4	1.668	654	39.2	69	24.320	60.310	28.5
Majdan Sopocki	15	9	60.0	967	458	47.4	2.910	1.384	47.6	82	286.410	105.860	37.0
Potok Górny	9	1	11.1	1.407	1	0.1	4.298	1	0.02	60	487.560	100	0.02
Puszcza Solska	17	4	23.5	758	103	13.6	2.329	309	13.3	68	255.880	21.130	8.3
Sól	21	1	4.8	1.383	2	0.1	4.332	2	0.1	93	452.250	3.010	0.7
Wola Różaniecka	4	2	50.0	829	2	0.2	2.690	6	0.2	89	309.420	1.400	0.5
powiat Chełmski	*447*	*339*	*75.8*	*18.325*	*7.655*	*41.8*	*57.157*	*23.346*	*40.8*	*95*	*8.137.830*	*2.913.250*	*35.8*
Brzeziny	23	21	91.3	954	476	49.9	2.815	1.399	49.7	63	452.440	145.530	32.2
Bukowa	38	36	94.7	1.394	760	55.3	4.224	2.125	50.1	96	511.640	251.120	49.1
Cyców	50	46	92.0	1.712	724	42.3	5.338	2.157	40.4	100	837.950	352.380	42.1

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Krzywiczki	31	17	54.8	1.450	427	29.4	4.665	1.344	28.8	96	744.170	149.930	20.1
Olchowiec	25	25	100.0	1.533	753	49.1	4.516	2.014	44.6	100	591.890	239.260	40.4
Pawłów	22	19	86.3	951	391	41.1	2.663	1.183	44.4	99	347.150	150.460	43.3
Rakołupy	16	6	37.5	1.044	150	14.4	3.579	539	15.1	100	383.130	59.000	15.4
Rejowiec	25	16	64.0	779	314	40.3	2.477	992	40.0	98	513.850	112.150	21.8
Siedliszcze	26	21	80.7	1.244	487	39.1	3.257	1.263	38.8	100	534.020	172.750	32.3
Staw	46	36	78.3	1.680	749	44.6	5.194	2.337	45.0	98	687.290	302.290	44.0
Świerze	51	27	52.9	1.605	549	34.2	5.019	1.665	33.2	100	820.390	210.400	25.6
Turka	53	39	73.6	1.690	946	55.1	5.342	2.957	55.4	99	793.200	413.080	52.1
Wojsławice	13	9	69.2	991	330	33.3	3.240	1.073	33.1	98	370.410	122.460	33.1
Żmudź . , ...	28	21	75.0	1.298	599	46.1	4.828	2.298	47.6	92	550.300	232.440	42.2
powiat Hrubieszowski .	*235*	*135*	*57.4*	*12.696*	*4.160*	*32.8*	*40.460*	*13.052*	*32.3*	*73*	*5.443.480*	*1.260.960*	*23.2*
Białopole	26	17	65.4	1.330	489	36.7	3.903	1.496	38.3	75	601.710	181.600	30.2
Dołhobyczów	14	6	42.9	1.002	335	33.4	3.482	1 209	34.7	68	424.100	79.120	18.7
Grabowiec	31	7	22.6	814	187	22.9	2.810	680	24.2	86	390.510	84.390	21.6
Horodło	21	12	57.1	1.032	236	22.9	2.715	657	24.2	59	378.250	53.500	14.1
Hrubieszów	15	9	60.0	734	127	17.3	2.352	241	10.2	45	396.790	27.170	6.8
Jarosławiec	22	17	77.3	1.105	365	33.0	3.534	1.098	31.0	55	526.480	87.380	16.6
Kryłów	9	5	55.6	819	271	33.0	2.645	868	32.8	73	293.950	73.990	25.2
Miączyn	16	5	31.2	1.050	254	24.2	3 411	826	24.2	82	472.730	103.760	21.9
Mieniany	9	9	100.0	668	401	60.0	2.178	1.186	54.4	74	271.490	126.170	46.5
Miętkie	15	7	46.7	802	103	12.8	2.602	265	10.2	20	289.410	4.700	1.6
Mircze	6	3	59.0	548	87	15.9	1.724	273	15.8	44	215.170	14.160	6.3
Mołodziatycze . . .	16	14	87.5	837	467	55.7	2.846	1.620	56.9	92	355.160	173.920	49.0
Moniatycze	16	12	75.0	906	325	33.7	2.745	990	36.1	66	406.800	93.790	23.1
Werbkowice	19	12	63.2	1.049	513	48.9	3.513	1.643	46.8	83	420.930	157.310	37.4
powiat Janowski . .	*333*	*42*	*12.6*	*14.281*	*877*	*6.1*	*48.653*	*3.161*	*6.5*	*60*	*5.077.540*	*216.860*	*4.3*
Brzozówka	22	1	4.5	1.587	40	2.5	5.790	153	2.6	13	514.540	1.630	0.3
Chrzanów	15	3	20.0	1.556	28	1.8	6.284	121	1.9	38	505.070	4.000	0.8
Dzierzkowice	13	7	53.8	527	234	44.4	1.672	709	42.4	81	201.660	81.300	40.3
Kosin	19	1	5.3	911	29	3.2	2.078	72	3.5	33	281.830	3.105	1.1
Trzydnik	36	2	5.6	1.243	9	0.7	4.001	38	0.9	52	465.750	4.445	1.0
Urzędów	23	9	39.1	682	227	33.3	2.382	774	32.4	65	288.830	58.230	20.2
Wilkołaz	18	13	72.2	767	253	33.0	2.968	1.089	36.7	55	329.180	61.850	18.8
Zaklików	29	3	10.3	740	8	1.1	2.156	21	1.0	6	252.660	130	0.1
Zakrzówek	36	3	8.3	1.089	49	4.5	3.861	184	4.8	15	373.310	2.170	0.6
powiat Krasnostawski .	*241*	*117*	*48.5*	*14.419*	*2.235*	*15.5*	*44.296*	*7.351*	*16.6*	W przybliżeniu 70%	*6.227.580*	*695.380*	*11.2*
Czajki	18	7	38.9	1.159	46	4.0	3.309	113	3.4		462.810	11.070	2.3
Fajsławice	10	8	80.0	1.042	218	20.9	2.881	868	30.1		476.690	100.250	21.0
Gorzków	30	16	53.3	1.115	389	34.9	3.418	1.413	41.3		435.840	121.610	27.9
Izbica	16	9	56.2	956	175	18.3	2.841	391	13.8		510.380	47.990	9.4
Krasnystaw	12	9	75.0	754	121	16.0	2.798	389	13.9		407.420	36.480	8.9
Łopiennik	9	8	88.9	965	142	14.7	3.229	387	12.0		492.380	40.170	8.1
Rudka	29	16	55.2	1.442	179	12.4	4.266	511	12.0		650.530	52.370	8.0
Rudnik	26	9	34.6	1.033	165	16.0	3.238	568	17.5		422.420	49.680	11.8
Rybczewice	16	7	43.7	1.178	35	3.0	3.303	97	8.2		460.780	9.500	2.1
Turobin	13	10	76.9	1.519	224	14.7	4.797	866	18.1		543.830	64.500	11.9
Wysokie	12	7	58.3	935	296	31.7	2.934	971	33.1		430.580	95.230	22.1
Zakrzew	24	8	33.3	1.064	67	6.3	3.541	250	7.1		420.360	18.650	4.4
Żółkiewka	26	3	11.5	1.257	178	14.2	3.741	527	14.1		513.560	47.880	9.3
powiat Lubartowski .	*300*	*129*	*46.6*	*10.909*	*2.703*	*24.8*	*39.097*	*8.985*	*23.0*	*100*	*5.233.200*	*1.179.160*	*22.5*
Chudowola	23	5	21.7	420	52	12.4	1.395	171	12.3	100	195.520	19.620	10.0
Czemierniki	14	3	21.4	580	3	0.5	2.326	8	0.3	100	330.290	3.350	1.0
Firlej	28	5	17.9	1.072	137	12.8	3.949	579	14.7	100	483.330	67.680	14.0
Kamionka	9	5	55.6	459	268	58.4	1.768	959	54.2	100	218.810	116.330	53.2
Ludwin	47	43	91.5	1.467	613	41.8	4.714	1.823	38.7	100	721.970	259.600	36.0
Luszawa	13	6	46.2	684	194	28.4	2.343	628	26.8	100	310.700	86.350	27.8
Łucka	27	8	29.6	891	149	16.7	3.022	483	16.0	100	395.800	62.750	15.9
Niemce	13	5	38.5	709	5	0.7	2.792	6	0.2	100	390.960	1.650	0.4
Rudno	29	3	10.3	705	42	6.0	2.510	143	5.7	100	335.550	19.170	5.7
Samoklęski	24	5	20.8	689	98	14.2	2.559	379	14.8	100	379.390	53.530	14.1
Serniki	17	11	64.7	862	456	52.9	3.270	1.539	47.1	100	367.310	179.460	48.9

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Spiczyn	15	12	80.0	620	187	30.2	2.073	594	28.7	100	314.230	91.870	29.2
Tarło	24	8	33.3	978	76	7.8	3.677	210	5.7	100	452.990	33.030	7.3
Wielkie	17	10	58.8	773	423	54.7	2.699	1.463	54.2	100	336.350	184.770	54.9
powiat Puławski	*342*	*112*	*32.7*	*16.034*	*2.314*	*14.4*	*47.691*	*6.966*	*14.6*	*100*	*7.077.830*	*1.044.560*	*14.8*
Celejów	16	1	6.3	732	1	0.1	2.298	1	0.1	100	359.140	1.400	0.4
Drzewce	19	1	5.2	696	1	0.1	2.306	3	0.1	100	323.900	350	0.1
Garbów	13	7	53.8	536	208	38.8	2.213	750	33.9	100	339.680	113.090	33.3
Godów	42	22	52.4	1.460	157	10.8	4.381	498	11.4	100	614.030	71.510	11.6
Gołąb	10	1	10.0	661	123	18.6	2.034	310	15.2	100	345.390	44.740	13.0
Irena	10	2	20.0	673	68	10.1	1.929	207	10.7	100	365.310	42.180	11.5
Kamień	22	5	22.7	969	28	2.9	3.105	60	1.9	100	434.580	9.770	2.2
Karczmiska	36	18	50.0	2.205	539	24.4	5.678	1.544	27.2	100	771.010	225.000	29.2
Kurów	17	7	41.2	880	170	19.3	2.469	497	56.5	100	324.340	73.360	22.6
Markuszów	13	9	69.2	579	97	16.8	2.021	296	14.7	100	273.170	43.260	15.8
Opole	27	9	33.3	806	45	5.6	2.312	96	3.6	100	385.420	17.660	4.6
Puławy	12	8	66.7	1.058	210	19.8	3.313	739	69.8	100	526.230	129.020	24.5
Rybitwy	23	13	56.5	1.197	350	29.2	3.606	1.041	28.9	100	526.990	154.100	29.2
Szczekarków	34	3	8.8	1.489	161	10.8	3.580	422	11.8	100	623.840	54.400	8.7
Wola Czołnowska	30	2	6.7	990	5	0.5	2.890	13	0.4	100	383.850	1.320	0.3
Żyrzyn	16	4	25.0	1.066	151	14.2	3.272	489	14.9	100	464.380	63.400	13.7
powiat Tomaszowski	*237*	*93*	*39.2*	*13.178*	*2.739*	*2.8*	*42.393*	*9.547*	*22.2*	*71*	*5.073.430*	*874.770*	*17.2*
Czerkasy	14	9	64.3	1.002	292	29.1	3.206	947	29.5	59	413.320	63.620	15.4
Jarczów	18	10	55.6	888	267	30.1	3.098	1.051	33.9	87	384.640	101.730	26.4
Komarów	32	13	40.6	1.330	283	21.3	4.199	965	23.0	62	609.950	75.190	12.3
Kotlice	26	6	23.1	1.108	78	7.0	3.735	236	6.3	38	477.040	12.970	2.7
Krynice	28	11	39.3	967	286	29.6	3.200	991	31.0	74	353.060	85.660	24.3
Majdan Górny	28	5	17.9	1.476	207	14.0	4.394	724	16.5	43	500.240	33.010	6.6
Poturzyn	8	1	12.5	713	1	0.1	2.524	1	0.04	25	254.110	150	0.1
Rachanie	20	14	70.0	1.409	476	33.8	3.854	1.639	42.5	87	504.030	341.670	67.8
Tarnowatka	14	6	42.9	1.181	425	36.0	3.674	1.358	37.0	69	423.550	88.650	20.9
Telatyn	9	7	77.8	1.088	212	19.5	3.783	931	24.6	40	416.330	30.890	7.4
Tomaszów	16	5	31.2	1.069	90	8.4	3.627	358	9.9	46	367.960	12.980	3.5
Tyszowce	24	6	25.0	947	122	12.9	3.099	346	11.2	78	369.200	28.250	7.7
powiat Zamojski	*229*	*87*	*38.0*	*14.959*	*2.180*	*14.6*	*48.412*	*7.238*	*15.0*	*67*	*5.899.370*	*602.190*	*10.2*
Frampol	17	1	5.9	764	2	0.3	2.376	4	0.2	5	226.690	50	0.02
Goraj	17	6	35.3	594	62	10.4	1.916	201	10.5	40	173.720	6.060	3.5
Krasnobród	14	6	42.9	896	90	10.0	2.726	258	9.5	66	348.320	18.510	5.3
Łabunie	10	3	30.0	792	10	1.3	2.662	30	1.1	20	376.660	630	0.2
Mokre	12	4	33.3	1.209	77	6.4	3.982	250	6.3	43	545.180	12.840	2.4
Nielisz	26	16	61.5	1.215	347	28.5	3.692	1.166	31.6	71	516.010	103.200	20.0
Skierbieszów	25	15	60.0	935	514	55.0	2.893	1.544	53.4	85	409.500	185.430	45.3
Suchowola	25	3	12.0	1.069	52	4.9	3.050	151	5.0	37	339.210	5.690	1.7
Sułów	19	11	57.8	1.355	460	33.9	4.185	1.479	35.3	70	550.430	131.630	23.9
Wysokie	12	7	38.3	889	87	9.8	2.966	256	8.6	28	438.360	10.510	2.4
Zamość	20	5	25.0	989	138	14.0	3.373	475	14.1	60	473.680	36.560	7.7
Zamość Stary	22	10	45.5	1.288	341	26.5	4.587	1.424	31.0	57	561.870	91.080	16.2
b. gub. Siedlecka	**1.665**	**201**	**10.7**	**54.286**	**2.620**	**4.8**	**182.933**	**8.242**	**4.5**	**84**	**27.171.600**	**1.111.880**	**4.1**
powiat Siedlecki	*265*	*28*	*10.6*	*9.074*	*182*	*2.0*	*31.984*	*572*	*1.8*	*85*	*4.713.370*	*73.410*	*1.6*
Czuryły	12	1	8.3	408	11	2.7	1.586	44	2.8	90	200.560	4.800	2.4
Domanice	10	2	20.0	530	4	0.8	1.877	16	0.9	77	214.770	1.180	0.5
Królowa Niwa	14	3	21.4	356	42	11.8	1.419	164	11.6	96	186.700	19.410	10.4
Mordy	26	2	7.7	674	13	1.9	2.329	39	1.7	85	409.660	9.630	2.4
Pióry	15	5	33.3	454	35	7.7	1.768	97	5.5	69	186.770	8.190	4.4
Skurzec	21	2	9.5	780	26	3.3	2.489	70	2.8	82	340.600	8.890	2.6
Starawieś	15	2	13.3	585	2	0.3	2.237	7	0.3	100	389.320	1.620	0.4
Wiszniów	16	2	12.5	461	10	2.2	1.661	43	2.6	45	221.430	2.610	1.2
Wodynie	29	7	24.1	929	35	3.8	2.813	80	2.8	94	440.020	14.120	3.2
Zbuczyn	10	1	10.0	457	3	0.7	1.631	6	0.4	59	247.830	920	0.4
Żeliszew	20	1	5.0	667	1	0.2	2,023	6	0.3	100	344.000	2,040	0.6

POWIAT, GMINA	Liczba wsi — ogólna	Liczba wsi — zniszczon.	Liczba wsi — %	Liczba nieruch. — ogólna	Liczba nieruch. — zniszczon.	Liczba nieruch. — %	Liczba budowli — ogólna	Liczba budowli — zniszczon.	Liczba budowli — %	Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli — ogólna	Wartość budowli — zniszczona	Wartość budowli — %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Garwoliński	*605*	*63*	*10.4*	*14.199*	*561*	*4.0*	*45.587*	*1.644*	*3.6*	*77*	*7.068.050*	*202.510*	*3.0*
Górzno	80	1	1.3	1.552	3	0.2	4.574	9	0.2	75	742.850	1.330	0.2
Łaskarzew	26	5	19.2	618	20	3.2	2.099	33	1.6	67	299.370	3.980	1.3
Maciejowice	23	17	73.9	586	260	44.4	2.044	781	38.2	82	314 040	102 150	32.5
Pawłowice	20	9	45.0	869	79	9.1	2.397	206	8.6	61	376.880	29.370	7.8
Podłęż	20	14	70.0	389	133	34.2	1.364	436	32.0	75	244.130	39.290	16.1
Sobienie Jeziory	35	1	2.9	654	1	0.2	1.783	1	0.1	75	255.530	130	0.1
Sobolew	39	1	2.6	997	8	0.1	3.570	21	0,6	61	567.430	5.040	0.9
Trojanów	60	1	1.7	1.202	4	0.3	3.770	6	0.2	50	544.480	1.000	0.2
Ułęż	35	6	17.1	970	8	0.8	3.149	19	0.6	54	526.860	8.070	1.6
Warszawice	18	1	5.6	607	1	0.2	1.913	1	0.1	75	290.590	70	0,03
Wilga	42	6	14.3	582	42	7.2	1.590	125	7.9	75	254.950	11.660	4.6
Żelechów	35	1	2.9	857	2	0.2	2.428	6	0.1	30	409.770	420	0.1
powiat Łukowski	*498*	*69*	*13.9*	*13.627*	*1.119*	*8.2*	*45.582*	*3.877*	*8.5*	*92*	*6.483.220*	*527.290*	*8.1*
Białobrzegi	26	7	26.9	888	154	17.3	3.013	499	16.6	97	393.050	59.130	15.0
Celiny	14	4	28.6	566	54	9.5	1.894	147	7.8	71	226.500	22.090	9.8
Gołąbki	22	7	31.8	681	70	10.3	2.158	215	10.0	72	345.010	29.390	8.6
Jakusze	11	2	18.2	455	17	3.7	1.518	43	2.8	88	173.830	6.060	3.5
Krasusy	11	2	18.2	418	32	7.7	1.338	108	8.1	94	157.550	18.260	11.6
Łuków	22	3	13.6	678	59	8.7	2.539	254	10.0	90	376.820	31.340	8.3
Łysobyki	19	2	10.5	550	54	9.8	1.933	202	10.5	100	253.930	20.810	8.2
Miastków	35	1	2.9	869	16	1.8	2.846	44	1.5	75	414.760	5.120	1.2
Mysłów	52	1	1.9	1.046	2	0.2	3.302	6	0.2	55	491.900	460	0.1
Prawda	31	2	6.5	1.187	10	0.8	3.375	22	0.7	73	434.990	3.410	0.8
Serokomla	24	4	16.7	676	43	6.4	2.205	167	7.6	100	306.990	27.990	9.1
Skrzyszew	14	6	42.9	299	37	12.4	1.508	137	9.1	75	192.350	17.600	9.1
Stanin	20	9	45.0	513	134	26.1	1.902	473	24.9	97	296.550	78.550	26.5
Trzebieszów	11	3	27.3	403	15	3.7	1.232	35	2.8	100	206 260	7.080	3.4
Tuchowicz	26	3	11.5	874	72	8.2	2.736	264	9.8	100	372.740	30.930	8.3
Ulan	27	7	25.9	627	103	16.4	2.236	405	18.1	99	340.360	53.290	15.7
Wojcieszków	30	6	20.0	992	247	24.8	3.161	856	27.1	99	493.210	115.780	23.5
powiat Sokołowski	*251*	*23*	*9.2*	*8.740*	*505*	*5.8*	*29.883*	*1.481*	*5.0*	*82*	*4.125.940*	*204.220*	*4.9*
Jabłonna	23	9	39.1	1.112	278	25.0	3.705	816	22.0	100	528.840	125.470	23.7
Korczew	21	4	19.0	853	42	4.9	2.664	126	4.7	100	348.390	12.460	3.6
Kossów	36	1	2.8	867	2	0.2	2.842	3	0.1	100	437.250	840	0.2
Kudelczyn	22	2	9.1	559	23	4.1	1.994	79	3.8	100	237.810	9.620	4.0
Olszew	16	2	12.5	527	51	9.7	1.836	129	7.0	100	234.980	15.950	6.8
Rzepki	18	4	22.2	603	107	17.7	1.963	326	16.6	97	283.280	38.000	13.4
Sterdyń	37	1	2.7	1.181	2	0.2	4.555	2	0.04	100	626 930	1.880	6.3
powiat Węgrowski	*266*	*18*	*6.8*	*8.646*	*253*	*2.9*	*29.897*	*668*	*2.2*	*66*	*4.781.020*	*104.450*	*2.2*
Borze	21	1	4.8	587	7	1.2	1.926	14	2.4	60	285.260	1.130	0.4
Łochów	36	3	8.3	1.019	47	4.6	3.459	136	3.9	72	612.850	36.970	6.0
Miedzna	15	3	20.0	497	21	4.2	1.862	50	2.7	100	260.920	7.950	3.0
Ossowno	23	1	4.3	407	1	0.2	1.415	5	0.4	70	200.380	480	0.2
Prostyń	11	2	18.2	614	22	3.6	1.862	48	2.6	67	292.910	4.420	1.5
Ruchna	9	1	11.1	404	3	0.7	1.554	7	0.5	80	235.430	650	0.3
Sadowno	19	3	15.8	866	25	2.9	2.750	80	2.9	99	452.830	12.940	2.9
Sinołęka	25	2	8.0	524	55	10.5	1.729	118	6.8	95	253.060	16.260	6.4
Starawieś	17	1	5.9	683	3	0.4	2.594	10	0.4	100	434.490	1.550	0.4
Stoczek	14	1	7.1	628	69	10.0	2.124	200	9.4	90	283.240	22.100	7.8
b. gub. Łomżyńska	**2.310**	**1.024**	**44.3**	**59.221**	**15.814**	**26.7**	**201.277**	**52.557**	**26.1**	**92**	**29.728.550**	**6.933.310**	**23.3**
powiat Łomżyński	*370*	*226*	*61.1*	*9.144*	*3.098*	*33.9*	*31.177*	*9.824*	*31.5*	*100*	*4.469.770*	*1.321.010*	*29.6*
Bożejewo	25	12	48.0	715	136	19.0	2.592	348	13.4	100	347 240	35.520	10.2
Chlebiotki	49	25	51.0	873	155	17.7	2.825	420	14.9	100	375.980	47.770	12.7
Długoborz	44	25	56.8	911	308	33.8	3.143	798	25.4	100	421.930	101.210	24.0
Drozdowo	25	17	68.8	828	215	26.0	2.721	658	24.2	100	497.930	99.460	20.0
Kossaki	47	10	21.3	869	94	10.8	2.961	236	8.0	100	399.600	34.230	8.6
Kupiski	20	8	40.0	773	208	26.9	2.679	792	29.6	96	390.030	108.490	27.8
Lubotyń	19	10	52.6	658	193	29.3	2.096	545	82.8	100	310.720	81.400	26.2
Miastkowo	27	25	89.3	629	320	50.9	2.313	1.189	51.4	100	308.100	153.190	49.7
Puchały	33	25	75.8	897	514	57.3	3.041	1.550	51.0	100	448.860	220.730	49.2

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Śniadowo	31	30	93.8	555	386	69.5	1.964	1.357	69.1	100	229.700	151.220	65.8
Szczepankowo	31	26	83.8	729	507	69.5	2.585	1.717	66.4	100	387.580	257.190	66.4
Szumowo	17	13	76.5	700	62	8.9	2.247	214	9.5	100	350.480	30.600	8.7
powiat Kolneński	*276*	*181*	*65.6*	*9.639*	*3.106*	*32.2*	*34.740*	*12.524*	*36.1*	*87*	*4.891.820*	*1.498.980*	*30.6*
Czerwone	22	8	36.4	1.060	404	38.1	3.996	1 297	32.5	98	559.210	239.690	42.9
Gawrychy	31	20	64.5	1.261	222	17.6	4.705	1.291	27.4	80	557.780	164.520	29.5
Jedwabno	40	40	100.0	950	639	67.3	3.293	2.483	75.4	92	464.870	301.240	64.8
Kubra	42	20	47.6	975	149	15.3	3.381	255	7.5	92	507.020	32.760	6.5
Łyse	16	10	62.5	1.273	194	15.2	4.664	788	16.9	83	642.780	81.110	12.6
Mały Płock	24	19	79.2	1.058	382	36.1	4.047	2.205	54.5	79	625.660	227.330	36.3
Rogienice	39	26	68.7	810	511	63.1	2.972	1.952	65 7	85	443.050	198.040	44.7
Stawiski	35	23	65.7	822	92	11.2	2.834	550	19.4	77	432.220	65.080	15.1
Turośl	27	15	55.6	1.430	513	35.9	4.848	1.703	35.1	92	659.230	189.210	28.7
powiat Makowski	*304*	*87*	*28.6*	*6.389*	*748*	*11.7*	*21.622*	*2.589*	*12.0*	*96*	*3.558.620*	*368.510*	*10.4*
Karniewo	36	7	19.4	615	85	13.8	2.266	312	13.8	98	453.070	52.230	11.5
Krasnosielc	35	3	8.6	948	14	1.5	3.198	38	1.2	95	511.280	8.950	1.8
Perzanowo	32	11	34.4	759	109	14.4	2.466	384	15.6	95	385.490	58.380	15.1
Płoniawy	42	21	50.0	768	134	17.4	2.474	429	17.3	97	402.140	65.540	16 3
Sielc	48	17	35.4	992	132	13.3	3.425	444	13.0	95	496.210	57,910	11.7
Sieluń	39	10	25.6	633	75	11.8	2.068	282	13.6	88	300.120	30.480	10.2
Smrock	32	5	15.6	683	25	3.7	2.502	93	3.7	98	537.910	20.480	3.8
Sypniewo	40	13	31.7	991	174	17.6	3.223	607	18.8	100	472.400	74.540	15.8
powiat Mazowiecki	*390*	*126*	*32.3*	*8.526*	*1.455*	*17.1*	*30.149*	*4.892*	*16.2*	*98*	*3.878.950*	*588.470*	*15.2*
Klukowo	47	15	31.9	1.044	123	11.8	3.755	369	9.8	100	509.136	53.740	10.6
Kowalewszczyzna	22	7	31.8	805	185	23.0	2.907	672	23.1	85	367.310	73.450	20.0
Piekuty	45	27	60.0	985	285	28.9	3.425	924	27.0	100	367.880	100.920	27.4
Piszczaty	42	21	50.0	854	202	23.7	2.920	684	23.4	100	445.200	81.440	18.3
Poświętne	53	5	9.4	939	13	1.4	3.262	43	1.3	100	444.500	5.970	1.3
Sokoły	50	7	14.0	865	114	13.2	2.982	349	11.7	100	334.070	38.820	11.6
Stelmachowo	20	11	55.0	622	273	43.9	2.460	1.035	42.1	100	370.680	139.160	37.5
Szepietowo	60	22	36.7	1.375	179	13.0	4.896	563	11.5	100	591.210	58.930	10.0
Wysokie Mazowieckie	51	11	21.6	1.037	81	7.8	3.542	253	7.1	100	448.970	36.040	8.0
powiat Ostrołęcki	*283*	*217*	*76.7*	*10.448*	*4.298*	*41.1*	*35.002*	*13.018*	*37.2*	*88*	*5.287.690*	*1.631.450*	*30.8*
Czerwin	34	32	94.1	1.077	635	59.0	3.482	1.990	57.1	70	547.410	246.300	45.0
Dylewo	22	16	72.7	1.009	175	17.3	3.789	610	16.1	100	541.240	64.980	12.0
Goworowo	17	17	100.0	584	422	67.8	1.847	1.217	60.4	90	289.570	175.420	42.0
Myszyniec	15	5	33.3	1.169	247	21.1	3.708	735	19.8	100	515.500	90.010	17.5
Nakły	22	14	63.6	451	138	30.6	1.475	403	27.3	100	209.820	67.660	32.2
Nasiadki	27	16	59.2	987	270	27.4	3.684	850	23.1	100	416.690	102.170	24.5
Piski	30	18	60.0	546	211	38.6	1.808	649	35.9	75	255.550	63.380	24.8
Przedm. m. Ostrołęki	14	11	78.6	388	99	25.5	1.464	286	19.5	70	314.000	46.330	14.8
Rzekuń	25	21	84.0	1.046	597	57.1	3.379	1.788	52.9	70	614.220	220.570	35.9
Szczawin	24	23	95.8	690	251	36.4	2.315	643	27.8	85	389.000	78.030	20.1
Troszyn	32	29	90.6	989	645	65.2	3.084	1.882	61.0	100	488.760	279.390	57.1
Wach	21	15	71.4	1.512	608	40.2	4.967	1.965	39.6	85	705.930	197.210	27.9
powiat Ostrowski	*428*	*130*	*30.4*	*9.772*	*1.851*	*18.9*	*30.099*	*5.480*	*18.2*	*100*	*4.237.650*	*891.680*	*21.0*
Brańszczyk	16	3	18.8	1.046	22	2.1	3.008	53	1.8	100	366.920	7.840	2.1
Długosiodło	43	25	58.1	1.161	386	33.2	3.117	960	30.8	100	388.320	128.730	33.1
Dmochy Glinki	52	23	44.2	600	112	18.7	2.181	429	19.7	100	360.170	81.810	22.7
Jasienica	20	16	80.0	937	447	47.7	3.026	1.540	50.9	100	527.260	294.100	55.8
Kamieńczyk Wielki	62	8	12.9	636	58	9.1	2.124	172	8.1	100	246.300	24.340	9.9
Komorowo	59	19	32.2	1.488	224	15.1	4.283	608	14.1	100	565.510	97.910	17.3
Nur	17	6	35.3	407	95	23.3	1.304	291	22.3	100	160.530	34.390	21.4
Orło	20	11	55.0	659	265	40.2	1.938	765	39.5	100	271.960	116.220	42.7
Poręba	24	1	4.2	1.021	55	5.4	3.000	159	5.3	100	380.190	20.230	5.3
Szulborze Koty	43	5	11.6	663	34	5.1	2.266	125	5.5	100	349.500	23.880	6.8
Zaręby Kościelne	42	13	31.0	782	153	19.6	2.495	378	15.2	100	465.770	62.230	13.4
powiat Szczuczyński	*259*	*57*	*22.0*	*5.303*	*1.258*	*22.9*	*18.488*	*4.230*	*22.9*	*80*	*3.404.050*	*633.210*	*18.6*
Bełda	42	8	19.0	606	82	13.5	1.973	213	10.8	70	384.080	45.770	11.9
Biełaszewo	25	13	52.0	600	328	54.7	2.141	1.186	55.4	73	364.500	181.280	49 7

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Bohusze	29	10	34.5	624	34	5.4	2.005	56	2.8	14	395.650	1.780	0.4
Grabowo	60	2	3.3	1.046	21	2.0	3.820	92	2.4	100	720.640	15.230	2.1
Pruska	17	6	35.5	486	344	70.8	1.634	840	51.3	91	293.510	179.870	61.3
Radziłowo	19	4	21.1	499	94	18.8	1.693	267	15.8	81	339.560	32.750	9.6
Ruda	13	9	69.2	545	349	64.0	1.993	1.565	78.5	83	358.520	175.390	48.9
Szczuczyn	43	3	7.0	630	4	0.6	2.145	9	0.4	18	389.110	530	0.1
Wąsosz	11	2	18.2	267	2	0.7	1.084	2	0.2	12	158.480	610	0.4
b. gub. Płocka	**3.121**	**695**	**22.0**	**46.486**	**4.264**	**9.2**	**150.595**	**15.683**	**9.7**	**41**	**33.341.060**	**2.513.940**	**7.5**
powiat Płocki	*441*	*129*	*29.2*	*6.433*	*885*	*13.7*	*19.468*	*2.498*	*12.8*	*96*	*4.335.500*	*450.220*	*10.4*
Bielino	22	5	22.7	444	60	13.5	1.199	152	12.7	95	255.930	37.690	14.7
Brwilno	39	2	5.1	918	2	0.2	2.808	2	0.1	69	826.940	550	0.1
Drobin	39	15	38.5	423	72	17.0	1.281	235	18.3	95	270.150	47.890	17.7
Kleniewo	41	17	41.5	481	55	11.4	1.370	138	10.1	89	247.570	20.820	8.4
Łubki	24	5	20.8	326	23	7.0	962	66	6.9	93	164.640	9.370	5.7
Majki	37	4	10.8	311	6	1.9	909	16	1.8	74	310.270	3.250	1.0
Mąkolin	21	6	28.6	432	86	19.9	1.386	244	17.6	96	299.360	36.960	12.3
Ramutówko	34	20	58.9	544	97	17.8	1.546	256	16.6	97	318.950	43.870	13.8
Rębowo	18	9	50.0	374	79	21.1	1.342	229	17.1	87	291.760	45.770	15.7
Rogozino	33	15	45.5	659	116	17.6	2.007	322	16.0	92	420.460	58.670	14.0
Staroźreby	54	6	11.1	535	27	5.0	1.641	67	4.1	79	372.430	11.450	3.1
Święcice	33	24	72.7	562	257	45.7	1.737	760	43.8	97	292.920	129.290	44.1
Zągoty	31	1	3.2	262	5	1.9	747	11	1.5	66	148.750	4.640	3.1
powiat Ciechanowski	*422*	*139*	*32.9*	*5.576*	*645*	*11.6*	*18.900*	*2.758*	*14.6*	*74*	*4.382.990*	*582.900*	*13.2*
Bartołdy	47	23	48.9	424	44	10.4	1.481	291	19.6	69	335.900	69.760	20.8
Gołymin	49	5	10.2	425	7	1.6	1.520	19	1.2	58	371.710	5.400	1.5
Grudusk	36	27	75.0	553	47	8.5	1.842	673	36.5	62	428.990	127.870	29.8
Młock	49	8	16.3	838	61	7.1	2.717	299	6.9	92	524.380	39.510	7.5
Nużewo	44	9	21.7	599	34	5.4	2.033	103	4.6	86	492.520	18.610	2.5
Ojrzeń	30	14	46.7	453	120	26.5	1.493	435	29.1	96	353.050	100.670	28.5
Opinogóra	24	13	54.2	384	40	10.4	1.339	161	12.0	93	395.980	38.060	9.6
Regimin	60	20	33.3	856	213	24.9	2.906	639	22.0	84	619.270	133.460	21.6
Sońsk	48	2	4.2	618	2	0.3	2.035	5	0.5	100	510.210	1.720	0.3
Zalesie	35	18	52,8	426	77	18.1	1.534	233	14.5	17	350.980	47.840	9.8
powiat Lipnowski	*591*	*21*	*3.6*	*8.656*	*39*	*0.4*	*25.385*	*121*	*0.4*	*82*	*6.313.090*	*19.420*	*0.3*
Brudzeń	51	1	2.0	560	2	0.3	1.755	3	0.2	80	397.800	180	0.04
Chalin	39	3	7.7	413	3	0.7	1.427	7	0.5	56	335.710	1.060	0.3
Czarne	35	1	2.8	674	2	0.3	2.012	4	2.0	95	437.040	360	0.1
Dobrzejowice	26	2	7.4	527	2	0.4	1.365	2	0.1	56	378.910	450	0.1
Jastrzębie	21	2	9.5	326	2	0.6	1.005	5	0.5	84	265.230	560	0.2
Kikół	29	1	3.4	522	1	0.2	1.503	2	0.1	100	416.630	290	0.1
Oleszno	28	1	3.6	349	14	4.0	1.072	63	5.9	90	234.850	12.800	5.5
Osiek	33	1	3.0	462	1	0.2	1.424	1	0.1	8	306.570	10	—
Skempe	24	7	29.2	675	10	1.5	2.339	25	1.1	64	545.980	2.390	0.4
Szpetal	52	1	1.9	742	1	0.1	2.061	4	0.2	50	433.930	170	0.1
Tłuchowo	22	1	4.5	335	1	0.3	1.067	5	0.5	100	269.940	1.150	0.4
powiat Mławski	*420*	*82*	*19.5*	*7.177*	*379*	*5.3*	*24.834*	*1.184*	*4.8*	*95*	*5.454.880*	*271.050*	*5.0*
Dębsk	44	22	50.0	556	113	20.3	1.817	365	20.1	91	405.360	70.885	17.5
Mława	42	9	21.4	707	86	12.2	2.505	272	10.9	91	519.300	55.440	10.7
Mostowo	25	2	8.0	397	2	1.0	1.407	6	0.4	100	287.770	750	0.3
Ratowo	39	4	10.3	397	5	1.3	1.391	22	1.6	90	324.920	4.925	1.5
Stupsk	33	20	60.6	488	74	15.2	1.764	177	10.0	96	365.190	35.650	9.8
Szczepkowo	48	7	14.6	574	10	1.7	1.543	43	2.8	100	372.810	22.380	6.0
Turza	26	3	14.8	690	43	9.1	2.638	168	8.6	94	513.920	51.660	14.8
Unierzyż	31	11	37.5	345	22	5.1	1.253	63	4.1	99	274.270	15.210	4.1
Zieluń	19	4	21.1	491	24	4.9	1.660	68	4.1	100	415.170	14.150	3.4
powiat Przasnyski	*330*	*261*	*80.0*	*6.780*	*2.038*	*30.1*	*23.549*	*8.302*	*31.0*	*78*	*3.937.820*	*1.031.610*	*26.2*
Baranowo	35	27	77.1	1.073	387	36.1	4.043	1.601	39.6	88	512.450	184.630	36.0
Bugzy Płoskie	27	8	29.6	517	75	14.5	1.573	268	17.0	96	253.400	40.270	16.0
Chojnowo	42	40	95.2	616	312	50.6	2.143	1.342	62.6	81	441.790	252.750	57.2
Dzierzgowo	48	39	79.2	881	166	18.8	2.852	761	26.7	62	558.940	80.450	14.4

POWIAT, GMINA	Liczba wsi			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Jednorożec	15	15	100.0	849	373	43.9	3.231	1.382	42.8	91	473.910	185.070	39.1
Karwacz	42	39	92.9	856	258	30.1	3.009	1.034	34.4	60	570.650	102.740	18.0
Krzynowłoga Mała .	52	43	81.2	690	105	15.2	1.995	513	25.7	55	341 440	39.200	11.5
Krzynowłoga Wielka .	51	36	76.5	591	151	25.5	2.243	649	28.9	61	434.070	50.600	11.7
Zaręby	18	14	77.8	707	211	29.8	2.460	752	30.6	84	351.170	95.900	27.3
powiat Rypiński . .	*539*	*24*	*4.5*	*6.766*	*50*	*0.7*	*20.767*	*125*	*0.6*	*78*	*5.094.520*	*24.400*	*0.5*
Gujsk	37	5	13.5	396	6	1.5	1.199	19	1.6	73	266.260	4.150	1.6
Okalewo	25	1	4.0	419	2	0.5	1.216	4	0.3	70	252.420	340	0.2
Osiek.	28	1	3.6	352	2	0.3	1.014	1	0.1	50	314.960	530	0.2
Pręczki	32	1	3.1	336	1	0.3	1.034	1	0.1	41	265.320	390	0.2
Rogowo	45	5	11.1	481	7	1.5	1.559	12	0.8	74	315.370	2.720	0.9
Skrwilno	31	1	3.2	533	12	2.3	1.770	33	1.9	68	362.200	4.260	1.2
Szczutowo	53	9	17.0	634	19	3.0	2.094	54	2.6	95	421.640	10.880	2.6
Żale	34	1	2.9	318	1	0.3	942	1	0.1	63	206.210	1.130	0.5
powiat Sierpecki . .	*378*	*39*	*11.1*	*5.098*	*228*	*4.5*	*17.692*	*695*	*3.9*	*93*	*3.822.260*	*134.340*	*3.5*
Białyszewo	37	1	2.7	437	3	0.7	1.498	10	0.7	100	330.290	1.860	0.6
Bieżuń	28	2	7.1	564	25	4.4	2.080	93	4.5	92	414.330	14.240	3.4
Borkowo	27	7	25.9	270	17	6.2	978	41	4.2	94	243.340	8.390	3.4
Gradzanowo	38	2	5.3	548	2	0.4	1.797	3	0.2	100	432.340	550	0.1
Gutkowo	33	5	15.2	428	8	1.9	1.450	18	1.2	100	281.290	3.050	1.1
Kosemin	32	1	3.1	410	1	0.2	1.396	2	0.1	100	319.280	310	0.1
Koziebrody	30	2	6.7	384	12	3.1	1.152	22	1.9	91	228.870	4.040	1.8
Lisiewo	52	1	1.9	514	1	0.2	1.679	3	0.4	90	458.160	1.690	0.4
Raciąż	23	11	47.8	254	86	33.8	900	297	33.0	92	207.050	71.420	34.5
Rościszewo	36	6	16.7	529	72	13.6	1.838	201	10.9	94	334.940	27.370	8.2
Żuromin	15	1	6.7	472	1	0.2	1.950	5	0.3	100	365.110	1.420	0.4
Ogółem wsie[1] . . .	**31.520**	**6.530**	**20.7**	**804.633**	**89.851**	**11.2**	**2.444.556**	**275.751**	**11.2**	**82**	**410.961.610**	**34.862.070**	**8.5**

[1]) Bez gub. Suwalskiej oraz powiatów Bialskiego, Konstantynowskiego, Radzyńskiego i Włodawskiego gub. Siedleckiej.

POWIAT, GMINA	Liczba dworów			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
b. gub. Warszawska	**2.246**	**285**	**12.7**	**2.762**	**330**	**11.9**	**34.905**	**3.095**	**8.9**	**86**	**36.889.380**	**2.599.600**	**7.0**
powiat Warszawski	*214*	*16*	*7.5*	*368*	*19*	*5.2*	*3.892*	*112*	*2.9*	*67*	*4.222.570*	*70.770*	*1.7*
Cząstków	9	6	66.7	12	6	50.0	145	43	29.7	54	133.090	11.890	8.9
Falenty	13	3	23.1	19	3	15.8	187	5	2.7	54	277.820	4.610	1.7
Góra	4	1	25.0	9	4	44.4	68	10	14.7	100	75.840	6.900	9.1
Nowa Iwiczna	9	1	11.1	10	1	10.0	120	14	11.7	90	124.380	16.760	13.5
Pruszków	18	5	27.8	32	5	15.6	339	40	11.8	61	402.390	30.610	7.6
powiat Błoński	*185*	*29*	*15.7*	*227*	*30*	*13.2*	*2.801*	*335*	*12.0*	*83*	*3.138.440*	*322.300*	*10.3*
Grodzisk	20	3	15.0	23	4	17.4	317	38	12.0	100	329.150	21.050	6.4
Guzów	15	1	6.7	19	1	5.3	166	6	3.6	100	236.630	12.730	5.4
Helenów	22	1	4.5	28	1	3.6	363	1	0.3	57	523.260	2.670	0.5
Młochów	32	8	25.0	39	8	20.5	316	77	24.4	76	464.140	68.870	14.8
Pass	25	12	48.0	21	12	57.0	378	177	46.8	87	431.930	183.100	42.4
Radzików	27	2	7.4	33	2	6.0	457	13	2.8	80	481.160	10.030	2.1
Skuły	12	2	16.7	14	2	14.3	161	23	14.3	72	186.640	23.850	12.8
powiat Grójecki	*264*	*35*	*13.3*	*302*	*47*	*15.6*	*4.103*	*490*	*11.9*	*73*	*4.142.360*	*285.130*	*6.9*
Błędów	7	1	14.3	7	2	28.5	116	4	3.5	60	166.780	6.560	3.9
Borowe	14	3	21.4	17	3	17.6	272	10	3.7	19	287.030	2.350	0.8
Jasieniec	20	2	10.0	23	3	13.0	336	5	1.5	42	399.890	1.180	0.3
Jazgarzew	21	2	9.5	25	6	24.0	251	107	4.3	89	220.770	66.120	30.0
Kąty	14	2	14.3	18	2	11.1	168	8	4.8	53	152.020	8.110	5.3
Kobylin	23	1	4.3	26	2	7.7	441	6	1.4	26	482.470	1.950	0.4
Komorniki	21	2	9.5	24	2	8.3	295	33	11.1	74	250.820	30.140	12.0
Konie	23	7	30.4	29	11	38.0	319	93	30.0	82	251.070	52.220	21.0
Lipie	9	6	66.7	9	6	66.7	197	86	43.7	90	184.090	60.020	32.6
Promna	10	2	20.0	14	2	14.3	195	12	6.2	50	245.780	5.530	2.2
Rykały	14	5	35.7	17	6	35.3	309	108	35.0	62	303.510	33.100	11.0
Wągrodno	8	2	25.0	9	2	22.2	143	18	12.6	65	129.520	17.850	13.8
powiat Kutnowski	*167*	*4*	*2.4*	*187*	*4*	*2.1*	*3.059*	*12*	*0.4*	*100*	*3.832.270*	*29.150*	*0.8*
Błonie	9	1	11.1	15	1	6.7	204	3	1.5	100	282.930	9.520	3.4
Krośniewice	25	1	4.0	27	1	4.0	380	4	1.0	100	436.120	3.870	0.9
Rdutów	16	2	12.5	19	2	10.5	316	5	1.6	100	496.380	15.760	3.2
powiat Łowicki	*86*	*21*	*24.4*	*117*	*27*	*23.0*	*1.084*	*217*	*20.0*	*96*	*1.054.660*	*148.190*	*14.0*
Bielawy	14	1	7.1	20	1	5.0	274	10	3.7	100	372.060	5.270	1.4
Bolimów	13	8	61.5	19	14	73.7	164	118	72.4	100	161.030	111.940	69.5
Jeziorko	7	2	28.6	9	2	22.2	98	28	28.6	100	51.840	16.820	32.5
Kompina	4	1	25.0	5	1	20.0	26	2	7.7	100	20.830	700	3.4
Lubianków	10	1	10.0	12	1	8.3	146	15	10.3	100	114.690	5.250	4.6
Nieborów	17	8	47.1	23	8	30.5	201	44	21.9	58	228.310	8.210	3.6
p. Miński-Mazowiecki	*150*	*1*	*0.7*	*228*	*1*	*0.4*	*2.277*	*2*	*0.1*	*50*	*2.183.410*	*500*	*0.02*
Kołbiel	11	1	9.1	19	1	5.3	196	2	1.0	50	215.140	500	0.02
powiat Nieszawski	*174*	*1*	*0.6*	*185*	*1*	*0.6*	*2.718*	*4*	*0.2*	*75*	*2.934.380*	*8.650*	*0.3*
Służewo	16	1	6.3	20	1	5.0	231	4	1.7	75	292.010	8.650	3.0
powiat Płoński	*187*	*76*	*40.6*	*201*	*81*	*40.3*	*2.604*	*766*	*29.4*	*90*	*2.661.250*	*716.520*	*26.9*
Błędówko	4	4	100.0	5	4	80.0	48	46	95.8	93	49.050	44.900	91.5
Modzele	10	1	10.0	10	1	10.0	139	14	10.1	90	109.790	14.470	13.2
Naruszewo	23	9	39.0	23	9	39.1	358	75	20.9	89	386.680	69.800	18.1
Sarbiewo	18	5	27.8	20	5	25.0	255	38	14.9	99	246.170	27.440	11.2
Sarnowo	6	3	50.0	6	3	50.0	110	27	24.5	100	95.460	23.970	25.1
Sielec	16	6	37.5	16	6	37.5	199	42	21.1	100	186.270	36.690	19.7
Sochocin	23	3	13.0	26	3	11.6	306	61	19.9	80	264.870	50.730	19.2
Strożęcin	21	15	71.4	24	19	79.2	249	138	55.4	98	210.430	77.380	36.8
Szumlin	4	1	25.0	5	1	20.0	63	14	22.2	90	56.060	14.350	25.6
Wójty-Zamojście	9	5	55.6	19	5	26.3	247	64	25.9	95	290.010	62.550	21.6
Wychodź	22	17	77.3	22	17	77.3	264	154	58.3	84	319.030	177.730	55.7
Załuski	19	7	36.8	20	8	40.0	346	93	26.9	92	441.450	116.510	26.4

POWIAT, GMINA	Liczba dworów			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Pułtuski	*183*	*40*	*21.9*	*203*	*42*	*20.7*	*2.553*	*353*	*13.8*	*100*	*2.361.220*	*275.420*	*11.7*
Gołębie	28	6	21.4	29	6	20.7	429	39	9.1	100	398.130	28.920	7.3
Gzowo	16	2	12.5	19	2	10.5	254	28	11.0	100	245.170	18.720	7.6
Kleszewo	6	3	50.0	8	2	25.0	94	10	10.6	100	105.030	9.840	9.4
Kozłowo	23	13	56.5	25	13	52.0	316	104	32.9	100	234.470	60.680	25.9
Nasielsk	13	2	15.4	14	3	21.5	169	33	20.4	100	144.730	29.130	20.1
Obryte	20	6	30.0	24	7	29.2	192	73	38.0	100	137.830	81.380	59.0
Winnica	14	1	7.1	14	1	7.2	182	4	2.2	100	132.090	510	0.4
Wyszków	10	2	20.0	16	3	18.8	169	36	21.3	92	86.760	6.920	8.0
Zatory	10	5	50.0	12	5	41.7	140	26	18.6	100	215.470	39.320	18.3
powiat Skierniewicki	*87*	*16*	*18.4*	*114*	*19*	*13.6*	*1.255*	*209*	*16.7*	*83*	*1.442.380*	*167.880*	*11 6*
Doleck	13	11	84.6	14	11	78.5	184	152	82.6	81	205.150	131.270	64.0
Skierniewka	12	4	33.3	22	7	33.5	192	52	27.1	89	420.600	27.140	6.5
Słupia	5	1	20.0	9	1	11.1	75	5	6.7	100	45.960	9.470	20.6
powiat Sochaczewski	*93*	*41*	*44.1*	*114*	*53*	*46.5*	*1.894*	*580*	*30.6*	*87*	*2.229.120*	*570.050*	*25.6*
Chodaków	19	12	63.2	19	15	78.9	302	180	59.6	94	336.690	158.310	47.0
Iłów	7	2	28.6	7	2	28.6	100	6	6.0	78	113.110	4.370	3.9
Kampinos	1	1	100.0	2	1	50.0	8	4	50.0	41	11.320	1.890	16.7
Kozłów Biskupi	16	11	68.7	17	16	94.1	290	207	71.4	100	342.380	235.340	68.7
Łazy	8	3	37.5	8	3	37.5	131	32	24.4	90	137.190	32.520	23.7
Młodzieszyn	7	3	42.9	9	4	44.4	167	60	35.9	62	172.430	65.720	38.1
Rybno	17	8	47.1	17	10	58.8	361	66	18.3	75	369 940	59.230	16.0
Tułowice	3	1	33.3	3	2	66.7	46	25	54.3	63	41.920	12.670	30.2
powiat Włocławski	*238*	*5*	*2.1*	*262*	*6*	*2.3*	*3.600*	*15*	*0.4*	*48*	*3.832.350*	*5.040*	*0.1*
Baruchowo	16	1	6.3	19	1	5.3	251	4	1.6	100	282.110	1.290	0.5
Piaski	32	1	3.1	34	1	2.9	496	5	1.0	70	454.090	3.400	0.8
Pyszkowo	34	3	8.8	38	4	10.5	511	6	1.2	8	552.540	350	0.1
b. gub. Kaliska	**1.336**	**8**	**0.6**	**1.582**	**9**	**0.6**	**16.861**	**52**	**0.3**	**63**	**17.706.050**	**39.610**	**0.2**
powiat Kolski	*226*	*1*	*0.4*	*219*	*1*	*0.5*	*2.445*	*5*	*0.2*	*39*	*2.355.230*	*12.400*	*0.5*
Chełmno	8	1	12.5	8	1	12.5	68	5	7.4	39	54.240	12.400	22.9
powiat Łęczycki	*181*	*1*	*0.6*	*222*	*1*	*0.5*	*2.827*	*7*	*0.3*	*90*	*3.356.470*	*7.450*	*0.2*
Topola	18	1	5.6	21	1	4.8	261	7	2.7	90	275.350	7.450	2.7
powiat Sieradzki	*180*	*2*	*1.1*	*209*	*2*	*1.0*	*1.897*	*5*	*0.3*	*67*	*1.926.100*	*1.520*	*0.1*
Szadek	16	2	12.5	18	2	11.1	169	5	3.0	67	126.370	1.520	1.2
powiat Turecki	*171*	*1*	*0.6*	*172*	*1*	*0.6*	*1.870*	*1*	*0.1*	*100*	*1.598.550*	*2.430*	*0.2*
Piętno	11	1	9.1	15	1	6.7	112	1	0.9	100	85.140	2.430	2.8
powiat Wieluński	*185*	*3*	*1.6*	*277*	*4*	*1.4*	*2.198*	*34*	*1.5*	*89*	*1.776.890*	*15.810*	*0.9*
Galewice	18	1	5.6	21	1	4.8	194	9	4.6	100	130.020	6.960	5.4
Kurów	7	1	14.3	7	2	28.5	76	18	23.7	75	73.480	6.000	8.2
Skrzynki	9	1	11.1	21	1	4.8	96	7	7.3	100	43.960	2.850	6.5
b. gub. Piotrkowska	**1.150**	**85**	**7.4**	**1.487**	**98**	**6.5**	**15.038**	**966**	**6.4**	**89**	**15.503.390**	**924.680**	**6.0**
powiat Piotrkowski	*194*	*2*	*1.0*	*214*	*2*	*0.9*	*2.243*	*6*	*0.3*	*46*	*2.177.300*	*2.820*	*0.1*
Bogusławice	12	1	8.3	16	1	6.2	187	3	1.6	9	272.280	330	0.1
Woźniki	10	1	10.0	13	1	7.7	120	3	2.5	100	97.050	2 490	2.6
powiat Będziński	*65*	*1*	*1.5*	*123*	*1*	*0.8*	*1.295*	*2*	*0.2*	*100*	*1.117.670*	*170*	*0.2*
Włodowice	4	1	25.0	4	1	25.0	56	2	3.6	100	47.650	170	0.4

POWIAT, GMINA	Liczba dworów			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Brzeziński . .	*129*	*8*	*6.2*	*174*	*8*	*4.6*	*1.725*	*49*	*2.8*	*60*	*1.759.150*	*62.750*	*3.6*
Dmosin	10	2	20.0	12	2	16.7	150	12	8.0	42	113 330	30.900	27.5
Gałkówek	15	1	6.7	31	1	3.3	250	2	0.8	100	189.480	4.360	2.3
Lipiny	7	1	14.3	7	1	14.3	67	16	24.0	100	51.200	13.900	27.1
Mroga Dolna	9	2	22.2	12	2	16.7	210	4	1.9	100	237.520	4.830	2.0
Niesułków	3	2	66.7	4	2	50.0	32	15	47.0	100	23.790	8.760	36.7
powiat Częstochowski .	*152*	*3*	*2.0*	*223*	*3*	*1.3*	*1.927*	*26*	*1.3*	*100*	*2.250.860*	*13.880*	*0.6*
Potok Złoty	23	2	8.7	29	2	6.9	211	23	11.0	100	250.970	11.430	4.5
Wancerzów . . .	12	1	8.3	12	1	8.4	138	3	2.2	100	152.120	2.450	1.6
powiat Łaski . . .	*163*	*5*	*3.1*	*162*	*5*	*3.1*	*1.692*	*38*	*2.2*	*80*	*1.461.700*	*24.820*	*1.7*
Bałucz	11	1	9.1	14	1	7.1	130	9	6.9	80	99.510	12.000	12.0
Chociw	3	1	33.3	3	1	33.3	25	7	28.0	70	19.740	5.750	29.1
Lutomiersk	10	1	10.0	10	1	10.0	137	5	3.6	80	94.010	1.450	1.5
Wymysłów	11	2	18.2	11	2	18.1	87	17	19.5	93	58.850	5.620	9.5
powiat Łódzki . . .	*64*	*6*	*9.4*	*91*	*6*	*4.4*	*1.146*	*18*	*1.6*	*82*	*1.541.320*	*32.690*	*2.1*
Nowosolna	4	2	50.0	4	2	50.0	47	3	6.3	81	47 190	15.940	33.8
Puczniów	10	1	10.0	11	1	9.0	196	3	1.5	80	201.090	1.220	0.6
Radogoszcz	2	1	50.0	2	1	50.0	66	10	15.1	91	147.250	5.270	3.6
Rszew	4	2	50.0	4	2	50.0	51	2	3.9	80	54.180	10.260	18.9
powiat Radomskowski.	*241*	*4*	*1.7*	*336*	*4*	*1.2*	*2.944*	*45*	*1.5*	*99*	*2.624.950*	*61.320*	*2.3*
Kruszyna	22	1	4.5	32	1	3.1	299	11	3.7	100	406.440	10 000	2.5
Radomsk	10	1	10.0	13	1	7.7	71	4	5.6	80	36.720	2.270	6.2
Radziechowice . .	15	2	13.3	21	2	9.5	161	30	18.6	100	132.100	49.050	37.1
powiat Rawski . . .	*142*	*56*	*39.4*	*164*	*69*	*42.0*	*2.066*	*782*	*37.9*	*93*	*2.570.440*	*726 230*	*28.2*
Boguszyce	7	2	28.6	9	3	33.3	117	19	16.2	92	98.080	5.340	5.4
Góra	18	12	66.7	18	12	66.6	220	117	51.8	98	320 340	138.620	43.3
Gortatowice	10	10	100.0	11	11	100.0	181	173	95.6	84	189.720	159.770	84.2
Lubochnia	7	1	14.3	8	1	12.5	176	44	25.0	80	412.900	32.050	7.8
Maryanów	14	2	14.3	21	13	61.9	279	137	49.1	99	236.390	66.890	28.3
Regnów	14	9	64.3	18	9	50.0	187	122	65.2	96	231.900	140.490	60.5
Rzeczyca	15	3	20.0	14	3	21.4	102	17	16 7	63	78.690	8.290	10.5
Wałowice	22	17	77.3	23	17	73.9	231	153	66.2	97	284.730	174.780	61.4
b. gub. Kielecka . . .	**1.157**	**109**	**9.4**	**1.294**	**120**	**9.3**	**12.783**	**682**	**5.3**	**73**	**12.068.190**	**459 760**	**3.8**
powiat Kielecki. . .	*106*	*6*	*5.7*	*120*	*8*	*6.7*	*982*	*80*	*8.1*	*30*	*712.290*	*20.000*	*2.8*
Korzecko	10	1	10.0	11	1	9.9	106	2	1.8	100	85.960	950	1.1
Łopuszno	7	3	42.9	9	3	33.3	70	54	77.1	18	62.330	9.320	14.9
Snochowice	6	1	16.7	7	1	14.3	55	5	9.1	100	29.190	940	3.2
Zajączków	3	1	33.3	3	3	100.0	23	19	82 6	64	21.920	8.790	40.1
powiat Jędrzejowski .	*167*	*13*	*7.8*	*195*	*14*	*7.2*	*2.058*	*95*	*4.6*	*95*	*1.622.250*	*59.010*	*3.6*
Brzegi	13	4	30.8	16	4	25.0	75	7	9 4	81	44.510	2.110	4.7
Małogoszcz	7	3	42.9	7	3	42.9	71	10	14.1	100	64.090	6.860	10.7
Mierzwin	13	3	30.8	14	4	28.6	151	21	13.9	96	119.610	8.900	7.4
Raków	12	2	16.7	12	2	16.7	179	38	21.2	90	118.870	22.080	18.6
Sobków	15	1	6.7	16	1	6.2	177	19	10 7	100	147.870	19.060	12.9
powiat Miechowski. .	*241*	*31*	*12.9*	*253*	*32*	*12.6*	*2.642*	*125*	*4.7*	*51*	*2.609.060*	*58.450*	*2.2*
Gruszów	9	1	11.1	9	1	11.1	123	10	8.1	75	121.330	4.630	3.8
Igołomja	6	4	66.7	8	4	50.0	69	23	33.3	43	82.890	7.390	8.9
Iwanowice	4	2	50.0	4	2	50.0	29	5	17.2	32	25.990	730	2.8
Klimontów.	8	4	50.0	8	4	50.0	108	9	8.3	49	120.400	6.690	5.6
Luborzyca	11	3	27.3	12	3	25.0	136	13	9.6	54	157.220	5.160	3.3
Michałowice	13	7	53.8	15	8	53.3	164	28	17.1	60	150.360	12.350	8.2
Niedźwiedź	13	7	53.8	17	7	41.2	173	14	8.1	53	236.300	8.780	3.7
Wielko-Zagórze. . .	9	2	22.0	9	2	22.2	118	10	8.5	70	81.440	4.890	6.0
Wierzbno	7	1	14.3	7	1	14.3	75	13	17.3	50	80.400	7.830	9.7

POWIAT, GMINA	Liczba dworów ogólna	Liczba dworów zniszczon.	Liczba dworów %	Liczba nieruch. ogólna	Liczba nieruch. zniszczon.	Liczba nieruch. %	Liczba budowli ogólna	Liczba budowli zniszczon.	Liczba budowli %	Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli ogólna	Wartość budowli zniszczona	Wartość budowli %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Olkuski	*97*	*2*	*2.1*	*120*	*2*	*1.7*	*1.012*	*9*	*0.9*	*52*	*1.021.230*	*1.390*	*0.1*
Pilica	11	1	9.1	14	1	7.1	104	4	3.8	100	154.740	670	0.4
Sułoszowa	5	1	20.0	7	1	14.3	62	5	8.1	36	108.610	720	0.7
powiat Pińczowski	*204*	*50*	*24.5*	*238*	*57*	*23.9*	*2.435*	*353*	*14.5*	*82*	*2.607.410*	*313.320*	*12.0*
Boszczynek	12	1	8.3	12	1	8.3	156	5	3.2	100	131.800	2.590	2.0
Chotel Czerwony	6	2	33.3	9	4	44.4	48	13	27.1	100	30.120	5.070	16.8
Chroberz	13	1	7.7	19	2	10.6	156	12	7.7	100	191.710	13.100	6.8
Czarkowy	13	5	38 5	13	5	38.5	175	57	32.6	100	212.660	80.030	37.6
Czarnocin	14	1	7.1	12	1	8.3	106	2	1.9	100	98.100	2.230	2.3
Dobiesławice	10	1	10 0	12	1	8.3	119	5	4.2	100	117.870	1.890	1.6
Drożejowice	11	2	18.2	12	2	16.7	156	4	2.6	60	143.840	3.000	2.1
Góry	15	2	13.3	15	2	13.4	221	13	5.9	100	243.940	11.890	4.9
Kazimierza Wielka	8	1	12.5	9	1	10.1	149	1	0.7	50	200.500	500	0.3
Kliszów	10	8	80.0	10	8	80.0	73	44	60.3	100	52.990	28.970	54.7
Kościelec	9	5	55.6	12	5	41.7	117	27	23.1	76	112.220	32.330	28.8
Opatowiec	6	1	16.7	7	1	14.3	80	16	20.0	100	97.680	10.440	10.7
Pińczów	10	6	60.0	16	8	50.0	109	49	45.0	76	75.440	30 580	40.5
Sancygniów	13	1	7.7	16	1	6.3	85	1	1.2	100	100.430	850	0.9
Topola	6	1	16.7	10	2	20.0	88	3	3.4	100	121.130	2.160	1.8
Zagość	7	5	71.4	9	5	55.5	66	36	54.5	97	54.740	32.920	60.1
Złota	13	7	53.8	16	8	50.0	167	65	38.9	54	217.230	54.770	25.2
powiat Stopnicki	*199*	*7*	*3.5*	*214*	*7*	*3.3*	*1.877*	*20*	*1.1*	*90*	*1.747.530*	*7.590*	*0.4*
Chmielnik	14	1	7.1	17	1	5.9	107	1	0.9	100	81.780	140	0.2
Pacanów	18	2	11.1	24	2	8.3	227	7	3.1	78	224.130	2.880	1.3
Pawłów	3	1	33.3	3	1	33.3	28	8	28.6	100	12.380	3.420	27 6
Szczytniki	8	1	12.5	9	1	11.1	92	1	1.1	100	86.790	90	0.1
Szydłów	2	1	50.0	2	1	50.0	13	2	15.4	100	6.590	600	9.1
Wolica	8	1	12.5	8	1	12.5	85	1	1.2	100	71.420	460	0.6
b. gub. Radomska	**1.091**	**93**	**8.5**	**1 257**	**102**	**8.1**	**12.626**	**897**	**7.1**	**90**	**10.427.830**	**603.150**	**5.8**
powiat Radomski	*140*	*17*	*12.1*	*157*	*18*	*11.5*	*2.029*	*251*	*12.4*	*95*	*1.639.510*	*197.800*	*12.1*
Gębarzew	5	1	20.0	5	1	20.0	75	10	13.3	85	58.330	7.290	12.5
Orońsk	10	2	20.0	10	2	20.0	157	16	10.2	100	111.560	5.880	5.3
Potworów	7	2	28.6	7	2	28.6	94	25	26.6	79	69.740	14.410	20.7
Przytyk	6	3	50.0	7	3	43.0	119	57	47.9	100	117.440	68.480	58.3
Radzanów	4	1	25.0	4	1	25.0	40	10	25.0	100	32.600	7.050	21.6
Wolanów	16	6	37.5	20	7	35.0	217	89	41.0	97	183.910	66.910	36.4
Zalesice	5	2	40.0	5	2	40.0	71	44	62.0	90	41.390	27.780	67.1
powiat Iłżecki	*98*	*18*	*18.4*	*136*	*21*	*15.4*	*1.598*	*172*	*10.8*	*99*	*1.105.760*	*52.890*	*4.8*
Błaziny	22	9	40.9	23	10	43.5	325	91	28.0	99	150.750	31·420	20.8
Chotcza	3	1	33.3	3	1	33.3	19	7	36.8	100	6.230	3.110	50.0
Mirzec	9	3	33.3	14	4	28.6	85	14	16.5	100	32.870	3.460	10.5
Sienno	2	1	50.0	2	1	50.0	34	4	11.8	100	35.580	3.140	8.8
Wierzbnik	8	4	50.0	14	5	35.7	265	56	21.1	100	106.310	11.760	11.1
powiat Kozienicki	*133*	*23*	*17.3*	*165*	*24*	*14.5*	*1.361*	*154*	*11.3*	*89*	*1.283.780*	*133.780*	*10.4*
Grabów nad Wisłą	9	1	11.1	9	1	11.1	114	22	19.3	100	127.140	14.690	11.6
Kozienice	11	5	45.5	16	6	37.5	96	14	14.6	42	228.100	2.780	1.2
Oblasy	9	2	22.2	10	2	20.0	100	3	3.0	72	86.000	3.810	4.4
Policzna	7	1	14.3	10	1	10.0	100	10	10.0	7	158.140	140	0.1
Rozniszew	6	1	16.7	6	1	16.7	77	22	28.6	100	65.880	62.860	95.4
Sarnów	8	8	100.0	10	8	80.0	93	53	57.0	31	82.770	3.810	4.6
Sieciechów	4	1	25.0	4	1	25.0	41	12	29.3	100	33.330	22.500	67.6
Trzebień	5	4	80.0	15	4	26.7	126	18	14.3	99.6	128.200	23.190	18.1
powiat Opatowski	*212*	*15*	*7.1*	*230*	*15*	*6.5*	*2.718*	*178*	*6.5*	*79*	*2.577.860*	*127.110*	*4.9*
Boksice	15	3	20.0	18	3	16.7	182	41	22.5	85	177.280	33.930	19.1
Czyżów Szlachecki	14	1	7.1	15	1	6.7	226	5	2.2	100	314.710	8.450	2.7
Grzegorzewice	10	1	10.0	13	1	7.7	176	1	0.6	100	138.730	710	0.5

POWIAT, GMINA	Liczba dworów			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Iwaniska	10	3	30.0	10	3	30.0	133	76	57.1	63	124.260	31.760	25.6
Juljanów	3	1	33.3	3	1	33.3	48	5	10.4	80	43.640	7.940	18.2
Lasocin	8	1	12.5	8	1	12.5	95	2	2.1	100	110.340	420	0.4
Modliborzyce	9	1	11.1	9	1	11.1	92	17	18.5	95	87.100	27 420	31.5
Ożarów	9	2	22.2	9	2	22.2	143	8	5.6	74	164.850	4.830	2.9
Waśniów	8	2	25.0	8	2	25.0	106	23	21.7	75	105.810	11.650	11.0
powiat Opoczyński	*144*	*12*	*8.3*	*161*	*13*	*8.1*	*1.523*	*64*	*4.2*	*81*	*1.115.570*	*14.240*	*1.3*
Klwów	4	3	75.0	5	4	80.0	35	25	71.4	100	7.560	4.490	59.4
Kszczonów	10	1	10.0	10	1	10.0	103	9	8.7	100	59.960	3.430	5.7
Kuniczki	4	1	25.0	4	1	25.0	32	1	3.1	80	23.670	1.390	5.9
Niewierszyn	6	1	16.7	8	1	12.5	68	10	14.7	18	29.630	420	1.4
Ossa	4	1	25.0	6	1	16.7	37	1	2.7	100	14.030	140	1.0
Radonia	5	2	40.0	5	2	40.0	84	10	11.9	100	42.370	2.950	7.0
Studzianna	2	1	50.0	2	1	50.0	13	2	15.4	85	10.190	830	8.1
Uniewiel	6	1	16.7	9	1	11.1	51	1	2.0	50	29.880	330	1.1
Zajączków	4	1	25.0	5	1	20.0	39	5	12.8	33	16.540	260	1.6
powiat Sandomierski	*185*	*8*	*4.3*	*203*	*11*	*5.4*	*2.023*	*78*	*3.9*	*92*	*1.800.550*	*77.330*	*4.3*
Górki	29	1	3.4	31	1	3.2	234	3	1.3	100	253.270	4.270	1.7
Klimontów	13	6	46.2	13	9	69.2	131	70	53.4	94	115.590	72.090	62.4
Koprzywnica	14	1	7.1	14	1	7.1	117	5	4.3	32	75.050	970	1.3
b. gub. Lubelska	**1.495**	**399**	**26.7**	**2.205**	**477**	**21.7**	**22.741**	**3.753**	**16.5**	**71**	**21.445.940**	**2.472.500**	**11.5**
powiat Lubelski	*215*	*47*	*21.9*	*237*	*51*	*21.5*	*3.461*	*398*	*11.4*	*60*	*4.078.580*	*247.140*	*6.0*
Bełżyce	6	2	33.3	6	2	33.3	107	7	6.5	58	162.740	6.930	4.2
Bychawa	13	4	30.8	13	4	30.7	216	33	15.3	72	271.430	20.090	7.4
Jaszczów	19	6	31.6	22	7	31.8	338	23	6.8	39	494.300	15.060	3.0
Krzczonów	10	2	20.0	11	2	18.1	111	20	18.1	66	81.390	11.360	13.9
Mełgiew	22	9	40.9	23	9	39.1	332	108	32.5	72	340.980	78.570	23.0
Niedrzwica	8	1	12.5	9	1	11.1	134	3	33.3	10	134.940	460	0.3
Piaski	18	3	16.7	19	3	15.8	312	17	5.4	21	431.470	3.550	8.2
Piotrków	8	1	12.5	9	1	11.1	126	17	13.5	81	142.120	14.080	9.9
Wojciechów	6	2	33.3	6	2	33.3	118	25	21.1	79	172.030	28.400	16.5
Wólka	17	12	70.6	21	12	57.1	320	89	2.8	45	381.470	42.330	11.0
Zęborzyce	14	5	35.7	22	8	36.3	281	56	19.9	64	326.740	26.310	8.0
powiat Biłgorajski	*60*	*9*	*15.0*	*140*	*1*	*6.4*	*859*	*44*	*5.1*	*60*	*492.940*	*14.710*	*3.0*
Babice	4	1	25.0	8	1	12.5	73	2	2.7	100	49.810	600	1.2
Kocudza	6	1	16.7	15	1	5.7	64	2	3.1	60	33.970	940	2.8
Krzeszów	8	3	37.5	9	3	33.3	73	11	1.5	77	33.380	2.360	7.1
Księżpól	6	2	33.3	9	2	22.2	72	15	20.8	52	51.720	4.140	8.0
Łukowa	6	1	16.7	14	1	7.1	69	11	15.9	60	64.460	6.200	9.6
Puszcza Solska	4	1	25.0	8	1	12.5	44	3	6,8	45	23.980	470	2.0
powiat Chełmski	*182*	*115*	*63.2*	*255*	*127*	*49.8*	*2.658*	*1.131*	*42.6*	*67*	*2.412.500*	*687.530*	*28.5*
Brzeziny	16	6	37.5	18	7	38.9	204	35	17.2	51	283.200	15.390	5.8
Bukowa	8	5	62.5	8	5	62.5	66	40	60.6	100	37.440	21.970	58.7
Cyców	7	4	57.1	14	4	28.5	124	22	17.7	60	131.900	13.700	10.4
Krzywiczki	20	10	50.0	29	11	37.9	312	156	50.0	67	226.640	83.850	3.7
Olchowiec	12	9	75.0	18	9	50.0	202	48	23.8	70	166.030	30.900	18.6
Pawłów	15	12	80.0	24	16	66.7	283	126	44.5	69	258.740	88.040	34.0
Rakołupy	16	13	81.2	23	13	56.5	223	146	65.5	54	212.250	74.760	35.2
Rejowiec	15	7	46.7	18	7	38.9	204	97	47.5	55	181.170	60.360	33.3
Siedliszcze	9	8	88.9	14	8	57.1	162	45	27.8	63	185.720	27.390	14.7
Staw	12	5	41.7	18	5	27.8	129	40	31.0	74	83.140	19.940	24.0
Świerze	13	11	84.6	21	13	61.9	231	110	43.8	83	187.030	62.350	33.3
Turka	10	9	90.0	11	9	81.8	121	87	71.9	55	134.560	51.270	38.1
Wojsławice	18	6	75.0	19	9	47.4	191	92	48.2	89	155.730	74.010	47.5
Żmudź	11	10	90.9	20	11	55.0	206	87	42.2	75	168.950	63.600	37.7

POWIAT, GMINA	Liczba dworów			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Hrubieszowski	*213*	*70*	*31.4*	*230*	*92*	*40.0*	*3.236*	*749*	*23.1*	*79*	*3.226.480*	*495.620*	*15.4*
Białopole	17	9	52.9	32	12	37.5	245	28	11.4	76	235.170	15.650	6.7
Horodło	13	10	76.9	14	11	78.6	196	53	27.0	50	248.070	20.660	8.3
Hrubieszów	12	5	41.7	27	11	40.7	218	79	6.2	64	135.330	16.200	12.0
Jarosławiec	10	4	40.0	10	4	40.0	123	25	20.3	91	122.420	23.270	19.0
Kryłów	11	1	9.1	12	1	8.3	243	9	3.7	100	255.930	7.830	3.0
Miączyn	8	2	25.0	15	6	40.0	171	72	42.1	93	157.250	70.260	44.7
Mieniany	10	7	70.0	19	8	42.0	221	96	43.4	83	249.220	65.070	26.1
Miętkie	9	3	33.3	10	3	30.0	197	18	9.1	59	205.860	10.320	5.0
Mircze	10	6	60.0	15	8	53.3	336	88	26.2	54	276.590	48.600	17.6
Mołodziatycze	14	8	57.1	14	8	57.1	307	102	33.2	94	261.360	69.370	26.5
Moniatycze	12	7	58.3	12	7	58.3	202	94	46.5	91	211.610	90.100	42.6
Werbkowice	16	8	50.0	18	13	72.2	276	85	30.8	86	331.640	58.290	17.6
powiat Janowski	*115*	*15*	*13.0*	*221*	*31*	*14.0*	*1.599*	*197*	*12.3*	*64*	*1.169.080*	*87.720*	*7.5*
Dzierzkowice	8	4	50.0	31	16	51.6	157	86	54.7	88	79.460	40.150	50.5
Urzędów	9	5	55.6	10	8	80.0	177	82	46.3	57	167·490	38.130	22.8
Wilkołaz	6	2	33.3	13	3	23.0	119	13	10.9	25	99.530	1.870	1.9
Zaklików	15	3	20.0	43	3	7.0	186	7	3.8	72	104.600	3.650	3.5
Zakrzówek	7	1	14.3	9	1	11.1	112	9	8.0	35	88.870	3.920	4.4
powiat Krasnostawski	*171*	*68*	*39.8*	*260*	*81*	*31.2*	*2.677*	*642*	*24.0*	*67*	*2.406.610*	*415.420*	*17.3*
Czajki	12	6	50.0	15	6	40.0	239	58	24.3	84	219.110	45.460	20.7
Fajsławice	11	4	36.4	16	4	25.0	207	49	23.7	63	293.850	71.420	24.3
Gorzków	10	4	40.0	15	4	26.7	154	39	25.3	86	117.450	23.740	20.2
Izbica	15	4	26.7	25	9	36.0	260	47	18.1	67	267.270	45.120	16.9
Krasnystaw	9	5	55.6	10	5	50.0	106	44	41.5	67	54.720	11.140	20.4
Łopiennik	10	1	10.0	16	1	6.2	144	7	4.9	85	116.920	5.690	4.9
Rudka	22	5	22.7	38	7	18.4	290	58	20.0	57	199.280	21.800	10.9
Rudnik	17	12	70.5	29	16	55.2	279	135	48.4	57	203.160	50.550	24.9
Rybczewice	15	5	33.3	20	5	25.0	191	28	14.7	68	238.860	15.910	6.7
Turobin	10	5	50.0	19	5	26.3	148	30	20.3	66	107.010	16.380	15.3
Wysokie	15	8	53.3	19	9	47.4	193	55	28.5	67	222.750	48.100	21.6
Zakrzew	8	2	25.0	15	2	13.3	156	19	12.2	66	127.560	11.950	9.4
Żółkiewka	16	7	43.7	23	8	34.8	310	73	23.5	73	238.670	48.160	20.2
powiat Lubartowski	*82*	*26*	*31.7*	*104*	*31*	*29.8*	*1.204*	*173*	*14.4*	*100*	*1.264.580*	*191.340*	*15.1*
Chudowola	2	1	50.0	3	2	66.7	32	4	12.5	100	11.620	7.460	64.2
Czemierniki	16	1	6.2	17	1	5.9	155	4	2.6	100	121.380	1.210	1.0
Kamionka	5	1	20.0	7	1	14.3	95	8	8.4	100	255.020	2.020	0.8
Ludwin	11	7	63.6	13	7	55.0	161	32	19.9	100	183.730	26.950	14.7
Łucka	4	1	25.0	7	2	28.6	46	12	26.1	100	71.520	17.900	25.0
Niemce	21	6	28.6	26	7	26.9	280	41	14.6	100	264.640	61.470	23.2
Rudno	2	1	50.0	2	1	50.0	14	1	7.1	100	4.520	850	18.8
Serniki	6	3	50.0	7	4	57.0	99	29	29.3	100	87.080	29.300	33.6
Spiczyn	5	3	60.0	7	3	42.9	129	18	14.0	100	116.270	28.390	24.4
Tarło	3	1	33.3	5	2	4.0	54	15	27.8	100	39.220	9.950	25.4
Wielkie	1	1	100.0	1	1	100.0	20	9	45.0	100	8.710	5.840	67.0
powiat Puławski	*151*	*14*	*9.3*	*217*	*18*	*8.3*	*2.268*	*168*	*7.4*	*74*	*2.345.690*	*145.230*	*6.2*
Garbów	10	2	20.0	14	2	14.3	217	46	21.3	85	219.490	23.130	10.5
Godów	10	1	10.0	11	1	9.1	146	12	8.2	100	133.920	4.960	3.7
Gołąb	7	1	14.3	11	1	9.1	76	8	10.5	100	68.060	1.400	2.1
Karczmiska	10	1	10.0	15	1	6.7	248	2	0.8	100	287.690	1.010	0.4
Kurów	9	1	11.1	10	1	10.0	81	10	12.3	80	96.820	4.960	5.1
Opole	23	2	8.7	31	2	6.5	229	7	3.1	100	283.760	3.070	1.1
Rybitwy	3	1	33.3	4	1	25.0	54	15	27.8	60	62.600	11.340	18.1
Szczekarków	13	4	30.8	20	4	20.0	191	63	33.0	71	194.100	91.470	47.1
Żyrzyn	9	1	11.1	17	5	33.3	109	5	4.6	70	103.750	3.950	3.8
powiat Tomaszowski	*158*	*20*	*12.7*	*210*	*20*	*9.5*	*2.204*	*108*	*4.9*	*74*	*1.996.750*	*97.650*	*4.9*
Czerkasy	12	1	8.3	20	2	10.0	258	12	4.7	37	235.900	5.080	2.2
Jarczów	10	3	30.0	13	3	2.8	106	9	8.5	96	70.090	11.510	16.4
Komarów	10	2	20.0	14	2	14.3	137	33	24.1	72	134.070	43.990	32.8
Kotlice	14	3	21.4	14	3	21.4	234	7	3.0	49	227.910	8.320	3.7

POWIAT, GMINA	Liczba dworów			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Krynice	18	2	11.1	20	2	10.0	197	2	1.0	100	159.850	860	0.5
Rachanie	13	4	30.8	23	2	8.7	173	25	14.5	100	106.240	16.700	15.7
Tarnowatka	30	3	10.0	30	3	10.0	163	4	2.5	100	117.530	1.490	1.3
Telatyn	12	1	8.3	14	2	14.3	210	5	2.4	100	251.140	4.200	1.7
Tomaszów	13	1	7.7	22	1	4.5	192	11	5.7	100	255.460	5.500	2.2
powiat Zamojski	*148*	*15*	*10.1*	*331*	*17*	*5.1*	*2.575*	*143*	*5.6*	*73*	*2.052.730*	*90.140*	*4.4*
Krasnobród	13	1	7.7	20	1	5.0	117	19	16.2	75	51.300	15.310	29.8
Nielisz	17	3	17.6	35	4	11.4	253	16	6.3	40	201.650	3.690	1.8
Skierbieszów	10	3	30.0	12	4	33.3	147	33	22.4	88	111.810	15.720	14.1
Sułów	11	3	27.3	24	3	12.5	228	17	7.5	26	278.260	5.160	1.9
Wysokie	5	1	20.0	9	1	11.1	131	16	12.2	75	91.560	9.230	10.1
Zamość	17	4	23.5	23	4	17.4	279	42	15.1	94	239.800	41.030	17.1
b. gub. Siedlecka [1]	**666**	**66**	**9.9**	**830**	**74**	**8.9**	**8.276**	**472**	**5.7**	**49**	**6.689.460**	**236.280**	**4.4**
powiat Siedlecki	*87*	*4*	*43.7*	*97*	*5*	*5.2*	*1.074*	*35*	*3.3*	*40*	*962.580*	*15.540*	*1.6*
Królowa Niwa	6	1	16.7	7	1	14.2	74	6	8.1	100	69.020	1.520	2.2
Mordy	14	1	7.1	17	2	11.8	129	25	19.4	37	126.320	12.760	10.1
Starawieś	6	1	16.7	6	1	16.7	62	1	1.6	30	36.660	300	0.8
Wodynie	13	1	7.7	17	1	6.0	187	3	1.6	60	170.450	960	0.6
powiat Garwoliński	*194*	*15*	*7.7*	*243*	*22*	*9.1*	*2.189*	*151*	*6.9*	*47*	*1.778.070*	*47.100*	*2.6*
Maciejowice	9	4	44.4	20	7	35.0	208	34	16.3	63	192.820	6.000	3.1
Podłęż	16	7	43.8	25	8	32.0	192	79	41.1	51	105.280	40.970	38.9
Ryki	12	1	8.3	18	3	16.7	153	17	11.1	50	91.200	3.490	3.8
Ułęż	12	1	8.3	22	2	9.1	220	3	1.4	75	272.790	3.570	1.3
Wola Rębkowska	8	1	12.5	8	1	12.5	81	14	17.3	25	95.900	870	0.9
Żelechów	14	1	7.1	24	1	4.2	172	4	2.3	100	115.800	2.200	1.9
powiat Łukowski	*130*	*20*	*15.4*	*149*	*20*	*13.4*	*1.521*	*184*	*12.1*	*44*	*1.201.120*	*166.100*	*13.8*
Białobrzegi	14	6	42.9	14	6	42.9	118	39	33.0	45	103.190	35.590	34.5
Gołąbki	3	2	66.7	3	2	66.6	68	23	33.8	44	46.640	15.290	32.8
Gułów	11	1	9.1	17	1	5.9	138	1	0.7	100	89.130	1.010	1.1
Łuków	5	2	40.0	14	2	14.3	181	19	10.5	56	132.860	13.900	10.5
Łysobyki	6	2	33.3	8	2	25.0	113	9	8.0	11	95.470	6.480	6.8
Stanin	6	1	16.7	11	1	9.1	73	23	31.6	100	59.800	20.660	34.5
Ulan	4	2	50.0	4	2	50.0	87	30	34.4	52	76.020	25.280	33.3
Wojcieszków	12	4	33.3	14	4	28.6	162	40	24.7	45	172.490	47.890	27.8
powiat Sokołowski	*104*	*18*	*17.3*	*140*	*18*	*12.8*	*1.870*	*87*	*4.6*	*76*	*1.552.530*	*54.050*	*3.5*
Jabłonna	9	1	11.1	13	1	7.7	179	3	1.7	90	149.400	2.250	1.5
Korczew	13	6	46.2	18	6	33.3	214	21	9.8	96	193.480	10.060	5.2
Kossów	12	4	33.3	17	4	23.5	173	21	12.1	93	103.370	7.950	7.7
Rzepki	19	3	15.8	22	3	13.6	370	18	4.9	86	294.650	13.820	4.7
Sabnie	16	2	12.5	20	2	10.0	251	12	4.8	79	193.190	10.560	5.5
Sterdyń	19	2	10.5	28	2	7.1	378	12	3.2	98	295.750	9.410	3.2
powiat Węgrowski	*153*	*9*	*5.9*	*201*	*9*	*4.5*	*1.622*	*15*	*0.9*	*86*	*1.195.160*	*13.490*	*1.1*
Korytnica	13	1	7.7	16	1	6.2	160	2	1.3	100	172.040	4.000	2.3
Międzna	13	3	23.1	15	3	20.0	115	6	5.2	98	72.940	3.220	4.4
Ossowno	9	2	22.2	15	2	13.3	137	4	2.9	70	84.560	2.450	2.9
Sadowno	18	1	5.6	22	1	4.5	133	1	0.8	80	59.200	800	1.4
Sinołęka	14	1	7.1	21	1	4.8	164	1	0.6	10	95.090	100	0.1
Starawieś	9	1	11.1	10	1	10.0	94	1	1.1	100	117.030	2.920	2.5
b. gub. Łomżyńska	**422**	**96**	**22.7**	**509**	**103**	**20.2**	**6.436**	**1.067**	**16.6**	**85**	**5.564.680**	**797.500**	**14.3**
powiat Łomżyński	*78*	*42*	*53.8*	*81*	*43*	*53.0*	*1.234*	*419*	*34.0*	*87*	*1.110.830*	*308.650*	*27.8*
Bożejewo	3	1	33.3	3	2	67.0	103	30	29.1	80	104.290	19.860	19.0
Chlebiotki	4	2	50.0	4	2	50.0	32	12	37.5	100	13.210	7.610	57.6

[1] Bez powiatów Bialskiego, Konstantynowskiego, Radzyńskiego i Włodawskiego.

POWIAT, GMINA	Liczba dworów			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Długoborz	8	1	12.5	8	1	12.5	145	39	26.9	75	127.440	38.250	30.0
Drozdowo	14	10	71.4	14	10	71.4	222	55	24.8	86	241.480	35.390	14.7
Kossaki	8	3	37.5	8	3	37.5	78	13	16.7	94	50.990	8.260	16.2
Kupiski	9	4	44.4	12	4	33.3	94	20	21.3	89	52.310	7.730	14.8
Miastkowo	9	8	88.9	10	8	80.0	171	64	37.4	81	216.850	70.070	32.3
Puchały	4	3	75.0	4	3	75.0	96	53	55.2	93	85.310	27.750	32.5
Śniadowo	3	3	100.0	3	3	100.0	34	23	67.6	83	20.260	12.150	60.0
Szczepankowo . . .	9	6	66.7	9	6	67.0	176	103	58.5	98	158.300	79.550	50.3
Szumowo	4	1	25.0	4	1	25.0	66	7	10.6	75	28.800	2.030	7.0
powiat Kolneński . .	*43*	*3*	*7.0*	*50*	*4*	*8.0*	*536*	*35*	*6.5*	*70*	*516.010*	*27.100*	*5.3*
Rogienice	4	2	50.0	5	3	60.0	81	34	42.0	72	101.800	25.600	25.1
Stawiski	9	1	11.1	9	1	11.1	142	1	0.7	50	168.660	1.500	0.9
powiat Makowski . .	*69*	*2*	*2.9*	*103*	*2*	*2.0*	*916*	*46*	*5.0*	*94*	*700.640*	*34.310*	*4.9*
Karniewo	16	1	6.3	22	1	4.5	344	14	4.1	100	318.860	14.110	4.4
Sypniewo	7	1	14.3	9	1	11.1	113	32	28.3	90	70.220	20.200	28.8
powiat Mazowiecki	*64*	*12*	*18.8*	*73*	*15*	*20.5*	*1.041*	*126*	*12.1*	*100*	*867.820*	*105.230*	*12.1*
Klukowo	17	1	5.9	19	1	5.3	282	11	3.9	100	222.000	5.000	2.2
Kowalewszczyzna . .	5	2	40.0	6	2	33.3	68	10	14.7	100	102.670	13.950	13.6
Piekuty	4	1	25.0	6	2	33.3	47	7	14.9	100	43.580	2.080	4.8
Piszczaty	1	1	100.0	1	1	100.0	17	11	64.7	100	7.720	3.900	50.6
Sokoły	2	2	100.0	2	2	100.0	36	17	47.2	100	33.400	20.090	60.1
Stelmachowo	9	2	22.2	9	4	49.5	139	40	28.8	100	121.310	31.440	25.9
Szepietowo	13	2	15.4	15	2	13.3	211	20	9.5	100	146.290	20.870	14.3
Wysokie Mazowieckie	4	1	25.0	4	1	25.0	87	10	11.5	100	59.530	7.900	13.3
powiat Ostrołęcki . .	*30*	*16*	*53.3*	*37*	*16*	*43.2*	*588*	*242*	*41.2*	*79*	*660.200*	*176.240*	*26.7*
Czerwin	5	1	20.0	5	1	20.0	150	1	0.7	70	208.440	140	0.1
Goworowo	9	6	66.7	10	6	60.0	157	80	51.0	90	150.150	85.070	56.7
Przedm. m. Ostrołęki	5	3	60.0	5	3	60.0	63	61	96.8	70	60.280	22.800	37.8
Rzekuń	5	5	100.0	8	5	62.5	140	86	61.4	70	165.120	64.060	38.8
Troszyn	2	1	50.0	2	1	50.0	37	14	37.8	100	26.840	4.170	15.5
powiat Ostrowski . .	*76*	*13*	*1.7*	*89*	*13*	*14.6*	*1.196*	*128*	*10.7*	*100*	*860.720*	*96.060*	*11.2*
Długosiodło	2	1	50.0	2	1	50.0	12	3	25.0	100	6.750	1.870	27.7
Dmochy Glinki . . .	11	2	18.2	13	2	15.4	184	31	16.8	100	128.190	20.560	16.0
Komorowo	12	3	25.0	18	3	16.7	243	17	7.0	100	261.930	15.360	5.9
Orło	13	5	38.5	13	5	38.4	132	56	42.4	100	70.040	32.150	45.9
Zaręby Kościelne . .	6	2	33.3	6	2	33.3	128	21	16.4	100	67.010	96.120	39.0
powiat Szczuczyński .	*62*	*8*	*12.9*	*76*	*10*	*13.2*	*925*	*71*	*7.7*	*62*	*848.460*	*49.910*	*5.9*
Bohusze	10	3	30.0	12	3	25.0	172	8	4.7	29	160.110	2.050	1.3
Bełda	9	1	11.1	15	1	6.7	139	4	2.9	76	104.620	1.540	1.5
Pruska	7	1	14.3	7	2	28.6	68	14	20.6	52	55.640	10.940	19.7
Radziłowo	4	1	25.0	4	1	25.0	48	7	14.6	100	65.940	3.720	5.7
Szczuczyn	13	1	7.7	14	2	14.3	196	26	13.3	60	178.940	19.360	10.8
Wąsosz	4	1	25.0	4	1	25.0	55	12	21.8	82	60.710	12.300	20.3
b. gub. Płocka . . .	**1.236**	**163**	**13.2**	**1.437**	**172**	**12.0**	**15.967**	**1.444**	**9.0**	**62**	**15.956.970**	**1.180.680**	**7.4**
powiat Płocki . .	*254*	*38*	*15.0*	*284*	*42*	*14.8*	*3.451*	*493*	*14.3*	*88*	*3.664.370*	*532.290*	*14.5*
Bielino	7	2	28.6	9	2	22.2	102	33	32.4	90	102.820	20.450	19.9
Drobin	31	4	12.9	33	4	12.1	368	48	13.0	100	429.600	36.570	8.5
Łubki	16	2	12.5	15	2	13.3	232	10	4.3	52	285.240	21.890	7.7
Mąkolin	14	2	14.3	15	2	13.3	238	49	20.6	92	232.750	101.950	43.8
Ramutówko	17	7	41.2	22	9	40.9	224	107	47.8	96	233.750	81.400	34.8
Rębowo	4	2	50.0	7	4	57.1	62	23	37.1	73	40.520	25.630	63.3
Rogozino	23	4	17.4	26	4	15.4	298	40	13.4	92	265.440	40.240	15.2
Staroźreby	23	1	4.3	26	1	3.8	308	18	5.8	100	325.070	30.610	9.4
Święcice	26	14	53.8	29	14	48.3	407	165	40.5	88	393.590	173.550	44.1

POWIAT, GMINA	Liczba dworów			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna		%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Ciechanowski .	*187*	*58*	*31.0*	*219*	*56*	*25.6*	*2.548*	*6*	*18.3*	*44*	*2.502.240*	*417.820*	*16.7*
Bartołdy	10	6	60.0	10	6	60.0	125	62	49.6	67	83.000	27.860	33.6
Gołymin	19	4	21.1	22	4	18.2	299	17	5.7	37	253.380	12.250	4.8
Grudusk	20	16	80.0	20	14	70.0	287	159	55.4	81	182.060	124.950	68.6
Młock	12	4	33.3	16	4	25.0	220	28	12.7	43	264.570	23.050	8.7
Nużewo	22	4	18.2	28	4	14.3	277	20	7.2	47	236.120	19.890	8.4
Ojrzeń	10	2	20.0	11	2	18.2	104	3	2.9	100	71.440	1.320	1.8
Opinogóra	20	4	20.0	22	4	18.2	268	31	11.6	29	358.190	55.830	15.6
Regimin	12	11	91.7	32	11	34.4	367	97	26.4	63	338.820	96.770	28.6
Zalesie	15	7	46.7	17	7	41.1	253	49	19.4	22	380.930	55.900	14.7
powiat Lipnowski . .	*223*	*6*	*2.7*	*252*	*6*	*2.4*	*2.911*	*36*	*1.2*	*51*	*3.145.330*	*19.760*	*0.6*
Brudzeń	15	1	6.7	18	1	55.0	225	4	1.8	10	254.190	340	0.1
Chalin	21	2	9.5	23	2	9.0	291	6	2.1	19	284.720	1.680	0.6
Jastrzębie	7	2	28.6	8	2	25.0	124	15	12.0	23	165.380	1.390	0.8
Oleszno	15	1	6.7	15	1	6.7	242	11	4.5	80	286.720	16.350	5.7
powiat Mławski . .	*185*	*6*	*3.2*	*236*	*7*	*3.0*	*2.229*	*44*	*2.0*	*91*	*2.005.210*	*18.890*	*0.9*
Dębsk	24	4	16.7	32	4	12.5	303	30	9.9	90	267.100	15.910	6.0
Turza	18	1	5.6	21	1	4.8	231	8	3.5	100	251.380	2.460	1.0
Unierzyż	7	1	14.3	10	2	20.0	71	6	8.5	100	47.660	520	1.1
powiat Przasnyski . .	*76*	*37*	*48.7*	*90*	*42*	*46.7*	*967*	*298*	*30.8*	*68*	*748.040*	*134.040*	*17.9*
Chojnowo	17	9	52.9	20	12	60.0	257	104	40.5	89	224.790	81.900	36.4
Dzierzgowo	17	9	52.9	22	9	40.9	250	57	22.8	27	222.740	8.460	3.8
Jednorożec	1	1	100.0	1	1	100.0	11	7	63.6	89	5.110	3.560	69.7
Karwacz	11	8	72.7	14	10	71.4	156	77	49.4	77	120.280	27.200	22.6
Krzynowłoga Mała .	8	5	62.5	9	5	55.6	85	22	25.9	51	49.230	5.360	10.9
Krzynowłoga Wielka .	12	5	41.7	15	5	33.3	135	31	23.0	33	94.400	7.560	8.0
powiat Rypiński . .	*199*	*9*	*4.5*	*239*	*10*	*4.2*	*2.495*	*38*	*1.5*	*51*	*2.595.190*	*17.010*	*0.7*
Dzierżno	9	2	22.2	11	2	18.2	90	13	14.4	58	116.310	9.360	8.0
Okalewo	14	1	7.1	16	1	6.3	137	3	2.2	1	131.560	10	0.01
Osiek	12	3	25.0	15	4	26.7	165	13	7.9	51	196.730	5.480	2.8
Rogowo	18	1	5.6	21	1	4.8	168	1	0.6	13	88.750	250	0.3
Sokołowo	23	1	4.3	28	1	3.6	296	1	0.3	3	380.870	20	0.01
Szczutowo	10	1	10.0	12	1	8.3	71	7	9.9	100	42.130	1.890	4.5
powiat Sierpecki . .	*112*	*9*	*8.0*	*117*	*9*	*7.7*	*1.366*	*69*	*5.0*	*72*	*1.293.590*	*40.870*	*3.2*
Borkowo	8	2	25.0	9	2	22.2	116	7	6.0	60	78.770	780	0.1
Gradzanowo	2	1	50.0	2	1	50.0	15	12	80.0	100	11.730	11.250	96.0
Gutkowo	7	1	14.3	8	1	12.5	98	12	12.2	55	83.270	8.970	10.8
Koziebrody	12	1	8.3	12	1	8.3	147	6	4.1	70	134.710	2.670	2.0
Raciąż	16	3	18.8	16	3	18.7	205	28	13.7	74	154.090	16.240	10.5
Rościszewo	4	1	25.0	5	1	20.0	55	4	7.3	50	62.730	960	1.5
Ogółem dwory [1] . .	**10801**	**1.304**	**12.1**	**13.360**	**1.485**	**11.4**	**145.633**	**12.428**	**8.5**	**76**	**142.251.890**	**9.373.760**	**6.6**

[1]) Bez gub. Suwalskiej oraz powiatów Bialskiego, Konstantynowskiego, Radzyńskiego i Włodawskiego gub. Siedleckiej.

GUBERNJA, POWIAT, MIASTO [1])	Liczba miast			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
b. gub. Warszawska	**153**	**43**	**28.1**	**32.389**	**984**	**3.3**	**152.880**	**3.084**	**2.0**	**39**	**393.045.390**	**1.408.270**	**0.3**
powiat Warszawski	*40*	*5*	*12.5*	*23.331*	*121*	*0.5*	*110.444*	*272*	*0.2*	*17*	*449.543.210*	*228.410*	*0.1*
Warszawa [2])				9.083	75	0.8	52.673	142	0.3	4	319.344.850	43.780	0.01
Piaseczno				272	20	7.4	1.162	50	4.3	70	849.980	49.450	5.8
Pruszków *(F)*				284	21	7.4	1.514	68	4.5	65	1.795.680	127.970	7.1
Tworki				124	3	2.4	585	6	1.0	10	740.740	590	0.1
Jabłonna *(F)*				188	2	1.1	832	6	0.7	80	327.210	6.620	2.0
powiat Błoński	*16*	*9*	*56.2*	*2.575*	*95*	*3.7*	*11.877*	*483*	*4.1*	*45*	*11.552.060*	*476.550*	*4.1*
Grodzisk				144	8	5.5	697	32	4.6	5	586.140	1.640	0.3
Błonie *(FM)*				214	28	13.1	926	93	10.0	10	550.520	2.500	0 5
Brwinów				123	1	0.8	476	5	1.1	1	590.450	60	0.1
Grudów				77	12	15.6	331	29	8.1	10	329.160	2.100	0.6
Guzów				27	3	11.1	228	15	6.6	10	173.360	120	0.1
Jordanowice				284	35	12.3	1.433	192	13.4	10	1.101.150	10.600	1.0
Milanówek				87	1	1.2	397	1	0.3	5	756.560	2.060	0.3
Wólka Grodziska *(F)*				266	4	1.5	1.140	23	2 0	1	707.970	90	0.1
Żyrardów *(FK)*				545	3	0.5	3.031	93	3.0	60	4.824.380	457.380	9.4
powiat Gostyński	*5*	*3*	*60.0*	*1.010*	*65*	*6.4*	*3.929*	*177*	*4.5*	*83*	*1.556.840*	*31.560*	*2.0*
Kiernozia				50	9	18.0	183	28	15.3	75	63.690	6.400	10.0
Osmolin				139	24	17.3	387	47	12.2	85	75.650	5.820	7.7
Sanniki				111	32	28.8	458	102	22.2	85	295.510	19.340	6.5
powiat Grójecki	*11*	*4*	*36.3*	*1.660*	*76*	*4.6*	*6.872*	*221*	*3.2*	*12*	*3.627.580*	*9.360*	*0.3*
Błędów				146	26	17.8	608	57	9.4	2	180.360	100	0.1
Góra Kalwarja				211	21	10.0	997	79	7.9	8	792.750	4.180	0.5
Mogielnica *(F)*				260	2	0.8	1.067	6	0.6	34	380.190	240	0.1
Przybyszów *(M)*				148	27	18.2	533	79	15.0	29	137.920	4.840	3.5
powiat Kutnowski	*12*	*5*	*41.6*	*1.018*	*32*	*3.1*	*5.237*	*97*	*1.9*	*83*	*4.625.800*	*28.960*	*0.6*
Dąbrowice *(KM)*				231	11	4.8	914	25	2.8	59	184.500	8.310	4.5
Dobrzelin				38	3	7.9	276	3	1.1	100	559.680	210	0.04
Krośniewice				79	13	16.4	464	62	13.4	100	241.680	18.670	7.7
Ostrowy				51	2	3.9	324	4	1.2	100	458.710	970	0.2
Żychlin				191	3	1.5	753	3	0.4	100	506.970	800	0.2
powiat Łowicki	*6*	*5*	*83.3*	*1.278*	*334*	*26.0*	*4.892*	*928*	*18.9*	*53*	*3.342.230*	*144.500*	*43.2*
Łowicz				541	7	1.3	2.808	50	1.8	42	2.443.950	44.280	1.8
Bielawy				159	123	77.3	339	257	75.8	69	82.430	28.450	34.5
Bolimów *(M)*				251	183	73.0	774	550	71.0	63	174.100	69.120	39.7
Łyszkowice				56	1	1.8	384	3	0.8	1	341.610	10	0.003
Złaków Kościelny				117	20	17.1	391	68	17.4	17	218.560	2.640	1.2
p. Miński-Mazowiecki	*15*	*1*	*6.6*	*2.781*	*5*	*0.2*	*11.397*	*7*	*0.1*	*10*	*6.922.460*	*2.100*	*0.03*
Mińsk Mazowiecki				264	5	1.9	1.451	7	0.5	10	829.710	2.100	0.3
powiat Nieszawski	*10*	*1*	*10.0*	*1.228*	*4*	*0.3*	*5.037*	*4*	*0.1*	*100*	*4.082.900*	*4.410*	*0.1*
Raciążek *(M)*				147	4	2.7	354	4	1.1	100	120.640	4.410	3.7
powiat Płoński	*5*	*1*	*20.0*	*1.055*	*2*	*0.2*	*3.621*	*3*	*0.1*	*100*	*1.617.700*	*480*	*0.03*
Czerwińsk *(M)*				130	2	1.5	335	3	0.9	100	127.540	480	0.4
powiat Radzymiński	*12*	*2*	*16.6*	*1.364*	*38*	*2.8*	*4.997*	*60*	*1.2*	*94*	*2.862.230*	*18.490*	*0.6*
Radzymin *(M)*				277	1	0.4	1.210	1	0.1	75	590.680	3.750	0.6
Kamieńczyk				224	37	16.5	740	59	8.0	100	157.360	14.740	9.5
powiat Skierniewicki	*3*	*1*	*33.3*	*529*	*21*	*4.0*	*3.168*	*62*	*2.0*	*90*	*2.621.270*	*39.730*	*1.5*
Skierniewice *(F)*				464	21	4.5	2.650	62	2.3	90	1.728.830	39.730	2.3

[1]) Umieszczone w nawiasie obok nazwy miasta litery oznaczają, iż w danej miejscowości uległy zniszczeniu—*(F)* budowle fabryczne, *(M)* młyny, *(K)* kościoły.

[2]) Dane, dotyczące właściwej Warszawy (bez przedmieść), otrzymaliśmy z Wydz. Ubezp. Magistratu m. Warsz. Ponieważ normy szacunkowe są tam przeciętnie o 25% niższe od rzeczywistych, w Instytucji zaś Ubezp. Wz. o 45%, sprowadziliśmy liczby otrzymane (349.726.130 rb. dla wartości szacunkowej budowli i 16.400 rb. dla zniszczeń wojennych) do norm pozawarszawskich. Dane o wartości szacunkowej budowli w przedmieściach, włączonych w r. 1916 do m. Warszawy, były w posiadaniu Instytucji. Sumę zniszczeń obliczyliśmy na podstawie danych, otrzymanych z Biura Rejestracji Strat Wojennych przy R. G. O.

GUBERNJA, POWIAT, MIASTO	Liczba miast			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	13	14
powiat Sochaczewski	*5*	*5*	*100.0*	*340*	*189*	*55.5*	*1.405*	*766*	*54.5*	*56*	*1.050.210*	*422.840*	*43.0*
Sochaczew *(K)*				198	138	69.7	916	586	64.0	50	647.090	244.610	37.8
Boryszew *(FM)*				44	37	89.1	149	138	94.2	7	217.880	173.900	79.8
Iłów (miasteczko)				36	4	11.1	136	7	5.1	23	77.460	2.780	3.6
Iłów (wieś)				36	4	11.1	111	12	10.8	75	55.270	420	0.8
Włodzimierzówka				26	6	23.1	93	23	24.7	13	52.510	1.130	2.2
powiat Włocławski	*9*	*1*	*11.1*	*2.419*	*2*	*0.1*	*11.072*	*4*	*0.03*	*88*	*9.515.090*	*880*	*0.01*
Brześć Kujawski				219	2	0.9	744	4	0.5	88	359.870	880	0.2
b. gub. Kaliska	**67**	**12**	**17.9**	**15.575**	**405**	**2.5**	**56.188**	**1.084**	**1.9**	**94**	**38.844.690**	**3.059.820**	**7.8**
powiat Kaliski	*14*	*3*	*21.4*	*2.916*	*339*	*11.6*	*10.885*	*913*	*9.5*	*93*	*16.199.890*	*2.985.180*	*18.4*
Kalisz *(KFM)*				1.128	333	29.5	4.955	900	18.1	95	13.109.270	2.979.500	20.7
Dobrzec Wielki				188	1	0.5	780	7	0.9	100	215.510	1.560	0.7
Tyniec				188	5	2.7	613	6	1.0	90	364.280	4.120	1.1
powiat Kolski	*9*	*3*	*33.0*	*1.882*	*37*	*2.0*	*7.832*	*96*	*1.2*	*74*	*3.286.190*	*43.700*	*1.3*
Brdów				110	19	17.3	331	53	16.0	72	106.790	15.020	14.0
Dąbie *(M)*				234	15	6.4	925	40	4.3	82	403.940	27.500	6.8
Sąpolno				233	3	1.3	980	3	0.3	25	369.790	1.180	0.3
powiat Koniński	*6*	*1*	*16.6*	*1.445*	*18*	*1.2*	*5.059*	*49*	*1.0*	*96*	*2.453.380*	*15.280*	*0.6*
Konin *(M)*				453	18	4.0	2.284	49	2.1	96	1.544.570	15.280	1.0
powiat Sieradzki	*6*	*2*	*33.3*	*2.155*	*8*	*0.3*	*8.481*	*11*	*0.1*	*100*	*5.755.350*	*10.470*	*0.2*
Szadek *(M)*				352	6	1.7	1.331	8	0.6	100	385.850	5.390	1.4
Zduńska Wola				735	2	0.3	3.807	3	0.1	100	3.134.240	5.080	0.2
powiat Turecki	*5*	*2*	*40.0*	*1.155*	*2*	*0.2*	*4.672*	*6*	*0.1*	*100*	*1.744.310*	*1.030*	*0.6*
Dobra *(M)*				272	1	0.4	1.028	1	0.1	100	266.560	430	0.2
Pęczniew				96	1	1.0	281	5	1.7	100	71.740	600	0.8
powiat Wieluński	*8*	*1*	*12.5*	*2.789*	*1*	*0.04*	*7.056*	*9*	*0.1*	*100*	*3.327.270*	*4.160*	*0.1*
Bolesławiec				201	1	0.5	423	9	2.1	100	165.470	4.160	2.5
b. gub. Piotrkowska	**135**	**30**	**22.2**	**42.093**	**1.271**	**3.0**	**181.256**	**3.443**	**1.9**	**74**	**268.582.440**	**926.460**	**0.3**
powiat Brzeziński	*14*	*6*	*42.9*	*2.764*	*132*	*4.8*	*11.327*	*362*	*3.2*	*91*	*9.417.040*	*114.990*	*1.2*
Brzeziny				530	26	4.9	2.215	83	3.8	90	1.743.520	22.820	1.3
Andrespol				76	15	19.7	287	37	12.8	100	136.480	14.690	10.7
Będków				86	14	16.3	224	24	10.7	100	62.720	4.870	7.8
Główno *(K)*				122	53	43.5	515	177	34.5	88	170.560	58.220	34.5
Jeżów				254	12	4.7	726	17	2.3	100	207.420	2.580	1.2
Stryków *(KM)*				325	12	3.7	1.057	24	2.3	97	339.900	11.810	3.5
powiat Częstochowski	*18*	*3*	*16.7*	*5.754*	*87*	*1.5*	*19.272*	*157*	*0.8*	*16*	*23.697.530*	*5.160*	*0.02*
Kłobucko *(M)*				597	32	5.4	1.703	70	4.1	2	559.650	230	0.04
Rędziny				240	53	22.1	556	85	15.2	24	247.160	4.850	1.9
Wyczerpy Dolne				56	2	3.5	214	2	0.9	39	123.780	80	0.1
powiat Łaski	*9*	*1*	*11.1*	*3.489*	*119*	*3.4*	*14.030*	*329*	*2.3*	*93*	*10.847.400*	*131.850*	*1.2*
Lutomiersk				281	119	42.3	842	329	39.1	93	302.780	131.850	43.5
powiat Łódzki	*21*	*11*	*52.4*	*19.918*	*381*	*3.1*	*69.569*	*1.080*	*1.6*	*88*	*157.854.850*	*449.890*	*0.3*
Łódź *(F)*				8.311	55	0.7	53.077	164	0.3	90	147.876.200	70.570	0.1
Aleksandrów *(F)*				632	33	5.2	2 322	87	3.7	60	971.200	25.270	2.6
Andrzejów *(M)*				65	9	13.7	336	27	8.0	96	126.410	7.840	6.2
Kały *(M)*				62	23	37.1	282	60	21.2	99	233.640	47.880	20.5
Kazimierz				145	44	30.3	314	65	20.7	60	58.960	6.800	11.5
Konstantynów *(KF)*				440	93	21.1	1.753	346	19.7	90	1.001.560	155.680	15.5
Konstantynówek				54	29	55.7	147	70	47.0	90	40.280	13.090	32.4
Rogi *(F)*				53	40	75.4	251	153	60.9	88	113.530	56.530	49.7
Rzgów				270	39	14.4	925	53	5.7	90	274.180	9.250	3.4
Srebrna				72	4	5.5	318	4	1.2	90	103.900	1.050	1.0
Zgierz *(F)*				907	12	1.3	4.593	51	1.1	90	4.264.490	55.930	1.3

GUBERNJA, POWIAT, MIASTO	Liczba miast			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Radomskowski.	*14*	*5*	*35.7*	*2.273*	*29*	*1.3*	*7.966*	*56*	*0.7*	*79*	*4.242.400*	*14.540*	*0.3*
Radomsk *(M)* . . .				693	20	2.9	3.077	34	1.1	83	2.705.570	7.810	0.5
Bartodzieje III . . .				91	1	1.0	353	1	0.2	80	142.030	260	0.2
Gidle				139	1	0.7	531	1	0.1	80	151.760	1.280	0.8
Pajęczno *(M)* . . .				354	1	0.3	926	1	0.1	100	218.780	2.480	1.1
Pławno				115	6	5.2	368	19	5.2	60	100.150	2.710	2.7
powiat Rawski . . .	*5*	*4*	*80.0*	*965*	*523*	*54.2*	*3.412*	*1.459*	*42.7*	*49*	*1.826.760*	*210.030*	*11.0*
Rawa *(K)*				388	266	68.6	1.477	897	60.7	44	844.920	151.560	18.0
Biała.				128	6	4.7	450	6	1.3	80	167.580	630	0.4
Inowłódż *(MK)* . . .				205	140	68.3	496	295	59.5	75	106.820	35.400	33.1
Nowe Miasto				243	111	45.7	910	261	28.7	70	368.190	22.440	6.1
b. gub. Kielecka . .	**57**	**27**	**47.4**	**14.748**	**684**	**4.6**	**43.656**	**1.436**	**3.3**	**60**	**22.541.310**	**381.670**	**1.7**
powiat Kielecki . .	*8*	*4*	*50.0*	*3.152*	*56*	*1.8*	*10.040*	*174*	*1.7*	*82*	*8.471.690*	*58.210*	*0.7*
Chęciny.				424	4	0.9	956	5	0.5	3	371.010	75	0.02
Łopuszno *(K)* . .				61	48	80.3	184	159	86.4	90	79.460	58.120	73.1
Słupia Nowa				190	2	1.1	528	6	1.1	1	164.170	10	0.01
Suchedniów Zachodni				298	2	0.7	767	4	0.5	0.2	253.240	5	0.002
powiat Jędrzejowski .	*4*	*2*	*50.0*	*1.323*	*94*	*7.1*	*4.421*	*224*	*5.1*	*87*	*1.366.830*	*37.410*	*2.7*
Małogoszcz				295	60	20.3	802	127	15.9	81	180.380	22.740	12.6
Sobków				123	34	27.6	373	97	26.0	100	71.190	14.670	20.6
powiat Miechowski .	*8*	*4*	*50.0*	*1.493*	*37*	*2.5*	*4.711*	*59*	*1.3*	*78*	*2.421.780*	*23.610*	*1.0*
Miechów				207	10	4.8	949	24	2.5	25	833.880	720	0.1
Nowobrzesk				214	13	6.1	630	15	2.4	100	176.480	2.880	1.6
Proszowice.				213	13	6.1	680	19	2.8	30	249.650	960	0.4
Wawrzeńczyce . . .				273	1	0.4	506	1	0.2	90	198.240	19.050	9.6
powiat Olkuski. . .	*13*	*8*	*61.5*	*3.866*	*173*	*4.5*	*11.080*	*380*	*3.4*	*43*	*4.591.050*	*82.910*	*1.7*
Ogrodzieniec *(F)* . .				244	6	2.5	779	29	3.7	5	351.990	530	0.2
Ojców				10	1	10.0	33	1	3.0	2	27.830	10	0.04
Pilica				305	38	12.5	833	61	7.3	3	292.490	280	0.1
Skała				355	2	0.6	940	2	0.2	0.2	185.690	5	0.003
Sławniów *(F)* . . .				124	1	0.8	401	14	3.5	56	178.250	71.300	40.0
Sułoszowa *(K)* . . .				641	116	18.1	2.003	256	12.8	14	284.420	10.730	2.0
Wierzbka.				57	1	1.8	261	1	0.4	4	263.760	40	0.2
Wolbrom				516	8	1.6	1.406	16	1.1	0.5	955.250	15	0.002
powiat Pińczowski. .	*7*	*6*	*85.7*	*1.473*	*304*	*20.6*	*4.086*	*562*	*13.8*	*60*	*2.148.390*	*175.470*	*8.2*
Pińczów *(FK)* . . .				459	32	7.0	1.388	103	7.4	30	648.660	39.150	6.0
Kazimierza Wielka *(F)*				194	1	0 5	562	2	0.4	100	394.300	7.550	1.9
Koszyce.				134	17	12.7	396	23	5.8	100	162.650	4.940	3.0
Opatowiec *(K)* . . .				90	63	70.0	228	149	65.4	58	72.850	30.760	42.2
Skalbmierz				111	15	13.5	371	23	6.2	100	195.010	3.560	1.8
Wiślica *(FK)*. . . .				206	176	85.5	495	262	52.9	94	223.260	89.510	40.1
powiat Stopnicki . .	*9*	*3*	*33.3*	*2.050*	*20*	*1.0*	*5.458*	*37*	*0.7*	*43*	*2.316.690*	*4.060*	*0.2*
Busk.				226	1	0.4	825	1	0.1	100	456.590	110	0.02
Nowy Korczyn . . .				313	14	4.5	730	31	4.2	41	209.480	3.500	1.7
Szydłów				308	5	1.6	731	5	0.7	50	186.210	450	0.2
b. gub. Radomska . .	**82**	**40**	**48.9**	**18.505**	**2.496**	**13 5**	**52.840**	**5.9 0**	**11.3**	**97**	**25.946.120**	**1.099.040**	**4.2**
powiat Radomski . .	*16*	*7*	*43.8*	*2.927*	*280*	*9.6*	*10.027*	*676*	*6.7*	*97*	*9.787.940*	*169.740*	*1.6*
Białobrzegi				196	21	10.7	589	46	7.8	85	241.350	15.190	6.3
Jastrząb				164	1	0.6	351	2	0.6	100	75.630	3.250	4.3
Jedlińsk				138	3	2.2	364	8	2.2	100	128.100	1.880	1.5
Przytyk.				163	3	1.8	283	5	1.8	90	154.290	650	0.4
Wierzbica *(M)* . . .				260	245	94.2	670	590	88.1	100	151.660	132.150	87.1
Wolanów *(M)* . . .				53	5	9.4	131	21	16.0	74	47.710	5.810	12.2
Wyśmierzyce *(M)* . .				202	2	1.0	594	4	0.7	100	129.270	810	0.6

GUBERNJA, POWIAT, MIASTO	Liczba miast			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Iłżecki . . .	*11*	*9*	*81.8*	*2.650*	*821*	*31.0*	*6.767*	*2.103*	*31.1*	*77*	*2.073.270*	*402.100*	*19.4*
Iłża				421	221	52.5	1.241	634	51.1	60	433.780	123.450	28.5
Ciepielów *(K)* . . .				164	66	40.2	320	154	48.1	60	72.030	20.130	27.9
Grabowiec *(K)* . . .				118	101	85.6	352	303	86 1	100	54.480	47.130	86.5
Kazanów *(K)*				142	124	87.3	334	281	84.1	99	74.980	53.030	70.7
Lipsko *(M)*.				343	48	14.0	758	82	10.8	83	171.380	22.640	13.2
Sienno *(MK)*. . . .				213	206	96.7	551	515	93.5	100	138.840	127.280	91.7
Tarłów				286	42	14.7	613	98	16.0	35	173.830	7.230	4.2
Wąchock				246	3	1.2	637	6	0.9	3	202.810	20	0.01
Wierzbnik.				291	10	3.4	882	30	3.4	23	399.650	1.190	0.3
powiat Kozienicki . .	*10*	*9*	*90.0*	*2.460*	*431*	*17.5*	*6.777*	*1.027*	*15.1*	*60*	*1.832.730*	*107.400*	*5.9*
Kozienice				484	31	6.4	1.481	97	6.5	9	546.360	2.890	0.5
Garbatka				230	42	18.2	725	64	8.8	13	152.790	1.310	0.8
Głowaczów				213	8	3.8	578	15	2.6	3	149.310	80	0.1
Gniewoszów				121	10	8.3	339	22	18.2	7	64.030	220	0.3
Granica.				154	61	39.6	347	130	37.5	34	65.660	5.730	8.7
Janowiec *(M)*. . . .				188	169	89.9	423	364	86.1	96	127.040	77.110	60.7
Magnuszew				151	5	3.3	464	8	1.7	2	133.230	30	0.02
Ryczywół *(M)* . . .				133	95	71.4	395	303	76.7	72	59.110	19.770	33.0
Zwoleń				657	10	1.5	1.533	24	1.6	4	442.040	260	0.1
powiat Opatowski . .	*19*	*6*	*36.8*	*4.230*	*442*	*10.0*	*11.754*	*1.031*	*8.8*	*88*	*5.013.860*	*239.670*	*4.8*
Opatów *(F)*.				440	4	0.9	1.236	6	0.5	91	863.870	6.310	0.7
Bodzechów *(F)* . . .				109	1	0.9	442	8	1.9	5	158.670	220	0.1
Gliniany *(M)*. . . .				111	90	81.1	263	202	76.8	97	38.010	23.180	61.0
Lasocin.				158	1	0.6	521	2	0.4	100	79.630	150	0.2
Ożarów *(M)*				371	293	79.0	828	627	75.7	85	277.620	178.860	64.4
Waśniów				68	53	77.9	227	186	81.9	100	51.320	30.950	60.3
powiat Opoczyński .	*9*	*5*	*55.6*	*1.574*	*328*	*20.8*	*4.080*	*735*	*18.0*	*88*	*1.530.600*	*113.490*	*7.4*
Drzewica				135	12	8.9	348	40	11.5	100	90.720	13.340	14.7
Gielniów				121	46	38.0	357	143	40.1	97	72.360	23.850	33.0
Klwów *(M)*.				107	86	80.4	222	185	83.3	99	54.620	50.110	91.7
Odrzywół				184	173	94.0	433	348	80.4	64	74.900	24.370	32.5
Przysucha				282	11	3.9	477	19	4.0	100	261.240	1.820	0.7
powiat Sandomierski .	*9*	*4*	*44.4*	*2.294*	*194*	*8.5*	*5.958*	*388*	*6.5*	*68*	*2.810.330*	*76.640*	*2.7*
Sandomierz *(K)*. . .				209	1	0.5	799	1	0.1	10	830.720	60	0.01
Bogorja *(M)*				140	1	0.7	308	4	1.3	100	83.790	1.330	1.6
Koprzywnica *(K)* . .				276	190	68.8	683	380	55.6	69	176.010	75.240	42.7
Zawichost				243	2	0.8	750	3	0.4	1	230.070	10	0.004
b. gub. Lubelska . .	**92**	**59**	**64.1**	**27.456**	**4.991**	**18.2**	**77.981**	**12.980**	**16.6**	**62**	**40.824.370**	**2.310.940**	**5.7**
powiat Lubelski. . .	*17*	*8*	*47.1*	*3.811*	*499*	*13.1*	*12.664*	*1.063*	*8.4*	*49*	*18.184.920*	*244.760*	*1.3*
Bełżyce.				236	1	4.2	643	1	1.5	1	214.680	10	0.01
Biskupice				223	120	53.6	505	207	41.0	36	151.520	16.020	10.6
Bychawa				269	6	2.2	747	12	4.5	2	287.920	70	0.02
Chodel				224	164	73.2	470	311	66.2	48	184.200	42.840	23.2
Dziesiąta *(F)*				135	2	1.4	418	16	3.8	3	342.560	340	0.1
Dziesiąta Rury *(F)*. .				84	1	1.1	364	2	0.5	4	617.060	800	0.1
Piaski *(M)*.				266	90	33.8	730	199	27.3	36	342.900	47.080	13.7
Trawniki *(F)*				123	115	93.4	356	315	88.5	62	286.720	137.600	48.0
powiat Biłgorajski. .	*5*	*2*	*40.0*	*2.166*	*289*	*13.3*	*5.993*	*662*	*11.0*	*53*	*1.300.600*	*56.770*	*4.4*
Krzeszów				170	155	91.2	348	294	84.5	85	69.940	45.360	64.9
Łukowa *(M)*				579	134	23.1	1.697	368	21.7	21	278.650	11.410	4.1
powiat Chełmski . .	*10*	*9*	*90.0*	*2.206*	*944*	*42.8*	*5.993*	*2.408*	*40.2*	*96*	*3.406.230*	*500.320*	*14.7*
Chełm *(M)*.				636	43	6.8	2.120	209	9.9	94	2.211.430	110.190	5.0
Milejów.				72	69	95 8	285	244	85.6	98	176.890	33.590	19.0
Pawłów *(KM)*. . . .				181	174	96.1	451	437	96.9	100	80.830	70.590	87.3
Puhaczów *(M)* . . .				285	190	66.7	551	482	87.5	89	98.200	68.010	69.3
Rejowiec				262	4	1.5	652	8	1.2	92	187.030	2.050	1.1
Sawin *(FM)*				300	243	8.1	795	606	76.2	99	142.270	92.510	65.0
Siedliszcze				185	102	55.1	368	224	60.9	100	122.040	57.370	47.0

GUBERNJA, POWIAT, MIASTO	Liczba miast			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Świerze				49	34	69.4	97	60	61.9	100	46.840	31.390	67.0
Wojsławice *(K)* . . .				120	85	70.8	209	138	66.0	94	82.030	34.620	42.2
powiat Hrubieszowski .	*10*	*9*	*90.0*	*3.152*	*633*	*20.1*	*8.210*	*1.509*	*18.4*	*61*	*2.828.320*	*274.440*	*9.7*
Hrubieszów *(F)* . . .				719	61	8.5	2.240	150	6.7	4	994.690	1.780	0.2
Dubienka				445	128	28.9	1.160	300	25.9	28	329.050	21.660	6.6
Horodło				445	3	0.7	828	4	0.5	100	185.570	750	0.4
Kryłów *(FKM)* . . .				355	324	91.3	719	677	94.2	90	204.720	159.850	78.1
Mircze *(F)*				249	34	13.6	863	182	21.1	80	186.560	74.600	40.0
Nieledów *(F)*				106	5	4.7	300	25	8.3	11	212.390	2.230	1.0
Poberežany *(M)* . . .				85	2	2.3	255	6	2.3	1	118.430	10	0.01
Strzyżów				188	4	2.1	610	16	2.6	4	210.070	80	0.04
Uchanie *(M)*				234	72	30.7	509	149	29.3	37	176.610	13.480	7.6
powiat Janowski . .	*9*	*4*	*44.4*	*3.415*	*601*	*17.6*	*10.805*	*2.022*	*18.7*	*73*	*2.666.840*	*192.830*	*7.2*
Annopol				187	1	0.5	357	1	0.3	1	134.770	10	—
Dzierzkowice *(K)* . .				496	416	83.9	1.812	1.467	81.0	80	224.100	136.410	60.9
Kraśnik *(M)*				601	79	13.1	1.771	241	13.6	5	522.290	1.330	0.3
Urzędów				583	105	18.0	2.309	313	13.5	79	348.160	55.080	15.8
powiat Krasnostawski [1])	*6*	*6*	*100.0*	*1.896*	*432*	*22.8*	*5.319*	*1.234*	*23.2*	w przybliżeniu 62 %	*1.666.750*	*151.750*	*9*
Krasnystaw				707	112	15.8	2.122	385	18.1		851.620	59.610	7
Gorzków *(M)*				83	81	97.6	218	191	87.6		84.090	29.430	35
Izbica				241	19	7.9	562	32	5.7		255.870	5.120	2
Tarnogóra				250	35	14.0	753	105	14.0		134.040	16.080	12
Turobin				524	161	30.7	1.430	461	32.2		246.570	32.050	13
Żółkiewka				91	24	26.4	234	60	25.6		94.560	9.460	10
powiat Lubartowski .	*6*	*4*	*66.7*	*1.931*	*175*	*9.1*	*5.258*	*436*	*8.3*	*100*	*1.514.820*	*91.750*	*6.1*
Czemierniki *(M)* . .				370	1	0.3	920	2	0.2	100	217 750	1.160	0.5
Firlej.				219	73	33.3	682	223	32.7	100	103.030	32.290	31.3
Kamionka *(M)* . . .				370	31	8.4	1.161	67	5.8	100	207.890	8.540	4.1
Łęczna				253	70	27.7	585	144	24.6	100	289 060	49.760	17.2
powiat Puławski . .	*14*	*7*	*50.0*	*4.047*	*958*	*23.7*	*10.740*	*2.549*	*23.7*	*80*	*4.297.000*	*661.910*	*15.4*
Puławy				619	348	56.2	2.058	1.076	52.3	90	963.710	299.200	31.0
Józefów				301	3	1.0	595	8	1.3	60	176.280	1.250	0.7
Kazimierz				388	74	19.1	967	198	20.5	70	419.970	56.990	13.6
Końskowola *(FKM)* .				335	324	96.7	842	818	97.1	72	365.250	224.360	61.4
Kurów *(M)*				447	1	0.2	1.074	3	0.3	60	232.560	820	0.4
Markuszów *(M)* . . .				234	178	76.1	581	384	66.1	80	138.870	62.650	45.1
Przybysławice . . .				78	30	38.4	299	62	20.7	100	139.020	16.640	12.0
powiat Tomaszowski .	*6*	*5*	*83.3*	*2.077*	*380*	*18.3*	*5.372*	*949*	*17.7*	*46*	*1.782.320*	*119.260*	*6.7*
Tomaszów *(F)* . . .				633	150	23.7	1.877	450	24.0	18	652.850	12.090	1.9
Jarczów				54	53	98.1	115	108	93.9	100	33.410	30.240	90.8
Łaszczów				170	111	65.3	272	157	57.7	61	137.880	45.020	32.7
Komarów *(M)* . . .				385	1	0.3	791	1	0.1	32	245.800	260	0.1
Poturzyn *(F)*				164	65	39.6	591	233	39.4	37	250.850	31.650	12.6
powiat Zamojski . .	*9*	*5*	*55.6*	*2.755*	*80*	*2.9*	*7.627*	*148*	*1.9*	*30*	*3.176.570*	*17.150*	*0.5*
Zamość				653	1	0.2	2.177	1	0.1	100	1.566.820	1 470	0.1
Bodaczów				231	5	2.2	630	6	1.0	2	221.600	10	—
Janowiec				137	1	0.7	416	1	0.2	1	119.340	100	0.1
Krasnobród				244	72	29.5	516	136	26.4	30	137.930	15.550	11.3
Szczebrzeszyn . . .				619	1	0.2	1.616	4	0.2	5	434.250	20	0.01
b. gub. Siedlecka [2]) .	**30**	**13**	**43.3**	**8.197**	**391**	**4.8**	**25.733**	**732**	**2.8**	**81**	**11.554.050**	**147.590**	**1.3**
powiat Siedlecki . .	*3*	*2*	*66.7*	*1.602*	*20*	*1.2*	*5.916*	*39*	*0.7*	*100*	*4.577.280*	*8.290*	*0.2*
Siedlce				1.099	1	0.1	4.572	2	0.04	100	4.207.420	910	0.02
Mordy *(M)*				316	19	6.0	751	37	4.9	100	271.960	7.380	2.7

[1]) Dane dotyczące zniszczonej wartości budowli w miastach pow. Krasnostawskiego (rubr. 11, 13 i 14) zostały ustalone w przybliżeniu przez Wydział Statystyczny Zarządu. Dla m. Tarnogóry przyjęto wszędzie straty odpowiadające zniszczeniu gminy Izbica, w obrębie której to miasto się znajduje.

[2]) Bez powiatów Bialskiego, Konstantynowskiego, Radzyńskiego i Włodawskiego.

GUBERNJA, POWIAT, MIASTO	Liczba miast			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
powiat Garwoliński	*11*	*3*	*27.3*	*2.816*	*232*	*8.2*	*7.039*	*349*	*5.0*	*54*	*2.240.460*	*43.870*	*2.0*
Laskarzew				345	166	48.1	660	260	39.4	51	218.990	37.750	17.2
Maciejowice				261	58	22.2	598	78	13.0	75	182.360	5.240	2.9
Stężyca				363	8	2.2	719	11	1.5	75	125.770	880	0.7
powiat Łukowski	*6*	*4*	*66.7*	*1.719*	*103*	*6.0*	*5.811*	*292*	*5.0*	*80*	*1.878.190*	*52.110*	*2.8*
Łuków *(F)*				611	13	2.1	2.119	40	1.9	73	1.101.220	17.150	1.6
Łysobyki				109	88	80.7	594	248	41.8	82	92.890	29.650	31.9
Serokomla				144	1	0.7	680	3	0.4	100	79.520	230	0.3
Stoczek *(M)*				222	1	0.5	650	1	0.2	100	175.390	5.080	2.9
powiat Sokołowski	*4*	*1*	*25.0*	*635*	*10*	*1.6*	*2.214*	*16*	*0.7*	*100*	*1.449.890*	*22.390*	*1.5*
Sterdyń *(M)*				28	10	35.7	95	16	16.8	100	104.520	22.390	21.4
powiat Węgrowski	*6*	*3*	*50.0*	*1.425*	*26*	*1.8*	*4.753*	*36*	*0.7*	*56*	*1.408.230*	*20.930*	*1.5*
Liw				239	24	10.0	747	32	4.3	100	141.480	4.010	2.8
Czerwonka *(K)*				91	1	1.1	329	1	0.3	50	108.990	16.320	15.0
Sadowno				124	1	0.8	392	3	0.8	100	136.440	600	0.4
b. gub. Łomżyńska	**49**	**31**	**63.2**	**10.635**	**2.261**	**21.3**	**36.617**	**7.502**	**20.5**	**81**	**16.468.110**	**1.926.890**	**11.7**
powiat Łomżyński	*9*	*6*	*66.7*	*2.526*	*524*	*20.7*	*9.184*	*1.498*	*16.3*	*89*	*5.949.110*	*252.160*	*4.2*
Łomża				879	5	0.6	3.915	18	0.5	60	4.473.310	9.420	0.2
Nowogród *(K)*				407	347	85.3	1.239	986	79.6	89	214.570	154.570	7.2
Piątnica *(M)*				82	33	40.2	272	106	39.0	100	45.210	17.900	39.6
Rutki				158	5	3.2	426	10	2.3	100	91.300	2.150	2.4
niadowo				122	120	98.4	337	327	97.0	90	77.170	60.210	78.0
Zambrów *(M)*				416	14	3.4	1.409	51	3.6	90	688.980	7.910	1.1
powiat Kolneński	*3*	*1*	*33.3*	*780*	*94*	*12.1*	*2.459*	*383*	*15.6*	*77*	*949.040*	*132.820*	*14.0*
Jedwabno *(F)*				105	94	89.5	401	383	95.5	77	184.100	132.820	72.1
powiat Makowski	*3*	*2*	*66.7*	*1.003*	*236*	*23.5*	*3.387*	*745*	*22.0*	*94*	*1.148.710*	*198.330*	*17.3*
Maków				409	12	2.9	1.290	35	2.7	90	570.370	23.000	4.0
Rożan *(KM)*				412	224	54.4	1.376	710	51.6	95	396.990	175.330	44.2
powiat Mazowiecki	*7*	*7*	*100.0*	*1.591*	*198*	*12.4*	*5.182*	*710*	*13.7*	*100*	*1.677.960*	*257.480*	*15.3*
Mazowieck *(M)*				308	24	7.8	1.106	80	7.2	100	327.870	11.600	3.5
Ciechanowiec *(F)*				202	92	45.5	677	329	48.6	100	185.050	89.230	48.2
Jabłonka *(M)*				51	47	92.2	122	113	92.6	100	59.270	41.540	70.1
Łapy *(M)*				234	20	8.5	771	87	11.3	100	301.210	35.010	11.6
Sokoły				244	2	0.8	662	4	0.6	100	288.570	200	0.1
Tykocin *(M)*				427	6	1.4	1.341	15	1.1	100	385.490	2.830	0.1
Złotorja *(F)*				125	7	5.6	503	82	16.3	100	130.500	77.070	57.1
powiat Ostrołęcki	*5*	*5*	*100.0*	*847*	*599*	*70.7*	*3.748*	*2.497*	*66.6*	*77*	*1.844.790*	*811.310*	*44.0*
Ostrołęka *(KM)*				378	266	70.4	1.909	1.255	65.7	68	1.196.100	466.690	39.0
Czerwin *(M)*				26	11	42.3	89	31	34.8	70	64.580	6.800	10.5
Goworowo				151	149	98.7	428	426	99.5	90	121.750	109.570	90.0
Goworowo probostwo				234	163	69.6	1.095	749	68.4	100	303.110	215.360	71.1
Myszyniec *(FMK)*				58	10	17.2	227	36	15.9	90	159.250	12.890	8.1
powiat Ostrowski	*9*	*5*	*55.6*	*2.310*	*454*	*19.7*	*7.143*	*1.208*	*16.9*	*100*	*2.436.510*	*197.930*	*8.1*
Andrzejów				216	216	100.0	693	667	96.2	100	127.980	91.620	71.6
Brok				391	62	15.9	950	124	13.1	100	209.210	15.910	7.6
Komorowo				111	17	15.3	367	69	18.8	100	133.210	3.050	2.3
Nur *(M)*				216	12	3.6	605	30	5.0	100	126.840	7.580	6.0
Zaręby Kościelne				150	147	98.0	338	318	94.1	100	135.400	79.770	58.9
powiat Szczuczyński	*13*	*5*	*38.5*	*1.578*	*156*	*9.9*	*5.523*	*461*	*8.3*	*35*	*2.461.990*	*76.860*	*3.1*
Szczuczyn *(MF)*				290	9	3.1	1.329	52	3.9	19	701.540	10.850	1.5
Grajewo *(M)*				391	30	7.7	1.707	127	7.4	36	1.036.410	22.130	0.02
Radziłów *(KF)*				233	78	33.4	595	209	35.1	58	177.880	40.960	23.0
Rajgród				143	30	21.0	526	64	12.2	11	223.280	2.750	1.2
Wąsosz				304	9	3.0	761	9	1.2	4	195.170	170	0.1

GUBERNJA, POWIAT, MIASTO	Liczba miast			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
b. gub. Płocka	**39**	**19**	**48.7**	**4.100**	**391**	**9.5**	**15.665**	**1.509**	**9.6**	**61**	**7.166.780**	**676.100**	**9.4**
powiat Płocki	*7*	*2*	*28.6*	*1.319*	*14*	*1.1*	*5.517*	*64*	*1.2*	*91*	*6.101.520*	*166.200*	*2.7*
Maławieś *(F)*				9	3	33.3	37	35	94.6	99	148.110	147.790	99.8
Wyszogród				257	11	4.3	901	29	3.2	87	336.290	18.410	5.5
powiat Ciechanowski	*5*	*4*	*80.0*	*539*	*6*	*1.1*	*2.339*	*12*	*0.5*	*8*	*1.615.340*	*19.540*	*1.2*
Ciechanów				443	2	0.5	1.743	2	0.1	100	959.120	380	0.04
Glinojeck *(KM)*				49	2	4.1	248	7	2.8	70	174.140	9.720	5.6
Krasiniec *(F)*				1	1	100.0	81	1	1.2	4	226.920	9.080	4.0
Szczurzyn				15	1	6.7	104	2	1.9	100	160.680	360	0.2
powiat Lipnowski	*8*	*2*	*25.0*	*1.139*	*7*	*0.6*	*4.107*	*18*	*0.4*	*88*	*1.795.970*	*4.240*	*0.2*
Lipno				203	5	1.2	1.673	12	0.7	75	950.900	1.720	0.2
Skępe *(M)*				407	2	1.0	618	6	1.0	100	120.140	2.520	2.1
powiat Mławski	*7*	*3*	*42.9*	*1.419*	*34*	*2.4*	*5.651*	*107*	*1.9*	*91*	*3.213.830*	*61.990*	*1.9*
Radzanów				169	4	2.4	514	8	1.6	100	142.410	670	0.5
Strzegowo *(M)*				147	3	2.0	516	9	1.7	100	174.970	3.260	1.9
Wólka				77	27	35.1	377	90	23.9	90	226.310	58.060	25.7
powiat Przasnyski	*3*	*3*	*100.0*	*1.065*	*267*	*25.1*	*3.863*	*1.209*	*31.3*	*65*	*1.359.260*	*327.630*	*24.1*
Przasnysz				473	145	30.7	2.009	792	39.4	69	838.050	233.100	27.8
Chorzele *(M)*				397	50	12.6	1.131	170	15.0	23	334.550	11.420	3.4
Janów				195	72	36.9	723	247	34.2	70	186.660	83.110	44.5
powiat Rypiński	*4*	*1*	*25.0*	*580*	*2*	*0.3*	*2.271*	*29*	*1.3*	*95*	*1.649.420*	*84.110*	*5.1*
Rypin				250	2	0.8	993	29	2.9	95	782.560	84.110	10.7
powiat Sierpecki	*5*	*4*	*80.0*	*1.248*	*61*	*4.9*	*5.174*	*70*	*1.4*	*100*	*1.751.230*	*12.390*	*0.7*
Sierpc				360	1	0.3	1.365	2	0.1	100	691.060	390	0.1
Bieżuń *(M)*				285	50	17.5	1.014	51	5.0	100	253.450	9.780	3.9
Raciąż				268	8	3.0	1.193	14	1.2	100	349.850	2.080	0.6
Włóki				95	2	2.1	425	3	0.7	100	110.610	140	0.1
Ogółem miasta i miasteczka [1]	**704**	**274**	**38.7**	**176.907**	**13.874**	**7.8**	**656.073**	**37.730**	**5.8**	**68**	**835.293.050**	**11.936.780**	**1.4**

[1]) Bez gub. Suwalskiej oraz powiatów Bialskiego, Konstantynowskiego, Radzyńskiego i Włodawskiego gub. Siedleckiej.

GUBERNJA, POWIAT	Liczba miejscowości [1]			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Gub. Warszawska	**9.140**	**1.703**	**18.6**	**147.292**	**15.024**	**10.2**	**568.876**	**50.459**	**8.9**	**77**	**508.322.720**	**10.908.050**	**2.1**
pow. Warszawski	655	125	18.5	23.331	1.483	6.4	110.444	4.448	4.0	63	349.543.210	861.300	0.2
„ Błoński	612	159	26.1	9.894	1.165	11.8	39.431	4 485	11.4	65	19.874.320	1.493.950	7.5
„ Gostyński	645	70	10.9	8.954	243	2.7	29.881	663	2.2	86	8.458.210	126.040	1.5
„ Grójecki	1.158	164	14.2	12.374	1.323	10.7	48.910	4.887	10.0	78	14.953.660	932.670	6.2
„ Kutnowski	592	35	5.9	6.515	98	1.5	25.314	289	1.1	94	12.026.680	91.350	0.8
„ Łowicki	359	143	36.8	12.535	2.099	16.9	41.784	7.189	17.2	56	11.833.040	842.860	7.1
„ Miński Mazow.	679	6	0.9	13.823	14	0.1	52.132	23	0.04	26	16.122.430	6.760	0.1
„ Nieszawski	825	4	0.5	9.139	9	0.1	32.001	18	0.1	84	12.494.810	15.620	0.1
„ Płoński	686	315	45.9	7.613	1.806	23.7	27.184	6.324	23.3	94	8.618.220	1.825.920	21.2
„ Pułtuski	610	207	33.9	10.134	2.353	23.2	38.035	7.971	21.0	100	11.673.620	1.728.560	14.8
„ Radzymiński	746	3	0.4	10.231	39	0.4	38.295	61	0.2	93	9.682.540	28.680	0.3
„ Skierniewicki	328	116	35.4	6.953	1.409	20.2	28.340	5.023	17.8	87	8.026.990	891.280	11.1
„ Sochaczewski	495	327	66.1	7.396	2.924	39.9	23.807	8.873	37.4	72	7.485.730	2.017.160	27.0
„ Włocławski	750	29	38.6	8.400	59	0.7	33.318	205	0.6	87	17.529.260	45.900	0.3
Gub. Kaliska	**5.869**	**63**	**1.1**	**109.504**	**600**	**0.5**	**343.159**	**1.6 4**	**0.5**	**93**	**108.649.830**	**3.195.460**	**2.9**
pow. Kaliski	683	3	0.4	14.126	339	2.4	46.589	913	2.0	95	27.606.460	2.985.180	10.8
„ Kolski	803	14	1.7	11.136	77	0.7	40.881	178	0.4	64	11.230.280	67.460	0.6
„ Koniński	564	1	0.2	10.461	18	0.2	33.554	49	0.2	96	9.385.230	15.280	0.2
„ Łęczycki	786	6	0.7	11.252	56	0.5	36.025	156	0.4	88	13.283.240	32.150	0.2
„ Sieradzki	1.002	18	1.8	17.173	80	0.5	52.733	197	0.4	86	15.372.820	42.390	0.3
„ Turecki	741	9	1.4	12.084	11	0.1	40.328	28	0.1	100	8.611.240	11.110	0.1
„ Wieluński	742	12	1.6	23.248	19	0.1	61.609	103	0.2	94	14.344.370	41.890	0.3
Gub. Piotrkowska	**4.74[illegible]**	**695**	**14.7**	**140.904**	**6.917**	**4.9**	**468.965**	**19.063**	**4.1**	**82**	**334.556.900**	**4.103.370**	**1.2**
pow. Piotrkowski	907	52	5.7	19.820	263	1.2	62.464	808	1.3	37	20.826.250	49.670	0.2
„ Będziński	388	15	3.9	23.601	159	0.7	72.151	342	0.5	88	56.849.710	69.620	0.1
„ Brzeziński	603	145	24.0	11.714	879	7.5	40.192	2.457	6.3	83	17.220.290	598.200	3.5
„ Częstochowski	443	41	9.3	22.086	690	3.0	60.537	1.651	2.6	54	33.343.480	142.590	0.4
„ Łaski	623	73	11.7	15.122	449	3 0	50.634	1.301	2.6	92	19.104.140	320.660	1.7
„ Łódzki	386	110	28.5	19.498	973	5.0	94.641	2.832	3.0	88	164.771.230	1.013.060	0.6
„ Radomskowski	838	36	4.3	19.607	294	1.5	57.164	820	1.4	88	14.243.970	162.970	1.1
„ Rawski	552	223	40.4	9.456	3.210	33.9	31.182	8.852	28.4	82	8.197.830	1.746.600	21.3
Gub. Kielecka	**3.779**	**541**	**14.3**	**112.106**	**4.695**	**4.2**	**298.728**	**9.866**	**3.3**	**66**	**72.907.530**	**1.734.910**	**2.4**
pow. Kielecki	458	72	15.7	20.369	850	4.2	53.019	2.208	4.2	67	14.728.990	262.800	1.8
„ Jędrzejowski	549	60	10.9	12.044	361	3.0	38.132	841	2.2	92	7.894.580	163.720	2.1
„ Miechowski	867	113	13.0	16.563	296	1.8	44.707	637	1.4	63	12.088.300	204.650	1.7
„ Olkuski	329	86	26.1	17.269	959	5.5	48.912	2.020	4.1	36	10.470.420	158.470	1.5
„ Pińczowski	540	164	30.4	14.819	2.067	13.9	36.783	3.847	10.5	74	10.231.650	910.700	8.9
„ Stopnicki	594	30	3.4	19.825	100	0.5	45.244	161	0.4	76	10.626.870	27.240	0.3
„ Włoszczowski	442	16	3.6	11.217	62	0.6	31.931	152	0.5	35	6.866.720	7.330	0.1
Gub. Radomska	**4.924**	**982**	**19.9**	**123.529**	**16.468**	**13.3**	**354.107**	**44.412**	**12.5**	**82**	**76.697.700**	**5.709.620**	**7.4**
pow. Radomski	892	191	21.4	20.780	2.838	13.6	62.638	8.081	12.9	97	19.250.990	1.449.980	7.5
„ Iłżecki	584	194	33.2	18.926	4.952	26.1	56.117	14.435	25.7	79	9.230.290	1.622.280	17.5
„ Konecki	625	29	4.6	18.658	725	3.9	46.542	1.833	3.9	86	8.484.430	185.800	2.2
„ Kozienicki	667	200	29.6	16.159	3.079	19.1	48.158	8.069	16.8	66	9.164.520	823.320	9.0
„ Opatowski	759	106	14.0	18.097	979	5.4	57.184	2.881	5.0	85	13.439.470	569.160	4.2
„ Opoczyński	737	190	25.8	17.723	3.153	17.8	46.414	7.175	15.5	86	8.071.850	786.480	9.7
„ Sandomierski	660	72	10.9	13.186	742	5.6	37.054	1.938	5.2	67	9.056.150	272.600	3.0
Gub. Lubelska	**4.813**	**1.816**	**37.7**	**172.658**	**35.416**	**20.5**	**555.671**	**111.277**	**20.0**	**75**	**123.410.820**	**14.937.030**	**12.1**
pow. Lubelski	941	303	32.1	18.716	3.447	18.4	61.222	9.945	16.2	56	30.746.190	1.329.390	4.3
„ Biłgorajski	218	67	30.7	15.834	2.486	15.7	48.545	7.120	14.7	68	6.281.100	600.450	9.6
„ Chełmski	639	463	72.5	20.786	8.726	42.0	65.808	26.885	40.9	89	13.956.560	4.101.100	29.4
„ Hrubieszowski	458	214	46.7	16 078	4.885	30.4	51.906	15.310	29.5	76	11.498.280	2.031.020	17.7
„ Janowski	457	61	13.3	17.917	1.509	8.4	61.057	5.380	8.8	65	8.913.460	497.410	5.6
„ Krasnostawski	418	191	45.7	16.575	2.748	16.6	52.292	9.227	17.6	69	10.300.940	1.262.550	12.3
„ Lubartowski	388	159	41.0	12.944	2.909	22.5	45.559	9.594	21.1	100	8.012.600	1.462.250	18.2
„ Puławski	507	133	26.2	20.298	3.290	16.2	60.699	9.683	16.0	90	13.720.520	1.851.700	13.5
„ Tomaszowski	401	118	29.4	15.465	3.139	20.3	49.969	10.604	21.2	67	8.852.500	1.091.680	12.3
„ Zamojski	386	107	27.7	18,045	2.277	12.6	58.614	7.529	12.8	66	11.128.670	709.480	6.4

[1]) Liczby miejscowości są wszędzie większe od rzeczywistych, gdyż dwory liczono jako odrębne miejscowości, nawet wówczas, gdy znajdują się w obrębie wsi.

GUBERNJA, POWIAT	Liczba miejscow.			Liczba nieruch.			Liczba budowli			Przeciętny % zniszczenia 1 budowli	Wartość budowli		
	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%	ogólna	zniszczon.	%		ogólna	zniszczona	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Gub. Siedlecka [1]	**2.583**	**280**	**10.8**	**63.313**	**3.085**	**4.9**	**216.942**	**9.446**	**4.4**	**74**	**45.415 110**	**1.555.750**	**3.4**
pow. Siedlecki	355	34	9.6	10.773	207	1.9	38.974	646	1.7	73	10.253.230	97.240	1.0
„ Garwoliński	810	81	10.0	17.258	815	4.7	54.815	2.144	3.9	66	11.086.580	293.480	2.7
„ Łukowski	634	93	14.7	15.495	1.242	8.0	52.914	4.353	8.2	74	9.562.530	745.500	7.8
„ Sokołowski	359	42	11.7	9.515	933	5.6	33 967	1 584	4.7	84	7.128.360	280.660	3.9
„ Węgrowski	425	30	7.1	10.272	288	2.8	36.272	719	2.0	78	7.384.410	138 870	1.9
Gub. Łomżyńska	**2.781**	**1.151**	**41.4**	**70.365**	**18.178**	**25.8**	**244.330**	**61.126**	**25.0**	**88**	**51.761.340**	**9.657.700**	**18.7**
pow. Łomżyński	457	274	60.0	11.748	3.665	31.2	41.595	11.741	28.2	96	11.529.710	1.881.820	16.3
„ Kolneński	322	185	57.5	10.469	3.204	30.6	37.726	12.942	34.3	86	6.356 870	1.658.900	26.1
„ Makowski	376	91	24.2	7.495	986	13.2	25.925	3.380	13.0	95	5.407.970	601.150	11.1
„ Mazowiecki	461	145	31.5	10 193	1.668	16.4	36.372	5.728	15.7	99	6.424.730	951.180	14.8
„ Ostrołęcki	318	238	68.6	11.332	4.913	43.4	39.338	15 757	40.1	82	7.792.680	2.619.000	33.6
„ Ostrowski	513	148	28.8	12.171	2.318	19.0	38.438	6.816	17.7	100	7.534.880	1.185.670	15.7
„ Szczuczyński	334	70	21,0	6.957	1.424	20.5	24.936	4.762	19.1	69	6.714.500	759.980	11.3
Gub. Płocka	**4.396**	**877**	**20.0**	**55.232**	**4.827**	**8.7**	**195.484**	**18.636**	**9.0**	**72**	**66.784.600**	**4.370.720**	**6.5**
pow. Płocki	702	169	24.1	8 036	941	11.7	28.436	3.055	10.7	91	14.101.390	1 148.710	8.1
„ Ciechanowski	614	201	32.7	6.334	707	11.2	23.787	3.236	13.6	52	8.500.570	1.020.260	12.0
„ Lipnowski	822	29	3.5	10.047	52	0.5	32.403	175	0.5	64	11.254.390	43.420	0.4
„ Mławski	612	91	14.9	8 832	420	4.8	32.714	1.335	4.1	94	10.673.920	351.930	3.3
„ Przasnyski	409	301	74.3	7.935	2.347	29.6	28.379	9.809	31.2	74	6.045.120	1.493.280	24.7
„ Rypiński	742	34	4.6	7.585	62	0.8	25.533	192	0.8	82	9.339.130	125.520	1.3
„ Sierpecki	495	52	10.5	6.463	298	4.6	24.232	834	3 4	88	6.870.080	187.600	2.7
Ogółem b. Kr. Kongr. [2].	**43.025**	**8.108**	**18.8**	**994.903**	**105.210**	**10.6**	**3.246.262**	**325.909**	**10.0**	**78**	**1.388.506.550**	**56.172.610**	**4.04**

[1]) Bez powiatów Bialskiego, Konstantynowskiego, Radzyńskiego i Włodawskiego.

[2]) Bez gub. Suwalskiej oraz powiatów Bialskiego, Konstantynowskiego, Radzyńskiego i Włodawskiego gub. Siedleckiej.

2. Spis miejscowości, w których jest 50% lub więcej uszkodzonych budowli.

a) WSIE.

Gub. Warszawska.

Pow. Warszawski: *gm. Brudno:* Czarna Struga *F* (5).—*gm. Cząstków:* Adamówek, Augustówka, Borki *M*, Cybulice Duże, Cybulice Małe (95), Cząstków Niemiecki, Cząstków Polski, Czeczotki (95), Czosnów A., Czosnów B. *M*, Dębina Folwarczna, Dobrzyń, Janów, Jesionka, Kaliszki, Łomna *K*, Łomna Kościelna, Łosia Wólka, Majdany *M*, Małocice, Mikołajówka, Palmiry (95), Wólka Czosnowska.—*gm. Falenty:* Dawidy Karczunek (60), Laszczki (60), Łazy *F* (55), Słomin (50), Wilcza Góra, Wypędy (60).—*gm. Góra:* Góra (70), Janówek I *M* (80), Janówek II, Kałuszyn *M* (25), Krubin (80), Olszewnica Nowa, Olszewnica Stara, Skierdy *M*, Skrzeszew (80), Suchocin, Trzciany.—*gm. Jabłonna:* Kępa Tarchomińska, Rajszew (60). — *gm. Młociny:* Bielany (95). — *gm. Nowa Iwiczna:* Chylice *M* (10), Janczewice (70), Józefosław *F* (40), Juljanów (65), Lesznowola *M* (20), Mysiadło (65), Staro-Iwiczna *K* (7).—*gm. Ożarów:* Topolin (50). — *gm. Pruszków:* Karolin *F* (35), Pęcice *M* (45), Raków (50), Szczęśliwice *F* (1), Żbików *K* (5).—*gm. Wilanów:* Służewiec *F* (20), Wilanów Kościelny.

Pow. Błoński: *gm. Grodzisk:* Adamów, Chlewnia *F* (11), Chrzanów Mały *F* (94), Henryków *F* (85), Kady (79), Kierz Lipki, Kłudno (60), Michałów, Natolin *F* (87), Przeszkoda, Tłuste, Władysławów *F* (96).—*gm. Guzów:* Babskie Budy, Irena *M* (40), Nowa Wieś (77).—*gm. Helenów:* Granica (58), Grudów Włośc., Halberów *F* (86), Katowice *M*.—*gm. Młochów:* Książenice *M*, Nowa Wieś *M*, Owczarnia (91), Polesie (50), Rozalin *M*, Rusiec *M* (65), Siestrzeń (81), Stara Wieś (89), Terenia T-wo, Walendów (73), Władysławów (91).—*gm. Pass:* Bieniewice, Bramki (81), Bramki Dolne, Bramki Ludne, Bramki Nowe (63), Cyganka, Dębówka, Faszczyce Nowe, Faszczyce Stare, Gowartowa Wola, Górna Wieś, Izdebno Zdżary *M* (50), Karolina (58), Łuszczewek, Łuszczewek Nowy, Łuszczewek Stary, Nowa Górna, Nowa Wieś T-wo (70), Odrzywół (86), Pachciarka, Piorunów, Radonice, Rochaliki, Wawrzyszew *M*, Żaby *M*. *gm. Radzików:* Czarnów T-wo, Grondki T-wo, Janów T-wo, Plewniak, Plewniak T-wo, Podrochale T-wo, Rokitno *K* (8), Szadkówek, Walentów (87), Wilków, Wilków T-wo. — *gm. Skuły:* Jastrzębnik kol., Jastrzębnik T-wo, Ojrzanów, Ojrzanów T-wo (60), Ojrzanów ucząst. (55), Zaręby *M* (90), Żelechów (78).

Pow. Gostyński: *gm. Kiernozia:* Brodne Józefów *M* (40). — *gm. Rataje:* Górki *M* (30), Konstancja *M* (10). — *gm. Szczawin Kościelny:* Helenów II (50), Reszki Bronisławów (90).

Pow. Grójecki: *gm. Bielsk:* Łęczeszyce (50), Sadków Szlachecki (50), Sadków Szlachecki kol. (80), Wola Łęczeszycka (98). *gm. Czersk:* Bogdaniec (60), Czaplin *M*, Lininek, Ludwików (50), Podosowa, Wincentów. — *gm. Jazgarzew:* Bobrowiec (75), Borówka (71), Głosków, Gołków (52), Jazgarzew (50), Jesówka, Władysławów (80).—*gm. Kąty:* Czachówek *M* (10), Czaplinek *M* (76), Czarny Las, Dobiesz *M* (66), Władkowice (60), Wola Sobikowska (99), Zalesie Czapnikowskie, Zalesie Czarnolaskie.—*gm. Kobylin:* Dobryszów. — *gm. Komorniki:* Bystrzanów, Huta Jeżewska, Juljanów, Many, Natalin, Popielarze, Suchostruga, Tarnówka, Werdun, Wólka Jeżewska.—*gm. Konary:* Ostrówek, Półko.— *gm. Konie:* Aleksandrów, Daszówka, Grabie, Grabie Celinowo, Grabie Dąbrówka, Grabie Salamonówka, Grabie Topibaba, Grabie Zakrzew, Gucin, Jeziorska Nowina, Józefów, Kabasówka, Karolew *K*, Karolewska Wola, Konie, Kornelówka, Marjanka, Osieczek, Petrykozy *M* (10), Petrykowskie Budki, Pniewy, Przykory, Rosołów, Wólka Załęska, Załęże Duże, Załęże Małe, Załęże Nowe, Zielonka.—*gm. Lipie:* Cesinów, Cesinów Głudna, Daszewice (52), Dąbrówka Stara, Głudna, Goljany, Konstantynów, Konstantynówka, Lipie *K*, Lipie Las, Romanówka (88), Sakówka (99), Wola Pogroszewska.—*gm. Nowa Wieś:* Gąski *M* (5), Miedzechów *M* (0,5).—*gm. Rykały:* Dylew *M*, Mała Wieś, Milinów, Rykały, Sielce. — *gm. Wągrodno:* Antonin (50), Gościeńczyce *M* (10), Krupia Wólka *M* (18), Ludwików *M* (15), Ustanów (72), Wągrodno *M* (0,5).

Pow. Kutnowski: *gm. Mikstal:* Świeciny *M* (7).—*gm. Plecka Dąbrowa:* Poświętna.—*gm. Rdutów:* Kocewia *M* (6).

UWAGA: Uwzględnione zostały w tym spisie jedynie te wsie, w których liczba zniszczonych budowli wynosiła 50% lub więcej. O ile jednak na wsi jest zniszczona fabryka, młyn lub kościół, to została ona podaną bez względu na procent zniszczonych budowli. Procent ten podany jest bezpośrednio po nazwie wsi w nawiasie, o ile go brak, to wieś zniszczona w 100%. K oznacza zniszczony kościół, M młyn, F fabrykę.

n) WSIE.

Gub. Warszawska.

Pow. Łowicki: *gm. Bąków:* Niedźwiada *M* (49). — *gm. Bielawy:* Gaj *M* (78), Rulice (91), Wojewodza (81). — *gm. Bolimów:* Bolimowska Wieś (70), Budy, Bartniki (72), Grabie (65), Humin, Kąty (60), Wola Szydłowiecka *M*. — *gm. Dąbkowice:* Chruślin (66), Mystkowice (65). — *gm. Jeziorko:* Błędów (54), Cieplinek, Czaplinek (60), Duplice Duże *M* (60), Goleńsko (63), Karnków (56), Lipnice *M* (20), Mastki *M* (11), Osiek *M* (28), Różyce *M* (21), Sierzniki *M* (72), Skowroda *M* (16), Wicie *M* (50). — *gm. Kompina:* Bednary Polskie (69), Gągolin Północny *M* (43), Kęszyce (90), Korabka, Małszyce (65), Sromów *M* (2), Sierzchów (63), Ziombki. — *gm. Lubianków:* Aleksowo *M* (15), Helenów, Niewiarowo, Sopel *M* (58). — *gm. Nieborów:* Karolew *M* (5), Piaski (76).

Pow. Miński-Mazowiecki: *gm. Kuflew:* Kałuszyn *M* (0,2). — *gm. Otwock:* Kępa Gliniecka *M* (11).

Pow. Nieszawski: *gm. Lubanie:* Leokadjewo *M*.

Pow. Płoński: *gm. Błędówko:* Andzin *M* (23), Błędowo, Błogosławieństwo *M* (17), Borkowo (97), Brzezinki, Cieksyn *K M* (50), Dobra Wola (89), Falbogi Borowe, Falbogi Wielkie, Jeziorna, Koryciska (60), Nowa Wola Błędowska (50), Nowiny (88), Pomocnia (81), Sniadowo (77), Sniadówko (70), Smoły *M* (98), Trojany, Wilamy *M* (80), Wojszczyce, Wola Błędowska *M* (84), Wólka Błędowska (66), Zaręby Wielkie (92), Ziemia na Błędowie. — *gm. Modzele:* Gawłowo (92), Łuszczewo *M*, Ruszkówek (60), Winniki. — *gm. Naruszewo:* Cholewy, Chrościn (72), Cumino *M*, Cumino B, Gumino *K M*, Kutaszewo, Nacpolsk *M* (21), Niwa, Skarsin (79), Sosenkowo *M*. Wronino Niwa, Wronino Przymkowo, Wronino Stachowo (53), Zastawy, Żukowo Poświętne. — *gm. Pomiechowo:* Czarnowo *M*, Falbogi Borowe (73), Kikoły (60), Wola Grabowa (86), Wójtostwo (54). — *gm. Sarbiewo:* Dłużniewo *M* (13), Jarocin (63), Korzybie Czerwonki (84), Słoszewo *M*, Sokolniki *M* (8), Szymaki (61), Rzewin *M* (6). — *gm. Sarnowo:* Gumowo (77), Korytowo *M* (6), Kucice *M* (51), Kucice Probostwo (70), Sadkowo Chrzypty (60), Sarnowo Grody *M* (75), Sarnowo Góry. — *gm. Sielec:* Boguszyn (70), Boguszyn kol. (85), Ciechanówek (55), Garwolewo *M* (50), Janikowo (63), Kępa Kotuńska, Komsin (65), Osiek kolonja (87), Radzikowo (55), Raszewo *M* (13), Stanisławowo (55). — *gm. Sochocin:* T-wo Antoniewo Gburzyńskiego, Baraki Wołyńskie, Budy Ciemniewskie (57), Ćwiklin (60), Gutarzewo *M*, Kontrewers Górny, Podsmardzewo, Smardzewo *K* (75), Wierzbowiec (70), Wierzbowiec Koliszewo G. *gm. Strożęcin:* Dobrska *M* (16), Dramin *M* (65), Drozdowo (90), Gralewo *K*, Kaczorowy (87), Kaczorówko (80), Kiełbowo *M* (18), Kozolin *M* (90), Milęcin, Niemirowo, Parchale (50), Pęsy Małe, Strożęcin (58), Szapsk *M* (25), Zaborowo (70). — *gm. Szumlin:* Józefowo (50), Ludwikowo (60), Pniewo (85), Popielżyn Zawady (50), Popielżyn Zawady lit. „B", Wrona *M K* (78), Wrona „A", Wrona „B", Wrona „C" (60), Wrona „E" (90), Wrona „G" (90), Wrona „H", Wrona Proboszczowice (85). — *gm. Wójty Zamoście:* Arcelin (95), T-wo Babuchy, Ilino *M* (12), Kluczewo, Rakowo, Siekluki, Szeromin *M*, Szerominek, Wilamowice (98), Wójty Zamoście *M* (9). — *gm. Wychodź:* Chociszewo (80), Gaworowo (82), Gołowin (99), Januszewo (92), Karnkowo (80), Kębłowice (65), Mazurkowo (70), Miączyn *M* (8), Miączynek *M* (10), Pieścidła (60), Strzembowo (70), Wólka Przybojewska, Wygoda Smoszewska (52). — *gm. Załuski:* Dłutówko, Głodowo, Henrysinek, Kamienica Czarnowo (50), Kamienica Kozaki *M*, Kamienica Mała, Kamienica Probostwo, Kamienica Wielka *K* (92), Kamienica Wygoda (83), Karolinowo *M*, Michałówko *M*, Naborowo *M*, Niepiekła (60), Olszyny *M* (90), Przyborowice Dolne, Przyborowice Górne *M* (21), Przyborowice Zarzeczne, Słotwiny *M* (5), Smulska, Sokal, Stróżewo, Szczytno *M* (20), Tomaszówka, Wojny *M*, Wólka Smoszewska, Wymyślin.

Pow. Pułtuski: *gm. Gołębie:* Gołębie (60), Kątne Cygany *M* (15), Kątne Wietrzyki (80), Kosiorowo *M*, Ostrzeniewo (70), Słustowo, Wochny Świerszcze (50), Zawisty. — *gm. Gzowo:* Budy Obrębskie (75), Karniewek (90), Łajek *M*, Pobyłkowo Małe (60), Powielin *M* (35), Świeszewo (65), Trzepowo (95). — *gm. Kleszewo:* Boby *M* (80), Chmielewo (65), Głodowo (75), Gnojno (90), Jeżewo (80), Kleszewo Nowe (80), Lipniki Nowe, Olszak Stary *M* (95), Przemiarowo (90). — *gm. Kozłowo:* Gzy (50), Kąsy Burki, Kąsy Panki, Kąsy Wypychy, Kozłówko (65), Łady Krajęczyno (70), Ołdaki (80), Porzowo, Przewodowo Poduch. (50), Sulnikowo (80), Tąsewy (85), Wójty Trojany (50), Zalesie Grzymały, Żeromin (70). — *gm. Obryte:* Ciołkowo (65), Ciołkowo Poduch. (65), Gołystok (80), Gostkowo (75), Grudek *M* (55), Józefowo (50), Kalinowo (90), Lubiel (50), Nury *K* (35), Obryte *K M* (20), Osiny *M* (75), Popławy *F* (15), Rozdziały (50), Rozdziały Nowe (55), Sokołowo (90), Tocznabiel (90), Ulaski (80), Wincentowo (70), Wola Polewna (50), Wólka Lubielska (50), Zakrzewo, Zambski Ciołkowo (80), Zambski Nowe (50), Zambski Stare (75). — *gm. Nasielsk:* Błędostowo (60), Budy Studzian, Cegielnia Psucin *M*, Chlebiotki (65), Dębinki, Lelewo *M*, Miękoszyn, Mogowo (70), Morgi (75), Pieścirogi *M* (5), Psucin *M* (70), Ruszkowo *M* (30), Toruń, Wólka Góra, Zaborze (50). — *gm. Winnica:* Bielany (95), Budy Bielańskie, Bulkowo, Poniaty Wielkie *M*, Skórznice (95), *gm. Wyszków:* Dąbrowa *M* (60), Komarowo (80), Rząśnik *M* (95), Wólka Przekora (70). — *gm Zatory:* Drwały, Holendry (80), Kępa Zatorska, Kopaniec, Lemany *M*, Lutobrok (80), Łacha *M* (5), Pniewo (70), Wólka Zatorska *M* (10), Zatory *K* (80). — *gm. Zegrze:* Bolesławowo (85), Kucharzewo (60), Nuna (60), Stanisławowo (60), Święcienica (55), Wola Smolana (65), Zabłocie (80), Zalesie Borowe (50).

Pow. Radzymiński: *gm. Strachówka:* Pniewnik *K* (1).

Pow. Skierniewicki: *gm. Dębowa Góra:* kol. Rowiska *M* (30). — *gm. Doleck:* Adamów (80), Budy Trzcińskie *M* (55), Chełmce Dworskie (55), Dębniak (85), Doleck, Doleck Nowy, Dukaczew (60), Esterka (70), Gaczna *M*, Jeruzal (65), Kamion *M*, Karolinów Nowy *M*, Karolinów Stary, Kawęczyn z Karczmą (55), Klin, Lisno, Marjanków, Nowy Dwór, Orłów, Podstrobów (75), Potoki, Psary, Psary Dzwonkowskie, Ryksów, Sewerynów, Stara Rawa (90), Stefanówka, Suliszew *M*, Trzcianna, Trzcianna B (50), Witoldówka, Wycieśniak. — *gm. Głuchów:* Celigów, Grochal *M*, Prusy (90), Witoldów, Wysokienice *K M* (80), Złota *M*. — *gm. Korabiewice:* Biernik (75), Biernik Towarz. (70), Staropol (75), Wólka Korabiewicka *M* (40), Wygoda (50), Wincentów. — *gm. Skierniewka:* Budy Grabskie *M*, Grabina (95), Ruda, Samice *M*. — *gm. Słupia:* Gawroniec, Krosnowa *M* (93), Marjanów (50), Modła (60), Pokora, Zacywilki.

Pow. Sochaczewski: *gm. Chodaków:* Aleksandrów, Altanka, Andrzejów Duranowski (90), Barówka (77), Bibiampol (63), Cesin (70), Chodaków, Chodakówek, Dmochówka, Duranów (65), Gawłów, Grzyb (54), Janówek (61), Juljanów (75), Kistki, Klucznia Pawłowska, Konary, Lubiejew, Mokas (61), Nowa Wieś, Orły, Ostrzeszewo *F*, Romanówka, Rzączyce *M* (40), Sochaczew *M* (85), Towiany, Trojanów Las, Władysławów, Wrzosy Małe, Zaboklik *M* (44), Zarzecze, Żelazowa Wola *M* (40), Zosin (60), Zwierzyniec, Żukówka, Żuków Helenka (74). — *gm. Iłów:* Aleksandrów (54), Bargowe (60), Gilówka Górna (94), Kaptury (58), Kępa Januszewska, Krzyżyk Chruśliński, Norty *M* (70),

a) W S I E.

Gub. Warszawska.

Olszyny (54), Paulinki *M* (50), Polesie *M* (46), Przecze (71), Przemysłów (89), Wołyńskie (60), Wszeliwy (95).— *gm. Kampinos:* Cisowe, Grabina (58), Korfowizna, Narty (88), Wiejca Kucharszczyzna. — *gm. Kozłów Biskupi:* Antoniew *M*, Białynin (56), Boryszówek, Borzymówka, Dachowa, Dębówka *M* (24), Dębsk, Dębsk-Kasa (72), Dominiówka, Emilew, Glinki, Gradów, Gradówek, Jeżówka *M*, Juljanów, Klimczakowo Kol., Kozłów Biskupi *K*, Kozłów Szlachecki (86), Kurdwanów *M* (96), Kuznocin, Kuznocinek, Leonów, Mizerka, Niezgoda, Orłów, Rozlazłów Królewski, Sucha *M*, Zakrzew, Żylin.—*gm. Łazy:* Bieliny (87), Brochów *K M*, Famułki Brochowskie (52), Grabnik, Helenówek (83), Janów (90), Janówek (81), Kwiatkówek *M* (3), Łęg, Moskiewski Grunt (85), Paski *M* (8), Plecewice, Wólka Smolana (82).—*gm. Młodzieszyn:* Altanka *M* (60), Babiec (60), Bocieńce (64), Kamion *K M*, Kornata (50), Łaźnia, Marysin (90), Mistrzewice *K M*, Młodzieszyn *M* (2), Młodzieszynek (72), Stare Budy *M* (25), Witkowice *M*.—*gm. Rybno:* Bronisławy (57), Ćmiszew (79), Helenów (76), Henryków (74), Kamieńszczyzna (64), Karolina (55), Karolków Rybnowski (64), Karolków Szwarocki *M* (83), Ląd (93), Ostrowce (67), Wesoła (92), Wężyki Nowe (73), Wężyki Zacisze (67), Wieniec *M* (26), Złota, Zygmuntów (80). — *gm. Szymanów:* Drzewicz Stary *M* (3), Granica, Moszna *M* (6), Seroki *M* (2), Strugi, Topołowa Nowa *M* (6). — *gm. Tułowice:* Famułki Królewskie *M* (56), Gorzewnica (71), Górki (53), Hilarów, Kaptury (80), Krobiczew *M* (52), Łasice (95), Myszory *M* (90), Nowa-Wieś—Śladów (88), Nowiny (92), Piaseczno (75), Piaski Duchowne, Piaski Królewskie *M*, Przecławice *M* (95), Secyminek *M* (20), Secymin Niemiecki (54), Śladów *M* (48), Wilcze Śladowskie (67); Wilcze Tułowskie.

Pow. Włocławski: *gm. Baruchowo:* Patrowo *M* (10).—*gm. Likutkowo:* Wola Stara (50).

Gub. Kaliska.

Pow. Kolski: *gm. Czołowo:* Ruchenna *M* (33).—*gm. Drzewce:* Drzewce Nowiny *M* (13).
Pow. Łęczycki: *gm. Leśmierz:* Dzierzbyłów (60).—*gm. Rogóźno:* Wola Rogozińska (50).—*gm. Topola:* Siedlec *K* (20).
Pow. Sieradzki: *gm. Szadek:* Cesarska Łaska, Górna Wola (50), kol. Rzepiszew *M* (30).
Pow. Turecki: *gm. Skotniki:* Stanisławów *M* (12).—*gm. Pęcherzów:* Chlebów *M* (0.4).
Pow. Wieluński: *gm. Skomlin:* Ożarów *M* (1).—*gm. Skrzynki:* Podgrabów *M* (78).—*gm. Starzenice:* Wideradz Górny *M* (2).

Gub. Piotrkowska.

Pow. Piotrkowski: *gm. Bełchatówek:* Zdzieszulice (66). — *gm. Bogusławice:* Moszczenica Poduchowna (68). — *gm. Grabica:* Ostrów (58) —*gm. Kleszczów:* Łuszczanowice *M*. — *gm. Łękawa:* Wólka Łękawska (63).—*gm. Uszczyn:* Starostwo *F* (8).

Pow. Będziński: *gm. Kromołów:* Blanowice *F* (6), Pomrożyca (95). — *gm. Włodowice:* Dynandy, Kotowice (79), Pohulanka *F* (6).

Pow. Brzeziński: *gm. Biała:* Gozdówek. — *gm. Będków:* Będkówek *M*, Drzazgowa Wola *M*, Grobla. — *gm. Bratoszewice:* Bratoszewice *F* (20), Kamień (51), Kalinów Stary (81), Kamień Mniszeski (50), Nowe Główno *F* (45). — *gm. Dmosin:* Huta Józefów *F* (40), Zarębów (99). — *gm. Dobra:* Borchówka Dworska (50), Dobra Kełmina, Dobieszków *M* (6), Dąbrówka (85), Imielnik *M* (4), Kalonka (88), Kopańka, (64), Moskule Stare (85).—*gm. Gałkówek:* Bedoń (96), Gałków *M* (25), Hulanka, Zielona Góra (58),—*gm. Lipiny:* Anielin, Lipiny *M* (1), Poperka *M*, Teolin (93).—*gm Łaziska:* Sangroć *M*, Zawada *M* (20). — *gm. Mroga Dolna:* Kołacinek (80).—*gm. Niesułków:* Gosudarew Dar, Lipka (99), Nowo-Stawy *M* (98), Nowe — Skoszewy (55), Niesułków (99), Rosja (60), Skoszewy *K* (60) Sierznia (84), Zalęże (56)

Pow. Częstochowski: *gm. Grabówka:* Antoniów, Wierzchowisko (81). — *gm. Rędziny:* Wola Hankowska (62) —*gm. Wancerzów:* Cegielnia (62), Raisko (56), Wacławów (83), Zawada (55). — *gm. Potok Złoty:* Czepurka (73), Lusławice, Siedlec, Śmiertny Dąb, Zagórze (71), Żóraw (82).

Pow. Łaski: *gm. Lutomiersk:* kol. Bechcice *M* (65), Prusinowiczki (65) —*gm Widzew:* Pliszka *M* (25), Władysławów (60).—*gm. Wola Wężykowa:* Zamość.—*gm. Wymysłów:* Kossobudy *M*.—*gm. Zelów:* Pożdżenice *M* (5).

Pow. Łódzki: *gm. Brójce:* Bukowiec *F* — *M* (53) — *gm. Czarnocin:* Czarnocin *M* (1), Dalków *M* (6), Karpin *M* (20), Kozica *M*, Kurowice Kościelne *K* (4). — *gm. Nakielnica:* Antoniew (50), Huta Aniołów (72), Piaskowice *F* (19), Sokołów *M* (27).— *gm. Nowosolna:* Antoniew Sikawa *F* — *M* (16), Mileszki *M* (7), Nery *M* (2), Nowosolna *M* (28), Sąsieczno *M* (39), Wiączyn Górny *M* (29), Wiączyn Dolny (90), Wiączyn Nowy (78).—*gm. Radogoszcz:* Borowiec, Pabijanka *M* (33), Radogoszcz *F* (3), Różki (51).—*gm. Rąbień:* Romanów *F* (8). — *gm Rszew:* Niesięcin (80), Rszew, Żabiczki.

Pow Radomskowski: *gm Brudzice:* Wola Blakowa *M*. — *gm. Brzeźnica:* Broniszew (60), Dworszowice Kościelne *F* (20). — *gm. Radomsk:* Młodrowy (50).—*gm. Radziechowice:* Radziechowice, Stobiecko—Szlacheckie.

Pow. Rawski: *gm. Boguszyce:* Boguszyce Walew *M* (15), Gorlów, Księża Wola *M* (20), Soszyce (75), Zielonka, Zawady. — *gm. Góra:* Bieliny, kol. Bieliny *M*, Domaniewice, Gostomja *M* (25), Jankowice, Jeziorzec, Łęgonice *M* (55), Roszkowa Wola *M*, Sacin *M* (5), Wał, Witoldów (50) — *gm. Gortatowice:* Bartoszówka (50), Brzozówka, Goremykino (50), Gortatowice, Grabice, kol. Grabice, Gustawów, Kanice (50), Kuczyzna, Maławieś, Mroczkowice *M*, Parolice, Rutka, kol. Rutka, Sanborz, Sienchowy *M K* (70), Sołdacka Słoboda, Stolniki, Strzałki, Wisówka, Wola Kanicka, Wylezinek, Zalesie *M*, Żdżary *M K* (90). — *gm. Lubochnia:* Poświętne (75), Zakościele (60). — *gm. Maryanów:* Tryszerka (85), Gośliny małe *M* (10), Juljanów Raduczki, Podborna *M*, Raducz — *gm. Regnów:* Aleksandrówka (98), Annosław *M* (3), Bogusławki duże, Bogusławki małe, Byszewice, Cielądz *K*, Głuchówek, Gułki, Kaźmierzów (75), Komorów, kol. Komorów, Kółko mniejsze, Leopoldów (95), Łaszczyn (80), Niemgłowy, Ossowice *M*, Podskarbice Królewskie *M* (80), Podskarbice Szlacheckie (90), kol. Podskarbice Szlacheckie (90), Pukinin *M*, Regnów *M* (25), Sanogoszcz, Świnice, Tadzinek, Zamkowa Wola *M* (60).—*gm. Rzeczyca:* Bobrowiec (50), Brzeg Grotowski (80), Brzeg Lubocki (50), Kawęczyn (95), Lubocz *M* (90), Łęg (80), Rze-

8) WSIE.

Gub. Piotrkowska.

czyca *M* (25), Ziciężna (60).—*gm. Wałowice*: Gaj, Huta Wołowska (90), Helenów (95), Jakubów, Janolin (75), kol. Józefów, Kaleń *M* (95), Konopnica, Kumeszynek, Kumeszyn *K—M*, kol. Kumeszyn (95), Moczydło, Niwna, Pokrzywna (90), Przewodowice *M*, Rogowiec (90), Rossocha (90), Stary Dwór, Wałowice, Wołucza, Wojska *M* (20), Zagórze, Żydowice *M*.

Gub. Kielecka.

Pow. Kielecki: *gm. Korzecko*: Mosty *F* (50), Ogiermia. — *gm. Łopuszno*: Czałczyn *M* (96), Czartoszowa *M* (57), Dąbrowa (60), Eustachów (56), Jasień *M* (80), Jedle, Karolinów, Krężały (69), Ludwinów, Marjanów, Michala Góra, Przegrody, Sarbice *M* (65), Zarębienie *M*. — *gm. Mniów*: Serbinów *M* (4). — *gm. Piekoszów*: Piła *M*, Szczukowice *M*. — *gm. Snochowice*: Janów (84), Piotrowiec *M* (32), Podewsie (64). — *gm. Zajączków*: Bolmin (90), Bolmin Paraf. (54), Gnieździska (88), Jedlnica (80), Mielechowo (93), Pokrowskie (84), Wesoła (68), Wymysłów (95).

Pow. Jędrzejowski: *gm. Brzegi*: Mnichów *F* (1). — *gm. Małogoszcz*: Bocheniec *M* (35), Cieśle *M* (i), Zakrucze *M* (39). — *gm. Mierzwin*: Olszowice *M* (13). — *gm. Sobków*: Bryków*ka* *M*, Ogiernia, Sokołów Górny (59).

Pow. Miechowski: *gm. Igołomja*: Pobiednik Mały *K* (9). — *gm. Iwanowice*: Lipówka, Zalesie (50).—*gm. Klimontów*: Szreniawa *F* (4). — *gm. Luboszyca*: Marszowice (78). — *gm. Wierzbno*: Sowia Góra.

Pow. Olkuski: *gm. Cianowice*: Biały Kościół *F* (15), Czajowice (50), Nowa Wieś, Smardzewice *F K* (6), Wielka Wieś *F* (2).—*gm. Kroczyce*: Kroczyce *K* (9), Pradła *M* (0.4), Przyłubsko *M* (9). — *gm. Pilica*: Liszki (75), Mokrus (52), Siamoszyce (58), *gm. Rabsztyn*: Czubrowice *M* (1). — *gm. Sułoszowa*: Przeginia *K* (7), Sąspów *K* (11).

Pow. Pińczowski *gm. Bejsce*: Bejsce *K* (2).—*gm. Chotel Czerwony*: Goresławice *K* (20).—*gm. Chroberz*: Chroberz *K* (15), Młodzowy Małe *K* (15), Wojsławice (50). — *gm. Czarkowy*: Czarkowy (95), Stropieszyn (50), Szczytniki (70), Trębaczów (50). — *gm. Dobiesławice*: Kaczkowice *F* (2). — *gm. Drożejewice*: Krzysztoforja. — *gm. Góry*: Pawłowice (50), Skrzypiów (95), Zakrzów (80). — *gm. Kliszów*: Chajdaszek *M* (40), Górki *F* (50), Kliszów (95), Rębów (80), Umianowice (50). — *gm. Opatowiec*: Chwalibogowice *M* (60), Klonno (70), Korczyn Poduch. (70), Korczyn Stary *K* (40), Kraśniów (90), Ksany *F* (50), Ksany Nowe (75), Winiary Dolne, Winiary Górne (60), Żukowice (70). — *gm. Pińczów*: Podmiejski Folwark (80), Skowronowo (63). — *gm. Sancygniów*: Niewiatrowice *F* (50). — *gm. Zagość*: Bogucice *K* (2), Krzyżanowice *K* (9). — *gm. Złota*: Biskupice (50), Niegosławice (50), Rudawa (50).

Pow. Stopnicki. *gm. Wolica*: Metel *M* (1).

Pow. Włoszczowski: *gm. Kluczewsko*: Henryków. — *gm. Oleszno*: Fryszerka Łasocka *F* (10), Kuźnica *F* (60). — *gm. Włoszczowa*: Chróściel *M*.

Gub. Radomska.

Powiat Radomski: *gm. Gębarzew*: Bardzice, kol. Bardzice, Bukowiec *M* (30), Chomętów Socha, Gębarzew *M*, Grabina (90) Józefów, kol. Józefów *M*, Maliszew *M*, Malczew (28), Majewo, Osiek (95), Parznice *M*, kol. Parznice *M* (95), Pelagiew (90), Podgórze, Romanów, Walentynów. —*gm. Jedlińsk*: kol. Wierzchowiny *M*, *gm. Kowala Stępocina*: Augustów (55), Błonie (50), Błędów, Dąbrówka Warszawska *M*, Dąbrówka Zabłona *M*, Helenów, Jeżowa Wola *M* (50), Kosów mniejszy *M*, Klementynów *M*, Kończyce *M*, Ruda Mała *M*, Stanisławów, Tarnówka, Zasławie, Zabierzew.—*gm. Orońsko*: Chronówek, Dobrut (60), Guzów *M* (76), Krogulcza Sucha (95), Krogulcza Mokra, Karolinów, Młodocin Mniejszy *M*, Różki (50), Wola Guzowska (95), *gm. Potworów*: Jabłonna Żydy (60), Kozieniec, kol. Kozieniec *M* (97), kol. Kostrzyn *M*, Kostrzyn *M* (20), kol. Łojków (50), kol. Mokrzec *M* (97), Potworówek, Potworów (70), kol. Potworówek, Rdzów, Stary Wir (90), Wir, Wólka Rogolińska. — *gm. Przytyk*: Duży las (80), Domaniów, Dęba *M*, Domaniewska Wólka, Glinice, Goszczowice *M*, Jabłonna, kol. Jadwinów, Jagodno, kol. Marysin, Nowy Młyn, Ostrołęka, Podkanna, kol. Pusta Storożka, Stary Młyn *M*, kol. Studzieniec (75), kol. Sewerynów (90), kol. Stefanówka *M*, Słowików, Wrzos *K*, Wrzeszczów, kol. Wola Wrzeszczowska (95), kol. Witoldów, Wygnanów (50), kol. Wrzos *M*, Żerdź. — *gm. Radzanów*: kol. Alfredów, Bukówno *K* (10), Brodek, kol. Czarnocin *M*, Grabno Młodynie (50), Górki, Grzmiąca, Kozłów, Ludwików, Łukaszew, Romaniew (75), kol. Radzanów, Rotoszyn B.—*gm. Rogów*: Jastrząb Wójtowstwo. — *gm. Skaryszew*: Budki Skaryszewskie, Miasteczko, Skaryszewski Gaj (50). — *gm. Wieniawa*: Brzozowica, Konary *M*, Wieniawa.—*gm. Wierzbica*: Bezputne, Rzeczków *M* (63), Stefanówka *M*.—*gm. Wolanów*: Bieniędzice, Garno (75), Jarosławice Górne (75), Jarosławice Dolne *K*, Jarosławice *M*, Mniszek (80), Podwyręba, Rogowa (85), Sabat *M*, Swinki, Speranda, Wola Wacławowska *M* (40), Zabłocie (90), Żurawieniec. — *gm. Zalesice*: Łączany *M* (40), Pomorzany *M*, Zalesice *M* (53), *gm. Zakrzew*: kol. Chruślice (90), kol. Jaszowice (75).

Pow. Iłżecki; *gm. Błaziny*: Błaziny *M* (90), Borsuki, Błotna *M*, Franciszków, Jasieniec Iłżecki *M* (56), Kalinów, Koszary (92), Myziarze, Nobisówka, Podgórze, Pakosław *F M* (31), Prendocin *M* (20), kol. Rybiczyzna, Seredzice *M* (90), Zawały.— *gm. Chotcza*: Chotcza Górna *M* (9), Niemieryczów *M* (2). — *gm. Ciepielów*: Ciepielów Stary (70), Gardzienice (91), Kałków, Ranachów (52), *gm. Ciszyca Górna*: Ciszyca Dolna (69), kol. Ciszyca *M* (48), Cegielnia *M* (50), Czekarzewice I (51), kol. Czekarzewice A (63), Dorotka (55), Przewozowe (50), Zemborzyn Kościelny (80).—*gm. Iłża*: Kotlarka *M* (69), Pankowszczyzna. — *gm. Krzyżanowice*: Bujak (60), Gaworzyna (87), Krzyżanowice *M* (1), Płudnica *M* (43), Pustki Błagowieskie (60).—*gm. Lipsko*: Długowola *M* (55), Długowola I (55), Józefów (73), Leopoldów *M* (24). *gm. Łazisk*: kol. Barowiec, Marjanki (71). — *gm. Miechów*: Kraczów—mniejszy *M* (82), Zakrzówek (77).— *gm. Mirzec*: Dziewiętniki, Małyszyn *M*, Ostorżanka *M*, Trębowice *M*, Tychów *M* (69).—*gm. Pawłowice*: Wola Pawłowska (93), Zemborzyn, kol. Zemborzyn *M* (75).—*gm. Piętkowice*: Borcuchy, Ignaców (75), Osówka Stara (91), Okół *M* (82), Wygoda (55).—*gm. Rzeczniów*: Grechów, Kotłowacz (72), Michałów (63), Pawliczka *M* (50), Podkonice *M*, Rzechów *M*, kol. Rzechów *M* (83), Rzeczniów (55), Rzeczniówek (93), Wincentów, kol. Wólka Modrzejowa, wieś Wólka Modrzejowa *M*. — *gm. Rzepin*: Bukówka (61), Chybice *M* (20), Dąbrowa Pawłowska (75), kol. Polesie-Wawrzenieckie, Rzepin *M* (1), Trzeszków *M* (4). — *gm. Sienno*: kol. Dębowe Pole, Eugieniów (75), Granica, Heronimów, Karolew, Klinówka, Kadłubek *M* (1), Kochanówka *M* (3), kol. Liznerówka, Leśniczówka,

a) WSIE.

Gub. Radomska.

Niwy Sienneńskie *M* (83), Nowawieś, Praga *M* (60), Piasków, Sikornik, Starawieś *M* (61), Tarnówek *M* (25), Trzemcha-dolna (93), Trzemcha-górna *M* (72), Wólka Trzemecka.—*gm. Wierzbnik*: Dziurów (76); kol. Jabłonna, Lubienia (61), Lipie (98), Styków *M* (83).—*gm. Wierzchowiska*: Jaworska Wola *M* (1).

Pow. Konecki. *gm. Czermno*: Buljanów (95), Czermno (60), Pląskowska Dąbrowa, Turowice *M* (75).—*gm. Grodzisko*: Semp, Wilczkowice (80).—*gm. Pijanów*: Błagodać, Grzegorzewice *M*, Huta Jabłonowa *M*, Hucisko *M*, Jakimowicze (70), Przymusów, Rydzówka, Wólka (50).—*gm. Ruda Maleniecka*: Falkow *K* (75), Hucisko.

Pow. Kozienicki: *gm. Bobrowniki*: Bobrowniki.—*gm. Brzeźnica*: Brzeźnica (90), Kobuszówka, Kępa Wolczyńska (70), Mozolice, Mazurówka (50), kol. Niemcy, Staszów, Słowiki Stare (50), Słowiki Nowe (72), Samwodzie (70), kol. Wólka Stara.—*gm. Brzóza*: Brzóza (71), Marjanów.—*gm. Grabów n/Pilicą*: Brzozówka (60), Wyborów (50).—*gm. Grabów n/Wisłą*: Atalin (64), Florjanów (79), Ługi (56), Wygoda (67), Załazy *M* (80).—*gm. Góra Puławska*: Klikowa, Kochanów, Lęka (60), Opatkowice (70), Ossów, Pająków (50).—*gm. Kozienice*: Aleksandrówka (50), Augustów (51), Dąbrówka (71), Holendry (82), Kajzerówka (55).—*gm. Marjampol*: Emilów (63), Lipa *M* (33).—*gm. Oblasy*: Baryczka Stara, Baryczka Nowa, Helenów *M* (60), Ławeczko Stare, Ławeczko Nowe (70), Łaguszów (90), Podpiskorze, Polesie Wojszyńskie (77).—*gm. Policzna*: Bogucin (70), Biały Ług, Czarnolas (65), Dąbrówka Świetlik (50), kol. Dąbrówka, Gródek, Józefów (60), Las Dąbrowa, Łuczynów (74), Policzna (63). Patków (85), Ponikowa (95), Stanisławów (50), Wólka Policka.—*gm. Rozniszew*: Mniszew *M* (45).—*gm. Sarnów*: Chechły, Kociołki (52), Łony-Chechły, Nowa Zawada *M*, Sławin, Sarnów (51), Wólka Bachońska, Zdunków (80).—*gm. Sieciechów*: Bąkowiec (89), Zalesie *M* (23).—*gm. Świerże-Górne*: Chodków *M* (25), Michałówek, Wilczkowice *M* (95).—*gm. Trzebień*: Grzybów (90), Wola Magnuszewska *M* (22).—*gm. Zwoleń*: Kopciucha (75).

Pow. Opatowski: *gm. Boksice*: Garbacz *M* (75), Janowice (60), Rostylice *M*, Strupice *M* (30).—*gm. Czyżów Szlachecki*: Dziurów *M* (5).—*gm. Iwaniska*: Garbowice *M*, Kabza *M*, Markowszczyzna (90), Przepiórów, Radwan *M* (25)-Sobiekurów (98), Tęcza.—*gm. Lasocin*: Czachów, Sadów Karsy *M*.—*gm. Malkowice*: Leśne kol. *M* (80).—*gm*: *Modliborzyce*: Gołoszyce-niższe *M*, Podgórze (90), Szczegło *M* (50), Tudorowice, Truskolasy, Worowice (50). Żerniki *M* (5), kol. Żerniki *M*.—*gm. Ożarów*: Wyszmontów *M* (2).—*Ruda Kościelna*: kol. Borja (80), Rudka Bałtowska (85), Wiktoryn (50).—*gm. Waśniów*: Jamy, Pękosławice (50), Prusinowice *M* (30), Zajączkowice (75).

Pow. Opoczyński: *gm. Janków*: kol. Grudzień Las (93), Maziarze, Olszowiec (99), kol. Olszowiec (50), Radonia (95), Sepno *M* (98).—*gm. Klwów*: Borowa Wola, Głuszyna (72), Podczasza Wola, kol. Podczasza Wola, Radź, Sulgostów (98), Ulaski Gostomskie.—*gm. Kszczonów*: Drynia (50).—*gm. Kuniczki*: Antoninów, Bratków (74), Brodna Modrzew, kol. Guzów (93), Guzów, Kamień Wielki A, Kamień Wielki B *M* (96), Ludwinów (59), Łokietka (70), Ostrążna (59), Skorkówka *M*, Tomaszówek (62), Wincentynów (95).—*gm. Machory*: kol. Afryka (90), Czersko, Chorzew, Dąbie, Fryszerka-Błonie *M*, kol. Klew (67), Ławki (98), Ruszenice *M*, Sulimów, Skórkowice (59), Sincice (54), kol. Sincice (52).—*gm. Niewierszyn*: Borowiec *M* (17), Ciechomin (52), Grżdzina, Rożenek *F M* (43).—*gm. Opoczno*: Kraśnica *F M*.—*gm. Ossa*: Ceteń Wysokin *M*, Dąbrowa, kol. Gapinin (94), Gapinin *M* (99), Kamienna Wola (95), kol. Kamienna Wola, Leśniczówka (66), kol. Las Kamiennowolski, Łęgonice, Myślakowice, kol. Myślakowice (83), kol. Ossa (84), Ossa *M*., Różanna (73), Ruda *M*. (66), Stanisławów (9[illegible]), Wandzinów, Wielopole, Wysokin (75), *gm. Radonia*: Antoniów, kol. Grabowa (50), Holendry, Jawor (55), Józefówka, kol. Józefów Radoński, Kazimierzów *M* (7), Mikułowice (90), kol. Mikułowice (55), Marjampol (90), Mniszków (71), Święciechów (98).—*gm. Rusinów*: Przystałowice-Duże (70), Przystałowice-Duże (Nowa-Wieś).—*gm. Studzianna*: kol. Ceteń, Fryszerka *M*, Gaszek *M*, Henryków *M*, Krępa *M*, Kępa, Kozłowiec, Mysiakowice, kol. Niwa (50), Studzianna *M* (28).—*gm. Stużno*: Drynia *M* (29).—*gm. Unieziel*: Brzustów (95), Dąbrowa (17).—*gm. Wielka Wola*: kol. Bogusławów (95), wieś Bogusławów (95), Irenów, Krasik (67), Podgaj, Wójcin (50), Wójcin A (50), Wójcin B (90).—*gm. Zajączków*: Potok B (85), Syski, Wydraków.

Pow. Sandomierski: *gm. Górki*: Domoradzice (50), Pęcławice *M*, Szczeglice *M* (3).—*gm. Klimontów*: Bieradź *M*, Byszów (57), Chobrzany *M* (8.5), Goźlice *K* (30), Grabina *M* (43), kol. Janówka (54), Janowice Górne (52), kol. Krobielice (57), Kosinek *M* (56), Przybysławice *M* (60), Pęchów *M* (47), Pęchowice (65), Postronna *M* (50), kol. Postronna (58), Tęczynopol Klimontowski (86), Węgre Szlacheckie (60).—*gm. Koprzywnica*: kol. Beszyce, Cegielnia (73), Gnieszowice (62), Krzein *M* (4), Trzykosy (53), Radowąż (55)—*gm. Lipnik*: Słoptów, Włostów (59).—*gm Wilczyce*: Chwałki (84).

Gub. Lubelska.

Pow. Lubelski: *gm. Bełżyce*: Chrzanów *M*, Pawłówek, Skrzyniec *M* (95), Wojcieszyn *M*, Zosin, Zosin II, Zosin III.—*gm. Bychawa*: Gałęzów *M* (76), kol. Gałęzów C, Leśniczówka I (50), Wicentówek (64), wieś Zaraszów *M* (57), kol. Zaraszów, Zdrapy (75).—*gm. Chodel*: Grondy (62) Huta (74), Majdan-Borowski (63), Trzciniec (83)—*gm. Jastków*: Jastków *M* (60), Marysin (81), Sieprawice *M* (58), Sługocin (61), Snopków *M* (50).—*gm. Jaszczów*: Dąbrowa (55), Jaszczów *M* (20), Maryniewska, Struża *M* (75), Wólka-Białecka (94), Zawadowska (73).—*gm. Konopnica*: Klinkiernia „Lublin" *F* (67).—*gm. Krzczonów*:—Boży-Dar (50), Kosarzew-Górny *M* (12), Kosarzew-Dolny *M*, Kosarzew-Górny II *M* (36), Kosarzew-Górny, III, wieś Krzczonów, *M* (16), kol. Krzczonów *M*, Ośniak *M* (92), Teklin *M*.—*gm. Mełgiew*: Ciechanki-Krzesimow. (83), Ciechanki Łęczyńskie (56), Janowiec (79), Krępiec *M* (2), Krzesimów (72), Lubieniec (67), Mełgiew (63), Trębaczów (62), Zakrzów *M* (34).—*gm. Niedrzwica*: Borzechów II (50), Borzechów III (67), Borzechów Dwór II, Borzechowizna, Grabówka *M*, Krężnica-Jara *M* (36), Lipniak-Boruchowski I (50), Niedrzwica IV (50), Strzeszkowice, Szymańszczyzna, Załucze *M* (75).—*gm. Piaski*:—Kozice Dolne *M* (13), Marysin, Wierzchowiska *M* (9).—*gm. Piotrków*: Chmiel *M* (21), Jabłonna *M* (1), Piotrków *M* (52), Piotrkówek (92).—*gm. Piotrowice*: Abramów (92), Bychawka, Bychawka B cz. C (83), Dąbszczyzna (82), Dębina (88), Józefin (55), Kajetanówka, Kiełczewice Górne (92), kol. Kiełczewice Górne I *M* (40), Kiełczewice Górne II (51), Pawłów, Piotrowice *M* (29), Piotrowice Małe (75), Rechta (89), Strzyżowice (54).—*gm. Wojciechów*: Chmielnik, Góra.—*gm. Wólka*: Biskupie (79), Jakubowice-Murowane *M* (57), Łuszczów *K* (28), Marjanówka, Nowogród (94), Pliszczyn *M* (25), Świdniczek (90), Świdnik-Duży *M* (65),

Gub. Lubelska.

a) WSIE.

wieś Świdnik Mały (81), kol. Świdnik Mały (62), Trześniów (83), Turka *M* (8), Wólka (57), Zadębie II (69).—*gm. Zęborzyce*: Abramowice *M*, Czerniejowszczyzna (50), Prawiedniki *M* (86), Zęborzyce *M* (10)

Pow. Biłgorajski: *gm. Babice:* wieś Babice *M* (90), Dorbory *M* (96), Olchowiec *M* (90), Wola Obszańska *M*. — *gm. Biszcza*: Borki, Wola Biska, Żary (85). — *gm. Huta Krzeszowska*: Sieraków (70). — *gm. Księżpól*: Króle Stare (50), Księżpól *F M* (95), Płusy *M* (32).—*gm. Łukowa:* Osuchy *M* (75), Piskłaki (95), Słoboda Łukowska (95), Szostaki.—*gm. Majdan Sopocki*: Długi-Kont (92), Grabowica, Majdan Sopocki (55), Oseredek (76), Susiec (95). — *gm. Potok Górny:* Lipiny Dolne *M* (50).—*gm. Puszcza Solska*: Cencynopol, Dyle (70), Ignatówka (70), Kajetanówka (60).—*gm. Sól*: Dereżnia-Zagrody *M* (1).—*gm. Wola Różaniecka*: Różaniec *M* (12), Ustronie Podmajdan

Pow. Chełmski: *gm. Bukowa*: Bukowa Mała *M*, wieś Chutcze *M*, kol. Chutcze, Ciemniew (95), T-wo Holendernia, Iłowo (50), Kozia Góra, Łowca *M* (80), Łukówek Górny *M K* (75), Łukówek Piękny *M* (25), Malinówka *M* (95), Moczuła, Nieborów, Ossowiec, Petryłów (95), Potoki, Radzanów (70), Rudka Łowiecka *M* (60), Rudnia (50), wieś Salnicze, kol. Salnicze, Sawin Laski, Sawin Kościelny, Średni Łan (80), Tomaszówka *M* (77), Wólka Petryłowska (50).—*gm. Brzeziny*: Brzeziny (94), Ciechanki (91), Jasieniec (78), Kamionka (62), Kowalowizna, Łańcuchów *M* (20), Ostrówek (77), Stara Wieś *M* (81), Szpice (98), Tuchowola A (89), Wesołówka *F* (52), Zawadów *M* (71). —*gm. Cyców*: Biesiadka (70), Bogdanka (60), kol. Cyców (65), Cyców *F* (68), Gaj (70), Garbatówka-Podbag., Janowice *M* (80), Kólik *M* (25), Ludwinów *M* (90), Marynka (60), Małków (60), kol. Podgłębokie-Cyców B *M* (30), Podyska (80), Podkopina, Stawek, Stawek Mały, Stefanów (85), Stręczyn (85), Stręczyn Adamów *M* (70), Swierszczów *M* (65), Wólka Cycowka *F* (25), Zosin (60).—*gm. Krzywiczki*: Depułtycze Królewskie (65), Depułtycze-Ruskie (90), Gotówka Niemiecka *M* (65), Karolinów *M* (30), Ludwinów, Okszów *F* (50), Pokrówka Nowa *M* (35), Pokrówka Stara (90), Rodzałów *M* (10), Trubaków *F* (40), Trubaków (85), Udalec *M* (65), Weremowice (95), Zagroda (90), Zawadówka *M*.—*gm. Olchowiec:* Aleksandrówka (65), Bachus *M* (55), kol. Bussówno F, Bussówno Zadworcze *F*, Chylin *M* (75), Gotyski, Olchowiec *K* (45), Pniówno *M* (25), Święcice *M* (55), Tarnowskie Karczmy *M*, Werejec *M*, Wierzbica *M* (30), Władysławów (70), Wólka Tarnowska *M* (95).—*gm. Pawłów*: Czechów Kąt *M* (90), Ewopole (90), Józefin (55), Koński Majdan (55), Krasińskie Zalesie, Krowice (55), Pawłów *F*, Poczekajka, Papiernia *F*, Wola Zalińska (95), Zagroda (85), Żulin *F M* (90).—*gm. Rakołupy*: Czarnołozy (65), Horodysko *M* (85), Kumów Majoracki *M* (3) Majdan Ostrowski *M* (40), Plisków (80). *gm. Rejowiec*: Aleksandrja Krzywowolska (55), Hruszów *M* (75), Kobyle, Krzywowola (50), Majdan-Rybie (90), Wańkowszczyzna (95), Weresce Wielkie (80), Wólka Rejowiec (80), *gm. Siedliszcze*: T-wo Aleksandrówka (50), Brzezina *M*, Chajeniec (60), Dembowice, Dobromyśl, Gliny, Janowice *M* (75), Kamieńskie T-wo, Majdan Zachor *M* (70), Mogielnica (70), Siedliskie T-wo, Stasin Dolina *M* (70), Wola Korbutowa *M* (40), Zabitek.—*gm. Staw*: Berek *M* (90), Berek I (75), Berek V (90), Berek XIII (80), Berek XVI *M*, Berek Konty, Czułczyce II *M* (25), Hredźków *M*, Horodyszcze *M* (85), wieś Jagodna, kol. Jagodna (97), Józefin (70), Krobonosz (60), Niemirów, Nowosiołki *M* (65), kol. Ohoże (50), wieś Ohoże *M* (60), Parypsie *M* (80), Staw, (90).—*gm. Świerze*: Brzyżno (65), Brzezińskie T-wo I (80), Gniszew (80), Jazykowskie T-wo, Ludwinów (90), Mirosław (70), Roskosz (50), Ruda *M*, Rudka (90), Poręba, Serebryskie T-wo (70), Świerze I *M* (60), Świerze *M* (55), Wesołowskie T-wo (50).—*gm. Turka*: Andrzejów *M F* (90), Barbarowice, Beredyszcze (50 , Dorohusk *K* (80), Husynne *M* (75), Ignatów (70), Kamień *K* (15), Kolemczyce (90), Kołodzień B (70), Konotopy (60), Konty, Kozły (50), Leśniczówka, Michałowin *M*, Myszkowice, Ostrów, Perekrestje *M*, Pławanice (50), Pławanickie T-wo (60), Pogranicze *M* (60), Puszki, Skordjów *M* (35), Teosin (70), Turka *M* (55), Zalisocze (50), Zanowinie.—*gm. Wojsławice*: Huta *M* (51), Krasne (80), Turowice (65), Wojsławice (50).—*gm. Żmudź*: Borysowice, Dryszczów *M* (80), Klesztów (97), Klesztów I, Klesztów III, Klesztów Przyczyn., Koczew *M* (90), Ksawerów, Leszczany *M* (88), Lipinki, Marjampol, Pobołowice (65), Puszcza, Wołkowiany (50), Wólka Leszczańska, Żmudź (50).

Pow. Hrubieszowski: *gm. Białopole*: Białopole *F*, Busno *M* (91), Józefów *F* (51), Karmanów *M*, Raciborowice *F* (76), Skrihiczyn *M F* (30), Strzelcy *M* (66), Uchanka *M* (98), Zaniże (96).—*gm. Dołhobyczów*: Dołhobyczów *M* (6), Hołubie (58), Homiatyn (60), Oszczów *M* (12), Pawłowice (67), Piaseczno *M* (96).—*gm. Grabowiec*: Grabowiec Góra (81), Sołtysy Łanowe (88), Szczelatyn, wieś Wolica Uchańska (90), kol. Wolica Uchańska (92), Żurawlów.—*gm. Horodło*: Cegielnia *M* (17), Kobło (69), Liski *M* (1), Łużków Bojarszczyzna (99), Łużków Wieniawka (67), Matcze *M* (7).—*gm. Hrubieszów*: Białoskury (51), Moroczyn (92).—*gm. Jarosławiec*: Aurelin *M* (3), Busienice *M* (60), Lemieszów (96), Marysin (52), Miedniki (56), Słupnik (61), Teratyn (77), kol. Uchanie, Władzin (66), Wysokie. — *gm. Kryłów*: Nowosady (92), Przyhoryło (99), *gm. Miączyn*: Horyszów Ruski *M* (47), Łuków (83), Świdniki (98). — *gm. Mieniany*: Cichoburz *F* (76), Czerniczynek (84), Gródek Nadbużny *M* (40), Masłomęcz, Mieniany (68), Metelin (50), Ślipcze *M* (54).—*gm. Miętkie*: Andrzejówka *M* (1).—*gm. Mircze*: Łasków (57). — *gm. Mołodziatycze*: wieś Bereście *M*, kol. Bereście *M*, Bereście I, Bereście II, wieś Dobromirzyce, kol. Dobromirzyce, Gdeszyn *M*, Mołodziatycze *M* (20), Peresołowice *M*, Trzeszczany *M*, Zaborce (70) —*gm. Moniatycze*: Bocian, Mojsławice *M*, Obrowiec (98), Stepankowice (71), Zadubce *F* (92). — *gm. Werbkowice*: Hostynne *M F*, Konopne *M*, Kotorów *M* (23), Strzyżowice III (64), Terebin A (98), Terebin B (98), Werbkowice (70), Wołkowyje *M* (41).

Pow. Janowski: *gm. Chrzanów*: Malinie *M* (32).—*gm. Dzierzkowice*. Boiska kol., Boiska w. (96), Budzyń (62), Suchynia (99), Wyżnianka (80).—*gm. Urzędów*: Boby kol., Ewunin (64), Moniaki (91), Ostrów (53), Skorczyce (66), Wierzbica.—*gm. Wilkołaz*: Rudnik Szlachecki kol. (64), Rudnik Szlachecki W. (53), Ryczydół (81), Wilkołaz *M* (60), Wólka Rudnicka *M* (9), Zdrapy.

Pow. Krasnostawski: *gm. Czajki*: Brzeziny *M* (1), Surhów *M* (1).—*gm. Fajsławice*: Boniewo (80), Dziecinin kol. (50), Fajsławice *K* (50).—*gm. Gorzków*: Baranica (50), Chorupnik, Czysta Dębina kol. *M* (24), Gorzków (95), Góry (55), kol. Izdebno (60), Wiszniów (75).—*gm. Izbica*: Orłów murowany (58), Ostrówek (96), Topola (59).—*gm. Łopiennik*: Dobryniów (50), Łopiennik Lacki (50), Ziemiany (75).—*gm. Rudka*: Kostunin (50).—*gm. Rudnik*: Borów, Bzowiec Górny (83), *gm. Turobin*: Huta Turobińska (50), Nowa Wieś (50), Tokary *M* (1), Wólka Czernięcińska (64).—*gm. Wysokie*: Biskupie (93), Dragany (56), Wysokie (70).—*gm. Zakrzew*: Annów (89), Targowisko kol. *M* (2), Tarnawka *M* (23), Wojdat nadgajówka. — *gm. Żółkiewka*: Dąbie *M* (60), Olchowiec (86), Sobieska Wola (62).

a) W S I E.

Gub. Lubelska.

Pow. Lubartowski: *gm. Chudowola*: Meszno, Natalin kol. *M* (1), Przychody kol, Stawik.—*gm. Czemierniki*: Binduga, Bełcząc, Skoki.—*gm. Firlej*: Łukowiec (95), Pożarów (95), Serock kol. *M* (10), Skromowice kol. *M* (9), Zagrody Łukow. *M* (70). — *gm. Kamionka*: Kozłówka (85), Nowodwór (98), Nowodwór kol., Siedliska (65), Zagrody Nowodwor. (60). — *gm. Ludwin*: Czarny Las kol. (55), Dratowski Las kol. (75), Dratowski Las Rogóżno kol., Dratowski Las Zielenie kol., Grądy (90), Kaniwola kol. *M* (75), Kaniwola wieś (95), Karoliny kol. (60), Łęczna (53), Łukcze kol. (70), Ostrówek kol, Rozkopaczów *M* (70), Rozpłucie kol. (55), Rozpłucie A. kol., Rozpłucie B. kol., Stara Wieś (50), Wólka Kijańska kol., Wólka Kijańska Nowa (85), Wólka Kijańska Stara, Zezulin B kol. (85), Ziółków (65). — *gm. Łucka*: wieś Łucka, Łucka kol. *M* (76), Rokitno (82), Wincentów kol. *F* (5).—*gm. Luszawa*: wieś Leszkowice *M* (80), Leszkowice kol. *M* (98), Luszawa *M* (24).—*gm. Rudno*: Aleksandrówka *M* (4), Krupy (90), Stanisławów Mały kol. (60).—*gm. Samoklęski*: Majdan Krasieniński kol. *M* (46), Syry, Wólka Krasienińska kol. *M* (6).—*gm. Serniki*: Brzostówka *M* (45), wieś Czerniejów *M* (52), Czerniejów kol. (96), Gilowiec (70), wieś Kaznów (97), Kaznów kol. *M* (45), Marysin kol. (78), Ruskowola *M* (95), Serniki *M* (92), Wólka Zawieprzycka.—*gm. Spiczyn*: Charlęż (62), Kijany Dwór (52), Kijany Dwór kol. (50), Kijany Stoczek kol. (50), Stawik kol. (80).—*gm. Tarło*: Berejów *M* (82), Berejów kol. (71), Brzeznica Bych. № 7 kol. (86), Niedźwiada kol. *M* (7). — *gm. Wielkie*: Abramów *M* (67), Dębiny kol. *M* (67), Glinnik *M* (39), Marcinów *M* (68), Wielkie *M* (94), Wielkolas *M* (99), Wielkolas kol. *M*, Wolica (66).

Pow. Puławski: *gm. Celejów*: Bartłomiejowice *M*.—*gm. Garbów*: Bogucin *M* (30), Garbów (70), Gutanów *M* (14), Karolin *M* (90), Leśce (95), Miesiące (75).—*gm. Godów*: Adalin, Lipiny (80), Sewerynówka (60), Siwalka (80), Świdno *M*, Wiktorja, Wymysłów *M*, Zofjówka (80).—*gm. Irena*: Kleszczówka.—*gm. Kamień*: Ostrów kol.—*gm. Karczmiska*: Bielsko (60), Chodlik *M*, Głusko Duże *M*, Głusko Małe *M* (97), Głusko kol., Górki, Kowala *M*, Kowala kol., Kowala Nowa kol., Kowala N. 3 kol., Szczuczki, Szczuczki kol., Wola Szczuczkowska, Wolica, Wolica kol. *M*, Wolica N. 1, Wolica N. 2. — *gm. Kurów*: Bronisławka *M* (71), Chrząchów (70), Chrząchówek *M*, Podbórz, Szumów (65), Wygoda (60). — *gm. Markuszów*: Góry *M* (40), Kłoda (80), Olempin, Orlice (70), Wola Przybyśl. *M*, Zabłocie *M* (1).—*gm. Opole*: Kazimierzów (65), Kulik *F*, Pomorze *M* (40), Ruda Maciejowska (60).—*gm. Puławy*: Opoka, Ruda (60), Ruda Przysiołek (60), Witowice.—*gm. Rybitwy*: Bór II *M* (20), Bór III *M* (20), Chruślanki Józefow. *M*, Idalin (95), Michałówka (80), Prawno *M*, Rybitwy *M*.—*gm. Szczekarków*: Dobre (85), Dobre kol., Wółka Dobrska.—*gm. Żyrzyn*: Kotliny (65), Zagrody (95).

Pow. Tomaszowski: *gm. Czerkasy*: Kryszyn *M* (43), Małoniż (98), Moratyn (60), Nabróż *M* (75), Pieniany *M* (54), Zimno *M*.—*gm. Jarczów*: Jurów (96), Jurów kol. (90), Leliszki *M*, Łubcze *M* (56), Werszyca (88), Werszyca kol. (70), Wola Szlatyńska (60), Zawadki, Zawadki kol. — *gm. Komarów*: Janówka *M* (75), Komarówek cz. VII kol. *M*, Księżostany (56), Ruszczyzna kol. (71), Śniatycze Antoniówka Nowa *M* (32), Wożuczyn (60). — *gm. Kotlice*: Homiatyczki *M* (11), Kotlice *M* (50), Niewirków *M* (67).—*gm. Krynice*: Karolówka, Krynice (58), Kryniczki (65), Majdan Krynicki (92), Niemirówek A cz. II kol. *M*, Niemirówek B cz. III N. 1 kol. (68), Zwiartów (92).—*gm. Majdan Górny*: Majdan Górny (55), Maruchniaki (80). — *gm. Poturzyn*: Witków *M* (25). — *gm. Rachanie*: Hopkie *M* (79), Józefowka (51), Michałów *F* (44), Pukarzów *F M* (63), Rachanie *M* (81), Rachanie cz. II k. (80), Rachanie cz. V kol., Rachanie cz. VII kol., Rachanie cz. VIII kol. (82), Rachanie cz. X (70), Wola Gróderka (90), Wólka Pukarzowska *M* (80).—*gm. Tarnowatka*: Majdan Wielki (63), Szarowola (73), Sumin, Tarnowatka (90).—*gm. Telatyn*: Posadów *M* (33), Starawieś (63), Telatyn *M* (22), Telatyn kol. *M* (2), Żubie (63).—*gm. Tomaszów*: Pasieki (55), Sabaudja *F* (12), Ulów (60), Wólka Łosiniecka *M*.—*gm. Tyszowce*: Czartowiec *M*, Czartowczyk (98), Niedźwiedzia Góra kol. (91), Zosin kol. (55).

Pow. Zamojski: *gm. Goraj*: Goraj *M*, Zagrody *M* (50).—*gm. Krasnobród*: Hutki (60), Nowa Wieś (80), Ruskie (70).—*gm. Łabunie*: Russów *M*.—*gm. Mokre*: Mokre (55).—*gm. Nielisz*: Krzak *M* (20), Kulików (90), Nawóz (95), Ruskie Piaski (80), Staw Noakowski Dębina (72).—*gm. Skierbieszów*: Czesin, Czesin kol. (95), Dębowskie T-wo kol., Gajowniki *M*, Honiatyckie T-wo, Lipiny kol. (85), Podhuszeska (90), Sławęcin *M*, Skierbieszów *M* (95), Wójtostwo.—*gm. Sułów*: Gaj Gruszczański (90), Gruszka Zaporska (90), Sułów (75), Sułowiec (68), Sułówek (90), Tworyczów *M* (65), Zakłodzie (55), Żrebce (95). — *gm. Zamość*: Horyszów Polski *M*, Janówka (80), Sitno (65). — *gm. Zamość Stary*: Chomęciska Duże (50), Chomęciska Małe (58), Huszczka Mała (75), Krasne (60), Stary Zamość (95), Wisłowiec (90).

Gubernja Siedlecka.

Pow. Siedlecki: *gm. Królowa Niwa*: Kośmidry (95), Wesółka (90). — *gm. Fióry*: Radzików Wielki *M* (0,5). — *gm. Mordy*: Wyczółki *F*. — *gm. Wiszniów*: Sekuła *M* (50). — *gm. Wodynie*: Ruda Szost. (50), Seroczyn *M*. — *gm. Zbuczyn*: Zbuczyn *K* (2). — *gm. Żeliszew*: Osińskie *M*.

Pow. Garwoliński: *gm. Łaskarzew*: Damirów (70). — *gm. Maciejowice*: Kobylnica *M* (45), Koniecpol (50), Kopanina (60), Malinówka, Oblin *M*, Oronne *M* (50), Strych *M*, Tyrzyn *M* (60), Tyrzyn Malwin (80). — *gm. Fadlęż*: Celinów (55), Domaszew *M* (60), Krępa Nowa (85), Lipniki (80), Pogorzelec, Ruda Nowa (65), Ruda Tarnowska (70), Tarnów (65). — *gm. Sobolew*: Godzisz *M* (10). — *gm. Pawłowice*: Paprotnia, Pawłowice *M* (5). — *gm. Ulęż*: Drewnik *M*, Grabowce Dolne *M* (17), Kania *M*, Wólka Sobieska *M* (45). — *gm. Wilga*: Wilga Nowa (50).

Pow. Łukowski: *gm. Białobrzegi*: Karolina, Ruda, Zakalew (81). — *gm. Gołąbki*: Gołąbki *M* (10). — *gm. Jakusze*: Tęczki *M* (1).— *gm. Krasusy*: Gołowierzchy *M* (1). — *gm. Łuków*: Świdry (82). — *gm. Łysobyki*: Stawik, Wola Blizocka (61).— *gm. Miastków*: Kruszówka (51). — *gm. Serokomla*: Motwica *M*, Wólka Serokomska (97). — *gm. Skrzyszew*: Żyłki (62). — *gm. Stanin*: Borowina, Gąska (98), Kosuty, Nowystanin (58), Ogniwo (65). — *gm. Tuchowicz*: Zagoździe (95). — *gm. Ulan*: Domaszki, kol. Domaszewska (80), kol. Jadwizińska (62), Sobole (96), Zarzecz Ulański (69). — *gm. Wojcieszków*: Bystrzyca (97), Oszczepalin A (99), Oszczepalin B (80), Siedliska (89), Wola Bystrzycka (66), Wola Osowińska *M*.

Pow. Sokołowski: *gm. Jabłonna*: Bujały Gniewosze *M* (2), Czekanów (80), Gródek *M* (4), Kamieńczyk (75), Krzemień (90), Łuzki (50), Wieska (95). — *gm. Korczew*: Ruska Strona, Zalesie (90). — *gm Olszew*: Rytele Sucha (80), Rytele Wszołki (56). — *gm. Rzepki*: Karskie, Skrzeszew (75), Wirów (50).—*gm. Sterdyń*: Seroczyn *M* (5).

Pow. Węgrowski: *gm. Łochów*: Kamionna *K* (3), Stefanin *F* (8).—*gm. Sinołęka*: Bojmie (53).—*gm Stoczek*: Wielgie Ogrodniki (53).

a) WSIE.

Gub. Łomżyńska.

Pow. Łomżyński: *gm. Bożejewo*: Jarnuty (71).—*gm. Chlebiotki*: Biel-Maleszewo-Grzędy, Jaworki (54), Konopki-Klimki (86), Konopki Leśne, Konopki-Pokrzywnica (57), Krzewo Nowe (95), Krzewo Plebanki, Targonie-Krytuły (82), Zambrzyce-Jankowo. — *gm. Długobórz*: Chorzele-Jaskółki (58), Ciecіorki, Faszcze-Jabłoń (65), Konopki Jabłoń (54), Łosie-Dołęgi (95), Wądołki-Bućki (55), Wola Zambrowska (51), Zakrzewo-Nowe.—*gm. Drozdowo*: Motyka *M* (50), Niewodowo *M* (42), Poniat (99), Rakowo-Boginie (52), Taraskowo *M* (68), Truszki (65), Wyłudzin *M* (80), Wyrzyki (90), Żelechy (50). — *gm. Kossaki*: Rembiszewo-Studzianka (50), Rembiszewo-Zegadły (88), Walechy Mońki (50). — *gm. Kupiski*: Mątwica (99), Stara Łomża *M* (47), Szablak (80). — *gm. Lubotyń*: Budziszki (52), Chmielewo *M* (11), Gniazdowo *M* (98), Kosewo *M* (50), Rogowo (53). — *gm. Miastkowo*: Bartkowizna Drogoszewska, Bartkowizna Kuleszki, Borek, Chmielewo, Drogoszewo (58), Dzierzgi, Grondy (99), Jankowo-Młodzianowo (95), Jankowo-Skarbowo (50), Korytki-Leśne (95), Kule, Łuby-Kiertany (95), Łuby-Kurki (80), Nowy Młyn *M*, Osetno-Drogoszewskie, Osetno-Zaruzińskie, Sulimy, Tarnowo *M* (2), Wądołki Cwejki.—*gm. Puchały*; Bacze Mokre, Gać-Sokola-Łąka *M* (31), Gosie Wybrane, Gronostaje Puszcza *M* (45), Konopki-Jałbrzyków-Stok *M* (1), Koty Lutostań *M* (45), Lutostań Koty *M*, Łady Borowe (55), Łady Polne, Milewo-Sokola-Łąka, Modzele-Skudosze (70), Modzele-Stare, Modzele-Wypychy *M*, Pęsy-Lipno (66), Polki-Teklin *M* (60), Pruszki-Małe, Pruszki-Wielkie (77), Puchały (76), Wyrzyki-Nowe, Wyrzyki-Sokola-Łąka (65), Zbrzeźnica *M*.—*gm. Szczepankowo*: Chojny-Stare, Czaplice-Osobne (80), Dębowo *M* (33), Grzymały-Nowogrodzkie, Grzymały-Szczepankowskie, Jarnuty (66), Korytki Borowe (86), Mikołajki *M* (88), Młynik, Orło (50), Podoś (93), Sierzputy-Młode (90), Sierzputy-Stare (97), Sławiec *M* (96), Sulki (96), Szczepankowo *M*, Uśnik, Wierzbowo *M* (85), Żebry (88). — *gm. Śniadowo*: Brulin, Chomontowo (95), Duchny Młode (70), Duchny Stare *M*, Grabowo-Wądołowo (75), Jakać Borki (95), Jakać Młoda (95), Jemielite-Kolby, Jemielite-Stare, Jemielite-Wypychy, Kołaki Lemiesze, Konopki Młode (75), Koziki Wądołowo, Mężenin Stary, Milówek-Białodwory, Ratowo-Piotrowo, Ratowo-Stałe *M* (83), Sierzputy Marki (98), Szabły Młode (75), Szabły Stare (55), Truszki-Kruki (68), Truszki Pikule (95), Truszki Sapki, Zalesie Poczynki (51), Zalesie Wypychy.

Pow. Kolneński: *gm. Czerwone*: Gietki, Niksowizna *M*, Piasutno (90), Ptaki (80), Pupki (78), Wincenta (70), Zabiele (86).— *gm. Gawrychy*: Czarnia (68), Dawja (74), Dębniki *F* (69), Dobry Las *M* (47), Jurki (80), Korwki (86), Morgowniki *M* (60), Poręby (89), Siwiki (72), Zbójna *K* (11), Złota Góra (60). — *gm. Jedwabno*: Bartki (99), Biodry, Borawskie (98), Broniaki Pietrasza (98), Buszyn *K* (97), Chyliny (66), Grondy Duże (89), Grondy Małe (78), Janczewo, Janczewko (67), Kaimy, Kajetanowo, Kamionki (91), Kąty, Konopki Chude, Konopki Tłuste, Korytki, Kosaki, Kubrzany (72), Kucze Duże, Kucze Małe, Makowskie (58), Mikołajewo (91), Mocarze Budne (99), Mocarze Dziubale (86), Nadbory, Pieńki Borowe (77), Przystrzele, Rostki (92), Siestrzanki, Szostaki, Witynie Szlacheckie, Witynie Włościańskie (93).—*gm. Łyse*: Lipniki (55), Plewki (56), Tartak (78), Warmiak (91).—*gm. Mały Płock*: Aleksiejewo, Budy Kozłówka (87), Budy Żelazne (76), Cwaliny Duże (91), Cwaliny Małe (74), Janowo (61), Kąty (81), Kurkówka (71), Łosewo (75), Mały Płock *K* (65), Mściwoje (74), Rakowo Zalesie (74), Ruda Skroda (90), Rudka Skroda (65), Wygrane (80).—*gm. Kubra*: Przytuły Bukowe.—*gm. Rogienice*: Budy Mikołajki (69), Chludnie (57), Dobrzyjałowo *K* (85), Drozęcin Lubiejewo (17), Górki Sypniewo, Górki Szewkow Karwowo, Kobylin, Kołaki Strumienie (80), Kołaki Wietrzychowo, Kupnina, Nagórki (50), Penza *M* (18), Ptaki *M*, Rogienice Piaseczno (97), Serwatki, Włodki *M*, Wysokie Małe, Zalesie. — *gm. Stawiski*: Ewelin (60), Grabówek (50), Jurzec Pański (51), Ignacewo (50), Michny *M*, Pieniążki (57), Rostki (64), Wilczewo (64), Zaborowo (64). — *gm. Turośl*: Bród, Cieciory, Cieloszka (94), Krusza (99), Piekło, Potasie, Pupkowizna (72), Serafin (91), Trzcińskie (83).

Pow. Makowski: *gm. Karniewo*: Dzierżanowo Szlacheckie (90), Dzierżanowo Gromadzkie (58), Czarnostów *M*, Szwelice *K* (30), Zaręby (50). — *gm. Perzanowo*: Batogowo Biernaty *M* (75), Biedrzyce-Starawieś, Biedrzyce Klimki (50), Guty Małe, Kałęczyn, Prycanowo (50), Rzechowa Gać (95), Rzechówko (95), Zalesie Wielkie (90).—*gm. Płoniawy*: Krzyżewo Borowe (60), Krzyżewo Jurki (60), Krzyżewo Marki (70), Obłudzin (75), Podoś (90), Zacisze (50), Zblicha (80).—*gm. Sielc*: Boruty (50), Brzuze Duże, Binduszka (60), Dzbądz, Dzbądz Paulinowo, Krudunki, Łachy, Mroczki-Rembiszewo (55), Napiórki-Ciężkie (50), Napiórki-Gardziołki (50), Orłowo (50).—*gm. Sieluń*: Chrzonki (60), Dyszobaba (50), Kołaki (80), Miłony (90), Ogony (60), Żerań Mały (70). —*gm. Smrock*: Chrzanowo Marki (75), Ulaski (90). — *gm. Sypniewo*: Chełchy-Sebory, Chełchy-Sałki, Chojnówek Grabnik, Mamino-Wyszki (95), Mostowo (75), Sławkowo (96), Zabiele Piliki, Zabiele Wielkie (96).

Pow. Mazowiecki: *gm. Wysokie-Mazowieckie*: Chojane Stankowięta *M* (2), Jabłonna Świerczewo (92), Lepertowizna (54), Osipy-Nowe (61), Tybory Trzcianka (86). — *gm. Klukowo*: Kostry Podsędkowięta *M* (2), Kuczyn (53), Usza-Wielka *M* (1), Warele-Filipowicze (61), Wojny-Szuby *M* (7). — *gm. Kowalewszczyzna*: Jeńki *M* (13), Kowalewszczyzna *M* (6), Łupianka Stara *M* (89), Waniewo *K* (72).- *gm. Piekuty*: Jabłoń-Dobki *M* (39), Jabłoń Kościelna *M* (14), Jabłoń Zabrowizna (75), Jabłoń Zarzeckie, Krasowo-Cząstki *M* (85), Krasowo-Wielkie *M* (57), Lendowo Budy *M* (31), Łopienie Markowizna, Piekuty Kościelne *K* (47), Płoczewo (96). — *gm. Piszczaty*: Franki-Piaski (84), Garbowo-Nowe, Garbowo Stare, Kurzyny, Piszczaty Piotrowięta *M* (85), Sikory-Bartyczki (82), Sikory-Janowięta, Sikory Tomkowięta, Stypułki-Gemzin (93), Stypułki-Koziołki (73), Stypułki-Święchy (96), Zalesie Łabędzkie.—*gm. Poświętne*: Łapy Dębowizna *M* (2), Porośl-Kije *M* (23). — *gm. Sokoły*: Borkowizna (90), Bruszewo *M* (83), Bujny (56), Sokoły-Ruś-Stara (82).—*gm. Stelmachowo*: Babino *F* (28), Broniszewo, Kiermusy *M*, Łopuchowo (63), Pajewo (94), Radule (67), Rzędziany *M* (8), Siekierki (94), Sierki.—*gm. Szepietowo*: Dąbrowa Łazy *M* (0.5), Dąbrowa Moczydły (90), Jabłoń-Samsony, Szepietowo-Janówka (67), Szepietowo Wawrzyńce (66), Wojny-Piecki (83).

Pow. Ostrołęcki: *gm. Ostrołęka*: Czeczotka *M*, Muszyństwo, Podrężewo (79). — *gm. Czerwin*: Brzeżno (80), Brzeźno kol. *M* (60), Cisk (70), Czamrowina (52), Damięty *M*, Gierwaty *M* (81), Gocły (74), Grabowo (74), Grodzisk, Gucin *F*, Janczyki (55), Janki Stare, Laski (60), Malinowo-Nowe (92), Nogawki *M* (73), Suchcice *M* (59), Tomasze (82), Wielgouchy (50), Wojsza (75), Wysocze Bartosy (98), Zaorze. — *gm. Dylewo*: Karaska, Kierzek (92), Łodziska (90), Podgórze. — *gm. Goworowo*: Czernie (82), Goworówek *M* (72), Góry (70), Józefowo (78), Kobyiin (95), Pokrzywnica (59), Ponikiew Duża (91), Ponikiew Mała (67), Rabędy, Rębisze Nowe (97), Wólka Brzezinka (82), Żabin (73). — *gm. Myszyniec*: Pełty (72). — *gm. Nakły*: Białobrzeg Bliższy *M* (67), Drążewo (89), Kruki (52), Nożewo (92), Olszewo Borki *M* (91).—*gm. Nasiadki*: Jadzgarka, Klinki, Krobia (57), Płoszyce (67), Rososz (74).—*gm. Piski*: Milewo Wielkie (59), Sokołowo (85), Tyszki Andrzejki (82), Tyszki Ciegaczki (85),

a) W S I E.

Gub. Łomżyńska.

Tyszki Nadbory *M* (91), Tyszki Piotrowo (90), Tyszki Pomian (71), Załuski (67).—*gm. Rzekuń*: Borawa (58), Dzbenin (64), Kaczyny Wypychy (83), Kamionka (66), Korczaki (95), Ławy *M* (85), Łęczysk *M* (67), Nowawieś (97), Ołdaki *M* (95), Pomian (87), Rozwory (63), Susk (63), Teodorowo (93), Zabiele (68), Zarośl (88) — *gm. Szczawin*: Białobrzeg (50), Chełsty (59), Dąbrówka (50), Dzbądzek (55), Jurgi (50), Kumin Włościański (62), Wólka Kumińska (74), Zaorze *M* (16).—*gm. Troszyn*: Borowce (79), Chrostowo (81), Dąbek Podkowa (59), Dzbanin Pacha, Grucele (99), Janki Młode (97), Kurpie Stare (99), Kurpie Szlacheckie (78), Łątczyn *M* (85), Ojcewo (55), Opęchowo (50), Puchały, Rabędy (98), Sawały Dolne (96), Sawały Górne (77), Siemiątkowo (87), Troszyn *M* (76), Trzaski (67), Wysocarz, Zawady (98), Żyznowo (89). —*gm. Wach*: Gadomskie (70), Kopaczyska, Olszyny (63), Wach (86), Wydmusy (57), Zalesie (99), Zawady (89), Zdunek (50)

Pow. Ostrowski: *gm. Kamieńczyk Wielki*: Białe Goski, Białe Mysztale (66), Białe Papieże (60), Białe Szczepanowice, Białe Zieje (82), Michałowo Wróble. —*gm. Długosiodło*: Adamowo (50), Budy-Przetycz (54), Budy Znamiączki, Bosewo *M* (55), Dozin, Grondy Szlacheckie (73), Juljanka *M*, Marjanowo (76), Majdan Suski (78), Prabuty, Przetyn (50), Suski (98), Stasin, Znamiączki (93), Zygmuntowo (96).—*gm. Dmochy Glinki*: Czyżewo Chrapki *M* (56), Czyżewo Kościelne *M* (34), Dmochy Bąbole, Dmochy Glinki *M* (49), Krzeczkowo Mianowskie (50), Krzeczkowo-Szepielaki (60), Ołdaki Magnabrok, Ołdaki Mazury (66), Stokowo Bucki (51), Stokowo Łukasiki, Zalesie Stare, Zaręby Bindugi (50).—*gm. Jasienica*: Chmielowo (61), Dąbrowa (98), Janowo, Kowalówka, Króle Duże (81), Króle Małe (89), Nieskórz (62), Paproć Duża, Pęchratka, Prosienica *M* (89), Ruskołęka (77), Smolachy.—*gm. Komorowo*: Brzezienko (81), Dąbrówka, Grądziki (69), Jelonki *K M* (27), Króle (59), Towarzystwo Lipnik, Lubiejewo (57), Pólki (79), Zakrzewek.—*gm. Nur*: Kramkowo Lipskie, Łęg Nurski (89), Ślepowrony Cempory, Strenkowo (68), Zaszków (85), Żebry Laskowice. —*gm. Orło*: Brok Poduchowny *M* (75), Czuraj *M*, Daniłowo (87), Daniłowo Błędnica (61), Feliksowo (75), Kaczkowo (79), Niegowice (67), Orło *M* (50), Złotorja (88), Żachy (89). —*gm. Poręba*: Nagoszewka (98). —*gm. Szulborze Koty*: Budziszewo Śledziony (61), Kuleszki Wielkie.—*gm. Zaręby Kościelne*: Brewki Poświętne (93), Brewki Zakościelne (58), Kossuty (90), Niemiry (65), Nienałty Doniczki (65), Nienałty Michy *M*, Rawy-Gaczkowo (90), Rostki Piotrowice, Składy Stachy (85).

Pow. Szczuczyński: *gm. Bełda*: Czarna Wieś, Kosiły *M* (5), Rydzewo (90), Tama.—*gm. Białaszewo*: Białaszewo (50), Brzozowo, Ciemnoszyje, Gackie, Klimaszewo (80), Okół, Siennickie (50), Sojczynek-Nowawieś, Sośnia, Wólka Brzozowa — *gm. Bohusze*: Koty-Rybne (70). —*gm. Grabowo*: Truszki Patory, Truszki Zalesie. —*gm. Pruska*: Karczewo, Pruska *M*, Orzechówka, Tajenko, Tajno (85), Wólka Karwowska (90), Woźna Wieś.—*gm. Radziłowo*: Mścichy.—*gm. Ruda*: Białogrądy, Kapice (50), Osowiec, Płochowo, Przechody (80), Wólka.

Gub. Płocka.

Pow. Płocki: *gm. Bielino*: Miszewko Strzałkowskie *K* (5), Słupno *M* (95), Wykowo. —*gm. Drobin*: Maliszewko, Nagórki Dobrskie, Rogotwórsk *K M*, Setropie, Tupadły (70), Warszewka, Wrogocin, Wempiły. —*gm. Kleniewo*: DombruskNowy *M* (50), Dombrusk Stoplin, Przeciszewo Mieczyno (94), Przeciszewo Ulanowo *M* (40), Sędek *M* (20), Staroźreby Nowe, Teodorowo. —*gm. Łubki*: Sochocino Suchardy. —*gm. Mąkolin*: Dzierżanowo, Rąkcice *M*, Wiciejewo (65). — *gm. Ramutówko*: Barcikowo,Borowice, Budy Borowickie *M*, Kępa Przysypna, Łagiewniki, Mijakowo, Miszewko Garwackie *M* (12),Ramutowo (50), Samborz *M*. Święciniec *M* (40), Szeligi Małe (95). —*gm. Rębowo*: Brody Duże, Chmielewo (60), Kupise (60), Podgórze *M* (80), Rakowo (80), Starzyno (80), Wyszogródek.—*gm. Rogozino*: Boryszewo Nowe (85), Budy Boryszewskie, Chełstowo (90), Czerniewo (70), Kosino *M* (97), Łoniewo, Rodzanowo *M* (27), Wólka (85). —*gm. Staroźreby*: Bromierz *M* (70), Opatowiec (75), Płonna Szlachecka (50) — *gm. Święcice*: Borzeń, Brody Małe (50), Cnichowo, Cybulin *M* (9), Gałki *M* (5), Główczyn (80), Kiełtyki (55), Kobylniki *M* (65), Lasocin *M* (5), Liwin (95), Marjanka (90), Murkowo, Nakwasin, Niżdzin Duplice, Perki *M* (60), Rostkowice (50), Sciborowo, Słomin kol. (55), Święcice *M* (65), Węgrzynowo (70), Wilkanowo *M* (95). — *gm. Zągoty*: Bronowe Kmiece „A" (53).

Pow. Ciechanowski: *gm. Bartołdy*: Długołęka Wielka (72), Golany *M* (39), Grabowo Wielkie (62), Janin Nowy *M* (16), Klonowo (82), Trętowo Pełzy (84), Załuże Niemierzyce (67), Zielona *K* (6). — *gm. Gołymin*: Gołymin Stary *M* (5) —*gm. Grudusk*: Garlino Komonino *M* (28), Garlino Zalesie (54), Grudusk *K M* (90), Grudusk Brzozowo, Grudusk Olszak (78), Kołaki Małe *M* (94), Łysakowo *K M* (68), Mierzanowo, Pszczółki Czubaki, Pszczółki Górne, Pszczółki Szerszenie (80), Przywiler *M* (23), Sokołowo (96), Strzelnia (92), Wiśniewo Dziarnowo, Zakrzewo Małe *M* (13), Żarnowo *M* (19).—*gm. Młock*: Brody Młockie (70), Kownaty Borowe *M* (16), Luberadzik, Obrąb (92), Sadek, Żeleźnia (68). —*gm. Nużewo*: Niechodzin *M* (3). —*gm. Ojrzeń*: Bronisław, Dąbrówka, Grabowiec *M* (48), Halinin Nowy *M* (25), Kicin *M* (97), Lipowiec *K* (82), Wola Wadzyńska (96). —*gm. Opinogóra*: Dzbanie (64), Opinogóra Dolna (90), Opinogóra Górna, Podlesie (50). —*gm. Regimin*: Aleksandrowo (55), Bolewo (50), Budy Sułkowskie (88), Czarnocin *M* (86), Grabienice Małe (87), Grabienice Wielkie, Konopki Piaski *M* (30), Krajewo (50), Łebki (92), Niedźbórz *K M*, Pachtarnia, Pień Pole (64), Pniewo Czeruchi (53), Pniewo Wielkie *M* (17), Pokrytki (70), Stefankowo (70), Sułkowo Polne *M*, Unikowo (52). — *gm. Sońsk*: Nasierowo Górne *M* (2). —*gm. Zalesie*: Bogdalec (50), Chodub *M* (20), Żbiki Kierzki *M* (44). Żbiki Wielkie.

Pow. Lipnowski: *gm. Dobrzejewice*: Dobrzejewice kol. *M* (½).—*gm. Oleszno*: Krojczyn *M* (85).

Pow. Mławski: *gm. Dębsk*: Dębsk *M* (15), Grzybowo Kap. (95), Kozły Janowo, Nosarzewo Bor. (80), Olszewo Grzym. *M*, Olszewo Korzybie, Olszewo Mar., Olszewo Tosie, Piegłowo *M* (25), Tyszki (60), Zabrody-Mława *M* (8). —*gm. Mława*: Mławka (80), Unieszki Zaw. (50).—*gm. Ratowo*: Budy Ratowskie, Ratowo Ceg. *F*, Zgliczyn Wit. *M* (4).—*gm. Stupsk*: Babiak Sułk., Józefowo (50), Ostrów, Strzałkowo *M* (10), Strzałkowo Las, Żmijewo Sz., Żurominek *M* (35). — *gm. Szczepkowo*: Leśniki kord., Smolany kord., Zdzięty kord. —*gm. Turza*: Petrykozy kord., Wola Łomska. — *gm. Unierzyż*: Głodowo (60), Kuskowo kmiece, Unierzyż *K* (5).—*gm. Zieluń*: Biernaty, Wylazłowo *M* (1), Zdrojek.

Pow. Przasnyski: *gm. Baranowo*: Bakuła (99), Baranowo *M* (20), Błędowo (98), Cierpięta (99), Dyszak (79), Glinki, Guzowatka, Kaliska, Kucieje Nowe, Kucieje Stare, Leśniczówka Maik, Leśniczówka Majdan, Maik, Oborczyska (80), Ramiona, Rycica, Wola Błędowska (98), Ziomek (99).—*gm. Bugzy Płoskie*: Brody, Grabowo Rżańce, Grabowo Skorupki (65), Grabowo Zawady (50), Ryki Borkowo, Wasiły, Zygny, Wólka Zdziwojska. —*gm. Chojnowo*: Borkowo Boksy (80), Borkowo Falenta *M* (82), Chojnowo (67), Chojnówko (62), Czernice Borowe *K* (27), Dzilin (54), Grójec Jabłonowo (50), Kijewice, Kot, Kuskowo Dzieżno (82), Mchowo, Miłoszewice Kmiece (85), Mirowo, Obrąb, Olszewiec (99), Pierzchały Starawieś (91), Smoleń Brzeczki (94), Smoleń Daćbogi, Smoleń Poluby (98), Smoleń Suwino, Smoleń Trzcianka, Szczepanki Nowiny, Węgra *K* (90), Zatogi Cibory (67), Zbereż (98), Zembrzus

a) WSIE.

Gub. Płocka.

Wielki (53), Żebry Koroty (69), Żebry Marcisze (99). — *gm. Dzierzgowo*: Cichowo (61), Chorąże Tańsk, Dzierzgowo Leśnicz. *F* (36), Grzymki Tańsk *M* (45), Jastrzębiec *M* (19), Kadzielnia (63), Kęsocha Tańsk, Kitki (95), Kostusin (54), Krery (73). Łęczyce Stare (51), Nart (50), Orzumiech *M* (48), Pawłowo Kościelne *K*, Pawłowo Nowe, Przedbory Tańsk (70), Rogale *F*, Rzęgnowo *M* (70), Sosnówka Tańsk (67), Szumsk, Ulaski (86), Umiotki Tańsk (75), Wasiły Tańsk, Zaboklik Wielki (78), Zawady (65). — *gm. Jednorożec*: Budy Przysieki Skarbowe, Jednorożec *K M* (48), Lipa (96), Lipa Obórki (55), Stegna *F*, Szla, Żelazna Prywatna (50). — *gm. Karwacz*. Aut (50), Bartniki (91), Bartniki Wygoda, Bobówo Studzieniec, Helenowo Nowe (60), Helenowo Stare (75), Korbówka, Karwacz Rapatczyzna (50), Kobylaki Czarzaste (50), Kobylaki Szczepanki (53), Kobylaki Włodki (67), Kuskowo, Łyszkowo, Mchówko, Mroczek *M*, Oględa (59), Osowiec Kmiecy (98), Osowiec Szlachecki (98), Patołęka, Polny Młyn (80), Przasnysz Ekonomja (62), Wójtostwo Przasnysz. — *gm. Krzynowłoga Mała*: Bystre Kurzyny *M*, Czaplice Kurki (50), Czarzaste Błotki, Dębe Końskie, Dębe Wielkie, Kawęczyno Saksary (93), Kawęczyno Sełamy (79), Kawęczyno Serwatki, Krajewo Cepki, Renany Janowięta (50), Renany Sebory (73), Renany Sędzięta *M* (28), Renany Żalesie (85). — *gm. Krzynowłoga Wielka*: Gadaniec Barany (73), Gadaniec Chrzany (70), Gadaniec Jędryki, Gadaniec Trojany, Gadaniec Zawisze, Przysowy, Rycice, Ulatowo Pogorzel (72), Ulatowo Słabagóra (58). — *gm. Zaręby*: Brodowe Łąki (93), Budki (92), Rachujka (50), Zaręby (96).

Pow. Rypiński: *gm. Gujsk*: Gujsk Czartownia *M* (10). — *gm. Osiek*: Osiek *M* (1). — *gm. ProczKi*: Głowińsk *M* (1). — *gm. Rogowo*: Grondy Nowe *M* (9). — *gm. Szczutowo*: Orszulewo *M* (8). — *gm. Żale*: Nadróż *M* (1).

Pow. Sierpecki: *gm. Bieżuń*: Karniszyn (50) — *gm. Borkowo*: Walerjanowo Lipniak (75). — *gm. Gradzanowo*: Smólnia (50). — *gm. Gutkowo*: Grzybowo *M* (1). — *gm. Raciąż*: Draminek, Kondrajec Pański (70), Kondrajec Szlachecki, Krajkowo, Kruszenica Sądki, Kruszenica Włodki, Zdunówko. — *gm. Rościszewo*: Palik (60), Stopin (50), Września (50). — *gm. Żuromin*: Swojęcin *M* (4).

b) DWORY.

Gub. Warszawska.

Pow. Warszawski: *gm. Cząstków*: Cybulice Małe, Cząstków Polski, Majdany, Małocice, Mikołajówka, Łosia Wólka.—*gm. Falenty*: Wygoda.—*gm. Góra*: Trzciany.—*gm. Nowa Iwiczna*: Janczewice.—*gm. Pruszków*: Karolin (55), Micin (70).

Pow. Błoński: *gm. Grodzisk:* Chrzanów Mały, Dąbrówka, Kłudzienko. — *gm. Guzów:* Rożanów. — *gm. Młochów:* Kopona, Książenice (53), Olesin (78), Opypy (56), Rusiec (54), Siestrzeń, Żulwiń (90). — *gm. Pass*: Bieniewice, Bramki (90), Faszczyce Stare, Gawartowa Wola (54), Konstantów, Łuszczew, Osiek (91), Piorunów, Radonice, Wawrzyszew.— *gm. Radzików:* Powązki.—*gm. Skuły:* Zaręby (95)

Pow. Grójecki: *gm. Borowe*: Osuchów (75).—*gm. Jasieniec:* Boglewice *F* (8).—*gm. Błędów:* Kozietuły *F* (1C).—*gm. Kąty:* Czarnylas.— *gm. Jazgarzew:* Gałków *F* (99), Wólka Kozodawska *M* (92).—*gm. Komorniki:* Jeżewice (75), Szczaki (75).— *gm. Konie:* Daszew (58), Dzidusin, Konie, Łękonin (50), Osieczek *M*, Wilczoruda *M* (84), Załęże Duże *M* (82).— *gm. Lipie:* Ginetówka (88), Goljany, Głudna, Lipie (75), Wola Pogroszewska.—*gm. Rykały:* Dylew, Rykały *F* (50).

Pow. Łowicki: *gm. Bielawy:* Gaj.—*gm. Bolimów:* Budy Bartniki, Bolimowska Wieś, Grabie, Humin, Joachimów, Mogiły, Tartak Bolimów, Wola Szydłowiecka *F*.—*gm. Jeziorko:* Jeziorko, Strzelczew.—*gm. Kompina:* Małszyce.—*gm. Lubianków:* Ruchna.—*gm. Nieborów:* Chojnik, Imielnik, Kaczew (83), Kempiste, Polesie (93), Siwica (69), Sokołów.

Pow. Płoński: *gm Błędówko:* Błędówko, Cieksyn, Wojszyce, Zajączki (71).—*gm. Modzele:* Gawłowo.—*gm. Naruszewo:* Cumino, Grąbczewo Małe, Gumino (95), Sosenkowo—Złotopolice, Zagajewo (60).—*gm. Sarbiewo:* Ćwiklinek.—*gm. Sarnowo:* Dzierząznа (58), Gumowo (60) —*gm. Sielec:* Garwolewo, Komsin (71), Osiek (60).—*gm. Sochocin:* Smardzewo *F*, Wierzbowiec.—*gm. Strzegocin:* Ćwiersk, Dramin (80), Drozdowo *M* (55), Gralewo, Kaczorowy (54), Kozolin, Lutomierzyn (98), Niedarzyn (94), Rybitwy-Kokoszki (92), Szapsk (60), Złotopole (72).—*gm. Szumlin:* Omięciny (66).— *gm. Wójty Zamoście:* Arcelin (95), Kluczewo, Siekluki, Szeromin A, Wilamowice.—*gm. Wychodź:* Bożewo (50), Bożewo-Szlacheckie (95), Goławin, Goławinek, Łbowo, Miączyn (60), Przybojewo *F* (80), Smoszewo *M*, Strzembowo *F M*, Zarębin (73).—*gm. Załuski:* Kamienica Wielka *F*, Naborowo, Naborówiec, Stefanówka, Stróżewo, Załuski.

Pow. Pułtuski: *gm. Gołębie:* Brodowo Kuce (50), Kosiorowo (60), Kowalewice (50), Prusinowice.—*gm. Gzowo:* Powielin (80), Trzepowo.—*gm. Kleszewo:* Gnojno (55).—*gm. Kozłowo:* Gzy, Grochy Stare (60), Kozłówko (75), Ołdaki, Sulnikowo (70), Włosty, Żeromin.—*gm. Nasielsk:* Czajki *M*, Zelewo.—*gm. Obryte:* Bartodzieje (90), Gostkowo (85), Kalinowo, Sokołowo (95), Wólka Lubielska.—*gm. Wyszków:* Komarowo (75), Rząśnik (90).—*gm Zatory*: Mierzęcin (80), Ostrówek, Zatory (70).

Pow. Skierniewicki: *gm. Doleck:* Doleck *M*, Helenków, Kamion *F*, Nowy Dwór *F M* (95), Psary, Suliszew, Trzcianna, Wojcieśniak *M*, Zazdrość.—*gm. Skierniewka:* Budy Grabskie, Pamiętna, Ruda *M*, Samice.

Pow. Sochaczewski: *gm. Chodaków:* Chodaków *M*, Czerwonka, Czyste, Duranowizna, Kąty, Lubiejów (89), Orły, Rozlazłów Szlachecki, Strzyżew *M* (14), Trojanów *M F* (76), Żuków-Helenka.—*gm. Iłów:* Wszeliwy (83), Załusków *M*.— *gm. Kampinos:* Kampinos (50).—*gm. Kozłów Biskupi:* Bielice *F*, Borzymówka, Gradów, Gradówek, Kornelin, Kozłów-Biskupi *F*, Kozłów-Szlachecki, Kuznocin, Marężów, Rokotów *M*, Zakrzew.—*gm. Łazy:* Brochów (96), Gnatowice *M*, Wólka Smolana.—*gm. Młodzieszyn:* Mistrzewice, Młodzieszyn *F* (10), Witkowice.—*gm. Rybno:* Ćmiszów *M*, Giżyce *M* (65), Karolków Szwarocki, Kujawki, Ląd *M*, Nastole, Ruszki *M*, Władysławów. — *gm. Tułowice:* Tułowice *F*.

Pow. Włocławski: *gm. Baruchowo:* Patrowo.—*gm. Piaski*: Gołąbin (50).

Gub. Kaliska.

Pow. Sieradzki: *gm. Szadek:* Tarnówka.

Pow. Wieluński: *gm. Galewice:* Wieruszów.—*gm. Kurów:* Dąbrowa.

b) DWORY.

Gub. Piotrkowska.

Pow. Piotrkowski: *gm. Wożniki:* Piekary (60).

Pow. Będziński: *gm. Włodowice:* Góra Włodowicka.

Pow. Brzeziński: *gm. Gałkówek:* Czarnówka, Bedoń. — *gm. Mroga Dolna:* Michałów.– *gm. Lipiny:* Byszewy.—*gm. Niesułków:* Skoszewy, Sierznia.

Pow. Łaski: *gm. Bałucz:* Przatów (60). — *gm. Chociw:* Chociw (70). — *gm. Lutomiersk:* Kroczynów. — *gm. Wymysłów:* Wymysłów (80), Wymysłów Francuski.

Pow. Łódzki: *gm. Radogoszcz:* Marysin.

Pow. Radomskowski: *gm. Kruszyna:* Grabówka. — *gm. Radomsk:* Bartodzieje.—*gm. Radziechowice:* Stobiecko - Szlacheckie, Wierzbica.

Pow. Rawski: *gm. Boguszyce:* Soszyce.—*gm. Góra:* Bełek, Bieliny, Bielnik (90), Domaniewice, Jankowice, Jeziorzec, Józefów, Promnik, Roszkowa Wola, Świdrygały, Wał.—*gm. Gortatowice:* Bartoszówka (70), Brzozówka (80), Gortatowice, Grabice, Maławieś *F*, Stolniki, Strzałki, Wierzchy, Wylezinek, Zalesie, Zdziary.—*gm. Lubochnia:* Inowłódź (85).— *gm. Maryanów:* Raducz.—*gm. Regnów:* Bogusławki Małe, Cielądź, Głuchówek, Niemgłowy, Ossowice, Parchle, Regnów (75), Sutek, Zamkowa Wola (90).—*gm. Rzeczyca:* Kawęczyn (80), Lubocz (90).—*gm. Wałowice:* Ignaców, Juljanów, Kaleń, Konopnica *F*, Kuneszynek *F*, Kuneszyn, Maryniszki, Michalinów, Niwna, Pokrzywna, Rossocha, Wałowice, Wołucza, Zagórze (80), Zglinna Mała, Żydowice.

Gub. Kielecka.

Pow. Kielecki: *gm. Korzecko:* Mosty (50).—*gm. Łopuszno:* Jasień, Sadowo, Łopuszno (69).—*gm. Snochowice:* Janów.—*gm. Zajączków:* Bolmin (67), Milechowa, Młynki *M F*, Ruda, Żabieniec *M*.

Pow. Jędrzejowski: *gm. Brzegi:* Bizoręda *M* (75), Miąsowa, Wygoda.—*gm. Małogoszcz:* Henryków, Juljanów, Sołtystwo-Skórków.— *gm. Mierzwin:* Borszowice (66), Karolówka, Sołtyk (75). — *gm. Raków:* Mokrsko Dolne (50), Mokrsko Górne (88).—*gm. Sobków:* Nida Sobkowska.

Pow. Miechowski: *gm. Iwanowice:* Sułkowice (50). — *gm. Igołomja:* Morgi (80).—*gm. Klimontów:* Zagrody Proszowskie (75).— *gm. Luborzyca:* Brzeziny (60). — *gm. Michałowice:* Tarczówek. — *gm. Niedźwiedź:* Podlesie (75), Skrzeszowice (50).—*gm. Wielko - Zagórze:* Strzeżów (89). — *gm. Wierzbno:* Biurków Wielki (68).

Pow. Olkuski: *gm. Filica:* Bergierówka.—*gm. Sułoszowa:* Kalinów (50).

Pow. Pińczowski: *gm. Boszczynek:* Zakrzów (60).—*gm. Chotel Czerwony:* Koniecmosty.—*gm. Chroberz:* Chroberz *F* (24).—*gm. Czarkowy:* Czarkowy, Kocina, Krzczonów (60), Kuchary-Scholasterja, Szczytniki.—*gm. Czarnocin:* Jadwisin.—*gm. Dobiesławice:* Bronczyce (60).—*gm. Drożejowice:* Sielec Górny.—*gm. Góry:* Podlesie, Zakrzew (75).—*gm. Kliszów:* Borczyn (70), Czechów (50), Górki (75), Kije (80), Kliszów (60), Lipnik (80), Macieryż, Rębów.—*gm. Kościelec:* Przezwody (50).—*gm. Opatowiec:* Winiary (90).—*gm. Pińczów:* Brzeście (80), Kopernia, Skowronno, Uników.— *gm. Sancygniów:* Chmielów (50).—*gm. Topola:* Międzygórze *F* (50).—*gm. Zagość:* Krzyżanowice (80), Leszcze, Winiary, Zagość (95).—*gm. Złota:* Biskupice, Jurków *F* (95), Niegosławice (75), Rudawa (70).

Pow. Stopnicki: *gm. Pacanów:* Gace Komorowskie, Rataje Słupskie.—*gm. Pawłów:* Parchocin.—*gm. Szydłów:* Brzeziny (66).

Gub. Radomska.

Pow. Radomski: *gm. Gębarzew:* Malczew (50).—*gm. Qrońsk:* Karolinów, Krogulcza Mokra. — *gm. Potworów:* Rdzów (70), Wólka Rogolińska.—*gm. Przytyk:* Goszczowice, Mścichów, Wrzeszczów.—*gm. Radzanów:* Grzmiąca.—*gm. Wolanów:* Bieniędzice, Chronów, Oblas (99), Podwyręba, Sabat, Strzałków.—*gm. Zalesice:* Pomorzany (55), Zalesice.

Pow. Iłżecki: *gm. Błaziny:* Biała, Dubrawa, Gąsior, Jasieniec-Iłżecki (50), Koszary (75), Kruki, Michałów, Prędockie-Kąty, Zawały.— *gm. Chotcza:* Lipianka.—*gm. Mirzec:* Małyszyn, Ostrożanka.—*gm. Sienno:* Dębowe Pole.—*gm. Wierzbnik:* Dziurów, Lipie (87), Lubienia (77).

Pow. Kozienicki: *gm. Grabów n/Wisłą:* Łagów.—*gm. Kozienice:* Aleksandrówka (67), Dąbrowa.—*gm. Oblasy:* Janówek (66).— *gm. Policzna:* Czarnolas (56).—*gm. Rozniszew:* Mniszew.—*gm. Sarnów:* Boguszówka (88), Podmieście (50), Regów (54), Sylwestrów, Wysokie Koło (60).—*gm. Sieciechów:* Sieciechow.—*gm. Trzebień:* Boczówka *F*, Magnuszew, Paprotnia *F* (92), Staniszówka.

Pow. Opatowski: *gm. Boksice:* Boksice *M*, Strupice (80), Wierzbątowice. — *gm. Czyżów Szlachecki:* Podgajce.—*gm. Iwaniska:* Planta (54), Przepiórów, Toporów.—*gm. Lasocin:* Kępa Jakóbowska.—*gm. Modliborzyce:* Gołoszyce Wyższe (90).— *gm. Ożarów:* Stanisławów (50), Zawada. — *gm. Waśniów:* Boleszyn (80), Szeligi (75).

Pow. Opoczyński: *gm. Kliwów:* Kadź, Ulaski Gostomskie, Wólka Magierowa.—*gm. Kszczonów:* Gustawówka.—*gm. Niewierszyn:* Rożenek (50).—*gm. Ossa:* Wólka Kuligowska.—*gm. Radonia:* Antoniów, Stefanów.—*gm. Studzianna:* Studzianna (67).

Pow. Sandomierski: *gm. Górki:* Konary.—*gm. Klimontów:* Bieradź, Ossolin, Pęchów (80), Przybysławice, Węgrzynów.—*gm. Koprzywnica:* Łukawice (83).

b) DWORY.

Gub. Lubelska.

Pow. Lubelski: *gm. Bełżyce*: Zagórze.—*gm. Bychawa*: Gałęzów (81), Krasławek, Zosin Leśniczówka.—*gm. Jaszczów*: Ludwinów (50), Młynek, Wandzin.—*gm. Krzczonów*: Krzczonów (64).—*gm. Mełgiew*: Jacków (78), Janowice, Minkowice Dolne (50), Minkowice Górne (67), Treszkowice (65), Zofijówka (91).—*gm. Piotrków*: Piotrkow (71).—*gm. Wólka*: Biskupice, Brylantówka, Dziuchów (71), Swidnik Duży (54).—*gm. Wojciechów*: Chmielnik (75), Ignaców.—*gm. Zęborzyce*: Julin, Kalinówka, Prawiedniki (84).

Pow. Biłgorajski: *gm. Babice*: Szarajowka.—*gm. Krzeszów*: Krzeszów Dolny, Kustrawa *F*.—*gm. Księżpól*: Cegielnia *F*.—*gm. Łukowa*: Chmielek (80).—*gm. Puszcza Solska*: Dyle (60).

Pow. Chełmski: *gm. Brzeziny*: Brzeziny (88), Łańcuchów, Malinówka, Szpica, Wosołówka (58).—*gm. Bukowa*: Chutcze, Kazimierzówka, Łukówek Górny (70), Siedliska.—*gm Cyców*: Gliny, Rotcze, Sumin, Świerczów (50).—*gm. Krzywiczki*: Antonin, Depułtycze Królews., Kora Gotówka, Obołonie Starostwo (60), Okszów *F* (33), Pokrówka, Strupia, Uher *M*, Żółtańce.—*gm. Olchowiec*: Bussówno (50), Bussówno Zadw., Kozia Góra (75), Kamienna Góra, Olchowiec (60), Syczyn, Stawek Mały, Tarnów; Wygoda (75).—*gm. Pawłów*: Borowica *M K* (60), Dunajec, Elżbiecin, Grebla, Kańska Wólka (96), Leonów, Marynin (60), Nowiny, Pawłów, Wygoda, Żuliń.—*gm. Rakołupy*: Czernołozy, Grzybów, Horodyska, Kasiłan (70), Kukawka (75), Kumów (80), Leśniewice (60), Nowy (80), Ostrów (75), Plisków (75), Rakołupy (85), Sielec *F*.—*gm. Rejowiec*: Adamów, Kostunin, Marynin (75), Niedziałowice (60), Rejowiec *F* (50), Stajne (75).—*gm. Siedliszcze*: Dębowiec, Gliny, Jasień, Kamionka (75), Marynin (90).—*gm. Staw*: Bezek, Bezek A., Horodyszcze (80), Jagodne (60).—*gm. Świerże*: Brzeziny, Brzyżno (50), Gniszów, Ludwinów, Rudka, Rudka № 1, Ruda (Huta), Świerże.—*gm. Turka*: Czerniejów № 3, Dorohusk (70), Husynne *F M* (64), Mościska, Skordjów, Zanowinie.—*gm. Wojsławice*: Stadarnia, Tartak *M*, Teresin, Turowiec, Wygnańce.—*gm. Żmudź*: Gałęzów, Kalinówka, Leszczany Dolne, Leszczany *M* (85), Maziarnia (50), Pobołowice (65).

Pow. Hrubieszowski: gm. *Białopole*: Józefów (50), Karmanów, Krynica (90), Kłopoty, Rudka.—*gm. Horodło*: Hosynne (50), Leśnierówka, Martynówka, Ciołki (50), Poraj (75).—*gm. Hrubieszów*: Antonówka (92), Białoskóry (98), Dziekanów (90), Szpikołasy (74).—*gm. Jarosławiec*: Feliksów, Lemieszów, Zosin.—*gm. Kryłów*: Kryłów.—*gm. Miączyn*: Horyszów Ruski, Świdniki (97).—*gm. Mieniany*: Dąbrowa, Masłomęcz, Metelin (73), Mieniany (99), Slipcze (50). Wołynka (63).—*gm. Miętkie*: Andrzejówka (80).—*gm. Mircze*: Anusin (75).—*gm. Mołodziatycze*: Bereście (90), Dobromierzyce, Gdeszyn (90), Karolin, Obłuczyn, Ostrówek, Peresłowia, Trzeszczany *F*.—*gm. Moniatycze*: Konty-Obrowiec (88), Stepankowice (95), Turkołówka, Wincentówka, Zadubce.—*gm. Werbkowice*: Alojzów (60), Elżbiecin, Hostynne, Kamień, Łysa Góra (50), Romanów (80), Terebin A (70). Wołkowyje (80).

Pow. Janowski: *gm. Dzierzkowice*: Budzyń, Dzierzkowice (79), Sosnowa Wola (85), Suchynia (53).—*gm. Urzędów*: Antoniówka, Moniaki (61), Ostrów *M* (83), Skorczyce *M* (77).—*gm. Zakrzówek*: Studzianki *F* (81).

Pow. Krasnostawski: *gm. Fajsławice*: Fajsławice *M* (40), Gęsia, Siedliska *F* (60), Zosin.—*gm. Gorzków*: Baranica (80), Chorupnik, Piaski Szlacheckie (90).—*gm. Krasnystaw*: Lubańki (90), Romanów (83), Zadworze (60).—*gm. Łopiennik*: Dobryniów (75).—*gm. Rudka*: Bzite (80), Siennica Nadolna, Zosinek.—*gm. Rudnik*: Bzowiec Górny *M* (43), Bzowiec Dolny (50), Maszów Średni (50), Maszów Szlachecki (80), Międzylas (50), Mościska (60), Płonka *M* (14), Polny (60), Wierzbica *M* (71), Władysławin (95), Zabłocie, Zosin (80).—*gm. Rybczewice*: Klimusin (66), Podizdebno.—*gm. Turobin*: Przymiarki (78), Turobin (69).—*gm. Wysokie*: Dragany (66), Józefin (87), Kajetanów (77).—*gm. Zakrzew*: Stawce (58), Zakrzew *M* (3).—*gm. Żółkiewka*: Celinin (65), Olchowiec, Poperczyn *M* (30), Srednia Wieś *M* (92), Wola Żółkiewska *M* (31), Żółkiew *M* (50).

Pow. Lubartowski: *gm. Chudowola*: Szczuchnia *F M* (57).—*gm. Czemierniki*: Stoczek.—*gm. Ludwin*: Wólka Kijańska (55), Rozkopaczów (65), Starawieś *M*, Stasin (60).—*gm. Łucka*: Szczekarków *M* (70).—*gm. Niemce*: Dys *M*, Niemce *M* (21), Pólko (80), Żubin (71).—*gm. Serniki*: Kaznów, Wólka Zawieprzycka.—*gm. Spiczyn*: Kijany *M*, Zawieprzyce *F* (30).—*gm. Tarło*: Tarło *F* (55).—*gm. Wielkie*: Wielkie (80).

Pow. Puławski: *gm. Garbów*: Gutanów (60), Leśce (60).—*gm. Godów*: Godów.—*gm. Gołąb*: Bonów.—*gm. Karczmiska*: Chodlik.—*gm. Kurów*: Nowy Dwór.—*gm. Rybitwy*: Mazanów (60)—*gm. Szczekarków*: Polanówka, Wilków (80).

Pow. Tomaszowski: *gm. Czerkasy*: Nadole *M* (35).—*gm. Jarczów*: Dąbrowa (50), Plebanka, Żyłki (80).—*gm. Komarów*: Krzywostok (94).—*gm. Krynice*: Budy Dzierążyńskie, Klocówka.—*gm. Rachanie*: Leśniczówka, Michałów, Pukarzów, Wola Grodecka.—*gm. Tarnowatka*: Dębowa, Skrzypny Ostrów, Wieprzowe Jezioro.—*gm. Telatyn*: Rokitno.—*gm. Tomaszów*: Podbełżec.

Pow. Zamojski: *gm. Krasnobród*: Krasnobród (90).—*gm. Nielisz*: Staw Ujazdowski (50).—*gm. Skierbieszów*: Dulnik, Ewusin (90), Iłowiec (90), Popławy.—*gm. Sułów*: Tworyczów (80).—*gm. Wysokie*: Borowina Sitaniecka (75).—*gm. Zamość*: Czołki (90), Janówka (90), Kornelówka, Sitno *F*.

Gub. Siedlecka.

Pow. Siedlecki: *gm. Królowa Niwa*: Wesółka.—*gm. Mordy*: Mordy *F* (55).—*gm. Wodynie*: Domilin (50).

Pow. Garwoliński: *gm. Maciejowice*: Ciosny, Malinówka, Podzamcze (50), Uchacze (65).—*gm. Podłęż*: Bączki (54), Domaszew, Ksawerynów, Kępa Stara *M* (98), Olszyny, Podłęż, Mieczysławice.—*gm. Ryki*: Rososz (60).—*gm. Ułęż*: Brzozowica *M*.—*gm. Wola Rębkowska*: Huta Garwolińska *M F*.—*gm. Żelechów*: Ostrożeń.

Pow. Łukowski: *gm. Białobrzegi*: Annopol (62), Annówka (75), Kozisz *M*, Talczyn *M*, Wygnanka.—*gm. Gołąbki*: Strzyżew (71).—*gm. Gułów*: Konarzatka *M*.—*gm. Łuków*: Ryżki (50).—*gm. Łysobyki*: Kawęczyn *M* (23).—*gm. Stanin*: Kujawy, Kossuty.—*gm. Ulan*: Domaszewnica *F* (35), Sobole *M* (79).—*gm. Wojcieszków*: Filipina Niwa (67), Oszczepalin, Wola Osowińska *F* (37).

Pow. Sokołowski: *gm. Korczew*: Świątkowizna, Zadole, Zalesie (50).—*gm. Kossów*: Albinów (90), Kossów Lacki (60).—*gm. Sabnie*: Wymysły (50).—*gm. Sterdyń*: Polisin.

b) DWORY.

Gub. Łomżyńska.

Pow. Łomżyński: *gm. Bożejewo*: Janczewo *F* (60).—*gm. Chlebiotki*: Dobrochy (60), Sulin.—*gm. Długoborz*: Poryte Jabłoń (78).—*gm. Drozdowo*: Guty Kazimierowo (75), Kalinowo (57), Księstwo, Nowiny, Wiktorzyn (70), Zabawka.—*gm. Kossaki*: Gosie Otole (80), Rząbiki (80).—*gm. Kupiski*: Mątwica, Skowronki (50), Szablak.—*gm. Miastkowo*: Chmielewo, Kępa.—*gm. Puchały*: Gosie Wybrane, Milewo Sokola Łąka, Zbrzeźnica.—*gm. Śniadowo*: Chomontowo, Milówek Białodwory, Śniadowo (55).—*gm. Szczepankowo*: Czaplice Osobne (83), Gałązki, Szczepankowo (81), Uśnik, Wszerzec (86).

Pow. Kolneński: *gm. Rogienice*: Dobrzyjałowo (65), Drożęcin Lubiejewo (87).

Pow. Makowski: *gm. Karniewo*: Dzierżanowo Szl. (90).—*gm. Sypniewo*: Przystań (70).

Pow. Mazowiecki: *gm. Klukowo*: Gródek (73).—*gm. Piekuty*: Podmień *M*.—*gm. Piszczaty*: Kobylin, Kuleszki (65).—*gm. Sokoły*: Sokoły Ruś Stara (75).—*gm. Stelmachowo*: Stelmachowo *M F* (77), Zacisze.—*gm. Szepietowo*: Gierałty Stare (82).—*gm. Wysokie Mazowieckie*: Zawrocie *F* (14).

Pow. Ostrołęcki: *gm. Goworowo*: Czernie (81), Góry (75), Jemieliste, Pokrzywnica, Ponikiew Mała (83), Zambrzyce.—*gm. Ostrołęka*: Czeczotka *F*, Łazek *F*, Wojciechowice.—*gm. Rzekuń*: Borawe (88), Czarnowice (57), Przytuły *F* (75).—*gm. Troszyn*: Przeczki (78).

Pow. Ostrowski: *gm. Długosiodło*: Marjanowo.—*gm. Dmochy Glinki*: Krzeczkowo Gromadzin, Zaręby Sosiny.—*gm. Komorowo*: Brzezienko (98), Komorowo (63), Wąsewo *M* (17).—*gm. Orło*: Czuraj, Daniłowo (80), Feliksowo (75), Orło (89), Złotorja.—*gm. Zaręby Kościelne*: Kossuty, Niemiry.

Pow. Szczuczyński: *gm. Pruska*: Pruska *M* (58).—*gm. Radziłowo*: Mścichy.—*gm. Szczuczyn*: Czarnówek (70).—*gm. Wąsosz*: Ławsk.

Gub. Płocka.

Pow. Płocki: *gm. Bielino*: Miszewko Strzałkowskie (99), Słupno (80).—*gm. Drobin*: Maliszewko, Małachowo, Młodochowo, Wrogocin.—*gm. Mąkolin*: Dzierżanowo (95), Krubice (60).—*gm. Ramutówko*: Barcikowo, Borowice, Łagiewniki, Mijakowo, Ramutowo (90), Samborz, Szeligi (70).—*gm. Rębowo*: Kupise *F* (75), Rakowo.—*gm. Rogozino*: Kosino, Łoniewo, Otolin, Szczytno (60).—*gm. Staroźreby*: Bromierz.—*gm. Święcice*: Borzeń, Brody Małe (95), Glinice, Główczyn (90), Liwin, Maławieś (80), Nakwasin, Nizdzin Duplice, Pruszczyn, Rostkowice, Słomin (70), Święcice, Węgrzynowo, Wilkanowo.

Pow. Ciechanowski: *gm. Bartołdy*: Pęczki Kozłowo (56), Rębówko (62), Szlasy Leszcze (73), Turowo (87), Załuże Patory, Żmijewo Nowe.—*gm. Gołymin*: Gostkowo (50), Wróblewo.—*gm. Grudusk*: Garlino Dębiny, Grudusk (96), Humięcino Sepiłaki, Kluszewo (58), Mierzanowo (60), Purzyce Pomiany (80), Purzyce Trojany (78), Pszczółki Górne, Sokołowo (83), Wiśniewo Dziarnowo (78), Żarnowo (75).—*gm. Młock*: Glinojeck, Garwarz (54).—*gm. Nużewo*: Chruszczewo (67), Starczewizna.—*gm. Ojrzeń*: Gutkowo, Ojrzeń.—*gm. Regimin*: Aleksandrowo (50), Czarnocin (62), Jałowa Wieś, Jarluty Małe (50), Niedźbórz (88), Sułkowo Polne (58), Unikowo (86).—*gm. Zalesie*: Augustowo (92), Milewo Byki, Żbiki Starki (60).

Pow. Lipnowski: *gm. Chalin*: Dyblin *F* (5).

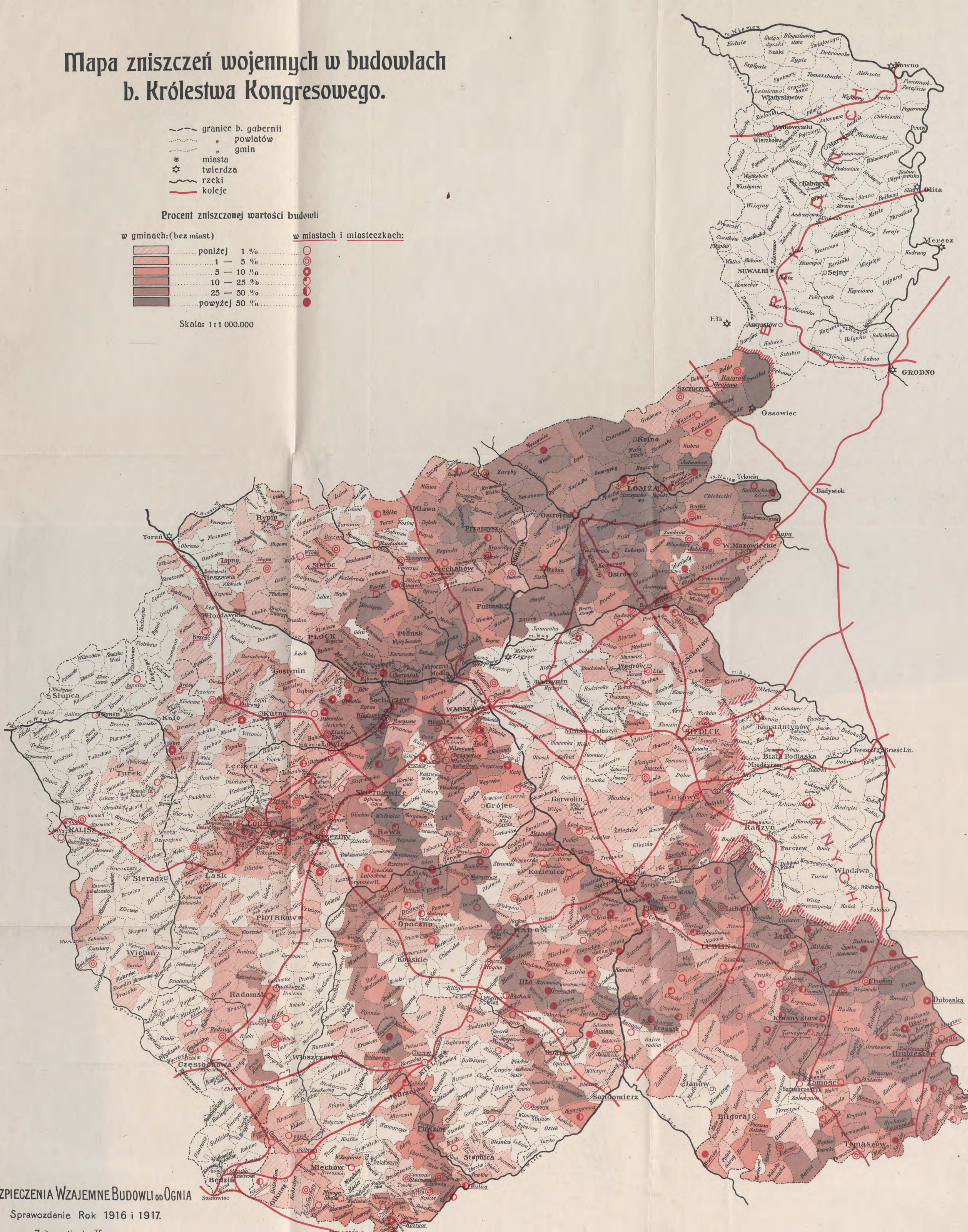
Pow. Mławski: *gm. Dębsk*: Kozły Janowo (95), Michałowo, Tyszki (90), Raowo (70).—*gm. Turza*: Słomka.

Pow. Przasnyski: *gm. Chojnowo*: Brzezice, Czernice Borowe, Obrąb (75), Węgra.—*gm. Dzierzgowo*: Kamień (55), Krery (55), Łęczyno Stare (50), Pawłowo Kościelne (62), Rzęgnowo (52), Zaboklik Wielki (50).—*gm. Jednorożec*: Lipa (83).—*gm. Karwacz*: Annopol (60), Helenowo Gadomiec, Mchówko, Ruda (87), Wandalin.—*gm. Krzynowłoga Mała*: Czaplice Bąki (50), Kaki Mroczki (92).—*gm. Krzynowłoga Wielka*: Gadomiec Wyraki.

Pow. Rypiński: *gm. Szczutowo*: Cisse.

Pow. Sierpecki: *gm. Gradzanowo*: Smólnia (50).—*gm. Gutkowo*: Zygmuntowo A *F*.—*gm. Koziebrody*: Kraszewo Podborne (50).—*gm. Raciąż*: Gałczyn, Kruszenica Włodki, Zdunówko (86).—*gm. Rościszewo*: Rościszewo (60).

Mapa zniszczeń wojennych w budowlach b. Królestwa Kongresowego.



UBEZPIECZENIA WZAJEMNE BUDOWLI OD OGNIA

Sprawozdanie Rok 1916 i 1917.

Załącznik do II tomu.

Lit. W. GŁÓWCZEWSKI. Warszawa.